Nagy Gusztáv

Drupal 6 alapismeretek

Nagy Gusztáv Drupal 6 alapismeretek

Nagy Gusztáv Drupal 6 Alapismeretek

Ad Librum Kiadó Budapest, 2010 Szerző: Nagy Gusztáv

2010. július

CC – Néhány jog fenntartva

A műnek erre a változatára a *Nevezd meg!-Ne add el!-Ne változtasd!* licenc feltételei¹ érvényesek: a művet a felhasználó másolhatja, többszörözheti, továbbadhatja, amennyiben feltünteti a szerző nevét és a mű címét, de kereskedelmi célra nem használhatja fel.

A könyv elektronikus változata letölthető a http://nagygusztav.hu/ oldalon.

A kiadvány létrejöttét a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság² és a Kecskeméti Főiskola³ Gépipari és Automatizálási Műszaki Főiskolai Kar⁴ támogatta.

Kiadó: Ad Librum Kft.

1107 Budapest, Mázsa tér 2-6.

http://www.adlibrum.hu info@adlibrum.hu

E könyv megrendelhető a kiadótól: http://www.adlibrum.hu/Drupal

Nyomda: Litofilm Kft.

Borító terv: Várhegyi Attila

ISBN 978-615-5014-43-7

A Drupal Dries Buytaert⁵ bejegyzett védjegye.

¹ http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/hu/

² HTTP://WWW.NJSZT.HU/

³ HTTP://WWW.KEFO.HU/

⁴ HTTP://WWW.GAMF.HU/

⁵ HTTP://BUYTAERT.NET/

Ajánló

Egy igazán hiánypótló és nagyszerű művet tart kezében az olvasó, hisz magyar nyelvű Drupal könyv ezidáig még nem jelent meg nyomtatásban, és olyan könyvet sem tarthatott a kezében az Olvasó amely komolyabban foglalkozik a webes alkalmazások tervezésének metodikájával.

Gusztávot a Harmadik PHP Konferencián ismertem meg, ahol az általa megvizsgált weboldal tervezési metodikák közül mutatott be egyet részletesen. Igencsak meglepett mennyire széles látókörrel rendelkezik az adott területen és a hatalmas tudásanyag lényegi részét milyen könnyedén és közérthetően adja elő magával ragadó stílusában.

Megvallom őszintén, amikor először hallottam arról, hogy *Webes tartalomkezelő rendszerek* címmel könyvet akar írni, nem hittem el, hogy valaha is sikerülhet ez neki. Egyrészt a vázolt tartalomjegyzék hatalmas témakört ölelt fel. Másrészt ezen a területen olyan gyorsan változnak a dolgok, úgy gondoltam igen nehéz lesz egy időtálló művet alkotni.

Legnagyobb meglepetésemre a könyv – *Drupal 6 alapismeretek* címmel – elkészült. Örömmel tapasztaltam, hogy a könyv az írójára jellemző szakmai precizitással és közérthető fogalmazással készült el. Nem telt el hét, hogy ne ajánlottam volna két-három embernek ezt a nagyszerű alkotást.

Amikor egy beszélgetés alkalmával megemlítettem neki, hogy jó lenne nyomtatásban is megjelentetni a könyvet, kiderült nyitott kapukat döngetek és már csak egy kis segítség hiányzik az álom megvalósulásához. Szerencsére a *Neumann János Számítógéptudományi Társaság* és annak *Webalkalmazás Fejlesztés Szakosztálya* örömmel támogatta a kiadványt.

Fogadják hát szeretettel ezt a művet. Köszönjük Gusztáv!

Palócz István⁶

⁶ HTTP://PALOCZ.HU/

Köszönetnyilvánítás

"A szabad vagy nyílt forráskódú szoftverek (FLOSS) szabadon használható, másolható, terjeszthető, tanulmányozható és módosítható számítógépes programok. Ilyen például a Linux operációs rendszer, a Mozilla Firefox böngésző vagy az OpenOffice.org irodai csomag."⁷

A nyílt forrás (open source) és a szabad *szoftver* (free software) filozófiája, és a benne "hívő" szakemberek munkája tette lehetővé, hogy a Drupal⁸ tartalomkezelő rendszert Ubuntu⁹ Linux operációs rendszeren és a Mozilla Firefox¹⁰ böngészőt használva megismerjem, valamint a magam és mások tapasztalatait az OpenOffice.org¹¹ irodai programcsomaggal és Magyar Linux Libertine betűtípussal¹² leírjam, és közzé tegyem.

Köszönettel tartozom a Drupal alaprendszer és a kiegészítő modulok, sminkek lelkes fejlesztői, valamint a fordítások készítői részére is.

A Drupal megismerésében nagy segítségemre volt a hazai Drupal közösség által szervezett konferenciákon túl a fórumokon tapasztalt hihetetlen segítőkészség. Célom, hogy ezt a hozzáállást én is továbbadjam másoknak.

Ezen kívül szeretném megköszönni a *Neumann János Számítógép-tudományi Társaság*,¹³, és a *Webalkalmazások Fejlesztése Szakosztály*¹⁴ szakmai és anyagi támogatását, amely hozzájárult e könyv megjelenéséhez.

⁷ Forrás: http://hu.wikipedia.org/wiki/Szabad_szoftver

⁸ HTTP://DRUPAL.HU/

⁹ HTTP://UBUNTU.HU/

¹⁰ HTTP://WWW.MOZILLA-EUROPE.ORG/HU/FIREFOX/

¹¹ HTTP://HU.OPENOFFICE.ORG/

¹² http://hup.hu/cikkek/20100316/magyar_linux_libertine

¹³ HTTP://WWW.NJSZT.HU/

¹⁴ HTTP://WFSZ.NJSZT.HU/

Tartalomjegyzék

1.Alapismeretek	13
1.1.Honlap típusok	13
1.2.Hogyan olvasunk a weben?	17
1.3.Webes tipográfiai alapismerete	k
	17
1.4.Keresőoptimalizálási	
alapismeretek	18
1.5.A web működése	18
1.6.A honlap célja	22
1.7.A honlap megtervezése	23
1.8.HTML alapismeretek	25
1.9.Tartalomkezelő rendszerek	
jellemzői	32
1.10.Mi a Drupal?	34
2.Drupal kézikönyv kezdőknek	35
2.1.Felhasználókezelés	36
2.2.Tartalmak kezelése	41
3.Szerver és kliens kialakítása	49
3.1.Az XAMPP integrált telepítő	
csomag	49
3.2.Telepítés Linux alatt	53
3.3.Letöltés	54
3.4.Kitömörítés localhost-ra	55
3.5.Fájlok feltöltése távoli szerverr	e
	56
3.6.Az adatbázis előkészítése	58
4.Telepítés	59
4.1.Nyelv választás	59
4.2.Adatbázis-kapcsolat	60
4.3.Webhely beállítása	61
4.4.Problémák telepítés után	66
4.5.Webhely karbantartás	71
4.6.Webhely információk	73
5.Tartalmak	75
5.1.Beviteli formák	75
5.2.Tartalmak beállításai	78
5.3.Tartalom típusok	79
5.4.Tartalom beküldése	83
5.5.A tartalmak megtekintése	88

5.6.Jogosultságok89
6.Menük és blokkok kialakítása91
6.1.Elsődleges linkek menü92
6.2.Navigáció menü93
6.3.A blokkok beállítása94
6.4.Részletesebb beállítások96
6.5.A főmenü elkészítése98
6.6.Kétszintű felső menü99
6.7.Jogosultságok100
7.Az alaprendszer szolgáltatásai101
7.1.Dátum és idő101
7.2.Teljesítmény beállítások102
7.3.RSS közzététel105
7.4.Hibajelentések beállításai106
7.5.Képkezelő eszközkészlet107
7.6.Rövid webcímek108
8.Az alaprendszer moduljai109
8.1.A Book modul110
8.2.A Contact modul113
8.3.A Database logging modul118
8.4.A Help modul120
8.5.A Locale és Content translation
modulok120
8.6.A Path modul128
8.7.A Search modul129
8.8.A Statistics modul133
8.9.A Taxonomy modul134
8.10.A Throttle modul139
8.11.A Tracker modul140
8.12.A Trigger modul140
8.13.Az Update status modul143
8.14.Az Upload modul144
8.15.További fejezetekben
bemutatásra kerülő alapmodulok. 147
8.16.Részletesen nem tárgyalt
modulok148
9.Felhasználókezelés149
9.1.Felhasználók létrehozása149
9.2.Felhasználók menedzselése151

9.3. Jogosultságkezelés152
9.4.Jogosultságok154
10.Blog oldal kialakítása155
10.1.Tartalmaink címkézése155
10.2.A Comment modul157
11.Közösségi oldal kialakítása159
11.1.A Profile modul159
11.2.A Forum modul164
11.3.A Poll modul166
11.4.A Blog modul168
11.5.Tartalmak megosztása RSS
csatornákon170
11.6.Az Aggregator modul170
12.További modulok kiválasztása,
telepítése173
12.1.Bevezető173
12.2.Az Administration Menu modul
12.3.A Backup and Migrate modul
12.4.A BUEditor modul177
12.5.A Captcha modul179
12.6.A Content Access modul182
12.7.Az External Links modul184
12.8.Az FCKEditor modul185
12.9.A Global Redirect modul185
12.10.A Google Analytics modul186
12.11.Az Image modul187
12.12.Az IMCE modul193
12.13.A Lightbox2 modul194
12.14.A Pathauto modul195
12.15.A Poormanscron modul197
12.16.A Simplenews modul197
12.17.A SpamSpan modul198
12.18.A Tagadelic modul199
12.19.Az Übercart modul201

12.21.A Wysiwyg modul	.214
12.22.További modulok	.218
13.Sminkek használata	.221
13.1.Az adminisztrációs smink	.221
13.2.A Color modul	.222
13.3.A sminkek telepítése	.223
13.4.Jogosultságok	.225
13.5.Sminkek módosítása	.225
13.6.Új sminkek létrehozása	.231
14.A Views modulok	.237
14.1.Views alapmodulok	.237
14.2.A Views UI felépítése	.238
14.3.A Simple views modul	.239
14.4.Gyári nézetek	.243
14.5.Nézetek létrehozása	.249
14.6.Kapcsolódó kiegészítő modul	ok
	.254
15.A CCK modulok	.255
15.1.Elméleti háttér: Egyed-kapcs	olat
modell	.255
15.2.Telepítés	.257
15.3.Használható mezőtípusok és	
felületi elemek	.258
15.4.Mezők megjelenítése	.262
15.5.További, CCK-ra épülő modu	lok
	.263
16.Esettanulmány	.265
16.1.Miért kell új verzió?	.265
16.2.Látogatói csoportok	.266
16.3.Felhasználói csoportok	.267
16.4.Hírek és címoldal	.269
16.5.Szervezetek	.270
17. Adminisztrációs feladatok	.273
17.1.Biztonsági mentés	.273
17.2.Honlap átköltöztetése,	
visszaállítása	.277
17.3.Frissítés	.277

1

Alapismeretek

Ezt a fejezetet ajánlom minden olvasóm figyelmébe. Azok számára is, akik számára ismerősek a fejezet témái, és azok számára is, akik nem foglalkoztak még ezekkel a kérdésekkel.

Egyes témákat alaposabban meg fogunk vizsgálni, más témákhoz pedig további anyagok forrásait fogjuk megnézni.

1.1. Honlap típusok

Nézzük meg röviden a mai weboldalak néhány típusát.

1.1.1. Klasszikus céges weboldalak

E honlapok eredetét a régóta ismert céges szóróanyagok, brosúrák, valamint a cégtáblák környékén kell keresnünk. A web hőskorában (az 1990-es évek eleje-közepe) az a néhány vállalat, amelyik egyáltalán belekezdett a "web meghódításába", többnyire e szóróanyagok webre vitelét hajtotta végre.

Később a céges oldalak a puszta elérhetőségi adatok, a cégvezető/tulajdonos fényképe és a cégprofil közlése mellett a nyújtott szolgáltatások, termékek bemutatását is egyre komolyabban vették. Sok oldal még ma is elsősorban ezt a modellt követi.

Megjegyzés: Bizonyos esetekben ennél több nem is várható el egy cégtől, illetve nincs is feltétlenül többre szüksége.

Példaként nézzünk meg a *Koch Sándor Csongrád Megyei Tudományos Ismeretterjesztő Társulat*¹⁵ oldalát (1. ábra). A cég fő profilja a tanfolyamok szervezése, így a legtöbb oldal a tanfolyami tematikákat, és kapcsolattartási információkat tartalmazza.

Megjegyzés: Jogos a felvetés, hogy itt sok lehetőség lenne még az információk bemutatására, interakciók lehetőségének (pl. előjelentkezés webes felületen, hírlevél, hozzászólási lehetőségek, fórum stb.) kiaknázására. Kü-

¹⁵ HTTP://WWW.TITSZEGED.HU/

lönösen a webtől idegenkedő vezetők szokták a webes jelenlétet apró lépésekben, a konkurenciától lemaradva növelni.

1. ábra: Céges honlap: Koch Sándor Csongrád Megyei TIT

A *Hírös Táncsport Egyesület*¹⁶ honlapja is hasonló célokat tűzött ki maga elé, de itt a tartalom dinamikusan, időszerű információkkal bővül (2. ábra).

2. ábra: Céges honlap: Hírös Táncsport Egyesület

¹⁶ HTTP://HIROSTANC.HU/

1.1.2. Közösségi oldalak

Ma, az – egyesek által még mindig vitatott – Web 2 korszakában közösségi oldalak alatt az olyan "nagyokat" szokás érteni, mint pl. az iwiw¹⁷. Pedig a néhány nagy árnyékában sok száz/ezer honlap van, ahol nem a személyes, magánéleti kapcsolatok, hanem valamilyen szakmai vagy egyéb téma alapján gyűlnek össze a szakértők és az érdeklődők, és végeznek közösségi tartalom-előállítást.

Példaként érdemes megnézni két szakmai portál, a *Weblabor*¹⁸ (3. ábra) és a *Programozói portál*¹⁹ felépítését. Mindkettőre jellemző, hogy vannak ugyan a szűk körű szerkesztőségi csapat részéről mértékadó anyagok, de a tartalom jelentős, sőt domináns része a napi több ezer látogató által a fórumokon és (a Weblabor esetén blogmark, de akár hír küldése által is) összegyűjtött tartalom.

MENTANDIR Általános Cikkek Blog Bio	gmarkok Fórumok	Levlisták Munka/állás
	Honlap Könyvajánlók A	rchívum Keresés Hírlevél
PHP futtatása FastCGI módban dtaylor – május 16. (sze), 22.15 – PHP Sokszor felmerül webkiszolgálókat adminisztrálók körében a kördés, hogy hogyan lehetne a PHP futtatását biztonságosabbá temi. Bizonyára sokurk itutat, telepleti már rendszent mod_php-val (Apache), és sokan meg is tapasztatuk ennek a hárányat. Véleményem szerint ezeket a hárfanyokat nagyon szépen meg lehet szürteni, és lehet PHP4 futtatni biztonságosan, kompromisszumok nélkül.	Friss blogmarkok ⇒ Putting the PHP/Java Bridge to work (0) ⇔ YUI 2.3.0: Six New Components and a Prettier Face (0) ⇔ Ext v1.1 Released (0) ⇔ Wordpress blues solved with a worm (1)	Hagy Gusztáv © Saját adatok © Saját gyorslinkek) Tartalom beküldése © Friss tartalom © Kilépés Könyvajánló
▼ to vább ▼ ▼	 ⇒ 12 ways to turn your Web 1.0 site into a Web 2.0 site (0) ⇒ Web Designer Wall - Design Trends and Tutorials (0) ⇒ Blueprint: A CSS Framework (0) ⇒ Blueprint: A CSS Framework (0) ⇒ Hoonfall (0) ⇒ Hoonfall (0) ⇒ High Scalability (0) 	Another and the set of
A PHP 4 élete idén véget ér Hojtsy Gábor ♣-júl. 13. (p), 17.54 – PHP Ahogy nemrég <u>Heliki Szabolcs blogmarkoka</u> , a PHP fejlesztői csapata bejelentette, hogy a PHP 4-es verzűjából nem terveznek újabb frissítést kiadni 2007. dolsó napát követően. A mindenképpen fontos biztonsági frissítéset még idöröl-köre megjelenhetnek, de csak 2008. augusztus 8. napátja. Ufana a felszínre kerülő biztonsági problémátra sem lesz győgýri, fehát a továbbra is PHP 4 mellett maradók számára potenciális biztonsági problémátet kényszerteni, hogy váltsanak. Itt az ideje, hogy az újabb PHP kiadásokra váltsunk. □ 1,1 új Con PHP 5 – a vezető uvilt fortrású szoftverek összeformak	Aktiv fórum témák	Heijes archiveline a causest subsective H K Sz Cs P Sz V 1 1 2 3 4 5 3 14 16 17 18 18 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 4 5

3. ábra: Weblabor szakmai-közösségi oldal

Nézzünk egy újabb példát, amely céljaiban, szolgáltatásaiban az iwiw-szerű oldalakhoz hasonlítható. A *felsofok.com*²⁰ Berka Viktor szakdolgozati feladata (4. ábra).

- 18 HTTP://WEBLABOR.HU/
- 19 HTTP://prog.hu/
- 20 HTTP://FELSOFOK.COM/

¹⁷ HTTP://IWIW.HU/

	Egyetemek, Foiskolak 🗧 Uzenetek 🗧 Forum	🔆 Chat 🗄 Keresés 🗄 Meghívó 🗄 Szava	azások Blogok
Beállítások Szavazásaim	Blogom Vendégkönyvem Üzenőfal I	Média Hírek Hírforrások Kilépés	
Üdvözöllek,			
Adatiap	II Híui mag migál több ismarást -> M	aghíuó küldása	
Album	II HIVJ HIEG HIHELODD ISHEROSC -> M	egnivo kuldese	
	Legutóbb véleményzett intézmények:		
Képek szerkesztése	Intézmény/Kar neve	Értékelés (átlag)	Írj véleményt
Ismerősök száma: 1	KRF-GK - Gazdálkodási Kar	***	Hozzászólás
Függő kapcsolatok: 0	SZE-MTK - Műszaki Tudományi Kar	***	Hozzászólás
	PTE-ÁJK - Állam- és Jogtudományi Kar	\$\$\$	Hozzászólás
riss blogbejegyzések	KF - Kecskeméti Főiskola	***	Hozzászólás
Soli Viccccc	ZSKF - Zsigmond Király Főiskola	***	Hozzászólás
Tesztelő vagyok			
Első bejegyzés	Legtöbb osztályzatot kapott intézmények:		

4. ábra: A felsofok.com közösségi honlap

1.1.3. Blogok

A weblogok, vagyis webes naplók (legalábbis magyar nyelvterületen) viszonylag újdonságnak számítanak. A gyökereket exhibicionista ("magamutogató") fiatalok személyes, sőt sokszor bizalmas²¹ naplóinál kell keresni.

Mára a helyzet jelentősen átalakult. Nem szűntek meg ugyan a személyes (én) blogok, de okkal nagyobb jelentőségűek az egy-egy független szakértő által fenntartott (pl. Dorans-ky²² a webes trendek világban), vagy éppen a vállalatokhoz kapcsolódó blogolás. Ez utóbbi akár a cég egészét megjelenítő, ún. céges blog, akár a nagyobb vállalatok meghatározó munkatársainak (különösen az ún. evangelistáknak²³) önálló blogjai is lehetnek. Utóbbira példa olyan neves vállalatok, mint a Sun²⁴, Mozilla²⁵ vagy Microsoft²⁶ vezető fejlesztőinek blogjai, ahol a legfrissebb publikus szakmai információkat lehet megismerni.

^{21 &}quot;Nem mondhatom el senkinek, elmondom hát mindenkinek" életérzés.

²² HTTP://doransky.hu/

²³ Az eredetileg keresztény fogalmat ma már az egyes vállalatokat és/vagy termékeket népszerűsítő, nagy tekintélyű munkatársakra is alkalmazzuk.

²⁴ HTTP://BLOGS.SUN.COM/

²⁵ http://blog.mozilla.com/

²⁶ HTTP://BLOGS.MSDN.COM/

1.2. Hogyan olvasunk a weben?

Ha weboldal készítésére adjuk a fejünket, akkor jó, ha tisztában vagyunk a látogatói szokásokkal. E témát egyre többen és egyre átfogóbban kutatják. Itt most csak egy rövid ajánló erejéig foglalkozunk a témával. Legalább a következő cikkek elolvasása célszerű a továbbhaladás előtt:

- Hogyan olvasunk a weben? http://www.agent.ai/main.php?folderID=4&articleID=2217&ctag=articleList&iid=1
- Kámán Veronika: A jelen forradalma: olvasás a weben http://krono.inaplo.hu/index.php/inter/weblibrary/816-a-jelen-forradalma-olvasasa-weben
- Kovács Balázs: Írás és olvasás a weben http://www.carnation.hu/hirl_cikk.php?id=47&cid=1

1.3. Webes tipográfiai alapismeretek

Sokunkba próbálták jól-rosszul beleverni a szövegszerkesztési alapismereteket. Azonban a papíralapú szövegszerkesztéssel kapcsolatos tapasztalataink néha hátrányunkra válnak, ha nem értjük meg a papír és a weboldal közötti különbségeket. bevezetésként egy gondolat:

A webes tipográfia korlátai²⁷

A hagyományos nyomdászoknak kismillió lehetőség áll a rendelkezésükre, amikor szóba kerül a tipográfia, mint például a betűkészletek puszta száma vagy az elrendezési lehetőségek széles skálája. A webes tipográfia ennél sokkal korlátozottabb, mivel olyan típusokkal és elrendezéssel kell dolgozzunk, amelyről tudjuk, hogy elérhető és használható lesz azokon a gépeken is, amelyeken az olvasók megnyitják a lapot – senki nem fejleszt csak saját magának weboldalt.

A webes tipográfia korlátai többek között a következők:

- Korlátozott betűkészlet.
- Nincs elválasztás, így a sorkizárt elrendezés csúnya lesz keskenyebb oszlopok esetén.
- Nincs befolyásunk az alávágásra (a szóközökkel való feltöltésre).
- Nem lehet tudni, hogy hol és hogyan nézik majd meg a munkát, így a dizájnereknek minden képernyőméretre, felbontásra és környezetre gondolniuk kell.

²⁷ Az első olvasmány, Paul Haine cikkéből.

Ennek megértésére a következők olvasása javasolt:

- Paul Haine: Tipográfia a weben http://dev.opera.com/articles/view/11-tipografia-a-weben/
- rrd (Radharadhya dasa): Web tipográfia 1 http://webmania.cc/web-tipografia-1/ http://webmania.cc/web-tipografia-2/ http://webmania.cc/web-tipografia-3/

1.4. Keresőoptimalizálási alapismeretek

Ha egy weboldalt fáradságos munkával elkészítünk, szeretnénk, ha minél több látogató megtalálná az oldalunkat. Aki elolvassa a cikkeinket, hozzászól a blogunkhoz, vásárol a termékeink közül.

A látogató "szerzése" minden honlapnak célja. Ezért e témával is foglalkozunk néhány ajánlott irodalom elejéig. A látogatószerzés klasszikus módja a keresőmotorokban (pl. Google) való megjelenés.

Bár a témával foglalkozó írások, weboldalak, vállalkozások nem mindig tesznek különbséget a keresőoptimalizálás és keresőmarketing között, itt ezt megtesszük.

- A keresőoptimalizálás a saját oldalunk fejlesztésével történik. Emiatt minden weboldal-tulajdonosnak szüksége van rá. Mi itt erre tudunk koncentrálni.
- A keresőmarketing sok egyéb eszközt (pl. hírlevél, fizetett hirdetések) is felhasznál, amelyek nem képezik a weboldalunk részét.

Néhány hasznos információforrás:

- Google keresőmotor-optimalizálási útmutató kezdőknek http://googlewebmastercentral.blogspot.com/2009/06/seo-starter-guide-nowavailable-in-40.html
- Jároli József: Mi a keresőoptimalizálás (Keresőmarketing)? HTTP://webni.innen.hu/Keres_c5_910PTIMALIZ_c3_A1L_c3_A1s
- Longhand: Keresőoptimalizálás http://longhand.hu/keresooptimalizalas

Érdemes azonban megjegyezni, hogy a keresőmarketing területén sok "sarlatán" is vadászik a pénzünkre.

1.5. A web működése

Az 5. ábra sokat segíthet a további információk megértésében.

5. ábra: A kliens-szerver architektúra

A **felhasználó**, aki a web szolgáltatásait ki akarja használni, megteheti ezt egy tetszőleges modern **webböngészővel**. (E két "szereplőt" együttesen a **kliens oldalnak** tekintjük.)

A felhasználó a böngészőt használva kezdeményezheti egyes weboldalak letöltését. A web kezdeti időszakában a webszerver azokat az állományokat tudta kiszolgálni, amiket a háttértárain elhelyeztek. (Ez tulajdonképpen **statikus tartalmat** eredményez, vagyis az ilyen tartalom jellemzően nem változik.) Bizonyos esetekben ez ma is így van: például egy honlapba illesztett kép nem fog megváltozni, akárhányszor töltjük is le, ezért a webszervernek a böngésző kérésére mindössze vissza kell adni azt válaszul.

Később egyre nagyobb igény lett a **dinamikus tartalmak** iránt, amikor a tartalom már a látogató tevékenységei, vagy más okok miatt színesebb, változóbb lehet. Ebben az esetben a webszerver nem önmaga válaszol a böngésző kérésére, hanem (leggyakrabban) PHP nyelvű program állítja elő a választ, amit a webszerver csak továbbít.

Tovább növelheti az oldal dinamizmusát, ha a tartalmak előállításához szükséges adatokat (legalább részben) **adatbázisban tároljuk**. Ekkor a PHP nyelvű forrásprogram az adatbázis-szerverrel kapcsolatot épít fel, és adatbázisból származó információkat is felhasznál a válasz elkészítéséhez, illetve a felhasználók válaszait is eltárolja az adatbázisban.

1.5.1. Webszerver

A webkiszolgáló/webszerver egy kiszolgáló, mely elérhetővé teszi a helyileg (esetleg más kiszolgálón) tárolt weblapokat a HTTP protokollon keresztül. A webszerverekhez webbön-gészőkkel lehet kapcsolódni.

Bár a webszerverek többnyire különböznek a részletekben, az alapvető funkcióik azonosak. Minden webszerver HTTP kéréseket fogad a hálózatról, és HTTP válaszokat küld vissza. A HTTP válasz az esetek többségében egy HTML dokumentum, de lehet még egyszerű szöveges fájl, kép, vagy más típusú fájl is.

1.5.2. Webtárhely

A mai weboldalak kis hányada igényli, hogy egy vagy esetleg több (ún. dedikált) szerver teljes egészében a weboldal kiszolgálását végezze. Éppen ezért a legtöbb honlap más honlapokkal osztozik egy webtárhely erőforrásain.

A **virtuális webtárhely** szolgáltatás alatt egy olyan internetes szolgáltatást értünk, ahol egy webszerver erőforrásait több felhasználó/honlap között osztják fel. Minden felhasználó egy a rendszer által dedikált tárhelyet foglal el, aminek nyilvános tartalma egyedi domén néven érhető el. Kisebb forgalmú weboldalt költséghatékonyan lehet bérelt webtárhelyen üzemeltetni. Tárhelyet ún. tárhelyszolgáltatóktól²⁸ bérelhetünk.

A webtárhely szolgáltatás általában tartalmaz egy adminisztrációs felületet (pl. cPanel²⁹), hogy a bérlő a tárhelyét menedzselni tudja.

Osztott tárhelyszolgáltatók rendszerint az egyes szolgáltatásokat fizikailag elkülönített kiszolgáló rendszereken oldják meg, az ügyfélkiszolgáló és adminisztrációs rendszer, a levelező kiszolgáló, az adatbázis szerver, a webszerver fizikailag elkülönített kiszolgálókon működik. A legtöbb webkiszolgáló alacsony költségű Linux vagy FreeBSD operációs rendszer alapú LAMP szerver.

Az egyes operációs rendszerekre épített szolgáltatások lényegében meghatározzák a felhasználó által elérhető technológiák csoportját is. Windows alapú webhosting esetén a felhasználó választhat akár ASP.NET és Microsoft SQL Server, de akár PHP és MySQL Server támogatást is; míg LAMP szerver esetén csak PHP nyelvű weboldalakat készíthetünk MySQL Server támogatással.

1.5.3. URL

A böngészőnk minden egyes weboldal-kérést egy URL formájában állítanak össze. Pl. http://drupal.hu/tracker. Ebben az esetben a http://drupal.hu azt mondja meg a böngé-szőnknek, hogy a drupal.hu domént kiszolgáló webszervert kell megkérnie a kérés kiszolgálására. Ami viszont a domén név után szerepel (*/tracker*), azt értelmezés nélkül a webszervernek továbbítja.

A web kezdeti korszakában ezeket az információkat egyszerűen a webszerver alkönyvtárainak és állományainak kellett megfeleltetni. Pl. a */terkep/kecskemet.html* kérés ténylegesen egy *terkep* alkönyvtárban található *kecskemet.html* állomány megkeresését és kiszolgálását rótta feladatul a webszerver számára. Az ilyen weboldalakat **statikus oldalaknak** nevezzük.

²⁸ HTTP://TARHELY.LAP.HU/

²⁹ HTTP://WWW.CPANEL.NET/

Ma azonban, amikor a weboldalak **dinamikusan**, a kérés pillanatában generálódnak, az URL végén nehezen értelmezhető technikai információk látszhatnak. Pl. a *comments.php? mid=9546&id=33* kérést a webszerver a *comments.php* (PHP programozási nyelven írt) állománynak adja át. A ? utáni résszel csak a *comments.php* fog valamit kezdeni. Drupal alatt egy klasszikus kérés így néz ki: *http://drupal.hu/index.php*?*q=tabor/2010* Mivel az *index.php* minden kérésben előfordul, ezért általában elhagyható, vagyis a kérés egyszerűsödik: *http://drupal.hu/?q=tabor/2010* A mai technológiák segítségével azonban megoldható az is, hogy a ?*q*= rész is elhagyható legyen, vagyis a *http://drupal.hu/tabor/2010* cím elegendő. Ez a cím hasonlít egy hagyományos statikus kérésre, de mégsem az.

1.5.4. Alapvető hardver és szoftver szükségletek

Nézzük meg közelebbről, hogy a Drupal használatához milyen erőforrásokra van szükségünk.

A jelenleg forgalmazott **webtárhelyek** többsége megfelel a Drupal 6.x verzió futtatása alapvető követelményeinek. Ezzel szemben az ingyenes tárhelyek többnyire alkalmatlanok az alapvető futtatásra is, gyanúsan olcsó szolgáltatóknál pedig fejlesztés vagy üzemeltetés közben fog kiderülni, hogy rosszul választottunk.

Ezen kívül akár a saját Windows vagy más operációs rendszerrel meghajtott PC-nket is szerverré alakíthatjuk. A **saját gép** szerverként való használatának egyik legnagyobb hátránya, hogy nehéz a Drupal közösségtől³⁰ segítséget kérni a tanulás kezdeti fázisánál.

Szerver

Az alábbi követelményeket a saját Windows alapú gépünkön (pl. XAMPP segítségével), Linux alapú gépünkön saját konfigurálással és telepítésével könnyedén teljesíthetjük. A lista inkább tárhelyszolgáltató választásához lesz érdekes.

A minimális követelmények tehát:

- webszerver (Apache 2)
- PHP 5.2 (az 5.3 nem alkalmas)
- adatbázis-szerver (MySQL 5)
- phpMyAdmin

(A tanuláshoz) nem nélkülözhetetlen, de ajánlott:

- mod-rewrite, .htaccess támogatás
- cron támogatás
- HTTP kérések engedélyezése (hogy a futó PHP kód más weboldalak szolgáltatásait igénybe tudja venni)

³⁰ HTTP://DRUPAL.HU/

PHP konfigurációs követelmények:

- memória limit: 64-128Mb (a használni kívánt modulok memóriaigényétől függően)
- feltöltési méret: amekkorát a honlap célja megkövetel (minimum 8-16Mb)
- levélküldési lehetőség (PHP mail vagy SMTP támogatás)
- GD library
- kikapcsolt register_globals és safe_mode

Kliens

A munka nagy része a böngésző használatával fog zajlani. Itt is meg kell említeni, hogy a szerző (és sok más webfejlesztő) véleménye szerint ehhez a Chrome³¹, Firefox³², Opera³³ és Safari³⁴ a legjobb választások.

Ezen kívül néha szükség lesz valamilyen FTP kliensre az állományok szerverre feltöltéséhez. Erre a célra meg fog felelni a méltán népszerű Total Commander. (Még jobb, ha ismerjük a FileZilla³⁵ alkalmazást.)

1.6. A honlap célja

Mielőtt egy honlap kivitelezésébe belekezdenénk, érdemes minél alaposabban megtervezni azt. Képzeljük el, mi lenne, ha egy felhőkarcoló építésébe tervrajzok és előzetes (például statikai) számítások nélkül kezdenénk bele. Egy rossz honlap esetén ugyan nem lesznek emberáldozatok, de a célját biztosan nem fogja betölteni, és végső soron jelentős (pl. anya-gi) kárt okozhat.

A szerző a megrendelővel való kommunikációt egy interjú formájában javasolja kezdeni, a következő kérdésekkel.

A kérdésekre adott válaszok között persze nagy lehet az átfedés, az interjú célja az elérendő célok teljes körű feltérképezése. (Egy konkrét esetben tehát bizonyos kérdéseket ki is hagyhatunk, ha azok feleslegesnek, értelmetlennek tűnnek.)

- Mi a célunk a honlappal?
- Kik lesznek a látogatóink?
- Mit szeretnénk bemutatni?
- Mik a kulcsfontosságú funkciók?

³¹ HTTP://WWW.GOOGLE.COM/CHROME/

³² HTTP://WWW.MOZILLA-EUROPE.ORG/HU/FIREFOX/

³³ HTTP://WWW.OPERA.COM/

³⁴ http://www.apple.com/safari/

³⁵ HTTP://FILEZILLA-PROJECT.ORG/

- Milyen visszajelzéseket várunk a látogatóinktól?
- Részt vesznek-e a látogatóink a tartalom előállításában?
- Miben fog a tartalom és a szolgáltatás fejlődni (pl. 1 hónap, 1 év múlva)?
- Ki fogja az oldalt karbantartani?
- Milyen csoportos és személyes jogosultsági körökre lesz szükség?
- Hol és hogyan szeretnék a honlapot az interneten reklámozni?
- Látogatottsági statisztikákat szeretnénk-e megismerni?

Természetesen a kérdések akkor is alkalmazhatók, ha a saját vagy cégünk honlapját szeretnénk elkészíteni.

További részletek a szerző honlapján találhatóak:

■ HTTP://NAGYGUSZTAV.HU/HONLAP-INTERJU-MI-AZ-OLDAL-CELJA

1.7. A honlap megtervezése

Ha már tudjuk, mi a célunk a honlapunkkal, akkor kezdjünk bele az oldal megtervezésébe. Ehhez meg kell válaszolnunk még a következő kérdéseket.

Milyen oldalaink lesznek?

A válasz egy konkrét, tételes lista legyen. Például:

- kezdőoldal (hírekkel)
- kapcsolat
- termékkategóriák tartalomjegyzéke
- termékkategóriák oldalai
- termékek oldalai
- vendégkönyv oldal
- stb.

Milyen viszonyban állnak az oldalak egymással?

Itt az alá-fölé rendeltségi viszonyon kívül gyakori a mellérendelt kapcsolat is. A válasz az oldal navigációjának kitalálásában fog segíteni.

Illusztrációként nézzünk meg egy zenei együttes honlapjának oldaltérképét³⁶ (6. ábra).

³⁶ Forrás: http://dev.opera.com/articles/view/6-informacios-architektura-egy-website-t/

6. ábra: Oldaltérkép

Ezután nevezzük el az oldalainkat, és írjuk hozzá rövid tartalmi összefoglalókat.

Hogyan épüljenek fel az oldalaink?

Az oldal funkcionális látványtervét tervezve el kell döntenünk, hogy

- a klasszikus 1, 2 és 3 oszlopos oldalelrendezés közül melyiket választjuk,
- hova kerüljön a logó, főcím, lábléc stb.
- hogyan épüljön fel a navigációs struktúra (felső menü, bal oldali menü, kenyérmorzsa menü, címkefelhő, stb.)
- a menük egy vagy többszintűek legyenek
- melyik szélső oszlopban milyen tartalmú dobozokat és milyen sorrendben szerepeljenek

Jól át kell gondolnunk, hogy a látogatóink számára leglogikusabb, legáttekinthetőbb struktúrát tudjuk nyújtani.

Az oldalelrendezés megtervezéséhez igen hasznos a Paper prototyping módszere (7. ábra).

X-D [HITP://	
News The irony of disiral phonos of paper is not lost on me.	LOGIN Usemanne Physicial
Nou Map Curesons Corresons	forsor tax ?

7. ábra: Paper prototyping példa

További információk:

- HTTP://dev.opera.com/articles/view/6-informacios-architektura-egy-website-t/
- HTTP://WWW.ALISTAPART.COM/ARTICLES/PAPERPROTOTYPING

1.8. HTML alapismeretek

A HTML nyelv alapfokú ismerete igen hasznos, ha Drupal alapú weboldalt szeretnénk létrehozni. A következőkben csak néhány alapfogalmat tudunk tisztázni³⁷.

1.8.1. Mi az a HTML?

- A HTML a Hyper Text Markup Language rövidítése
- A HTML állomány egyszerű szövegállomány, amely rövid jelölő tagokat tartalmaz
- A jelölő tagok alapján tudja a böngésző, hogyan kell megjelenítenie az oldalt
- A HTML állomány html kiterjesztéssel rendelkezik
- A HTML állományt egyszerű szöveges (editor) programokkal (pl. Jegyzettömb) is létrehozhatunk

Egy minimális HTML oldal a következőképpen néz ki:

³⁷ Komolyabb ismerkedéshez a http://dev.opera.com/articles/view/12-a-html-alapjai/cikksorozatot javasoljuk.

```
<html>
<head>
<title>Az oldal címe</title>
</head>
<body>
Ez az első honlapom. <strong>Ez a szöveg kiemelt</strong>.
</body>
</html>
```

A példa magyarázata

A dokumentum első tagja a *<html>*. A böngésző erről fogja tudni, hogy hol kezdődik a HTML oldal. Az utolsó tag a *</html>*, itt ér véget a dokumentum a böngésző számára.

A *<head>* és *</head>* tagok közötti rész a fejléc információ. Az itt megjelenő szöveget a böngésző nem jeleníti meg közvetlenül.

A <title> tagok közötti szöveget a böngésző a címsorában jeleníti meg.

A <body> tagok közötti szöveg jelenik meg a böngésző ablakában.

A és tagok hatására a szöveg kiemelten jelenik meg.

1.8.2. Tagok

A HTML állomány egyszerű szövegállomány, amely rövid jelölő tagokat tartalmaz.

A HTML tagok segítségével elemek definiálhatók.

HTML tagok jellemzői

A HTML tagok jelölik ki a HTML elemeket

- A HTML tagot a < és > írásjelek veszik körül (ezek az írásjelek az egyszerű szövegekben nem engedélyezettek)
- A HTML tagok általában párban vannak, mint a és
- A pár első tagja a kezdő, a második a záró tag
- A szöveg (tartalom) a kezdő és a záró tag között helyezkedik el

HTML elemek

Az előző példában az alábbi egy elem:

```
<strong>Ez a szöveg kiemelt</strong>
```

A HTML elem kezdő tagja **, a tartalmazott szöveg *Ez a szöveg kiemelt*, és a záró tag **.

A következő is egy HTML elem:

```
<body>
Ez az első honlapom. <strong>Ez a szöveg kiemelt</strong>.
</body>
```

Az elem kezdő tagja *<body>* és a záró tagja *</body>*.

1.8.3. Tag tulajdonságok (attribútumok, jellemzők)

A tagok tartalmazhatnak tulajdonságokat is. Ezek a jellemzők járulékos információk az elem egészére nézve.

Például az tag egy kép beszúrását teszi lehetővé. Ebben az esetben meg kell adnunk, hogy mi a neve a letöltendő képnek. De megadhatjuk a kép helyettesítő szövegét is:

A tulajdonságok név-érték párokkal adhatók meg, egymástól szóközzel elválasztva akár több is.

1.8.4. Alapvető HTML tagok

A HTML legalapvetőbb és leggyakrabban használt tagjai azok, amelyek segítségével címeket, bekezdéseket és sortöréseket lehet létrehozni.

Címek³⁸

A címek a <h1> ... <h6> tagok segítségével adhatók meg. <h1> a legnagyobb (legfelsőbb szintű) címet jelenti, <h6> pedig a legkisebbet. (Általában egy oldalon legfeljebb 2-3 szintet indokolt alkalmazni, ekkor pl. a h1 és h2 alkalmazható.) A következő példa bemutatja a címek hierarchiáját:

```
<h1>Szöveges részek megjelölése HTML-ben</h1>
valamilyen szöveg
<h2>Bevezető</h2>
valamilyen szöveg
<h3>Åltalános bekezdések</h3>
valamilyen szöveg
<h2>Space - az űr a legvégső határ</h2>
valamilyen szöveg
<h2>Blokk szintű elemek</h2>
valamilyen szöveg
<h3>A lap szakaszcímei</h3>
valamilyen szöveg
<h3>Åltalános bekezdések</h3>
valamilyen szöveg
<h3>Åltalános bekezdések</h3>
valamilyen szöveg
```

Bekezdések

A bekezdéseket a taggal lehet definiálni:

³⁸ Bővebben: http://dev.opera.com/articles/view/15-szoveges-reszek-megjelolese/

```
Ez egy bekezdés
Ez egy másik bekezdés
```

A bekezdésekhez a böngésző alapértelmezetten térközöket is kapcsol.

A következő példában hiába szerepel az 'új sor' és több szóköz karakter, a böngésző minden elválasztó karakter-sorozatot egy szóközként értelmez és jelenít meg. A tényleges tördelést a böngésző ablakmérete és a benne levő szöveg határozza meg.

```
Ez egy több
sorból álló és sok
szóközt tartalmazó
bekezdés.
```

Sortörések

A *
* tag használható, ha új sort szeretnénk kezdeni, de nem akarunk új bekezdést kezdeni. A *
* kikényszeríti a sortörést.

```
Ez itt<br>egy több<br>sorra tördelt bekezdés
```

Folyó szövegben használható tagok³⁹

- <*em*> Kiemeli a szöveget
- ** Erősebb kiemelés
- *<sub>* Alsó indexet definiál
- *<sup>* Felső indexet definiál
- <ins> Beszúrt szöveget jelöl
- ** Törölt szöveget jelöl

Linkek⁴⁰

A HTML linkeket (hivatkozásokat) használ arra, hogy az oldalunkhoz más tartalmakat kapcsolhassunk.

Egy link hivatkozni tud egy tetszőleges webes erőforrásra, pl. egy HTML oldalra, egy képre, zenére stb.

A link szintaxisa a következő:

Megjelenő szöveg

A *href* tulajdonsághoz rendelt érték határozza meg, hogy a böngésző hogyan reagáljon a link kattintására. A kezdő és a záró tag közötti szöveg (vagy akár bonyolultabb tartalom) lesz kattintható, és (alapértelmezetten) kék színű, aláhúzott link.

³⁹ Bővebben: http://dev.opera.com/articles/view/21-kevesse-ismert/

⁴⁰ Bővebben: http://dev.opera.com/articles/view/18-html-hivatkozasok/

A következő példa egy linket definiál a Weblabor honlapjára:

```
A <a href="http://weblabor.hu/">Weblabor</a> honlapja.
```

Táblázatok⁴¹

Táblázatokat a tag segítségével lehet létrehozni. Egy tábla sorokat tartalmaz (tag), és minden sor cellákat (tag). A tábla cellái szöveget, képet, bekezdést, listát, űrlapokat, újabb táblázatokat is tartalmazhatnak.

Nézzünk egy egyszerű, 2•2 cellás táblázatot:

```
        1. sor, 1. cella
        1. sor, 2. cella 
        1. sor, 2. cella 
        1. sor, 2. cella 
        1. sor, 2. cella 
        1. cella
```

Listák⁴²

A HTML támogatja a számozott, felsorolt és definíció-listák létrehozását.

Felsorolt lista

A felsorolt listák olyan elemeket tartalmaznak, amelyeket nem kell számozással azonosítanunk, ehelyett egy felsorolási szimbólum (alapértelmezetten egy fekete karika) jelzi vizuálisan a listaelemek kezdetét.

A felsorolt lista az elemmel írható le, a lista elem pedig elemmel.

```
Kávé
Tea
```

Számozott lista

A számozott listák elemei (többnyire) számmal azonosítottak.

A számozott listát taggal kell létrehozni, a lista elemek az előzőhöz hasonlóan *-vel* definiálhatók.

```
Kávé
Tea
```

⁴¹ Bővebben: http://dev.opera.com/articles/view/19-html-tablazatok/

⁴² Bővebben: http://dev.opera.com/articles/view/16-html-listak/

Képek⁴³

A HTML nyelvben az ** tag segítségével tudunk képeket definiálni. Ez az elem üres, és nincs záró tagja sem (hasonlóan a *
* elemhez).

A kép megjelenítéséhez először is meg kell adni a *src* tulajdonságot, vagyis az állomány helyét és nevét. A szintaxis a következő:

```
<img src="url">
```

Az url lehet abszolút vagy relatív megadású is. Abszolút:

```
<img src="http://valami.hu/kep.gif">
```

A következő abszolút hivatkozás a szerver gyökerében keres:

A következő hivatkozás relatív. A képet ugyanabban a könyvtárban keresi, ahol a HTML állomány is van:

```
<img src="kep.gif">
```

Az alt tulajdonság

Az *alt* tulajdonság alternatív szöveg definiálását teszi lehetővé. A szabvány szerint tehát ennek a szövegnek akkor kell a böngészőben láthatóvá válni, ha a kép valamilyen oknál fogva nem jeleníthető meg (pl. még nem töltődött le, nem érhető el, vagy eleve ki van kapcsolva a képek letöltése).

Megjegyzés: a Microsoft Internet Explorer akkor is megjeleníti ezt a szöveget, ha az egérkurzort visszük a kép fölé, de ez eltér a HTML eredeti céljától.

Méret megadása

A böngésző ugyan a méret megadása nélkül is meg tudja jeleníteni a képet, mégis célszerű a *width* és *height* tulajdonságokat megadni. Lassú kapcsolat vagy sok nagy kép esetén kimondottan zavaró lehet, amikor egy újabb kép letöltődésekor – az ekkor ismertté vált méret adatok alapján – a félig megjelent oldal "ugrik".

Természetesen a kép fizikai méretétől eltérő méretek is megadhatók, ekkor kicsinyítés, nagyítás, vagy akár torzítás is lehet az eredmény.

Kép használata linkként

Link aktív felületéhez szöveg mellett vagy helyett kép is rendelhető. Erre mutat példát a következő kód:

⁴³ Bővebben: http://dev.opera.com/articles/view/17-kepek-a-htmlben/

```
<a href="lastpage.htm">
<img border="0" src="kovetkezo.gif"
width="65" height="38">
</a>
```

Űrlapok⁴⁴

Az űrlapokat arra használhatjuk, hogy különböző módokon lehetőséget adjunk a látogatónak visszajelzésre, vagyis adatok megadására.

A *<form>* elem más elemeket tartalmaz. Ezek az űrlap elemek teszik lehetővé az adatbevitelt. A leggyakrabban használt elem az *<input>*. A *type* tulajdonságával állítható be, hogy pontosan milyen adatbeviteli módot szeretnénk (pl. *checkbox, password, radio, text*).

Példaként egy egyszerű hozzászólás űrlap:

```
<form>
Név: <input type="text" name="nev" id="nev" value="" />
E-mail: <input type="text" name="email" id="email" value="" />
Megjegyzés: <textarea name="megjegyzes" id="megjegyzes"
cols="25" rows="3"></textarea>
<input type="submit" value="küldés" />
</form>
```

1.8.5. Hogy nézzük meg egy oldal HTML kódját?

Gyakran előfordul, hogy a weben böngészve megtetszik egy oldal, és szeretnénk megnézni a forrását. (A szerző véleménye szerint ez az egyik legjobb módszer a tanulásra, hiszen ekkor nem külső, hanem belső motiváló erő hat.) De az is gyakori, hogy a készülő Drupal oldalunk HTML/CSS kódját kellene alaposabban megértenünk, a lehetséges hibákat kijavítanunk. Hogyan tehetjük ezt meg?

Egyszerűbb megoldásként keressük meg a böngészőnk *Nézet* menüjét, majd *Forrás*, vagy *Oldal forrása* (vagy valami hasonló nevű) menüpontot.

A hatékonyabb megoldás viszont a **Firefox** nevű böngésző használata (amely eleve webfejlesztők számára lett kifejlesztve, és sok kiterjesztése eleve a HTML forrás könnyen áttekinthető megjelenítését szolgálja). A kiegészítők közül elegendő a **Firebug**gal⁴⁵ megismerkednünk.

A 8. ábra jól mutatja, hogyan láthatjuk a kész oldal és a HTML struktúra összefüggéseit.

⁴⁴ Bővebben: http://dev.opera.com/articles/view/20-html-urlapok/

⁴⁵ HTTP://GETFIREBUG.COM/

Jézus K Jézus K férj, nég tanszék	/ GUSZIAV risztus területi képviselője, gy gyermekes családapa, i mérnök, webfejlesztő Címlap Magamról R	tólam irták Kapcsolat	at
Témák	Címlap :: Jegyzeteim		
nappali előadás	Webes tartalomkezelő rendszerek 1.0	nlapfejlesztés	
Drupal	Ezzel a jegyzettel arra vállalkozok, hogy a Kecskeméti Főiskola GAMF Karán tanuló halloatók, kezébeő olyan írásos anyagot adiak, amely az előadások és nyakodatok	ikmai öneletrajz hlap fejlesztést,	
Konzol HTML - CSS Szł	ript DOM Net Reference		
Szerkesztés h2#page-title < d	v#content-inner < div#content < div#mainar-block < div#main < div#contar-block < div#page < body.not-front < html.js	Stílus - Számított	Elren
- <html class="js" lang="hu" td="" xmlm<=""><td>s="http://www.w3.org/1999/xhtml" xml:lang="hu" dir="ltr"></td><td>#p <u>តិទុខ</u>្មែរដូមប្រា.css?l (137</td><td>7. sor)</td></html>	s="http://www.w3.org/1999/xhtml" xml:lang="hu" dir="ltr">	#p <u>តិទុខ</u> ្មែរដូមប្រា.css?l (137	7. sor)
<pre>+ <head></head></pre>	logged-in page-node node-type-oldal two-sidebars lightbox-processed*>	font-size: 1.8em,	1; 16. sor)
± <div id="header"> — <div <="" id="container" td=""><td>class="clear-block"></td><td>h3,</td><td>,</td></div></div>	class="clear-block">	h3,	,
<pre>- <div id="main"></div></pre>		h4, h5,	
<pre>- <div class="clear-block" id="mair</pre></td><td>-inner"></div></pre>	h6		
± <div id="</td><td>content-top-region"></div>	(
- <div id="</td><td>content"></div>	color: #7E8901; font-fonilw: Con	octont	
	ur tonomn inner > 2 du#"page-tile">Webes tartalomkezelő rendszerek 1.0≺/h2> iv id="node-189" class="node clear-block">	Bright", LucidaBri Serif", "Bitstream Vera	ight,
	<pre>div class="content"></pre>	Serif", "Liberatio Serif", Georgia, se	.on erif;

8. ábra: Firebug működés közben

A következő videókkal alaposabban megismerhetjük a Firebug szolgáltatásait:

rrd (Radharadhya dasa): Firebug 10 percben http://webmania.cc/firebug-10-percben/ http://webmania.cc/firebug-10-percben-2/ http://webmania.cc/firebug-10-percben-3/

1.9. Tartalomkezelő rendszerek jellemzői

A Wikipédia szerint46

"a tartalomkezelő rendszer (angolul Content Management System, CMS) olyan szoftverrendszer, amely nem strukturált információk, mint például az internetes portálok, akár több felhasználó általi elkészítését, kezelését, és tárolását segíti. Továbbá gondoskodik a tartalmak strukturált megjelenítéséről, statisztikák készítéséről, kiegészítő funkciók integrálásáról."

E definícióhoz – könyvünk szempontjából – legfontosabb kiegészítés, hogy tartalomkezelő rendszerek használata esetén a kis-közepes méretű honlapok nem, vagy csak kisebb részben (elsősorban a honlap elindításánál) igényelnek webfejlesztői, programozói közreműködést. A honlap fenntartását akár teljes egészében meg tudja oldani, aki az e könyvben foglaltakat megfelelő szinten megismeri.

⁴⁶ http://hu.wikipedia.org/wiki/Tartalomkezelő_rendszer

1.9.1. Melyiket válasszunk?

Tartalomkezelő rendszerből sokféle van. Vannak

- fizetősek és ingyenesek/nyílt forrásúak47
- egyszerűbbek és komplexebbek
- különböző szerver környezeten (pl. *Java*, *.Net*, *PHP*, *Python*, *Ruby* platformon) üzemeltethetők
- kezdetlegesek és jól kiforrottak
- magyarul elérhetők, vagy csak más nyelven (általában angolul) használhatók
- általános célúak és specializáltak (pl. e-learning, e-commerce, fórum , blog stb.)

A választáshoz hasznos, ha ki tudjuk próbálni a CMS-t döntés előtt. Itt mutatkozik meg a nyílt forrású rendszerek nagy előnye: akár online, előre telepített módon is kipróbálhatjuk őket. A magyar nyelven is használható, nyílt forrású CMS-ek legtöbbjét a *CMS Award*⁴⁸ oldalon bárki kipróbálhatja. Ezen kívül (angol nyelven) még több rendszer kipróbálható az *OpensourceCMS*⁴⁹ oldalon.

További nem elhanyagolható előny, ha egy CMS aktív felhasználóiból álló magyar közösség is működik. A magyar felhasználók között legnépszerűbb CMS-ek aktív közösséggel rendelkeznek:

- Drupal (HTTP://DRUPAL.HU)
- Joomla (http://www.joomla.org.hu/)
- Moodle (http://moodle.org)
- Wordpress (HTTP://WORD-PRESS.HU)

Míg a Moodle oktatási oldalaknál, Wordpress blogok esetén a legnépszerűbb, a Drupal és Joomla az általános kategóriában küzd⁵⁰.

Jól látszik, hogy ez alapján nem könnyű a választás. A szerző véleménye azonban az, hogy a Drupal a legtöbb felmerülő szempont szerint előnyös választás.

⁴⁷ Érdemes megemlíteni, hogy az ingyenes és a nyílt forrású fogalom nem ugyanazt jelenti. Sokszor azonban, és a CMS-ek esetén különösen sokszor az ingyenesek egyben nyílt forrásúak is.

⁴⁸ HTTP://WWW.CMSAWARD.HU/

⁴⁹ HTTP://OPENSOURCECMS.COM/

⁵⁰ Pl. http://drupal.hu/hirek/20071104/packtnyertes

1.10. Mi a Drupal?

Néhány alapfogalmat érdemes tisztázni a Drupallal kapcsolatban is.

1.10.1. A Drupal felépítése

Drupal oldalunk építésekor a CMS motor központi mag része (*core*) és a kiegészítők (*cont-ributions*) között különbséget kell tennünk.

Drupal Motor

A Drupal alapfunkcionalitásait megvalósító alkalmazás. Már önmagában is rendkívül sok szolgáltatással bír, mégis alapvetően az a feladata, hogy a különböző funkciókat hatékonyan fogja össze. **Garantált**, hogy az itt található kódok alaposan teszteltek, az esetek döntő többségében korrektek és használhatóak, valamint a Drupal alapkoncepciójához illeszkednek. A felfedett hibákra igen gyorsan újabb kiadással reagálnak.

Kiegészítők

A Drupal közösség által beküldött kiegészítő funkcionalitások (modulok), kinézetek (sminkek), felület fordítások és dokumentációk tartoznak ide. Jellegénél fogva nincs olyan erős irányítás alatt, mint a motor, ezért **nem csak tökéletesen működő** komponenseket találhatunk itt. Sajnos előfordul, hogy a kiegészítők fejlesztője egy idő után már nem tartja karban a projektjét.

Körültekintéssel kell tehát a kiegészítőket használnunk.

Másrészt tudnunk kell, hogy a fejlesztők (mind a mag, mind a kiegészítők esetén) **megkülönböztetnek stabil és fejlesztői** (*dev* jelöléssel ellátott) **változatot**. Az utóbbiakat csak óvatosan, nagy körültekintéssel szabad használni. (Tanuláshoz esetleg alkalmazhatók, de éles környezetben inkább korábbi, stabil változatot használjunk.)

1.10.2. Ingyenes a Drupal?

Bizonyos értelemben igen, ingyenes. Más értelemben már nem.

A Drupal fejlesztői a mai napig ingyen teszik közzé a munkájukat, az alaprendszert és a kiegészítőket. Mára sok ezren vesznek részt az alaprendszer, és a kiegészítők fejlesztésében, a fordítások készítésében, közösségi tudásbázis építésében vagy éppen népszerűsítő előadások tartásában. A Drupal tehát nem ingyen van, sok ember szabadidejébe került. Érdemes tehát minden alkalommal erre gondolni, amikor a Drupalt alkalmazzuk.

Aki ebbe a közösségi szellembe belekóstol, egy idő után nem tud csak passzív fogyasztója lenni a közösségnek. Érdemes idejében felkészülni arra, hogy bennünket is meg fog fertőzni a szellemisége :-)

2

Drupal kézikönyv kezdőknek

Ez a fejezet segíteni fog a Drupal alapú weboldalak használatában. Bemutatja, hogyan hozzunk létre felhasználói azonosítót (másként fogalmazva: hogyan regisztráljunk), hogyan lépjünk be, hogyan állítsuk be személyes adatainkat, és végül, hogyan hozzunk létre tartalmakat (weboldalakat).

A Drupal egy tartalomkezelő rendszer. Célja, hogy egyszerűen lehessen tartalmakat (szövegeket, képeket, csatolt állományokat, stb.) felvinni, és azokat elérhetővé tenni a látogatók számára. Nem kell a technikai részletekkel (túl sokat) foglalkoznunk, elsősorban a tartalmakra kell koncentrálnunk.

A Drupal a tartalmakat adatbázisban tárolja, ahonnan – a felhasználó böngészőjének kérésére – a tartalmakat közzéteszi.

Természetesen a Drupal lehetőséget ad arra, hogy a weboldal látogatói **különböző szerepkörökben és különböző jogosultságokkal** használhassák a weboldalunkat. Van, akinek tartalmakat feltölteni, másoknak szerkeszteni, a legtöbb látogatónak pedig "csupán" olvasni van lehetősége az oldalakat. (Bár ez utóbbi sem mindig így van, hiszen lehetnek zárt oldalak is, amelyeket csak bizonyos látogatók tekinthetnek meg.)

Ahhoz, hogy minden látogató pontosan azt (nem többet és nem kevesebbet) tehesse meg a honlapon, amire az oldal tulajdonosa vagy adminisztrátora fel akarja jogosítani, bizonyos esetekben **elengedhetetlen a látogató személyének beazonosítása**. Ennek régóta bevált módszere, hogy a felhasználók számára azonosítót hozunk létre (más néven regisztrálunk), amihez jogosultságokat rendelünk, a felhasználó pedig a honlap későbbi használatai esetén a felhasználónevének és jelszavának megadásával azonosítja magát (bejelentkezik).

Bevezetésként még érdemes megemlíteni, hogy a Drupal weboldal **adminisztrátora** jogosult arra, hogy a honlapon olyan feladatokat is elvégezzen, amelyek senki másnak nem engedélyezettek, például egy regisztrált felhasználó jogosultságainak pontos beállítása.

2.1. Felhasználókezelés

A felhasználó azonosítása azért szükséges, hogy a Drupal el tudja dönteni: mihez van joga a látogatónak.

2.1.1. Regisztráció

A Drupal oldalakon a tartalmak beküldése (létrehozása), szerkesztése általában csak **regisztrált, és bejelentkezett** látogatók számára (vagy azok közül is csak némely szűkebb csoport számára) engedélyezett. (Speciális esetekben a látogatók **bejelentkezés nélkül is** küldhetnek be tartalmakat: tipikusan fórum bejegyzések, illetve hozzászólások esetén szokás ezt engedélyezni.)

A regisztráció – az oldal üzemeltetőjének döntése alapján – kétféle módon történhet:

- saját magunkat regisztráljuk, vagy
- az adminisztrátor regisztrál.

Saját magunk regisztrálása

A látogatók **maguk végezhetik el a regisztrációt**. Ennek módja, hogy a honlap belépésre szolgáló részén megkeressük a Felhasználó létrehozása linket (9. ábra).

Belépés	Forums Új Fórumtéma bekül	dése
Felhasználói név: *	Fórum	Témák
Jelszó: *	⊠ Állás	2
Belépés	🖾 Szolgáltatás	1
 Felhasználó létrehozása 		
 Elfelejtett jelszó 		

9. ábra: Felhasználó létrehozása link

A linkre kattintva megjelenik a *Saját adatok* oldal (10. ábra), ahol a kívánt *Felhasználói név* és az *E-mail* cím megadása szükséges. Ezen kívül további adatok megadására is lehet szükség, illetve lehetőség, az adminisztrátor által meghatározott módon. Sajnos egyre gyakrabban van szükség például a *Captcha*⁵¹ ellenőrzés beiktatására.

^{51 &}quot;A captcha vagy CAPTCHA (magyarosan kapcsa) egy 2000-ben megjelent védekezési módszer a spamek, közelebbről a kommentspamek ellen. A módszer lényege, hogy a hozzászóláshoz a képen látható szót is be kell írni, ez azonban a képfájlon torzítva jelenik meg, tehát a spamrobot nem ismeri föl." forrás: HTTP://HU.SPAM.WIKIA.COM/WIKI/CAPTCHA
37. oldal

Saját adatok	Felhasználó létrehozása	Belépés Elfelejtett jels:	zó
Felhasználói név: *			
Teszt Elek			
Írásjelek a pont, kötője	l, aláhúzás és a szóközök kivételév	el nem megengedettek.	
Email cím: *			
teszt@el.ek			
Egy működő email cím. nem jelenik meg nyilvá szolgáltatásoknál kerül	A rendszer minden levelet erre a cír nosan, és csak új jelszó kérésnél, ill felhasználásra.	mre fog küldeni. Ez az email cím letve feliratkozást igénylő	
Felhasználó létreh	ozása		

10. ábra: Felhasználó létrehozása

Megjegyzés: Ha az ábrán látható oldalon a jelszó megadására nincs lehetőség, akkor ennek biztonsági oka van, és a jelszó a megadott e-mail címre fog érkezni. Hamarosan visszatérünk erre az esetre.)

A **felhasználói név** megválasztásánál egyre elterjedtebb megoldás a saját nevünk alkalmazása, főleg olyan oldalaknál, ahol a honlap látogatói nem csak virtuálisan (a honlap látogatóiként), hanem fizikai valójukban is találkozhatnak, ismerhetik egymást.

A jelszó kiválasztásánál érdemes a következőket figyelembe venni:

- olyan jelszót válasszunk, amelyik nem található ki a személyünk ismeretében sem,
- minden honlapon más jelszót használjunk,
- a jelszó lehetőleg tartalmazzon számokat, nagybetűket és írásjeleket is, és legalább 6-8 karakterből álljon.

Fontos megjegyezni, hogy az űrlapokon begépelt adatoknak **nem lesz végleges hatásuk**, amíg az űrlap alján található Beküldés, Mentés vagy hasonló (jelen esetben Felhasználó létrehozása) feliratú gombra kattintva el nem küldjük azokat a honlapot kiszolgáló webszervernek.

A weboldal adminisztrátora szigorúbb lépéseket is beiktathat a fenti regisztrációs folyamatba. Ez azonban az adminisztrátornak csupán lehetősége, nem minden esetben él vele. Ilyen lépések lehetnek például:

- A regisztráció során megadott e-mail címre automatikusan érkezhet egy levél, amelyben a leírt teendőket követve véglegesíthetjük a regisztrációt. (E lépés célja, hogy korrekt, működő e-mail címmel rendelkezzen minden regisztrált látogató.) Ebben az esetben a jelszót nem tőlünk várja a weboldal, hanem később tudjuk azt beállítani.
- A regisztráció adminisztrátori elfogadáshoz kötött is lehet. Ekkor az adminisztrátor elfogadásáig csak zárolt (vagyis pillanatnyilag nem használható) regisztrált felhasználóval rendelkezünk, az adminisztrátor engedélye után pedig Aktív felhaszná-

lóvá válunk. (Aktív felhasználónak tehát azt tekintjük, aki be tud jelentkezni az oldalra.)

Az adminisztrátor regisztrál

Előfordulhat, hogy az adminisztrátor maga hoz létre a felhasználók számára felhasználói azonosítót. Ebben az esetben a Drupal (vagy az adminisztrátor) egy e-mailben értesíti a leendő felhasználót a regisztráció megtörténtéről. Ennek előnye, hogy a felhasználó megfelelő jogosultságait már ekkor megkaphatja. Zárt oldalakra csak így lehet bekerülni.

Az OpenID használata

Technikailag létező, de Magyarországon alig ismert megoldás az *OpenID* használata. A Wikipédia⁵² szerint "*az OpenID egy nyílt, decentralizált, ingyenes internetes szolgáltatás, ami lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy egyetlen digitális identitással lépjenek be különböző oldalakra*". Természetesen a Drupal alkalmas az *OpenID* bejelentkezések kezelésére.

2.1.2. Be-, és kijelentkezés

Addig, amíg az oldalra be nem jelentkezünk a felhasználónév és jelszó megadásával, mindössze azonosítatlan (*anonymous*, a továbbiakban *névtelen* vagy *vendég*) felhasználóként tudjuk az oldalt használni. Ha ki akarjuk használni a regisztrált felhasználói azonosítónkkal járó plusz szolgáltatásokat, akkor **mindenképpen be kell jelentkeznünk**.

A bejelentkezés legegyszerűbb módja, hogy a 9. ábrán látható űrlapon megadjuk a felhasználónevünket és a jelszavunkat, majd a *Belépés* gombra kattintunk.

A sikeres belépésre utal többek között, hogy az eddig látható *Belépés űrlap* (célja nem lévén) nem lesz látható. Látszik viszont helyette az ún. *Navigációs menü* (11. ábra), amelynek címe a saját felhasználói nevünk. Itt található a *Saját adatok* és a *Kilépés* link, ez utóbbira kattintva ismét névtelen felhasználóvá válunk a Drupal alapú oldal számára.

Teszt Elek	
 Saját adatok 	
° Kilépés	

11. ábra: Navigációs menü

A böngészőnk (beállításaitól függően) felajánlhatja, hogy a begépelt adatokat *elmenti*. Ezt csak akkor fogadjuk el, ha a számítógéphez fizikailag más nem tud hozzáférni. Például net-

⁵² http://hu.wikipedia.org/wiki/OpenID

kávézóban, iskolai gépteremben nem szabad elmentenünk, mert akkor illetéktelenek használhatják a honlapot a mi nevünkben és jogosultságunkkal.

Ha engedélyezzük a belépési adatok elmentését, akkor a legközelebbi látogatáskor a böngészőnk fel fogja ajánlani (12. ábra) a korábbi adatokat, így azokat nem kell újra begépelnünk.

Belépés
Felhasználói név: *
nagygusztav
Jelszó: *
Belépés
 Felhasználó
létrehozása
° Elfelejtett jelszó

12. ábra: A böngésző ajánlata

Biztonsági okokból lehetőleg mindig lépjünk ki a Kilépés link (11. ábra) segítségével.

2.1.3. Saját adatok módosítása

A regisztrált felhasználók saját adataikat megváltoztathatják a *Saját adatok* (11. ábra) linkre, majd a *Szerkesztés* fülre kattintva.

Az e-mail cím és a jelszó megváltoztatása minden esetben lehetséges (13. ábra). Az adminisztrátor beállításaitól függ, hogy pontosan ezen kívül mit tudunk az oldalon beállítani. A következők szoktak előfordulni:

- Ha engedélyezve van, megváltoztathatjuk a felhasználónevünket⁵³.
- Ha engedélyezve van, itt feltölthetünk egy **saját arcképet**, ami például a beküldött tartalmaink, hozzászólásaink mellett jelenhet meg.
- Többnyelvű oldal esetén a felhasználói felület **nyelvét** megváltoztathatjuk.
- Ha engedélyezve van, az időzóna megadásával korrigálhatjuk a szerver és a mi számítógépünk közötti esetleges időzóna-eltérést.

⁵³ Ezt ritkán szoktuk engedélyezni, inkább az adminisztrátor hatáskörében szokás hagyni.

-Felbasználói ada	tok
Email cím: *	
teszt@el.ek	
Egy működő email nem jelenik meg n szolgáltatásoknál k	cím. A rendszer minden levelet erre a címre fog küldeni. Ez az email cír yilvánosan, és csak új jelszó kérésnél, illetve feliratkozást igénylő erül felhasználásra.
Jelszó:	
Jelszó megerősí	tése:
A jelszó megváltozt	tatásához az új jelszót mindkét mezőbe be kell írni.
Nyelvi beállításol	\$
Alvalu	
vyerv:	
O Angol (Englis	h)
○ Angol (Englis ● Magyar	h)
Angol (Englis Angol (Englis Magyar Az email-ek küldés	h) éhez használt alapértelmezett nyelv.
○ Angol (Englis ● Magyar Az email-ek küldés	h) éhez használt alapértelmezett nyelv.
Angol (Englis Angol (Englis Magyar Az email-ek küldés	h) éhez használt alapértelmezett nyelv.
O Angol (Englis ● Magyar Az email-ek küldés ▽ Nyelvi beállít.	h) éhez használt alapértelmezett nyelv. ások
 ○ Angol (Englis ● Magyar Az email-ek küldés ▽ Nyelvi beállít. 	h) éhez használt alapértelmezett nyelv. ások
O Angol (Englis ● Magyar Az email-ek küldés ▽ Nyelvi beállít. Időzóna:	h) éhez használt alapértelmezett nyelv. ások

13. ábra: Saját adatok szerkesztése

- Ha az oldal többféle kinézettel (sminkkel) rendelkezik, beállíthatjuk a számunkra megfelelőt.
- Ha engedélyezve van, a hozzászólásainknál megjelenő aláírás szöveget is megadhatunk.

41. oldal

2.2. Tartalmak kezelése

A Drupal tartalomkezelő rendszer fő célja, hogy a honlap tartalmait (oldalait) kezelje, vagyis lehetővé tegye az oldalak létrehozását, módosítását, törlését, megtekintését. (Természetesen a szolgáltatásokat csak az adott feladat ellátására jogosult felhasználók érhetik el.)

2.2.1. Tartalmak megtekintése

Ez az a funkció, amit minden webet használó jól ismer. Az egyes oldalak tartalmait többféle módon érhetjük el. Tipikus lehetőségek:

- A címlapon találhatóak általában a legfrissebb tartalmak címei, bevezetői. (Blogok esetén nem csak bevezető, hanem a teljes tartalom megjelenítése is szokásos.)
- Jellemzően felül és bal oldalt megjelenő **menüpontok** közvetlenül vagy közvetve újabb oldalakra vezethetnek.
- Egyre jellemzőbb, hogy többféle úton is elérhetünk egyes tartalmakat, és ebben többféle navigációs eszköz is a segítségünkre lehet.

2.2.2. Tartalmak létrehozása

Amennyiben rendelkezünk megfelelő jogosultságokkal, a navigációs menün megjelenik a *Tartalom beküldése* link (14. ábra).

14. ábra: Tartalom beküldése

Itt olyan tartalom típusok közül választhatunk, amelyek beküldésére jogunk van. (A 14. ábra esetén csak *Oldal* típusú tartalmat tudunk beküldeni.)

A Cím a beküldött oldal címét, míg a Törzs a tartalom érdemi részét várja (15. ábra).

Oldal beküldése	
Cím: *	
örzs:	Összefoglaló elválasztása a kurzornál
 A webcímek és email címek automatikus 	an linkekké alakulnak.
 Engedélyezett HTML elemek: <a> <dd></dd> 	 <cite> <code> <dl> <dt></dt></dl></code></cite>
 A sorokat és bekezdéseket a rendszer at 	utomatikusan felismeri.
ovábbi információ a formázási lehetősé	gekről
Mentés Előnézet	

15. ábra: Oldal beküldése

Összefoglaló és teljes nézet

A tartalmunk beküldésekor gondoljunk arra, hogy egyes esetekben (pl. címlapra küldött tartalom esetén) nem a teljes tartalom, hanem annak csak egy összefoglalója/előnézete jelenik meg.

A törzs megadása felett az összefoglaló és a teljes nézet viszonyát adhatjuk meg. Az alapértelmezett esetben (a 15. ábra szerint) az összefoglaló a teljes nézetben is megjelenik, tehát mintegy előzetes funkcionál.

Hogy a tartalomnak mennyi része legyen az összefoglaló, az több módon is eldőlhet. Az alapbeállítások szerint néhány száz karakternyi szöveg kerül automatikusan az összefoglalóba. Ha nem szeretnénk ezt az automatizmust hagyni, akkor az *Összefoglaló elválasztása a kurzornál* gombbal ezt kikapcsolhatjuk, és mi magunk dönthetünk róla (16. ábra).

Oldal beküldése	
Cím: *	
☑ Összefoglaló megjelenítése a teljes nézetben is Törzs:	Összefoglaló beolvasztása
A tartalmunk beküldésekor gondoljunk arra, hogy egyes küldött tartalom esetén) nem a teljes tartalom, hanem a összefoglalója/előnézete jelenik meg.	esetekben (pl. címlapra annak csak egy
A törzs megadása felett az összefoglaló és a teljes néze alapértelmezett esetben az összefoglaló a teljes nézett mintegy előzetes funkcionál. Hogy a tartalomnak mennyi része legyen az összefoglalı	et viszonyát adhatjuk meg. Az ben is megjelenik, tehát ó, az több módon is eldőlhet.

16. ábra: Oldal beküldése leválasztott összefoglalóval

Beviteli forma

A Törzs mező alatt (15. ábra) pontos információkat kaphatunk arra nézve, hogy e beküldendő tartalmat hogyan kell megadnunk.

Szituációtól függően sokféle eset lehetséges. A Drupal alapértelmezett beállításai a 15. ábrán láthatóak.

Ahogy láthatjuk, az alapbeállítások szerint néhány HTML tagot is használhatunk a szövegünk formázására és tagolására. (Nem kell azonban megijednünk, az adatbevitelre többnyire kényelmesebb, kevesebb szaktudást igénylő eszközök is a rendelkezésünkre állnak.) A leírásban nem szereplő HTML tagok kiszűrésre fognak kerülni.

Mindenképpen figyelembe kell azonban venni, hogy a weboldalak szövegformázásának logikája (az eltérő megjelenítési logika miatt) eléggé eltér a hagyományos, papír alapú szövegszerkesztéstől. Ezért egy kicsit el kell felejtenünk a szövegszerkesztőnk papír alapú logikáját, és meg kell tanulnunk, mit is jelent a felbontásfüggetlen tipográfia.

Előfordulhat, hogy a *Mentés* nem, csak az *Előnézet* gomb látható. Ez arra utal, hogy az előnézet használata kötelező, csak második lépésben fogjuk megtalálni a *Mentés* gombot.

Vizuális szerkesztő

Ha az oldal adminisztrátora engedélyezi, akkor lehetőségünk van ún. vizuális szerkesztő (WYSIWYG⁵⁴ editor) használatára is. A 17. ábrán látszik, hogy a tartalmak bevitele a vizuális szerkesztő segítségével hasonló módon oldható meg, mint ahogy azt a szövegszerkesztőnkben is megszokhattuk.

⁵⁴ http://hu.wikipedia.org/wiki/WYSIWYG

B 7		🗠 🙆 🙆 ቶ ፲	I CC E Forráckád	e (k) /2	01115
Formátum	Normál 🔻				
A tartalmu esetén) n	nk beküldésekor gon em a teljes tartalom, f	doljunk arra, hogy e 1anem annak csak	egyes esetekben (pl. egy összefoglalója/e	címlapra küldött tartalo lőnézete jelenik meg.	m
		h</td <td>reak></td> <th></th> <td></td>	reak>		

17. ábra: Oldal beküldése vizuális szerkesztővel

Érdemes azonban figyelembe venni, hogy egy weboldal – eltérően egy nyomtatásra szánt, szövegszerkesztőben készített dokumentumtól, – akár minden látogató esetén máshogy fog kinézni. Ezért érdemes csupán alapvető formázási tevékenységre szorítkozni. (Egy jól beállított weboldal esetén csak az engedélyezett elemeknek megfelelő gombok használhatók a vizuális szerkesztőn.)

Előnézet

Előnézet kérése esetén megtekinthetjük (18. ábra), milyen lesz az oldalunk, ha véglegesen beküldjük. (Ha most kilépnénk a szerkesztési oldalról, és nem a *Mentés* gombra kattintanánk, akkor az eddig bevitt tartalom véglegesen elveszne.)

Az oldal *Bevezető előnézete* akkor fog szerephez jutni, ha az éppen beküldés alatt álló tartalom a kezdő oldalon (vagy más hasonló listázó oldalon) is megjelenő tartalom lesz. Általában a *Teljes tartalom előnézetével* kell elsősorban foglalkoznunk.

Az ismét megjelenő szerkesztőben még szükség esetén módosíthatjuk az oldal tartalmát, majd ha kész vagyunk, kattintsunk a *Mentés* gombra. Ezzel a tartalmunk elkészült.

Előnézet

A tartalom bevezetőjének előnézete mutatja, hogy miként jelenik meg a címlapon, áttekintő oldalakon vagy megosztáskor.

Bevezető előnézete

Oldal beküldése

A tartalmunk beküldésekor gondoljunk arra, hogy egyes esetekben (pl. címlapra küldött tartalom esetén) nem a teljes tartalom, hanem annak csak egy összefoglalója/előnézete jelenik meg.

Teljes tartalom előnézete

Oldal beküldése

A tartalmunk beküldésekor gondoljunk arra, hogy egyes esetekben (pl. címlapra küldött tartalom esetén) nem a teljes tartalom, hanem annak csak egy összefoglalója/előnézete jelenik meg.

A törzs megadása felett az összefoglaló és a teljes nézet viszonyát adhatjuk meg. Az alapértelmezett esetben az összefoglaló a teljes nézetben is megjelenik, tehát mintegy előzetes funkcionál.

Hogy a tartalomnak mennyi része legyen az összefoglaló, az több módon is eldőlhet. Az alapbeállítások szerint néhány száz karakternyi szöveg kerül automatikusan az összefoglalóba. Ha nem szeretnénk ezt az automatizmust hagyni, akkor az Összefoglaló elválasztása a kurzornál gombbal ezt kikapcsolhatjuk, és mi magunk dönthetünk róla.

)ldal beküldése	
örzs:	🗹 Összefoglaló megjelenítése a teljes nézetben is
BIE≣≣ ∰ ∰ PO ⊂ ♥	🌡 🙈 🗘 🎑 省 🖻 Forráskód 📸 🕅 🦉

18. ábra: Oldal beküldése vizuális szerkesztővel

A Mentés után a tartalmunk létrejön, amit a tájékoztató üzenet is megerősít (19. ábra).

Oldal beküldése Oldal létrejött.	
A tartalmunk beküldésekor gondoljunk arra, hogy egyes esetekben (pl. címla	pra küldött
tartalom eseten) nem a teljes tartalom, hanem annak csak egy osszefoglaloj jelenik meg. A törzs megadása felett az összefoglaló és a teljes nézet viszon	a/elonezete Iyát . :-

További információk megadása

Bizonyos esetben a címen és a törzsön kívül további információk megadására is van lehetőség. Néhány eset ezek közül:

Ha van jogunk hozzá, a tartalmat valamelyik menübe is elhelyezhetjük.

Fórum téma beküldése esetén (20. ábra) kiválaszthatjuk, hogy **melyik fórumhoz** tartozzon.

Fórum téma beküldése	
l argy: *	
-órumok: *	
Oktatás	✓
 Oktatás	
-Java programozás tantárgy	
-Web programozás tantárgy	🐴 🕼 🗐 🖉
-Webes tartalomkezelő rendszerek tantárgy	E = = i 🔍 🔍 A
Szakma	
-CMS-ek általában	
-Drupal	
-Java	
-Web ergonómia	
-Web programozás	
Személyes	

20. ábra: Fórum téma beküldése témamegjelöléssel

Bizonyos esetekben (tipikusan hírek esetén) megadhatunk (21. ábra) egy vagy több **kulcsszót** (más néven címkét vagy jelölőt), amellyel a tartalom témáját jelöljük. A kulcsszavakat (még pontosabban kulcskifejezéseket, mivel több szavasak is lehetnek) vesszővel kell egymástól elválasztani.

Cím: *	
Barna és Fiai	
Témák:	
Drupal, Referencia	0
A tartalmat meghatározó kifejezések vesszővel elválasztott listája. Például: móka, kötélugrás mogyorós csoki, "Cégnév, Kft.".	ŝ,
Törzs:	
📱 🖻 Forráskód 🛛 👗 🖻 🛍 💼 👘 🖿 🗠 斗 🖊 🏠 🛙 🧱 🥒	

21. ábra: Tartalom beküldése témamegjelöléssel

Az így beküldött tartalmak esetén a címen és a törzsön kívül megjelennek (22. ábra) a témák is.

22. ábra: Beküldött tartalom a témák listájával

A téma felirata linkként is működik, rákattintva a témához tartozó tartalmak listája érhető el.

Egyes esetekben (tartalomtípustól és jogosultságoktól függően) a tartalom mellékleteként **csatolt állományok** is alkalmazhatók. A melléklet állományokra nézve méret- és típuskorlátozás lehet érvényben.

Az állomány helyét és nevét a *Tallózás* gombbal adhatjuk meg (23. ábra). A *Csatol* gomb elvégzi a tényleges feltöltést, majd *Leírást* adhatunk meg, ami a fájlnév helyett lesz látható.

Figyelem! Ha az *Előnézet* gombot használjuk, a megjelenő előnézetben nem szabad a csatolmányok linkjére kattintani! Ekkor a csatolmány még nincs a végleges helyén, csak a tartalom beküldésekor fog oda kerülni.

	Törlés	Lista	Leírás	Méret
t.			Linux_lev_zh_02.pdf	32.15
+		•	http://nagygusztav.hu/sites/default/files/Linux_lev_zh_02	2.pdf KB
t .			eletrajz.jpg	206.9
+ .			http://nagygusztav.hu/sites/default/files/eletrajz.jpg	KB
j fá	jl csatol	ása:		
-	-		Tallózás	
			Tallozas	

23. ábra: Csatolmányok feltöltése és kezelése

Megjegyzés: egyelőre nem foglalkozunk azzal a kérdéssel, hogy az adott oldal hol (pl. milyen menüpontban) lesz elérhető a honlapunkon.

2.2.3. Tartalom szerkesztés, törlés

Ha később visszalátogatunk az előzőleg létrehozott oldalunkra, akkor az oldal címe mellett az aktuális *Megtekintés* fül mellett a *Szerkesztés* fület is megfigyelhetjük (19. ábra).

A Szerkesztés fülön a beküldéshez hasonlóan **módosítani** vagy akár **törölni** tudjuk a tartalmunkat.

Figyelem! A tartalom törlése nem visszavonható művelet! Ezért inkább a tartalom elrejtését szokás végezni a tényleges törlés helyett.

3

Szerver és kliens kialakítása

A Drupal tartalomkezelő a telepítést és a frissítést lehetővé tevő grafikus **telepítővel** rendelkezik. Ennek működéséhez azonban célszerű egy megfelelő környezetet összeállítanunk, amely a Drupal számára a lehető legjobb futási feltételeket biztosítja.

Egyáltalán nem mindegy, hogy a Drupal telepítését a **saját**, szerverré kinevezett **gépünkön** (ún. localhost-on) akarjuk végrehajtani, vagy egy **tárhelyszolgáltatónál**. Előbbi esetben (megfelelő szakértelemmel) gyors hatást tudunk gyakorolni a rendszer konfigurációjára, a szükséges beállításokat (pl. fájl jogosultságok megadása) hamar el tudjuk végezni. Utóbbi esetben viszont lehet olyan szerencsénk, hogy a beállítások megfelelnek a telepítéshez, és így akár könnyebb dolgunk is lehet; előfordulhat azonban, hogy a rendszergazdával kell egyeztetnünk bizonyos módosítások érdekében.

Tanuláshoz (először) az első eset ajánlható. Nézzük meg, hogyan tudjuk a Windows (3.1. fejezet), illetve Linux (3.2. fejezet) alapú gépünket szerverré alakítani.

3.1. Az XAMPP integrált telepítő csomag

Mivel a szerver alkalmazások önálló telepítése nem mindig egyszerű feladat, próbálkozhatunk előre csomagolt, és minden szükséges alkalmazást telepítő és bekonfiguráló programokkal is. Ezek közül csak egyet nézünk meg közelebbről, a többi alkalmazása hasonló⁵⁵. A szolgáltatások körében lehetnek jelentősebb eltérések is.

A szerző által (Windows használata esetén) leginkább ajánlott csomag az XAMPP⁵⁶. Ennek segítségével ki tudunk alakítani egy a Drupal számára megfelelő futtatókörnyezetet (szervert).

⁵⁵ A http://www.szgti.bmf.hu/~gtoth/wiki/index.php/Drupal_telepítés_és_konfigurálás oldalon a WAMP szerverrel és az az alatti Drupal telepítéssel ismerkedhetünk.

⁵⁶ HTTP://WWW.APACHEFRIENDS.ORG/

Figyelem! Az XAMPP újabb verziói a PHP 5.3-as verzióját tartalmazzák, ami nem alkalmas egyes Drupal modulok futtatására. Emiatt az XAMPP 1.7.1-es verzióját érdemes letölteni a http://sourceforge.net/projects/xampp/files/ címről.

Letöltésre a következő három közül válasszunk:

- xampp-win32-1.7.1-installer.exe: hagyományos, Windowsos telepítő, itt ezt fogjuk használni
- xampp-win32-1.7.1.exe: önkicsomagoló tömörített állomány; nem telepít, csak kicsomagol
- xampp-win32-1.7.1.zip: hagyományos tömörített állomány; nem telepít, csak kicsomagol

3.1.1. Telepítés

A letöltött telepítőprogram lényegében a telepítéskor szokásos kérdéseket teszi fel. Legfontosabb a telepítés helye (24. ábra). Célszerű a $C:\xampp$, esetleg a $C:\Program Files\xampp\könyvtárat használnunk.$

😂 XAMPP 1.7.1 win32 (Basic Package)
Choose Install Location Choose the folder in which to install XAMPP 1.7.1.
Setup will install XAMPP 1.7.1 in the following folder. To install in a different folder, click Browse and select another folder. Click Next to continue.
Destination Folder C:\Program Files\xampp\ Browse
Space required: 227.2MB Space available: 3.1GB Nullsoft Install System v2:35
< <u>Back</u> <u>N</u> ext > Cancel

24. ábra: A telepítés helye

A telepítés után a Start menüből és parancssorból is vezérelhetjük az alkalmazásokat, de legegyszerűbb az *XAMPP Control Panel* alkalmazása. A 25. ábrán látható, hogy az Apache és a MySQL futtatását kell kezdeményeznünk.

😫 ХАМРР	Control Par	el Applicati	ion		_ 🗆 ×
ដ	ХАМРР С	ontrol Pane	el Version 2.1		Se <u>t</u> tings
Modules Svc Svc Svc Svc Svc	Apache MySql FileZilla Mercury	Running Running	Stop Stop Start Start	Admin Admin Admin	<u>S</u> tatus <u>R</u> efresh <u>E</u> xplore <u>H</u> elp <u>Ex</u> it
XAMPP Window Curren Status Busy Apache Busy MySql	Control s 5.1 B t Direc Check (started started	Panel V uild 260 tory: D DK	Version 2 DO Platfo :\program	1 (12.) orm 2 Ser files\x	March, 20 A vice Pack ampp

25. ábra: XAMPP Control Panel

A telepítés után a feltelepült rendszer kipróbálása (böngészőnk cím sorába: *localhost*) és a MySQL jelszó megadása célszerű a *Security* oldalon.

26. ábra: MySQL jelszó megadása

Adjuk meg a MySQL *root* nevű felhasználójának (általunk kitalált) jelszavát⁵⁷. Ha nem változtatjuk meg, akkor marad az üres jelszó.

3.1.2. Alap konfigurálás

Érdemes még megemlíteni, hogy a webszerver a telepítéskor megadott könyvtáron (24. ábra) belül létrejött a *htdocs* nevű alkönyvtár. (Az egyszerűség kedvéért a továbbiakban a $C:\xampp\htdocs$ könyvtárról fogunk beszélni.) E könyvtár tartalmát tekintjük a webszerver dokumentum-gyökerének, vagyis (elsősorban) e könyvtár tartalmát tudja a webszerver statikus vagy dinamikus módon kiszolgálni.

Megjegyzés: Az Apache komplexebb konfigurálásával más könyvtárak is elérhetővé válnak. Pl. a 26. ábrán látszik a *Security* oldal HTTP://LOCALHOST/SECURITY/INDEX.PHP útvonala. Ez a fájlrendszerben a *C*:\xampp\security\htdocs\index.php helyen található.

::\Program Files\xampp	\htdocs*	. .		*
Név	Kit.	Méret	Dátum	Attr
دُ []		<dir></dir>	2007.03.01 23:4	4
📄 [forbidden]		<dir></dir>	2007.01.29 13:2	5
📄 [pma]		<dir></dir>	2007.03.01 13:1	5
📄 [restricted]		<dir></dir>	2007.01.29 13:2	5
📄 [xampp]		<dir></dir>	2007.01.29 13:2	5
🔊 apache_pb	gif	2 326	2005.12.01 14:3	4 -a
🔊 apache_pb	png	1 385	2005.12.01 14:3	4 -a
🔊 apache_pb2	gif	2 414	2005.12.01 14:3	4 -a
🔊 apache_pb2	png	1 463	2005.12.01 14:3	4 -a
🔊 apache_pb2_ani	gif	2 160	2005.12.01 14:3	4 -a
😂 favicon	ico	21 630	2005.11.08 14:1	7 -a
🖲 index	html	202	2005.12.04 20:5	4 -a
🗋 index	php	267	2005.12.03 11:0	16 -a

27. ábra: Az xampp\htdocs könyvtár telepítés után

A Drupal kipróbálásához itt érdemes például egy *drupal* nevű alkönyvtárat létrehozni. Ebben az esetben a Drupal a *localhost/drupal* címen lesz elérhető a böngészőnkből. E megoldás előnye még, hogy így több alkönyvtárban több Drupal oldalt párhuzamosan helyezhetünk el, és a *phpMyAdmin* alkalmazás is elérhető marad a *localhost/phpmyadmin* címen.

Szintén egyszerűen kezelhető megoldás, ha a *htdocs* könyvtárat átnevezzük valami másra, és mi magunk hozzuk létre az üres *htdocs* könyvtárat. Ekkor a Drupal a *localhost* címen lesz elérhető a böngészőnkből. (Emiatt a PhpMyAdmin elérése problémás lehet, vagyis csak hozzáértőknek ajánljuk e megoldást.)

⁵⁷ A MySQL jogosultságkezelését a HTTP://WEBLABOR.HU/CIKKEK/MYSQLTELEPITES cikkből is megismerhetjük.

3.1.3. További konfigurálás

Apache szerverünk finomabb konfigurálása az *xampp\apache\conf\httpd.conf* állomány szerkesztésével⁵⁸ végezhető. Szerkesztés után a webszervert mindenképpen **újra kell indí-**tanunk (*Stop*, majd *Start*, 25. ábra).

Másik könyvtár használata

Keressük meg a *DocumentRoot* bejegyzést, és írjuk át a könyvtár elérési útvonalát arra, amelybe a web oldalunkat fejlesztjük. (Fontos, hogy a Linux világában szokásos hagyományos / jelet, és ne a fordított \ jelet használjuk!)

Eredeti állapot például:

DocumentRoot "C:/xampp/htdocs"

Új állapot például:

DocumentRoot "C:/munka/wwwroot"

Ezen kívül még keressük meg a

<Directory "C:/xampp/htdocs">

sort, és ezt is cseréljük le:

<Directory "C:/munka/wwwroot">

Rövid webcímek használata

Drupal oldalunk használatához kényelmesebb, és sok szempontból előnyösebb a rövid webcímek⁵⁹ használata. Ezért keressük meg a konfigurációs fájlban a

LoadModule rewrite_module modules/mod_rewrite.so

sort, és ha # (megjegyzés) jellel kezdődik, töröljük a # karaktert.

3.2. Telepítés Linux alatt

Telepítéshez⁶⁰ mindenképpen a disztribúció saját csomagkezelőjét érdemes használni. Telepítsük a következő csomagokat:

■ apache2

- php5
- mysql-server

⁵⁸ Szerkesztés előtt érdemes biztonsági másolatot készítenünk az állományról.

⁵⁹ A HTTP://LOCALHOST/?Q=KAPCSOLAT helyett a HTTP://LOCALHOST/KAPCSOLAT forma.

⁶⁰ További információk: pl. http://www.tanarurkerem.hu/node/101

- php5-mysql
- phpmyadmin
- php5-gd

Ubuntu esetén pl. a /var/www könyvtár a beállított *DocumentRoot*. Ebbe a könyvtárba fogjuk a Drupal telepítő állományait felmásolni, és később a Drupal is hoz itt létre/módosít fájlokat. Emiatt szükséges, hogy a könyvtár tulajdonosát, vagy hozzáférési jogait megfelelően állítsuk be.

Megjegyzés: Most még nem látszanak a konkrét teendők. De érdemes megjegyezni, hogy a későbbi telepítési problémáknál ide kell majd visszalépnünk.

Figyelem! Itt nincs lehetőségünk biztonsági és hálózati beállításokról tanulnunk. Egy publikus webszerver biztonságos beüzemelése már rendszergazdai feladat.

3.3. Letöltés

A http://drupal.hu oldalról le kell töltenünk a Drupal alap és a nyelvi csomag legfrissebb verzióit⁶¹ (28. ábra).

28. ábra: A telepítőcsomag letöltése

A letöltött állományok *.tar.gz* kiterjesztésétől nem kell megijedni: Total Commanderrel lényegében ugyanolyan egyszerűen kezelhető tömörített formátum, mint a jól ismert *.zip*.

^{61 2010} tavaszán ez a 6.16-os verziót (drupal-6.16.tar.gz) és a 6.x-es fordítást (hu-6.x-1.1.tar.gz) jelentette.

3.4. Kitömörítés localhost-ra

Ha a saját gépünket szerverré alakítottuk, akkor a *htdocs* alkönyvtárban korábban (27. ábra) létrehozott *drupal* alkönyvtárba fogjuk bemásolni a tömörített állomány tartalmát. Keressük meg tehát Total Commanderrel az alkönyvtárunkat.

A másik panelben keressük meg a letöltött állományunkat, lépjünk bele a tömörített állományba kétszer, majd az alkönyvtárba is, jelöljük ki a fájlokat és alkönyvtárakat, majd másoljuk át azokat a *htdocs/drupal* alkönyvtárunkba. Végeredményként a 29. ábrához hasonlót kell látnunk.

Ugyanebbe a könyvtárba kell kitömörítenünk a magyar fordításban kapott fájlokat is. A magyar csomag úgy van kialakítva, hogy egyrészt a meglévő Drupal könyvtárrendszerbe helyezi saját fájljait, másrészt egy új telepítési profilt is ad a rendszerhez.

c:\xampp\htdocs\drupa	al*.*			* •
↑Név	Kit.	Méret	Dátum	Attr.
^ []		<dir></dir>	2007.11.12 15:2	27 -a
🛅 [includes]		<dir></dir>	2007.11.12 15:2	27 -a
🛄 [misc]		<dir></dir>	2007.11.12 15:2	27 -a
🛄 [modules]		<dir></dir>	2007.11.12 15:2	27 -a
🛄 [profiles]		<dir></dir>	2007.11.12 15:2	27 -a
🛄 [scripts]		<dir></dir>	2007.11.12 15:2	27 -a
🛄 [sites]		<dir></dir>	2007.11.12 15:2	27 -a
🛄 [themes]		<dir></dir>	2007.11.12 15:2	27 -a
🕒 . htaccess		3 696	2007.09.21 13:2	24 -a
🗐 CHANGELOG	txt	30 277	2007.10.17 22:2	28 -a
🗋 cron	php	262	2006.08.09 08:4	12 -a
🗋 index	php	872	2006.12.12 10:3	32 -a
🕒 install	php	22 238	2007.10.17 22:2	28 -a
🗐 INSTALL	txt	9 263	2007.07.26 06:2	29 -a

29. ábra: Kitömörítés után

A tömörített fájl paneljén keressük meg a fordítás állományát is, és ugyanide másoljuk át a három könyvtárat. (A 30. ábrán jobb oldalon kijelölt könyvtárakat másoljuk a bal oldalra.)

c:\xampp\htdo	ocs\d	rupal*.*		* •	c:\DOCUME~	1\NAGY	'GU~1\	LOCALS~1\Temp\	* •
↑Név	Kit.	Méret	Dátum	Attr.	Név	↑Kit. M	léret	Dátum	Attr.
@ []		<dir></dir>	2007.11.12 15:27	'-a	1	<	DIR>	2007.02.13 10:31	
🗀 [includes]		<dir></dir>	2007.11.12 15:27	'-a	(modules)	<	DIR>	2007.02.13 10:31	
🗀 [misc]		<dir></dir>	2007.11.12 15:27	'-a	(profiles)	<	DIR>	2007.02.13 10:31	
🗀 [modules]		<dir></dir>	2007.11.12 15:27	'-a	🗋 [sites]	<	DIR>	2007.02.13 10:31	
🗀 [profiles]		<dir></dir>	2007.11.12 15:27	'-a					
🗀 [scripts]		< <u>DIB></u>	2007 11 12 15:27	'-a					
🗀 [sites]		< Fájl k	icsomagolása				\mathbf{X}		
🛄 [themes]		<		17			0		
🕒 . htaccess		A(z) 3 k	uvalasztott fajl kicsom	agolasa					
🖺 CHANGE	txt	C:\xan	npp\htdocs\drupal\						
🗋 cron	php			. ام را را م					
🗋 index	php	Nic:	somagolas az alkonyvi	агаккаге	egyum				
🗋 install	php	Azo	nosat felülírja						
INSTALL INSTALL	txt txt		OK <u>K</u> önyvt	árfa (Mégse	Súg	jó		

30. ábra: Nyelvi fájlok kitömörítése

Ennek eredményeként egy olyan könyvtár struktúrát kell kapnunk, amelyben a Drupal alapcsomagjának könyvtárai és fájljai mellett a magyar csomagban érkezett nyelvi állomá-nyokat is tartalmazza.

3.5. Fájlok feltöltése távoli szerverre

E megoldás elsősorban akkor javasolható, ha a saját gépen beüzemelt Drupal működtetésében **bizonyos gyakorlatot** szerzünk. Legelső alkalommal inkább az előző megoldást érdemes kipróbálni.

Mielőtt tovább haladnánk, érdemes megállni egy kérdésre:

3.5.1. Miért nem jók az ingyenes szolgáltatók?

Az ingyenes szolgáltatók által nyújtott tárhely általában egyszerű weboldalak tesztelésére alkalmas. A szolgáltatók igazából csak egyfajta ismertséget akarnak maguknak szerezni ezen az áron. Nekik nem az elégedett ügyfél a céljuk, hanem sok olyan ügyfél, aki az ingyenes szolgáltatás hiányosságait felismerve, fizetős szolgáltatásra vált át.

A Drupal használatához sok speciális paraméterrel kell rendelkezni a szervernek. Ezek közül a legtöbb ingyenes szolgáltatónál jó néhány nem teljesül. Még ha kisebb-nagyobb problémákon átverekedve magunkat, sikeresen telepítenénk is, az oldal kialakítása közben nagy eséllyel futunk bele valamilyen komoly korlátba.

Ráadásul az ingyenes szolgáltatók semmilyen garanciát nem vállalnak arra, hogy a szolgáltatás akár még egy hét múlva is üzemelni fog⁶², vagy az addig épphogy elegendő szolgáltatások a jövőben is elérhetőek lesznek.

3.5.2. FTP kapcsolat

Szükségünk lesz egy FTP programra, amivel a fájlokat fel tudjuk tölteni a szerverre. Ez nem probléma, a Total Commander el tudja látni az FTP kliens feladatát.

Megjegyzés: Aki hosszabb távon gondolkozik weboldalak készítésében, mindenképpen érdemes egy célszoftvert, pl. a FileZillát megismernie.

A Total Commanderben **létre kell hoznunk egy FTP kapcsolatot**. (Ezt később többször is használhatjuk, de most egyszer létre kell hoznunk.) Ehhez keressük meg az eszköztár FTP gombját. A felugró ablakon hozzunk létre egy *Új kapcsolat*ot (31. ábra).

⁶² A CWI 2008-ban, az Extra 2010-ben egy csapásra megszüntette ingyenes szolgáltatását.

1.00			r d	
C	.xam 💾 Kapcsoló	dás FTP-szerverhez		
	Az FTP: kapcsol	at beállításai 🛛 🗙	L	
	<u>K</u> apcsolat neve:	Extra		Kapcsolódás
3	Kįszolgáló neve:	ftp.extra.hu	EI.	Új kapcsolat
l	SSL/TLS	Névtelen belépés (e-mail címmel mint jelszóval)	Ш	ÚjURL
3	<u>F</u> elhasználói név:	nagygusztav	Ш	Kapcsolat másolat
Δ	<u>J</u> elszó:	*****	Ш	
)	Figyelem: a megadot	t jelszó nem titkosított!	Ш	Szerkesztés
2	Tá <u>v</u> oli könyvtár:		Ш	Törlés
2	<u>H</u> elyi könyvtár:	>>>	Ш	
	Paran <u>c</u> sküldés:		Ш	Mégse
j	Szerver <u>t</u> ípus:	Automatikus vizsgálat 💉		Súgó
5	🔲 Tűzf <u>a</u> l használata	a (proxy-szerver)	L	
1	1(<http>)</http>	Módosítá <u>s</u>		
1	🗹 <u>P</u> asszív mód has	ználata az átvitelhez (mint a böngészőkben)		
)	Parancsküldés a	kapcsolat fenntartásához:		
1	Paranes:	NUUP V Kuldési ciklus: 90 s		
	Jegyezze meg az	osszes meglátogatott könyvtárat (gyorsítótárban)		
		OK Méaso Súsé		

31. ábra: Új FTP kapcsolat létrehozása

A *Kapcsolat neve*ként bármit megadhatunk, ez a kapcsolatok közötti későbbi eligazodásunkat segíti. A *kiszolgáló neve, felhasználói név* és *jelszó* a regisztrációkor/szerződéskötéskor közölt adatokat jelenti.

Ha sikeresen beállítottuk az FTP kapcsolatunkat, akkor a *Kapcsolódás* gombbal f**elépíthetjük az FTP kapcsolatot**, és másolhatjuk is az állományainkat a szerverre.

Szolgáltatótól függően, van, amikor az FTP bejelentkezés után a gyökér könyvtárunkba kell másolni az állományokat, de igen gyakori, hogy egy *public_html* nevű könyvtárba.

Meg kell még jegyezni, hogy egyes szolgáltatóknál további probléma lehet azzal, hogy a fájlok feltöltése után nincs jogunk annak a jogait változtatni(pl. 644 helyett 444 jogosultság, vagy tulajdonosváltás beállítása⁶³). Ebben az esetben ezt a lehetőséget a szolgáltatóval kell egyeztetni.

⁶³ Elméleti háttér pl.: http://www.slackware.hu/node/444

3.6. Az adatbázis előkészítése

Amennyiben **saját gépünket használjuk szerverként**, mindenképpen létre kell hoznunk a Drupal számára egy adatbázist.

E művelet az XAMPP részeként feltelepülő phpMyAdmin segítségével könnyedén megoldható. A http://localhost/phpmyadmin címen adjuk meg az adatbázis nevét, és hozzuk létre a *drupal* nevű adatbázist (32. ábra).

32. ábra: Adatbázis létrehozása

Az adatbázishoz a *root* nevű felhasználó jelszó nélkül hozzáférhet, ha a telepítés után (26. ábra) nem adtunk meg jelszót.

Ha a **szolgáltatónk biztosítja** számunkra az adatbázist, akkor a szolgáltatótól kell megtudnunk a használható adatbázis nevét, illetve a műveletek végzésére jogosult felhasználó nevét és jelszavát.

4

Telepítés

Miután előkészítettük a fájlrendszert és az adatbázist, már csak a webes telepítőt kell futtatnunk, amely beállítja a Drupal számára a használt adatbázist, felhasználót, illetve létrehozza az alapértelmezésben alkalmazott adatbázis-szerkezetet. Ennek elindításához látogassunk el webböngészőnkkel a *http://example.com/drupal/install.php* címre, ahol a *http://example.com/drupal/* annak a hosztnak, illetve könyvtárnak webszerveren elérhető címe, ahova a fájlokat előkészítettük. (Saját gépünk esetén például *http://localhost* vagy *http://localhost/drupal* lesz a szerver címe.)

4.1. Nyelv választás

Ha a magyar nyelvi fájlokat is felmásoltuk (30. ábra), akkor most egy nyelvválasztó képernyő fogad bennünket angol nyelven (33. ábra).

33. ábra: Nyelv választás

Innentől kezdve magyarul szól hozzánk a telepítő. A Drupal egyből kéri (34. ábra), hogy **másolással** hozzuk létre a *sites/default/settings.php* állományt.

Figyelem! Nem átnevezni, hanem **lemásolni kell** a *default.settings.php* állományt! Addig nem folytathatjuk a telepítést, amíg mindkét állomány a szükséges helyen meg nem található.

🗸 Nyelv kiválasztása	Egy előfeltétellel probléma adódott Az alábbi hibát meg kell oldani, mielőtt a telepítési folyamat folytatható:
Követelmények ellenőrzése	A Drupal telepítéséhez szükség van egy beállításokat tartalmazó fájlnak a létrehozására.
Adatbázis beállítás	1. Egy másolatot kell készíteni a ./sites/default/default.settings.php fájlről
Webhely telepítése	./sites/default/settings.php neven.
Fordítások betöltése	 A raji jogosulcsogait ogy ken beanitani, nogy a weokiszolgalo szamara írható legyen. A fájlokjogosultságainak beállításáról további információ az príbe kézikésekbe belélketé.
Webhely beállítása	onine kezikonyvben talainato.
Fordítások betöltése	A Drupal telepítéséről részletes leírás (angol nyelven) az INSTALL.txt-ben olvasható.
Kész	A hibaüzenetek ellenőrzése után érdemes újra próbálkozni.

34. ábra: A settings.php másolása szükséges

Szükség lesz még a *sites/default/files* alkönyvtár létrehozására, valamint a *files* és *sett-ings.php* írhatóságára.

Megjegyzés: Ez **Windows** alatt, saját gépen csak annyit jelent, hogy ne legyen *Írásvédett*. **Linux** alatt az szükséges, hogy a webszervert futtató felhasználónak legyen joga írni azokat. Gyakorló honlapon a 777 jog megadása nem jelent különösebb kockázatot.

Ha a szükséges lépéseket elvégeztük, az *érdemes újra próbálkozni* linkkel indítsuk újra az ellenőrzést.

4.2. Adatbázis-kapcsolat

A korábban ismertetett lépéseket követve azonnal az adatbázis-beállító képernyőt kell kapnunk (35. ábra). Kezdjük az *Alapvető beállítások* csoporttal.

Az elérhető adatbázis-kezelők listáját (*mysql*, *mysqli*, *pgsql*) csak akkor látjuk, ha a telepítő többféle lehetőséget is felderít.

XAMPP esetén a 32. ábrán megadott adatbázis nevet, a *root* felhasználónevet és a beállított jelszavunkat kell megadnunk.

Legtöbb esetben a webszervert tartalmazó gépen (*localhost*) találjuk az adatbázis kiszolgálót is (a szolgáltató adja meg a pontos információkat), és nem használunk speciális portot vagy táblázat név előtagokat. (Ez utóbbit akkor célszerű alkalmazni, ha az adatbázisunkat más célra is szeretnénk használni.) Ha bármelyik értéke nem megfelelő a számunkra, a *Haladó beállítások* alatt módosíthatjuk.

 Nyelv kiválasztása Követelmények ellenőrzése 	Adatbázis beállítás Alapvető beállítások Drupal adatbázis beállítások.
► Adatbázis beállítás	Adatbázis típus: *
Webhely telepítése Fordítások betöltése Webhely beállítása Fordítások betöltése Kész	 mysqli pgsql Drupal adatok tárolására használt adatbázis típusa. Adatbázis neve: * Drupal adatok tárolására használt adatbázis neve. Ennek már léteznie kell a szerveren a telepítés megkezdése előtt. Adatbázis felhasználói név: * Adatbázis felhasználói jelszó:
	□ Haladó beállítások

35. ábra: Adatbázis beállítás

Továbblépve a rendszer megpróbálja ellenőrizni, hogy minden szükséges adatbázis művelet elvégezhető-e. Ha a telepítéshez elengedhetetlen műveletek valamelyikére a megadott adatbázis felhasználó nem jogosult, vagy valamilyen adatot hibásan adtunk meg, akkor erre figyelmeztet, és a hibát el kell hárítanunk. Ha minden előzetes beállítást elvégeztünk, akkor a telepítő létrehozza az adatbázis tábláinkat, és a magyar nyelvű felülethez szükséges szövegeket is az adatbázisba tölti.

4.3. Webhely beállítása

A telepítő varázsló következő lépése sokrétű, de csak egyszer beállítandó információkat vár a honlapról.

4.3.1. Webhely információk

Ha XAMPP-ot használunk, a telepítés után egy tájékoztató szöveget láthatunk (36. ábra). Linux alatt hibaüzenetet kaphatunk, mivel ott a webszervernek kevesebb jogosultsága van a fájlok módosításához. Ilyenkor kézi beállításra is szükség lesz.

A weboldal neve nemcsak az oldal felső részén, a logó mellett jelenik meg, hanem a böngésző címsorában is.

 Nyelv kiválasztása 	· ·
Követelmények ellenőrzése	./sites/default/settings.php és ./sites/default minden szükséges módosítása elvégezve. Csak olvasható jogosultságúra lettek állítva a biztonságos működés érdekében.
🖊 Adatbázis beállítás	A webbely beállítácához az alábbi adatok menadácára yan szüksén
🖊 Webhely telepítése	webhely-információk
🖊 Fordítások betöltése	
	A weboldal neve: *
• Webhely beallitasa	Drupal
Fordítások betöltése	Webhely email cím: *
Kész	nagy.gusztav@gmail.com
1002	Regisztráció, új jelszó igénylése és más értesítések során automatikusan küldött
	emailek <i>Feladójának</i> címe. (Ajánlott a webhely domainjére végződő címet megadni. Ez segít megelőzni, hogy a küldött emaileket spamnek tekintsék.)

36. ábra: Webhely beállítása

A *Webhely e-mail cím* mezőben megadott cím fog feladóként szerepelni minden olyan levélben, amelyet a rendszer küld (pl. regisztrációkor), ezért erre a címre fog válasz is érkezni a látogatók részéről. Fontos tehát, hogy érvényes címet adjunk meg.

4.3.2. Adminisztrátor felhasználó

Létre kell hoznunk egy felhasználót, amely a továbbiakban minden jogosultsággal rendelkezni fog a rendszer adminisztrációját illetően. Ő lesz az első számú felhasználó.

Megjegyzés: Adatbázis-szinten is ő az 1-es kódú (UID, User ID) felhasználó.

Először a kívánt felhasználói nevet és e-mail címünket kell megadnunk (37. ábra). A megadott felhasználónév a belépéshez lesz szükséges, de a további látogatók is ezen a néven fognak bennünket látni. (Itt érdemes hangsúlyozni, hogy a magyar helyesírás szabályai szerint érdemes a nevünket leírni.) Az e-mail cím nem fog az oldalon publikusan megjelenni, maga a Drupal rendszer azonban küldhet rá üzeneteket. Ezen kívül a kapcsolati űrlapon keresztül feladott üzenetek lesznek erre a címre elküldve.

A jelszó megadásánál egyből értékelést is kaphatunk a jelszavunk "erősségét" illetően. (Érdemes erős jelszót választani, hiszen egy Drupal rendszer esetén az adminisztrátor jelszava a honlap feletti teljes hatalmat jelenti.)

Adminisztrátor felhaszná	ló
Az adminisztrátor felhaszná jogosultsággal rendelkezik, tevékenységeket kizárólago adatait,	iló mindent megtehet a webhelyen, minden Ez lesz az egyetlen felhasználó, amely bizonyos osan gyakorolhat, ezért érdemes titokban tartani az
Felhasználói név: *	
Nagy Gusztáv	
Írásjelek a pont, kötőjel és	aláhúzás kivételével nem megengedettek, szóköz
használható.	
F 11 (*	
Email cim: *	
nagy.gusztav@gmail.con	n
A rendszer minden levelet e	rre a címre fog küldeni. Ez az email cím nem jelenik meg
nyilvánosan, és csak új jelsz	tó kérésnél, illetve feliratkozást igénylő szolgáltatásoknál
kerül felhasználásra.	
Jelszó: *	
•••••	Jelszó erősség: Közepes
 Jelszó megerősítése: *	
•••••	Jelszavak megegyeznek: Igen
A jelszó nem elég változato	s ahhoz, hogy biztonságos legyen. Javasolt
Valtoztatacoki	
valtoztatasok:	
vaitoztatasok: O Kis- és nagybetűk hozza	áadása.
 Valtoztatasok: Kis- és nagybetűk hozza Írásiel hozzáadása. 	áadása.

37. ábra: Adminisztrátor felhasználó létrehozása

4.3.3. Webszerver beállítások

Az alapértelmezett időzónát a látogatóközönség zömének időzónája szerint érdemes beállítani (38. ábra).

Megjegyzés: Érdemes belegondolni, hogy a webszerver időzónája nem feltétlenül esik ezzel egybe, és az egyes látogatók között is lehetnek eltérések. A szerző által üzemeltetett egyik magyar nyelvű honlap látogatóinak közel 15%-a más időzónából érkezik.

Ha a webszerverünk szolgáltatásai lehetővé teszik, érdemes a rövid webcímek használatát engedélyezni. (Ennek célja a ?q= webcím résztől való megszabadulás.)

Ha nem tudjuk kiválasztani az *Engedélyezett* lehetőséget, a szolgálatatás megfelelő működése érdekében a webszerver konfigurálásához kell nyúlnunk. (Ez jellemzően a rendszergazda feladata, és túlmutat a jelen jegyzet keretein is.)

Megjegyzés: E hiányossággal még megfelelő a honlap működése, csak az útvonalaink lesznek kissé zavaróak.

Végül a frissítési figyelmeztetéseket is érdemes bekapcsolva tartani, hogy az újabb, hibajavító verziók megjelenése esetén a hibákat egyből orvosolni is tudjuk.

Megjegyzés: Ez a szolgáltatás ingyenes tárhelyszolgáltatóknál többnyire nem elérhető, mert a HTTP kérések nem engedélyezettek.

P	lapértelmezett időzóna:
ſ	szombat, május 17, 2008 - 19:28 +0200 🔽
A je	. dátum és időértékek alapértelmezésben az egész weboldalon ezen időzóna szerin elennek majd meg.
F	tövid webcímek:
	 Tiltott
	🔿 Engedélyezett
L n	ehetőség van rövid vebcímek használatára, azaz a ?œ vebcím résztől való negszabadulásra.
1	A rendszer jelenlegi konfigurációja nem támogatja ezt a funkciót. A rövid webcímek kézikönyv lapja (angol) további információkkal szolgál.
F	rissítési figyelmeztetések:
[✓ Frissítések automatikus ellenőrzése
E j∢ N	ngedélyezésével a Drupal értesítést küld, amikor új kiadás jelenik meg. Ezáltal alentősen erősíthető a webhely biztonsága, használata erősen ajánlott. 1űködéséhez szükséges, hogy a a webhely a telepített összetevőkről anonim nformációkat küldjön a drupal.org címre. További információ a frissítési értesítések úgó oldalon található.

38. ábra: Webszerver beállítások

A telepítés sikeresen befejeződött (39. ábra).

 Nyelv kiválasztása Követelmények ellenőrzése Adatbázis beállítás Webhely telepítése Fordítások betöltése Webhely beállítása Fordítások betöltése Kész
--

39. ábra: A telepítés elkészült

Most már a működő webhelyre léphetünk (40. ábra).

Nagy Gusztáv ○ Saját adatok ▷ Tartalom beküldése	Üdvözlet a frissen telepített Drupal alapú webhelyen! A telepítés befejezéséhez és a használat megkezdéséhez az alábbi lépéseket kell még megtenni:
 Kilépés 	1. A webhely beállítása
	Belépés után az adminisztrációs részből érhető el a webhely összes általános beállítása.
	2. További funkciók bekapcsolása
	Következő lépésként érdemes áttekinteni a modulok listáját és engedélyezni azokat, amelyekre szükség van. Továbbiak a Drupal modulok letöltése oldalon találhatóak.
	3. A megjelenés megváltoztatása
	A webhely kinézetének megváltoztatását a smink beállító részben lehet megtenni. Számos beépített smink választható, de újat is le lehet tölteni a Drupal sminkek letöltése oldalon.
	4. Tartalom feltöltése
	Végül megkezdhető a tartalmak beküldése. Ez az üzenet az első címlapra is kerülő tartalom beküldése után eltűnik.
	Az ismerkedést javasolt az adminisztráció menü alapos áttanulmányozásával, a Drupal kínálta számtalan lehetőség felfedezésével kezdeni. Ebben a Drupal beépített súgója is segíthet. További információért érdemes felkeresni a magyar nyelvű vagy az angol nyelvű Drupal kézikönyvet. A felmerült kérdéseket a magyar nyelvű levelezési listákon és fórumon érdemes feltenni.

40. ábra: A telepítés után

Az ábra bal oldalán a *Navigáció* nevű bal oldali menüblokk jelent meg. Bejelentkezett felhasználóként a blokk címeként az azonosítónkat (az ábrákon *Nagy Gusztáv*) láthatjuk. Itt érhetjük el a mostantól sokat használt *Adminisztráció* menüpontot és almenüit.

Ha most ismét megnézzük az adatbázisunkat a *PhpMyAdmin* segítségével, jól látszik, hogy az adatbázis már nem üres, hanem több tucat adattáblát tartalmaz. Ezek a táblák teszik lehetővé a tartalmak beküldését, *felhasználók* kezelését, stb.

4.3.4. Jogosultságok

A továbbiakban rendszeresen fel fogjuk sorolni a modulokhoz kapcsolódó jogosultságokat. Ezek használatáról a 9.3. fejezetben olvashatunk. Az első ismerkedés alkalmával ezekkel még nem kell sokat foglalkoznunk.

A System modul beállítható ide kapcsolódó jogosultságai:

adminisztrációs oldalak hozzáférése: ki használhassa az admin oldalakat

■ webhely beállítások adminisztrációja: ki tudja az *admin/settings/site-information* oldalt használni

4.4. Problémák telepítés után

A telepítés befejeztével elvégezhetjük azokat a lépéseket, amelyeket az oldalunk testreszabása érdekében teszünk.

Amikor megkíséreljük első alkalommal megtekinteni a webhely *Adminisztrációs* (*admin*)⁶⁴ oldalát, biztosan egy piros dobozban írt figyelmeztetés fogad majd bennünket az oldal tetején (41. ábra). Ez figyelmeztet arra, hogy még nincs minden rendben a Drupal webhelyünk beállításával.

Adminisztráció Feladatonké	nt Modulonként
A cron nem futott. Az állapot jelentés t	ovábbi információval szolgál.
A rendszer problémát észlelt a Drupal kö jelentés további információval szolgál.	irnyezetével kapcsolatban. Az állapot
Üdvözlet az adminisztrációs oldalon. A w	ebhely működése itt befolyásolható.
Leírások elrejtése	
Tartalom kezelés A webhely tartalmainak kezelése.	Webhely építés A webhely megjelenésének beállítása.
Hozzászólások	Blokkok

41. ábra: Adminisztráció oldal

Amíg a fennálló problémákat meg nem szüntetjük, minden adminisztrációs oldalon⁶⁵ látni fogjuk ezt az üzenetet.

Érdemes még itt megemlíteni, hogy a *Feladatonkénti* csoportosítás mellett – főleg az egyes modulok alaposabb megismerésének igénye esetén – érdemes kipróbálni a *Modulonkénti* (*admin/by-module* oldal) bontást is.

4.4.1. Állapotjelentés

Nézzük először a piros üzenetben is javasolt *Állapotjelentést*. Az oldal a rendszer korrektül működő és hibás jellemzőiről egyaránt informál (42. ábra).

⁶⁴ A továbbiakban az adminisztrációs oldalak relatív URL-jét zárójelben közöljük.

⁶⁵ Az *admin/** útvonalú oldalak.

Állapot jelentés

A Drupal webhely környezetéről és az esetleges problémákról itt lehet tájékozódni. Közösségi támogatás vagy a tárhely szolgáltatóval való egyeztetés esetén érdemes ezt az információt a támogatást kérő levélbe illetve fórum témába másolni.

	Drupal	6.16
√	Adatbázis frissítések	Aktuális
Δ	Drupal alaprendszer frissítési állapota	Nincs a frissítésekről adat
	Nem érhető el információ a telepített érdekében az időzített feladatokat le keresése sok időt vehet igénybe, ez	: modulok és sminkek esetleges új kiadásairól. A frissítések ellenőrzése a kell futtatni vagy manuálisan kell ellenőrizni. Az elérhető frissítések ért türelmesen érdemes kivárni az eredményt.
✓	Frissítési értesítők	Engedélyezett
√	Fájlrendszer	Írható (nyilvános letöltési mód)
√	GD kiterjesztés	bundled (2.0.34 compatible)
⚠	Időzített feladatok	Soha nem futott le
	Az időzítő nem futott le. További info időzítő böngészőből is futtatható.	rmáció található a kézikönyv időzített faladatok beállítása oldalán. Az
√	Konfigurációs fájl	Védett
√	MySQL adatbázis	5.0.51b
√	РНР	5.2.6
✓	PHP memória korlátozás	128M
✓	PHP register globals	Tiltott
✓	Unicode könyvtár	PHP mbstring kiterjesztés
√	Webszerver	Apache/2.2.9 (Win32) DAV/2 mod_ssl/2.2.9 OpenSSL/0.9.8h mod_autoindex_color PHP/5.2.6
\checkmark	update.php elérése	Védett

^{42.} ábra: Állapot jelentés hibákkal

Természetesen a piros szín súlyos hibát, a sárga kisebb problémát jelent.

Nézzük meg, mivel lehet problémánk, és melyik információnak mi a jelentősége.

Adatbázis frissítések

Itt akkor lehet hibajelzésünk, ha az oldalunkat frissítettük egy újabb kiadásra, de az ilyenkor kötelező *update.php* futtatás elmaradt.

Drupal alaprendszer frissítési állapota

Ha a telepítés során bekapcsoltuk a *Frissítési figyelmeztetések ellenőrzését* (38. ábra), előfordulhat, hogy a hálózati kapcsolatunk nem megfelelő. Pl. helyi tűzfal vagy céges proxy okozhat ilyen problémát. Ilyenkor *Nincs a frissítésekről adat*.

Frissítési értesítők

Ha a telepítés során kikapcsoltuk a *Frissítési figyelmeztetések ellenőrzését* (38. ábra), akkor itt hibaüzenetet kapunk. Kapcsoljuk be a modult az *admin/build/modules* oldalon!

Fájlrendszer

Ha a Drupal nem tudja automatikusan beállítani a fájlrendszer jogosultságait, nézzük meg a 4.4.2. fejezetet.

GD kiterjesztés

A képek átméretezéséhez, és hasonló funkciókhoz hasznos GD⁶⁶ nem elérhető el. (Ha az előző fejezet alapján telepítettünk, nem lehet ilyen problémánk.) Más esetben keressük meg a rendszergazdát, vagy a szolgáltatót.

Időzített feladatok

Ezt hamarosan rövid-, és hosszú távon is orvosolni fogjuk, nézzük meg a 4.4.3. fejezetet.

Konfigurációs fájl

Ha Linux alatt nem változtattuk meg a *sites/default/settings.php* jogait, akkor itt erre ismét felhívja a figyelmünket.

MySQL adatbázis, PHP, Webszerver

Ha olyan verziókat használunk, amelyik nem felel meg a minimum követelményeknek, akkor itt figyelmeztetést kapunk.

PHP memória korlátozás

Érdemes legalább 64-128MB-os értékről gondoskodnunk. (*php.ini: memory_limit* beállítá-sa.)

PHP register globals, Unicode könyvtár

Ha hibaüzenetet kapunk, keressük meg a szolgáltatót, vagy rendszergazdát, és mutassuk meg neki a hibaüzenetet.

⁶⁶ A PHP grafikus kiegészítő modulja: http://php.net/manual/en/book.image.php

update.php elérése

Ha valamilyen ok miatt kézzel belenyúltunk a sites/default/settings.php állományba, és a

\$update free access = FALSE;

sort átírtuk, akkor állítsuk vissza az eredeti állapotot.

4.4.2. Fájlrendszer

Akár jelez hibát az *Állapot jelentés*, akár nem, érdemes ránézni a *Fájlrendszer* beállítások (*admin/settings/file-system*) oldalra (43. ábra).

Fajirendszer konyvtara:	
sites/default/files	
A rendszer által kezelt fájlok megadott könyvtárnak létez mód esetén a Drupal telepít elérhetőnek kell lennie a kö ellenkezőleg a megadott kö érték megváltoztatása az ö: közben problémákat okozh: meggyőződtünk a módosítá	k tárolási helyének könyvtára a szerver fájlrendszerében. A zni kell és írhatónak kell lennie a Drupal számára. Nyilvános letöltési tési könyvtárához képest relatív útvonalat kell megadni, azaz önyvtárnak a weben keresztül. Privát letöltési mód esetén éppen önyvtárnak nem szabad elérhetőnek lennie a weben. Az itt megadott sszes fájl letöltési webcímet módosítja, így a webhely használata at. Ezért csak akkor szabad megváltoztatni, ha előzőleg
Ideiglenes fájlok könyvi	tára:
Ideiglenes fájlok könyvi /tmp A fáilrendszer azon könyvtái	tára:
Ideiglenes fájlok könyvi /tmp A fájlrendszer azon könyvtái Letöltési mód: Nyilvános - a fájlok k	tára: ra, ahol a feltöltött fájlok előnézetek idején tárolódnak majd. :özvetlenül elérhetőek a weben
Ideiglenes fájlok könyvi /tmp A fájlrendszer azon könyvtár Letöltési mód: Nyilvános - a fájlok k O Privát - a fájlok a Dru	tára: ra, ahol a feltöltött fájlok előnézetek idején tárolódnak majd. :özvetlenül elérhetőek a weben upal rendszeren keresztül érhetőek el

43. ábra: Fájlrendszer beállításai

Kezdjük a végén. Választhatunk a nyilvános vagy a privát **letöltési mód** között. Mi a különbség?

Nyilvános letöltési mód esetén a HTML forráskód direkt linket tartalmaz az állományra, így azt bárki le tudja tölteni a link ismeretében. Pl. a könyv korábbi változata a http://NAGYGUSZTAV.HU/SITES/DEFAULT/FILES/WEBESTKREK_JEGYZET_1.0.PDF címről közvetlenül letölthető. Privát letöltési mód esetén az állomány tartalmát egy PHP oldal szolgálja ki, így illetéktelenek nem jutnak hozzá a fájl közvetlen címéhez. Ha azonban teljes biztonságot szeretnénk, a *Fájlrendszer könyvtárát* a *document root*-on kívül kell elhelyeznünk. Privát módot akkor érdemes választani, ha esetleg elő fog fordulni, hogy nem mindenki számára szeretnénk elérhetővé tenni a csatolt állományokat, vagy épp a letöltések számát szeretnénk megtudni. Ha egyik ok miatt sem szükséges módosítanunk, hagyhatjuk a nyilvános beállítást.

Figyelem! Ezt a beállítást a rendszer működése közben (ha már csatoltunk állományt valamelyik tartalomhoz) nem célszerű megváltoztatni, mivel ennek módosítása problémákat okozhat. (A letöltési módot hiába állítjuk vissza publikussá, attól a fájlok nem lesznek elérhetőek. Fordítva pedig: hiába rejtjük el a már feltöltött fájlokat, attól az még nem fog átkerülni a biztonságos (*document root*-on kívüli) helyre.

Be kell állíthatjuk az **ideiglenes fájlok** könyvtárát is. Ez az a hely, ahova a feltöltött fájlok kerülnek az előnézet során, és szintén írhatónak kell lennie a webszerver számára. (Linux alatt erre a célra a /tmp könyvtár szolgál.

Sok esetben azonban ez nem lesz megfelelő, mert a */tmp* könyvtárban nem lesz jogunk alkönyvtárat létrehozni, pedig egyes modulok ezt igényelnék. Ilyenkor inkább a *sites/default/tmp* könyvtárat érdemes használnunk.

4.4.3. Időzített feladatok

Egy webhely karbantartása során gyakran felmerülnek olyan feladatok, melyeket rendszeresen végre kell hajtani. Két példa a sok lehetséges közül:

- A Drupal rögzíti a rendszerben történt fontosabb eseményeket és az azokhoz kapcsolódó információkat. Ha ez az eseménynapló folyamatosan csak nőne, akkor az adatbázisunk kezelése feleslegesen lassulna, a rendelkezésre álló hely pedig egy idő után elfogyna. Ezért célszerű időről-időre kitörölni a régebbi naplóbejegyzéseket.
- Ha a Drupal beépített keresőjét használjuk, a beküldött tartalmak szövegét be kell indexelni az adatbázisba, hogy a későbbi keresések hatékonyak lehessenek. Mivel ez időigényes feladat lehet, nem célszerű a tartalom beküldésekor tenni ezt. Jobb megoldás a kötegelt megoldás.

Természetesen még számos ilyen időzített feladat lehet egy Drupal webhelyen.

Az alapproblémát egy böngészőből történő futtatás (42. ábra, *az időzítő böngészőből is fut-tatható*) időlegesen megoldja. De keressük meg a teljes megoldást is.

A Drupal modulok időzített feladatait a *cron.php* futtatja le, melynek neve a Unix/Linux rendszereken elérhető cron⁶⁷ szolgáltatás nevére utal. Amennyiben kiszolgálónknál elérhető ez a szolgáltatás, akkor érdemes ennek segítségével beállítani, hogy adott időközönként lefusson a *cron.php*. Attól függően, hogy milyen szolgáltatónál helyeztük el webhelyünket, különböző módja lehet az időzített feladatok beállításának. Lehetséges, hogy e-mailben

^{67 &}quot;A cron egy háttérfolyamat, amely szabályos időközönként programo(ka)t futtat (például: minden percben, naponta, hetente vagy havonta)." Forrás: HTTP://WIKI.HUP.HU/INDEX.PHP/CRON

kell felkeresnünk a rendszergazdát, előfordulhat, hogy webes felületen tudjuk menedzselni az időzítéseket.

Példaként nézzünk meg egy adminisztrációs felületet, más szolgáltatók hasonló adatok megadását engedélyezhetik (44. ábra).

Új időzített PH	IP hozzáadása
PHP fájl URL-je:	
[http:// kell az url ele] http://nagvgusztav.hu/cron.php	
······················	
Futási eredményt erre az e-mail címre l	küldjük (nem kötelező):
Automatikus törlés 📃 db futás u	tán (nem kötelező)
Időpont:	
	r
perc:	
óra:	Minden óra 💌
	Minden and
nap:	
hónap:	Válasszon 💌
het napjai:	Valasszon
mel	het

44. ábra: Cron beállítás egy szolgáltatónál

Ha semmilyen módon nem tudjuk a cron-t futtatni, akkor egy kevésbé elegáns megoldással (*Poormanscron* modul) is megoldhatjuk. (A megoldást a 12.15. fejezetben mutatjuk be.)

4.5. Webhely karbantartás

Ha a honlapot nyilvános helyen fejlesztjük, célszerű azt *offline* állapotba (45. ábra) helyezni, és csak a honlap publikálható állapotba kerülésekor visszahelyezni *online* állapotba. De modul frissítéskor, vagy biztonsági mentés készítésekor is ajánlott az oldalt a nyilvánosság számára leállítani. Ilyenkor egyedül az adminisztrátor használhatja az oldalt.

45. ábra: Karbantartás

Mindezt a *Webhely karbantartás (admin/settings/site-maintenance)* oldalon tehetjük meg (46. ábra). Az offline kapcsolón túl a látogatók számára megjelenítendő üzenetünket is megfogalmazhatjuk. A szerző személyes véleménye szerint nagyon zavaró, ha egy ilyen üzenetben nem szerepel az időpont, amikortól a honlap ismét üzemel majd. Célszerű ezért legalább hozzávetőlegesen meghatározni a nyitás időpontját.

Webhely állar	ota:
O Online	
Offline	
"Online" beállítá	s esetén a látogatók a megszokott módon böngészhetik a webhelyet. "Offline
beállítás esetén	csak a "webhely beállítások adminisztrációja" jogosultsággal rendelkezők
érhetik el a web	nelyet karbantartás céljából, minden más látogató az alább megadott offline
üzenetet látja m	ajd. Az erre jogosult felhasználók "offline" módban is beléphetnek a
felhasználó belé	ptetés oldalon.
üzenetet látja m	ajd. Az erre jogosult felhasználók "offline" módban is beléphetnek a
felhasználó belé	ptetés oldalon.
Webhely üzen	nen kívüli állapotát jelző üzenet:
üzenetet látja m	ajd. Az erre jogosult felhasználók "offline" módban is beléphetnek a
felhasználó belé	ptetés oldalon.
Webhely üzen	n en kívüli állapotát jelző üzenet:
Ez a webhely	jelenleg karbantartás alatt áll. Tartalmunk rövidesen újra elérhető
lesz. Köszönjű	ik a türelmet.
üzenetet látja m	ajd. Az erre jogosult felhasználók "offline" módban is beléphetnek a
felhasználó belé	ptetés oldalon.
Webhely üzen	nen kívüli állapotát jelző üzenet:
Ez a webhely	jelenleg karbantartás alatt áll. Tartalmunk rövidesen újra elérhető
lesz. Köszönjű	ik a türelmet.
üzenetet látja m	ajd. Az erre jogosult felhasználók "offline" módban is beléphetnek a
felhasználó belé	ptetés oldalon.
Webhely üzen	nen kívüli állapotát jelző üzenet:
Ez a webhely	jelenleg karbantartás alatt áll. Tartalmunk rövidesen újra elérhető
lesz. Köszönjű	ik a türelmet.
üzenetet látja m	ajd. Az erre jogosult felhasználók "offline" módban is beléphetnek a
felhasználó belé	ptetés oldalon.
Webhely üzen	nen kívüli állapotát jelző üzenet:
Ez a webhely	jelenleg karbantartás alatt áll. Tartalmunk rövidesen újra elérhető
lesz. Köszönjű	ik a türelmet.

46. ábra: Karbantartás

Az oldal *offline* állapotára folyamatosan figyelmeztet bennünket a Drupal oldalunk: minden oldal tetején olvashatjuk az *Offline módú működés* feliratot.
Az offline állapotnak még "veszélye" az is, hogy kilépés után maga az adminisztrátor sem fog tudni a szokásos módon belépni, hiszen a nyitóoldalon csak az előbb megfogalmazott üzenet olvasható, nincs lehetőség a belépésre. Ezért érdemes megjegyezni, hogy ha bármilyen szituációban begépelhetjük a ?q=user szöveget a honlap URL-jének végére a böngészőnk cím sorába (pl. http://localhost/drupal/?q=user), máris kapunk egy belépési lehetőséget.

Megjegyzés: A szerző saját oldalán sokáig nem is jelent meg a belépésre használható oldalsó blokk, hanem csak az erre az útvonalra mutató menüpont *Belépés* címmel.

4.6. Webhely információk

A *Webhely információk (admin/settings/site-information)* adminisztrációs oldal néhány beállítását már telepítéskor megtehettük (név, e-mail cím; 36. ábra), ezen azonban utólag változtathatunk, illetve néhány további jellemzőt beállíthatunk (47. ábra).

A következő három mező (*Jelmondat, Küldetés, Lábléc üzenet*) sminkfüggő, hogy megjelenik-e az oldalon. Bizonyos sminkek megjelenítik ezeket a szövegeket az oldalon, mások nem. A *Jelmondat* egyes sminkeknél a cím alatt, másoknál a böngésző címsorában jelenik meg. A *Küldetés* a címlapon szokott megjelenni, az egyéb tartalmak felett. Pl. a HTTTP://DRUPAL.HU oldalon látható kép és linkek (28. ábra) is *Küldetés*.

A *Névtelen felhasználó* megnevezése (pl. *Névtelen* vagy *Vendég*) névtelen hozzászólásoknál lesz érdekes, ugyanis a Drupal név híján ezt a szót fogja a hozzászólás "tulajdonosaként" megjeleníteni.

A *node* alapértelmezett címlapot csak akkor szokás megváltoztatni, ha a kezdőoldalt nem a friss hírekkel akarjuk megtölteni. Szokás itt egy konkrét tartalmat, (pl. *node/1*) vagy egy másféle listázást megvalósító nézetet (*Views* modul) megjeleníteni.

Webhely információk

Név: *

Drupal weboldal

A webhely neve.

Email cím: *

nagy.gusztav@gmail.com

Regisztráció, új jelszó igénylése és más értesítések során automatikusan küldött emailek *Feladójának* címe. (Ajánlott a vebhely domainjére végződő címet megadni. Ez segít megelőzni, hogy a küldött emaileket spamnek tekintsék.)

Jelmondat:

A webhely mottója, jelmondata (gyakran a webhely címe mellett jelenik meg).

Küldetés:

A webhely küldetése (gyakran a honlapon kiemelten jelenik meg).

Lábléc üzenet:

Bizonyos sminkek megjelenítik ezt a szöveget az oldal alján. Itt lehet elhelyezni például a copyright megjegyzéseket is.

Névtelen felhasználó: *

Anonymous

A látogatók (és be nem lépett felhasználók) megnevezése.

Alapértelmezett címlap: *

http://localhost/drupal/?g= node

A címlapon ehhez a Drupal	útvonalhoz tartozó	kimenet jelenik	majd meg.	Alapértelmezett
értéke a "node".				

Beállítások mentése Viss:

Visszaállítás alapértelmezésre

47. ábra: Webhely információk

Tartalmak

5

A tartalomkezelő rendszerek legalapvetőbb fogalma a tartalom. Ilyen értelemben e fejezet alapos megismerése az egyik legfontosabb feladatunk.

E könyv legtöbb olvasója nem fog gyakran Drupal telepítést végrehajtani. De a tartalmak kezelése egy kis cég vagy egy közösség honlapja esetén is napi feladat lehet.

5.1. Beviteli formák

A tartalomkezelő rendszerek egyik alapvető célja, hogy a tartalom előállításához ne legyen szükség komolyabb webfejlesztői ismeretekre. Ezért a tartalom felviteléhez, formázásához a felhasználók számára olyan segítséget célszerű nyújtani, ami a szövegszerkesztők hasz-nálatához hasonló, de azért ne adjon lehetőséget az oldal kinézetének "tönkretételéhez".

A *Beviteli formák (admin/settings/filters)* a felhasználók által megadható szövegek különböző feldolgozási módjait határozzák meg. A szűrők (vagyis a *Filter* modul) alkalmazását illetően minden beviteli forma (48. ábra) saját lehetőségekkel rendelkezik, segítségükkel többek közt kiszűrhetők a rosszindulatú HTML elemek, vagy automatikusan kattinthatóvá tehetők a beírt webcímek.

Tartalom beküldésekor a felhasználók a számukra megfelelő beviteli formát választhatják ki az engedélyezettek közül. (Sok esetben a felhasználóknak nincs választási lehetőségük, csak egyféle beviteli forma engedélyezett a számukra, mint a 15. ábrán is.)

A beviteli formák használata csoportokhoz köthető, és egy *alapértelmezett* forma is kiválasztható, amely minden látogató számára elérhető lesz. Ezért célszerű alapértelmezettként a lehető legkevesebbet megengedő formát választani.

Az alábbi lista segítségév beviteli formákat használl amelyet például tartalmal forma mindig használható felhasználók minden bevi	el meghatározható, hogy az egyes i natják; valamint kiválasztható az ala ; importálásakor használ a rendszer . A "szűrők adminisztrációja" jogosu eli formát használhatnak.	felhasználói csoportok mely apértelmezett beviteli forma, r. Az alapértelmezett beviteli ultsággal rendelkező
Alapértelmezett Név	Csoportok	Műveletek
● Szűrt ● HTML	Az összes csoport használhatj alapértelmezett formát	ja az beállítás
© Full HTML	Egyik csoport sem használhatj beviteli formát	ja ezt a beállítás törlés

48. ábra: Beviteli formák

5.1.1. Alapértelmezett beviteli forma

Először a Filtered HTML formát állítsuk be (beállítás művelet).

A nevet érdemes magyarítani (49. ábra), ha szélesebb felhasználói rétegnek lesz lehetősége többféle beviteli forma közül választani.

Az engedélyezett csoportokat ebben az esetben nem szűkíthetjük, hiszen az alapértelmezett formának mindenki számára elérhetőnek kell lennie.

Szűrt HTML	
A beviteli formának egyedi nevet kell adni	1
Csoportok	
Az alapértelmezett beviteli formát az ö	sszes csoport számára engedélyezni kell.
🗹 be nem jelentkezett látogató	
🗹 azonosított felhasználó	
Coordinate **	

49. ábra: Beviteli forma beállításai

Nézzük a Szűrők beállításait (50. ábra).

Szűrők
Az ebben a beviteli formában használt szűrők kiválasztása.
GeSHi filter Enables syntax highlighting of inline/block source code using the GeSHi engine
HTML korrektor Hibás és lezáratlan HTML elemek javítását végzi.
HTML-szűrő Segítségével szabályozható, hogy a felhasználók beküldhetnek-e HTML formátumú tartalmakat, valamint kiszűrhetők a nem engedélyezett HTML jelölők. Az engedélyezett HTML jelölőkből eltávolítja a JavaScript eseményeket, a JavaScript URL-eket és a CSS stílusdeklarációkat.
Hide email addresses Attempt to hide email addresses from spam-bots.
Sortörés-átalakító A szövegbe írt sortöréseket HTML sortörésekké alakítja és HTML elemek használatával.
🗹 URL-szűrő A webcímeket és email címeket kattintható linkekké alakítja.

50. ábra: Szűrők ki-be kapcsolása a beviteli formáknál

A *HTML-szűrő* segítségével korlátozható a felhasználók HTML beküldési lehetősége, ezt mindjárt finomhangolni is fogjuk. Az *URL szűrő* átalakítja a web és e-mail címeket kattintható linkekké, hagyhatjuk ezt is bekapcsolva. A *HTML korrektort* is hagyjuk meg, hiszen a hibás HTML kódjainkat próbálja javítani. A *Sortörés-átalakító* a bekezdések és soremelések automatikus kezeléséhez nyújt segítséget.

A későbbiek folyamán külső modulok újabb bekapcsolható szűrőket adhatnak a beviteli formákhoz. Az ábrán két ilyen (*GeSHi filter* és *Hide email addresses*) feliratú szűrőt is láthatunk.

5.1.2. A beviteli formák finomhangolása

A *Beállítás* fülön elvégezhetjük a finomhangolást is. Most mindössze egyetlen beállítást változtassuk meg: Az *Engedélyezett HTML elemek* közé (az ott lévők előtt, vagy után) vegyük fel azokat a HTML tagokat, amiket engedélyezni szeretnénk minden látogató számára, Pl.:

<h3> <h4>
 <div>

Így az alapértelmezetten elég csupasz formázási lehetőségeket komolyabban kibővítettük a hosszabb szöveges oldalaknál elengedhetetlen címek, bekezdések, valamint a táblázatok és képek beviteléhez.

A további beállítások megváltoztatására csak speciális esetekben van szükség.

5.1.3. Jogosultságok

A Filter modul beállítható jogosultsága:

 szűrők adminisztrációja: ki tudja a szűrőket adminisztrálni (az 5.1. fejezet beállításait végrehajtani)

5.2. Tartalmak beállításai

Mielőtt tényleges tartalommal töltenénk fel a honlapunkat, állítsuk be a tartalmaink jellemzőit is az *admin/content/node-settings* oldalon. Ezen az oldalon (51. ábra) először is beállíthatjuk, hogy pl. a kezdőoldalon hány tartalom előzetes (tipikusan hír) jelenjen meg egyszerre. Itt a 10 egy szokásos érték, általában nem szükséges megváltoztatni.

A *Bevezető hossza* szintén egy általában megfelelő 600-as értéket tartalmaz, nem szükséges megváltoztatnunk. (A HTML tartalmi egységeket nem fogja "kettévágni" ez a határ, tehát ténylegesen nem 600 karakter lesz a bevezető hossza.) Ha ez az automatikus vágás nem megfelelő a számunkra, az egyes tartalmak beküldésekor (15. ábra, *Összefoglaló elválasz-tása a kurzornál*) magunk dönthetünk a bevezető pontos hosszáról.

Az *Előnézet szükségességét* érdemes bekapcsolni. Ennek hatására a felhasználónak a tartalom beküldésekor mindenképpen meg kell néznie a készülő oldal előnézetét. Ez különösen kezdő felhasználók esetén fontos.

Megjegyzés: A szerző egyedül az oldal fejlesztési, mások számára nem elérhető fázisában szokta kikapcsolni a gyorsabb tömeges feltöltés érdekében.

5.3. Tartalom típusok

79.	oldal
	oraar

Tartalmak beállításai
Oldalakon megjelenő tartalmak száma:
Bevezetők hossza:
A törzs kezdetéből előállított bevezető maximális hossza karakterben. A bevezető a címlapon és az XML csatornáknál is felhasználásra kerül. Kikapcsolásához a "korlátlan" hosszt kell választani. A beállítás változtatása nem lesz hatással a már beküldött tartalmakra, csak az ezután felvett vagy szerkesztett szövegekre.
Előnézet:
Nem szükséges
🛇 Szükséges
Beküldés előtt kötelező-e az előnézet megtekintése?
Beállítások mentése Visszaállítás alapértelmezésre

51. ábra: Tartalmak alapbeállításai

5.3. Tartalom típusok

A *Tartalom típusok* (*admin/content/types*) arra szolgálnak, hogy a különböző jellegű tartalmakat logikailag el tudjuk egymástól különíteni, illetve a későbbi munkát a jellemzőik testreszabásával jelentősen meggyorsítani. (Hamarosan látni fogjuk ennek előnyeit.)

Telepítés után Drupal oldalunk két tartalomtípust tartalmaz: *Írás*t és *Oldal*t (52. ábra). E kettő között az alapbeállítások szempontjából az az egyetlen különbség, hogy az *Írás* alapértelmezetten megjelenik a kezdőoldalon, az időbeli aktualitással rendelkező tartalmak között, míg az *Oldal* alapértelmezetten nem.

Ezen az oldalon tudunk újabb tartalomtípusokat létrehozni (*Tartalomtípus hozzáadása*), meglévőket szerkeszteni vagy törölni.

Megjegyzés: Később egyes telepített modulok (pl. *Blog, Book, Forum, Poll*) is létrehozhatnak tartalomtípusokat, amelyeknél nem lesz kézi törlési lehetőségünk, illetve bizonyos jellemzőket nem módosíthatunk.

Tarta	lomtíp	usok Lista Tartalomtípus hozzáadása	
Az alábbi tartalomtípusok vannak használatban a webhelyen. Minden tartalom ezek közül valamelyik típusba tartozik.			k közül valamelyik
Név	Típus	Leírás	Műveletek
Oldal	oldal	Az oldal megjelenésre ugyan az írásra hasonlít, azonban célja olyan információ megjelenítése, ami ritkán változik, mint például egy "Impresszum" oldal a webhelyen. Alapértelmezésben az oldalak nem teszik lehetővé a hozzászólást, és nem jelennek meg a honlapon a tartalmak listájában.	szerkesztés törlés
Írás	story	Az írás megjelenésre ugyan az oldalhoz hasonlít, ám célja olyan időszerű információk megjelenítése, amelyek informálják vagy bevonják a webhely látogatóit. Sajtóközlemények, webhely hírek, blogbejegyzésre hasonlító tartalmak közlésére ideális az írás típus. Alapértelmezésben az írások a honlapon lévő tartalmi listában is megjelennek, és lehetővé teszik hozzászólások	szerkesztés törlés

52. ábra: Tartalomtípusok

A szerző véleménye szerint általában célszerű, ha az *Írás*t átnevezzük *Hír*re a *szerkesztés Műveletek* oldalon, kifejezve annak időponthoz szorosan kapcsolódó jellegét (53. ábra), az *Oldal* elnevezés alatt pedig a statikus, ritkán vagy soha nem változó oldalakat (például *Kapcsolat*) viszünk fel, amelyeket a menü fix helyén teszünk elérhetővé.

A *Név* mezőn kívül állítsuk be a *Típust* is, és adjunk egy rövid *Leírást* is a leendő felhasználóinknak. Például: *Időponthoz kötött tartalmak számára*. Ez a szöveg a tartalom beküldésekor (14. ábra) jelenik majd meg.

Az	onosítás
Né	ev: *
Hi	r
۸ t og	artalom típus emberek számára olvasható neve. A <i>Tartalom beküldés</i> oldal listájában ez a név 1 megjelenni. Célszerű a nevet nagybetűvel kezdeni és csak betűket, számokat illetve iközöket használni benne. A névnek egyedinek kell lennie.
Γíj	Dus: *
hi	r
A t ar alá	artalom típus programok által kezelt neve. A nevet a rendszer például a tartalom típushoz tozó beküldési oldal webcímének kialakításához fogja használni. Csak kisbetűk, számok és húzás karakterek lehetnek benne. Az aláhúzásokat kötőjelekké változtatja a rendszer a talom beküldő oldal webcímének kialakításakor. A névnek egyedinek kell lennie.
Le	írás:
Ic	őponthoz kötött tartalmak számára

53. ábra: Írás-ból Hír tartalomtípus

Beküldési űrlap beállítások

A *Cím* és *Törzs* elnevezéseket (54. ábra) sokszor nem szükséges módosítani, bár időnkét érdemes. A *Törzs* elhagyásával a tartalmi rész kiiktatható.

Megjegyzés: Törzs nélküli tartalomtípusnak még nem sok értelme látszik, de később, a CCK modulok használatánál (15. fejezet) találhatunk rá példákat.

A további beállítások magukért beszélnek.

cim mezo	
Cím	
Törzs mez	ő felirata:
Törzs	
A törzs mez	ó elhagyásához ezt üresen kell hagyni.
A beírando 0 🔫	szavak minimális száma:
A beírando 0 → A törzs mez artalom be	szavak minimális száma: őbe írandó szavak minimális száma. A rövid, jellemzően beküldést próbálgató rüldések kiszűrésére használható.
A beírando 0 - A törzs mez tartalom be Beküldési	szavak minimális száma: őbe írandó szavak minimális száma. A rövid, jellemzően beküldést próbálgató süldések kiszűrésére használható. irányelvek:

54. ábra: Beküldési űrlap beállítások

Általános beállítások

Az *Alapértelmezett beállítások* (55. ábra) a majdan beküldendő minden egyes tartalom alapértelmezése lesz. Persze a *Tartalmak adminisztrációja* jogosultsággal rendelkező felhasználók módosíthatják ezeket a beállításokat az egyes tartalmak beküldésekor.

A *Közzétett* kapcsoló azt határozza meg, hogy a beküldött tartalom a nyilvánosság számára elérhető-e. Ha ezt kikapcsoljuk, akkor tulajdonképpen piszkozatot, félkész tartalmat hozunk létre, amit persze később megváltoztatva a tartalom publikussá válik. Itt, az *Alapértelmezett beállításoknál* (hacsak nem akarunk moderálást alkalmazni) ezt nem szoktuk kikapcsolni.

A *Hír* és az *Oldal* között itt következik a leglényegesebb különbség: a *Címlapra kerül* kapcsoló befolyásolja, hogy a tartalom alapból kikerüljön-e a címlapra, vagy ne. Célszerű itt megtartani az alapbeállításokat.

A címlapon az oda kerülő tartalmak alapértelmezetten fordított időrendben jelennek meg, vagyis a legfrissebb tartalom legfelül. Ez alól egy kivételt tehetünk: ha bekapcsoljuk a *Kiemelt, az oldal tetejére kapcsolót,* akkor a címlapra kerülő tartalmak időrendjénél erősebb sorrendiséget is alkalmazhatunk. Először tehát a kiemelt tartalmak látszanak időrendben, majd a nem kiemeltek szintén időrendben.

A	apértelmezett beállítások:
۷	3 Közzétett
¥	십 Címlapra helyezve
] Kiemelt, az oldal tetejére
) Új változat készítése
A	<i>tartalmak adminisztrációja</i> jogosultsággal rendelkező felhasználók befolyásolhatják ezeket a beállításokat.
Ti	ibb nyelv támogatása:
0	D Tiltott
() Engedélyezett
Tà el ki ta az	ibb nyelv támogatásának bekapcsolása erre a tartalomtípusra nézve. Ha be van kapcsolva, egy nyelv választó em jelenik meg a beviteli és szerkesztő űrlapokon, lehetővé téve a bekapcsolt nyelvek közül egy nyelv választását. Ha ki van kapcsolva, az új tartalmak az alapértelmezett nyelven lesznek elmentve. A meglévő rtalmakra nézve semmilyen azonnali hatással nincs a beállítás megváltoztatása (későbbi szerkesztésükkor onban a fentiek szerint viselkednek majd).

55. ábra: Alapértelmezett beállítások

Az *Új változat készítése* kapcsoló akkor hasznos, ha a tartalom módosításakor meg akarjuk őrizni az előző változatot is, hogy esetleg később vissza lehessen rá térni. Enélkül egy tartalom módosítása végérvényesen felülírja az előző változatot.

Ha több nyelvű oldalt szeretnénk létrehozni, akkor célszerű a *Több nyelv támogatása*. Enélkül az ehhez a típusoz tartozó tartalmakat nem tudjuk több nyelvre lefordítani, és az egyes nyelvi változatokat egymásnak megfeleltetni.

*Csatolmányok*at is engedélyezhetünk a tartalomtípusunkhoz. A *Hozzászólások* beállításaival a 10.2. fejezetben foglalkozunk. Egyes modulok további beállítási lehetőséget is megjeleníthetnek.

5.4. Tartalom beküldése

Sok előkészítés után elérkeztünk oda, hogy beküldjük az első, tesztelésre szolgáló tartalmunkat.

Honlapunkon eddig is megfigyelhető volt a *Navigáció* nevű bal oldali menüblokk. Bejelentkezett felhasználóként a blokk címeként az azonosítónkat (az 56. ábrán *Nagy Gusztáv*) láthatjuk. Itt most a *Tartalom beküldése* (*node/add*) menüponton kell kattintanunk. Mind a menüben, mind az oldalon választhatunk a rendelkezésre álló tartalomtípusok közül. Ez utóbbinál megjelenik a korábban megadott leírásunk is.

Nagy Gusztáv	Tartalom beküldése
 Saját adatok Tartalom beküldése Hír Oldal Adminisztráció Kilépés 	Hír Időponthoz kötött tartalmak számára. Oldal Az oldal megjelenésre ugyan az írásra hasonlít, azonban célja olyan információ megjelenítése, ami ritkán változik, mint például egy "Impresszum" oldal a webhelyen. Alapértelmezésben az oldalak nem teszik lehetővé a hozzászólást, és nem jelennek meg a honlapon a tartalmak listájában.

56. ábra: Tartalom beküldése

A kipróbálás kedvéért küldjünk be egy hírt a honlap fejlesztésével kapcsolatban (57. ábra). Egyelőre csak a hír címét és törzsét töltsük ki.

Cím: *	
Az oldal fejlesztése elindul	t
Törzs:	Összefoglaló elválasztása a kurzornál
A mai nappal elindult az ol	dal fejlesztése <a< td=""></a<>
href="http://drupal.hu">D	runal alanon

57. ábra: Hír beküldése

Az Előnézet gombbal lépjünk tovább (58. ábra).

Jól látszik a *Közzétételi beállítások*nál, hogy a *Hír* tartalomtípusnál beállítottak szerint a *Közzétett* és a *Címlapra kerül* kapcsoló be van kapcsolva. Ezt akár felül is bírálhatjuk erre a hírre nézve: ekkor kapcsoljuk ki a *Közzétett* kapcsolót.

Megjegyzés: Más tartalombeküldők esetén nem biztos, hogy engedélyezni fogjuk az alapbeállítások módosítását. Például erre a lehetőségre építve megoldható, hogy a beküldött híreket a szerkesztő moderálni tudja.

Végül a Beküldés gombbal mentsük el a hírünket.

Előnézet	
Az oldal fejlesztés	e elindult
A mai nappal elindult a	az oldal fejlesztése Drupal alapon.
Cím: *	lt
Az oluai tejiesztése elinut	лс
— Þ Menü beállítások —	
Törzs:	Összefoglaló elválasztása a kurzornál
A mai nappal elindult az o href="http://drupal.hu">D	Idal fejlesztése <a Drupal alapon.</a

58. ábra: Hír előnézete

Tartalom létrejött

A mentett **hír innentől kezdve létezik** (*Az oldal fejlesztése elindult* című *Hír* létrejött, 59. ábra). Ha korábban egy másik oldalra navigáltunk volna, akkor a félkész tartalmunk elveszett volna. Emiatt a tartalom beküldésekor nagy figyelemmel kell dolgoznunk. A példánkhoz hasonlóan csak piszkozatként (nem *Közzétett*) is beküldhetjük a tartalmat, amit később tovább bővíthetünk, majd közzétehetünk.

Az oldal fejlesztése elindult Megtekintés Szerkesztés
Az oldal fejlesztése elindult Hír létrejött.
sze, 03/24/2010 - 08:38 — Nagy Gusztáv
A mai nappal elindult az oldal fejlesztése Drupal alapon.

59. ábra: Hír létrejött

Tartalmak szerkesztése, változatok

Jól látszik az ábrán, hogy a tartalmaink megtekintésekor az alapértelmezett *Megtekintés* mellett szerepel a *Szerkesztés* lehetősége is. Ez utóbbi hatására visszajutunk a szerkesztési felülethez, ahol módosítani, bővíteni, törölni, vagy akár az egyéb jellemzőket módosítani tudunk.

Példaként módosítsuk a beküldött tartalmunkat a *Szerkesztés* gombbal. A szöveg módosításán kívül jelöljük be az *Új változat készítése* kapcsolót (60. ábra). Írjuk le a változás háttér-információit, ha az később hasznos lehet. (Ezt a szöveget csak a szerkesztési joggal rendelkezők fogják látni.) Példaként vegyük ki a *Közzétett* jelzőt is!

60. ábra: Új változat készítése

Beküldés után nem csak a szöveg módosulása, hanem a két további módosításunk következménye is látszik (61. ábra).

Az oldal fejlesztése elindult
Megtekintés Szerkesztés Változatok
Az oldal fejlesztése elindult Hír frissítve lett.
sze, 03/24/2010 - 08:38 — Nagy Gusztáv
A mai nappal elindult az oldal fejlesztése Drupal alapon. Később ezt a hírt el fogjuk távolítani.

61. ábra: A tartalom módosult

Az alapértelmezett smink (*Garland*) használata esetén egy halvány rózsaszín háttérszín jelzi, hogy ez a tartalom nem *Közzétett*, vagyis a látogatók nem fogják elérni. (Más sminkek máshogy jelezhetik ezt az információt.)

Másik fontos újdonság, hogy megjelent a *Változatok* gomb, mivel most már egynél több mentett változatunk van. Nézzük meg, milyen lehetőségeket tartogat (62. ábra).

Az oldal fejlesztése elindult vál Megtekintés Szerkesztés Változ	tozatai ^{atok}
A változáskövetés lehetővé teszi a különb visszatérést, és az azokkal való összehas	öző korábbi állapotokra való onlítást.
Változatok	Műveletek
Változatok 03/24/2010 - 08:58, Nagy Gusztáv Ez egy másik változat	Műveletek aktuális változat

62. ábra: Tartalom változatai

Az információk között megjelent az *Üzenet* szövege (60. ábra) is. Az egyes változatokat megtekinthetjük, törölhetjük, illetve visszaállhatunk (*visszaállítás*) egy korábbi változatra. Ekkor egy újabb verzió jön létre, a visszaállítandó verzió másolataként.

A szerző célszerűnek tartja azt a gyakorlatot, hogy a tartalomtípusoknál bekapcsolja az Uj változat jelzőt (55. ábra), és a tartalom beküldőinek, szerkesztőinek csak a változatok megtekintéséhez ad jogot, törléséhez nem. Sőt a tartalmak törléséhez sem. Így elég "bolondbiztos" megoldást kapunk figyelmetlen szerkesztők esetére.

Megjegyzés: egy tartalom törlésekor az összes változata törlődni fog.

A tartalom szerzője

Általában nem sokat szoktunk foglalkozni a *Szerzői információk*kal, mert nincs rá szükség. De egy gyors pillantás elejéig szerkesszük ismét a tartalmunkat (63. ábra).

⊽ Szerzői információk	
Szerző:	
Nagy Gusztáv	0
Ìresen hagyandó ha <i>Anonymous</i> .	
3eküldés ideje:	
2010-03-24 08:38:45 +0100	
ormátum: 2010-03-24 08:38:45 +0100. Ür	resen hagyva a beküldés ideje lesz
elhasználva.	

63. ábra: Szerzői információk

Már a tartalom beküldésekor is megadhattunk volna más szerzőt (vagyis egy regisztrált felhasználót), és *Beküldés ideje*ként is írhattunk volna valamit a beküldés időpillanata helyett.

E két információ nemcsak a tartalom címe alatt jelenhet meg, hanem egyéb következménye is lesz. A *Beküldés ideje* pl. a hírek sorrendjére lehet hatással, a *Szerző* pedig speciális jogokkal rendelkezhet, pl. a saját tartalmait szerkesztheti.

A szerző gyakran kihasználja ez utóbbi lehetőséget. Pl. egy szervezeti egység adminisztrátorának szeretnénk az oldal karbantartására lehetőséget adni. Ekkor

- 1. Szervezeti egység nevű tartalomtípust hoz létre
- 2. Létrehoz egy *Szervezeti egység* típusú tartalmat, az adminisztrátort szerzőként megadva
- 3. Az adminisztrátornak jogot ad a saját Szervezeti egységek módosítására.

5.5. A tartalmak megtekintése

Jogos az igényünk, hogy a beküldött tartalmainkat a későbbiekben is bármely látogató megtalálhassa. Ha szörfözünk a honlapunkon, nem mindig egyszerű a tartalmakat megtalálni.

Címlap

Természetesen azok a tartalmak, amelyek a *Címlapra kerül* és *Közzétett* jelzővel küldünk be, a címlapon (egész pontosan a *node* útvonalon, ami alapértelmezetten a címlap beállítása is, 47. ábra) jelennek meg az első, vagy valamelyik további oldalon.

Menük

Azok a tartalmak, amelyeket valamelyik menübe is beillesztünk, természetesen a menü elemeként elérhetőek. Ezzel a témával azonban a 6. fejezetben fogunk foglalkozni.

Tartalmak keresése

Természetesen van más lehetőségünk is egy tartalom megkeresésére. A honlapunkon sminktől függően és/vagy blokkok beállításától függően elérhető lehet egy *Keresés* űrlap, amivel kulcsszavak alapján kereshetünk. Természetesen itt csak a publikus és már leindexelt tartalmaink között kereshetünk. Ezzel a témával is később fogunk foglalkozni.

Tartalom

A jelen esetben a legkézenfekvőbb a *Tartalom* (*admin/content/node*) menüpont, ahol listázhatjuk, szűrhetjük az eddigi tartalmakat (64. ábra).

Megjegyzés: Nem közzétett, vagyis rejtett tartalmakat máshogy nem is nagyon találhatunk meg.

Tart	alom				[tov;	ábbi segítség]
Cs	ak azok mutatása	ı, melyek				
	 állapot típus nyelv 	közzé Hír Nyelvi	tett független	× ×	Szűrő	
Fri: Kö	ssítési lehetősége izzététel	ek	✔ Frissíte	és		
Fri: Kö	ssítési lehetősége izzététel Cím	ek Típus	✓ Frissite Szerző	és Állapot	Nyelv	Műveletek
Fri:	ssítési lehetősége izzététel Cím Az oldal fejlesztése elindult	Típus Hír	 Frissíte Szerző Nagy Gusztáv 	és Állapot rejtett	N yelv Magyar	Műveletek szerkesztés

64. ábra: Tartalmak listázása

A táblázatban közvetlen szerkesztési linket is találhatunk (*Műveletek*). Ha sok tartalom között kell keresnünk, jól fog jönni a különböző lehetőségek (az ábrán *állapot, típus* és *nyelv*) szerinti szűrési lehetőség.

A *Frissítési lehetőségek* között válogatva akár csoportosan is végezhetünk műveleteket a kijelölt tartalmainkkal (*Frissítés*). Akár itt közzé is tehetjük az eddig rejtett tartalmunkat.

5.6. Jogosultságok

A Node modul beállítható jogosultságai:

- *tartalmak hozzáférése*: ki tudja a tartalmakat megtekinteni (csak az összes tartalomtípusra, tartalomra egységesen adható jog)
- tartalom típusok adminisztrációja: ki tudja a tartalomtípusokat szerkeszteni (admin/content/types, 52. ábra)
- tartalmak adminisztrációja: ki tudja a tartalmak beküldőjét, dátumát, közzétett, címlapra kerül stb. jelzőjét állítani (A Drupal alaprendszerrel nincs lehetőség a jogokat külön-külön szabályozni.)

- *create* * *content*: ki tudjon * típusú tartalmat beküldeni
- *delete any * content*: ki tudja bármelyik * típusú tartalmat törölni
- delete own * content: ki tudja a saját * típusú tartalmait törölni (az előző jog részhalmaza)
- *edit any * content*: ki tudja bármelyik * típusú tartalmat szerkeszteni (a törlés nincs benne)
- *edit own * content*: ki tudja a saját * típusú tartalmait szerkeszteni (az előző jog részhalmaza; a törlés nincs benne)
- *delete revisions*: ki tudjon verziókat törölni
- visszatérés korábbi verzióra: ki tudjon egy előző verzióra visszaállni (ettől semelyik nem fog törlődni)
- *verziók megtekintése*: ki láthatja az egyes verziókat

6

Menük és blokkok kialakítása

A legritkább eset, amikor az oldal menüpontjai egy mindössze néhány elemű listába helyezhetők. Sokkal gyakoribb, hogy almenükben, illetve többféle menüben kell gondolkodnunk.

A Drupal a menüpontokat technikailag kétféle módon teszi használhatóvá. Egyrészt a többnyire vízszintes felső menüként szereplő *Elsődleges linkek* nevű menü, másrészt a többnyire valamelyik oldalsávon (oszlopban) megjelenő menüblokkokban. Az utóbbira már eddig is láthattunk (sőt használhattuk is) egy példát, ez pedig a *Navigáció* menü.

A menüink az admin/build/menu oldalon tekinthetők meg (65. ábra).

Menük	Menük listázása	Menü hozzáadása	Beállítások
A menük hiva segítik. Az olo kezeléséhez	tkozások (menüpontok) Jalon jelenleg elérhető i válassz egy menüt a lis) csoportjai, melyek a menük alább jelennek tából.	webhelyen való navigációt meg. A menüpontok
			[további segítség]
 Elsődleges 	linkek		
 Másodlago 	s linkek		
° Navigáció			
° Nyelvek			

65. ábra: Menük listázása

6.1. Elsődleges linkek menü

Először az *Elsődleges linkek* összeállítását érdemes megtanulnunk, hiszen egyszerűbb esetekben ezzel minden *Oldalt* közvetlenül elérhetővé lehet tenni. Az *Elsődleges linkek* megjelenése és a megjelenés helye smink kérdése (13. fejezet).

Megjegyzés: Bizonyos sminkek nem jelenítik meg az *Elsődleges linkeket*, más sminkek akár a másodlagos stb. menüt is megjelenítik. Mi magunk is kikapcsolhatjuk a sminkünkben az *Elsődleges linkek* megjelenítését.

Az *Elsődleges linkek* egyik előnye, hogy a menü már létezik, csak menüpontokkal kell feltöltenünk. (Hamarosan látni fogjuk, hogy más menüket először létre kell hoznunk, és valahol meg kell azokat jelenítenünk.)

Ha beküldünk pl. egy *Oldal* típusú tartalmat, akkor megfigyelhetjük a *Menü beállítások* eddig nem használt részt (66. ábra).

Megjegyzés: A szerző *Oldal* típusú tartalmat javasol az *Elsődleges linkek* menü pontjaiként. *Híreket* nem, esetleg hír listákat szokás menübe tenni. (Bővebben a 8.9. fejezetben olvashatunk erről.)

	-
Elérhetőségek	
A tartalom linkjének nev	e a menüben. Üresen hagyva nem fog megjelenni a menüben.
Szülő menünent:	
<pre><elsodleges linkek=""></elsodleges></pre>	×
Egy elem és összes lesz	ármazottjának maximális mélysége 9 lehet. Lehetséges, hogy ennek
következtében néhány r	nenüpont nem választható szülőként.
Cúlu	
Suly.	
1 💙	
1 💌	

66. ábra: Oldal elhelyezése az Elsődleges linkek menüben

A *Menü link címfelirata* a menüben megjelenő feliratot fogja jelenteni. Általában nem célszerű jelentősen eltérni a tartalom címétől. Esetleg rövidebb, de még felismerhető szöveget érdemes írni.

A *Szülő menüpont* segítségével állíthatjuk be a menüpontnak a menühierarchiában betöltött helyét. Az oldalunkon elérhető több menü egy közös fába szervezve jelenik meg, a megfelelő pont kiválasztásával tehát a menüt, és az azon belüli pozíciót is meg tudjuk határozni.

Végül a *Súly* az egy helyen (egy szülő alatt) levő menüpontok relatív sorrendjét szabályozza. A nagyobb számokkal ellátott "nehezebb" menüpontok lesüllyednek.

6.2. Navigáció menü

Ebben a menüben (*admin/build/menu-customize/navigation*) jelennek meg a legalapvetőbb navigációs lehetőségeken (pl. *Kilépés, Saját adatok*) kívül a honlap fejlesztéséhez, adminisztrálásához szükséges menüpontok (67. ábra).

El	emek listája Menüpont hoz:	záadása Menü s	zerkeszté:	58
mi as: art: Ime	enüelemek átrendezhetőek a <i>Me</i> ználatával, melyekkel egy elem v va – "megfogva" – a lista új hely entve egészen az oldal alján tala	<i>nüelem</i> oszlop "fogo vagy elemek csoport, ére mozgatható. A r álható <i>Beállítások me</i>	l és vidd" ja a bal eg nódosításo <i>ntése</i> gom	fogantyúinak jérgombot nyomva ok nem lesznek ib megnyomásáig.
Me	nünont	Fnnedélvezett	Nuitott	M4%
	ind point	Engederyezett	NyILULL	Muveletek
÷	Saját adatok			szerkesztés
₽	Saját adatok Szerkesztési tippek (tiltva)			szerkesztés szerkesztés
+ + +	Saját adatok Szerkesztési tippek (tiltva) Tartalom beküldése			szerkesztés szerkesztés szerkesztés
+ + +	Saját adatok Szerkesztési tippek (tiltva) Tartalom beküldése + Hír			szerkesztés szerkesztés szerkesztés szerkesztés
 ⊕ ⊕ 	Saját adatok Szerkesztési tippek (tiltva) Tartalom beküldése Hír Oldal			szerkesztés szerkesztés szerkesztés szerkesztés szerkesztés
+ + +	Saját adatok Szerkesztési tippek (tiltva) Tartalom beküldése Hír Oldal Adminisztráció	V V V V V V		szerkesztés szerkesztés szerkesztés szerkesztés szerkesztés szerkesztés

67. ábra: Navigáció menü beállításai

Jól látszik, hogy egyes menüpontok almenüpontokat tartalmaznak, amelyek a szülő menüpont kiválasztásakor lesznek láthatóak.

A *Navigáció* menü beállításainak megfelelően jelennek meg a bal oldali menüpontok: A nem engedélyezett (szürkével szereplő) *Szerkesztési tippek* menüpont nem jelenik meg a navigációs menüben, viszont a *Saját adatok* igen. Ráadásul a sorrendben és a hierarchiában is könnyen megfigyelhető az összefüggés. (Az ábrán terjedelmi okok miatt nem szerepel a teljes *Navigáció* menü.)

Jól látszik, hogy a nem Engedélyezett menüpontok könnyen bekapcsolhatók.

A *Menüpont hozzáadása* linkkel új menüpontokat is felvihetnénk, de most ezt ne tegyük meg. A szerző véleménye szerint a *Navigáció* menüt érdemes eredeti formájában fenntartani, az egyes tartalmaknak, funkcióknak pedig más menüket alkalmazni.

Az *Elsődleges linkek* menübe viszont célszerű felvenni egy új menüpontot *Címlap* névvel és *<front>* útvonallal, a lehető legkisebb súllyal.

6.3. A blokkok beállítása

A menük (az *Elsődleges linkek* kivételével) blokkokban elhelyezve jelennek meg az oldalon. Ezért meg kell néznünk, hogy mit is tehetünk a blokkjainkkal.

Megjegyzés: Blokkokban nem csak menük jelenhetnek meg, ahogy azt később látni fogjuk.

Nézzük meg a Blokkok (admin/build/block) adminisztrációs oldalát (68. ábra).

Az oldal specialitása a csak ezen adminisztrációs oldalra jellemző, szaggatott szegéllyel jelzett régió-feliratok megjelenése. E feliratok (*Fejléc, Bal oldalsáv, Jobb oldalsáv, Tartalom, Lábléc*) azt jelzik, hogy az oldal (egész pontosan a smink) milyen helyekre tud blokkokat helyezni.

Megjegyzés: Terjedelmi okokból a Jobb oldalsáv és a Lábléc az ábrán nem szerepel.

Megjegyzés: Egyes sminkek akár egész más nevű és helyű régiókat is tartalmazhatnak. Az előbb felsorolt régiók a smink készítők számára javasolt alapértelmezések.

Az ábrán mindössze három engedélyezett és hét *Tiltott* blokkot láthatunk. Ezen az oldalon beállíthatjuk, hogy melyik blokk hol jelenjen meg, és mi legyen a blokkjaink relatív sor-rendje.

Megjegyzés: Itt a háttérben a korábban már említett súlyozás van, de a Drupal 6-os verziója itt elrejti ezt előlünk, és akár egérvonszolással is befolyásolható a sorrend.

	Címlap > Adminisztráció > Webhely	répítés		
agy Gusztáv	Blokkok Lista Blo	kk hozzáadása		
Saját adatok				Jot
Tartalom beküldése	Ezen az oldalon a blokkokat hú	izd és dobd (drag-and-drop) móds:	zerrel lehet egy régióhoz	
Adminisztráció	rendelni és azon belül sorrendj mogfogya ós átbúzya a <i>Blokk</i> o	jüket meghatározni. Régió-, vagy si Iszlen alá a blokk új belve batározh	orrendváltáskor a blokkot otó mog a listában	
Tartalomkezelés	(Egérrel rákattintva a fogó ikon	ira, folyamatosan nyomva tartva át	húzható egy másik	
▽ Webhelyépítés	helyre.) A változtatások mindad	ddig nem lesznek elmenve, amíg az	oldal alján található	
 Blokkok 	<i>Blokkok mentése</i> gombra nem k	attintunk.		
 Felület fordítása 	Minden blokk mellett a Beállítás	linkre kattintva beállítható a cím é:	s a láthatóság. A Blokk	
Menük	hozzáadása oldalon létrehozha	ató a saját blokk.		
 Modulok Sminkek 			[további segítség]	
	Blokk	Régió	Műveletek	
 Webriety beallicasa Felhasználókezelés 	Bal oldalcáv	Kegio	HUVELELEK	
 Jelentések 		Del eldele í v	ha állítá a	
° Súgó	+ Belepes	Bal oldalsav 💌	beallitas	
Kilénés	+‡+ Navigáció	Bal oldalsáv 💌	beallitas	
	Jobb oldalsáv			
	Nincs blokk a régióban			
Bal oldalsáv	minos blokk a regiobari.			
	Tartalom			
	Nincs blokk a régióban.			
	Fejléc			
	Nincs blokk a régióban.			
	Lábléc			
	+ Powered by Drupal	Lábléc 💌	beállítás	
	Tiltott			
	🕂 Elsődleges linkek	<nincs></nincs>	beállítás	
	🕂 🕂 Friss hozzászólások	<nincs></nincs>	beállítás	
	🕂 Másodlagos linkek	<nincs></nincs>	beállítás	
	Avelv választó	<nincs></nincs>	beállítás	
	Online felhasználók	<nincs></nincs>	beállítás	
	+ Tartalom menosztás		beállítác	
	t Újfelberne álák		beallicas	
	U) feinasznalok	<nincs></nincs>	beallitás	

68. ábra: Blokkok adminisztrációs oldal

6.4. Részletesebb beállítások

Nézzük meg a részletesebb beállítások (*admin/build/block/configure/user/1*) lehetőségeit, kattintsunk a *Navigáció* blokk melletti *beállítás* linkre (69. ábra).

Megjegyzés: Az útvonal végén szereplő 1-es szám a Navigáció menü azonosító száma.

A *Blokk címe* mezőbe írt szöveg felülbírálja a blokk "örökölt" címét (például a *Navigáció* szó a menü neve, amit a blokkban meg akarunk jeleníteni), de akár cím nélküli megjelenítést is kérhetünk, ha a *<none>* szöveget írjuk bele.

⊽ Blok	kspecifikus beállítások
lokk c	me:
z alapé agyhati	telmezett cím felülbírálása. A <i><none></none></i> jelzés használható a cím törléséhez, üreser az alapértelmezett blokk cím megjelenítéséhez.
⊽ Felł	asználó által testre szabható megjelenítés
Festre s	zabható láthatóság:
💿 A fe	használók nem befolyásolhatják a blokk megjelenését.
O Alap	értelmezésben megjelenik, a felhasználók kikapcsolhatják maguknak.
O Alap nagukn	értelmezésben nem jelenik meg, a felhasználók bekapcsolhatják ak.
ehetővé	tehető a felhasználók számára, hogy a blokk megjelenését testre szabhassák.

69. ábra: Navigáció blokk

Beállíthatjuk, hogy a felhasználók testre szabhassák-e az oldalukat a blokk kikapcsolásával. (Ez elsősorban a sok időt honlapon töltő felhasználóknál érdekes, például közösségi oldalak esetén.)

A blokk megjelenését köthetjük jogosultsághoz is (70. ábra). Drupal alatt a jogosultságkezelés alapvetően csoportos szinten működik, vagyis megjelenítést felhasználói csoportonként engedélyezhetjük. Alapértelmezetten a blokkok mindenki számára elérhetők.

A megjelenést akár útvonalakhoz is köthetjük. Ekkor a blokk csak az útvonalak által meghatározott, vagy ellenkezőleg: azok által kizárt oldalakon fog megjelenni. (Gyakori pl. a csak a címlapon megjelenő blokk.)

Moniolo	nítés hizonyos csonortok számára:
E anon	iyinous user
🔲 auth	enticated user
Csak a m minden fe	egadott csoportok tagjai láthassák a blokkot. Ha egy csoport sincs kiválasztva, ؛lhasználó láthatja a blokkot.
⊽ Olda	laktól függő megjelenítés
Megjeler	nítés bizonyos oldalakon:
A fels	sorolt oldalak kivételével mindenütt jelenjen meg.
🔿 Csak	: a felsorolt oldalakon jelenjen meg.
O Csak	: abban az esetben jelenik meg, ha a következő PHP kód TRUE értékkel té
vissza (P	'HP-módban, csak tapasztaltaknak ajánlott).
Oldalak:	
Boronkéni	t egy Drupal elérési útvonalat kell megadni. A "*" használható speciális

70. ábra: Navigáció blokk

Célszerű lehet egyes blokkokat kikapcsolni az adminisztrátori oldalakon. Ekkor az *Oldalak* mezőbe ezt írjuk:

admin admin/*

Ügyes útvonal álnév tervezéssel szép megoldásokat tudunk elérni. Pl. ha a szeretnénk a kínált termékeink oldalain egységesen egy *Rendelési információk* című szöveges blokkot megjeleníteni, akkor a *termekek* útvonalra egy áttekintő oldalt, a *termekek/drupalkonyv*, *termekek/javajegyzet* stb. útvonalakon pedig az egyes termékeket küldjük be.

Ekkor a blokk beállítandó útvonalai:

```
termekek
termekek/*
```

Így a blokk a termékeket listázó oldalon, és az egyes termékek oldalain lesz látható.

Végül érdemes megemlíteni, hogy a blokk beállítások a sminkekhez is kötődnek. Emiatt ha az egyik sminknél beállítjuk a blokk helyét, attól a másik sminkben nem fog módosulni a beállítás.

6.5. A főmenü elkészítése

Sok oldalnál előfordul, hogy az *Elsődleges linkek* menü nem teszi lehetővé az összes igény kiszolgálását. Néhány indok:

- nem fér ki minden menüpont
- túl zsúfolt lenne, nem vihető bele csoportosítás
- nem (túl egyszerűen) vihető bele többszörös hierarchia

Ezért megnézzük annak lehetőségét, hogy hogyan tudunk a *Navigáció* menühöz hasonló újabb menüt (akár többet is) létrehozni.

Példaként egyetlen menüblokkot hozunk létre, ami a *Menü* nevet fogja kapni. Nézzük meg, hogyan is alakítsuk ki a menünket.

Először is menjünk a *Menü* adminisztrációs oldalra (*admin/build/menu*). Hozzunk létre egy új menüt (*Menü hozzáadása*, 71. ábra).

Menük	Menük listázása	Menü hozzáadása	Beállítások
Az új menü n blokkok admi	evének megadása. A nisztrációs oldalán.	z automatikusan létrejöv	vő blokkot engedélyezni kell a
			F (1) ()
			[tovabbi segitseg]
Menü név: *			[tovabbi segitseg]
Menü név: * menu			[tovabbi segitseg]
Menü név: * menu A menü progra	mok által kezelt neve. I	z a szöveg a menü áttekinte	[tovabbi segitseg]
Menü név: * Menu A menü progra használva. Csa	mok által kezelt neve. I ık kis betűket, számoka	iz a szöveg a <i>menü áttekinte</i> t és kötőjeleket tartalmazh	[tovabbi segitseg]
Menü név: * <mark>menu</mark> A menü progra használva. Csa lennie.	mok által kezelt neve. I Ik kis betűket, számoka	z a szöveg a <i>menü áttekinte</i> t és kötőjeleket tartalmazh	[tovabbi segitseg] śs oldal URL létrehozásához lesz nat, valamint egyedinek kell
Menü név: * Menu A menü progra használva. Csa lennie. Cím: *	mok által kezelt neve. I ik kis betűket, számoka	iz a szöveg a <i>menü áttekinte</i> It és kötőjeleket tartalmazh	[tovabbi segitseg] śs oldal URL létrehozásához lesz nat, valamint egyedinek kell

71. ábra: Menü hozzáadása

Ezután hozzunk létre egy menüpontot (*Menüpont hozzáadása*) a kezdőoldalra mutató <*front*> útvonallal és *Címlap* címmel.

A cím alatt megadhatnánk egy leírást, ami kis súgó szövegként (*tooltip*) fog megjelenni, ha az egérmutatót a menüpontra visszük.

Megadhatjuk a szülő menüpontot (esetünkben *Menü*) és a menüpontok relatív sorrendjét definiáló *Súlyt* is.

Menünk még mindig nem látszik sehol, ugyanis a *Menü* nevű blokkot az alapértelmezett *Tiltott* állapotból még nem állítottuk át. Tegyük be a *Bal oldalsáv*ba a *Blokkok adminiszt-rációja* oldalon, a 68. ábrának megfelelően. Ezek után a *Menü*nknek meg kell jelennie az oldalon.

A menüblokkokban szereplő menüpontok kialakításával további oldalakat fűzhetünk be az oldal menüszerkezetébe.

6.6. Kétszintű felső menü

Igen gyakori, hogy egy weboldal főbb menüpontjai nem férnek el egyelten menüben. Sem a hely nem elegendő, se az áttekinthetőség nem biztosítható. Az viszont gyakori, hogy egy kétszintű hierarchia megfelelően áttekinthetővé teszi a menüt. Ilyen esetekben a kétszintű felső menü egy lehetséges technikai megoldás (72. ábra).

Kecskeméti Főiskola	utomatizálási Műsz	zaki Főiskolai Kar	
Felvételizőknek	Hallgatóknak	Vállalatoknak	Munkatársakna
Elérhetőségek Okta	tók Tantárgyak	Szakdolgozat, záróviz	zsga Levelezők

72. ábra: Kétszintű Elsődleges linkek menü

A hierarchia kifejezésére a menü pontjait olyan módon kell kialakítani, hogy az első szint közvetlenül az *Elsődleges linkek* menü gyökerébe kerüljön, a második szint menüpontjai pedig a megfelelő szülő alá.

Ezen kívül az *admin/build/menu/settings* oldalon mindhárom beállításnál az *Elsődleges linkek* legyen kijelölve.

Végül fontos, hogy a smink támogassa ezt a megoldást, és a smink beállításainál (*admin/build/themes/settings/**) engedélyezve legyen az *Elsődleges* és *Másodlagos* linkek is.

6.7. Jogosultságok

A modulok beállítható jogosultságai:

- blokkok adminisztrációja: ki szerkeszthesse, ki állíthassa a blokkok helyét, sorrendjét, láthatóságát stb.
- *blokk láthatóság beállítása PHP kóddal*: ki használhassa url-ek helyett (az igen veszélyes) PHP kódot a beállításoknál
- menü adminisztrációja: ki szerkeszthesse a menüket, menüpontokat

Az alaprendszer szolgáltatásai

7

A fejezet a *System* és *Node* alapmodulok egyes szolgáltatásait ismerteti. Jelen beállításokat az oldal kialakításának kezdetén célszerű véglegesen elvégezni.

7.1. Dátum és idő

Az *admin/settings/date-time* oldalon a dátum és idő megjelenítésével kapcsolatos beállítások, valamint a rendszer alapértelmezett időzónája állíthatók be (73. ábra).

Dátum és idő
Nyelvi beállítások
Alapértelmezett időzóna: péntek, március 26, 2010 - 10:47 +0100 ▼ Az alapértelmezett időzóna beállítása.
Beállítható időzónák:
O Tiltott
Engedélyezett
Ha engedélyezett, a felhasználók a saját beállított időzónájuk szerint látják majd a dátumokat.
A hét első napja: vasárnap 💌 A hét első napja naptár nézetben.

73. ábra: Dátum és idő beállítások

Az Alapértelmezett időzónát már a telepítéskor beállíthattuk (38. ábra).

Regisztrált felhasználók számára akkor érdemes engedélyezi az időzóna testreszabását, ha előfordulhat, hogy a szerver és a látogatók más időzónába tartoznak.

A hét első napjának beállítása naptár jellegű megközelítés esetén lesz fontos.

A formázás a dátumok háromféle megjelenítési beállítását (*Rövid*, *Közepes* és *Hosszú dátumforma*) szabhatjuk testre. A magyar szokásokhoz leginkább az *Egyéni formátum* használatával, és pl. *Y. F j. H:i* formátumkóddal idomulhatunk. Ebben az esetben pl. hírek esetén a következő dátumot láthatjuk (74. ábra).

ERASMUS ösztöndíj Tóth Ákos, 2010. 03. 24. 10:11 Feladó: Külkapcsolati és Technológiai Transzfer Iroda

A Kecskeméti Főiskola pályázatot hirdet ERASMUS tanulmányi és szakmai gyakorlati ösztöndíjak elnverésére!

74. ábra: Dátum forma testre szabva

Sok mindentől (pl. a sminktől) függ, hogy a *Rövid*, *Közepes* és *Hosszú dátumforma* közül hol melyik lesz alkalmazva.

7.2. Teljesítmény beállítások

A Drupal több lehetőséget is ad (*admin/settings/performance*) az oldalunk teljesítményének finomhangolására. Természetesen ezek a gyorsítási funkciók hátrányokkal is járhatnak, ezért óvatosan kell velük bánnunk.

A Gyorstárazási mód bekapcsolása Normál értékre (75. ábra) jelentős teljesítmény javulást eredményezhet. A Drupal képes a be nem jelentkezett felhasználók által kért oldalak gyorstárazására. A gyorstárazás használatával a Drupalnak nem kell minden oldallekérésnél előállítania a weblapot, hanem azt a gyorstárból (*cache-ből*) tudja kiszolgálni.

Megjegyzés: Egy bonyolultabb szerkezetű oldal vagy blokk legenerálásához a Drupal oldalunknak akár több tucatnyi SQL kérést kell továbbítania az adatbázis-szerver felé, hogy abból tudja a HTML kimenetet előállítani. Ha a végeredményt eltároljuk az adatbázis egy másik részében, akkor a következő oldallekérésnél a több tucatnyi helyett alig néhány lekérdezést kell végrehajtani.

Nagy forgalmú webhelyek esetén szükséges lehet a *Minimális gyorstár élettartam* beállítására. A beállított időnek el kell telnie azelőtt, hogy egy oldal gyorstárazott kimenete eldobásra, majd újra generálásra kerülne. A hosszabb minimális gyorstár élettartam jobb teljesítményt nyújt, azonban a felhasználók hosszabb ideig nem látják majd a legfrissebb változásokat (pl. új tartalmakat, friss hozzászólásokat). Az oldal kialakítása alatt érdemes az alapértelmezett *<nincs>* értéket meghagyni, vagy még inkább kikapcsolni a gyorstárazást, és csak az éles használat fázisában bekapcsolni.

Teljesítmény
Oldal gyorstár
A gyorstár bekapcsolása jelentős teljesítmény javulást eredményezhet. A Drupal képes az anonim felhasználók (látogatók) által kért webcímeket illető tömörített gyorstárazott oldalak tárolására és küldésére. A gyorstárazás használatával a Drupal-nak nem kell minden oldallekérésnél előállítania a weblapot.
Gyorstárazási mód:
O Normál (javasolt, nincsenek mellékhatásai)
O Agresszív (csak haladóknak, mellékhatások lehetségesek)
A normál gyorstárazási mód a legtöbb webhely számára megfelelő, és nem okoz semmilyen mellékhatást. Az agresszív gyorstárazás a Drupal modulok init és exit lépéseit kihagyja gyorstárazott oldal kiszolgálása esetén. Ez jobb teljesítményt eredményez, de nem várt mellékhatásokat is okozhat.
Jelenleg minden bekapcsolt modul együtt tud működni az agresszív gyorstárazással. Érdemes ezt az oldalt egy újabb modul bekapcsolása után ellenőrizni az együttműködés ellenőrzése érdekében.
Minimális gyorstár élettartam:
<nincs> 💌</nincs>
Nagy forgalmú webhelyek esetén szükséges lehet a gyorstár élettartamának minimális értéket adni. A gyorstár minimális élettartama az az idő, aminek el kell telnie azelőtt, hogy a gyorstár kiürítésre majd újra feltöltésre kerülne. A hosszabb minimális gyorstár élettartam jobb teljesítményt nyújt, azonban a felhasználók hosszabb ideig nem látják majd a legfrissebb tartalmakat.

75. ábra: Teljesítmény beállítások

Néha egy-egy blokk generálása erőforrás-igényesebb, mint a tartalom legenerálása. Éppen ezért általában érdemes a *Blokk gyorstár*at is bekapcsolni (76. ábra).

A Drupal alapú honlapunk jó eséllyel több CSS és JavaScript állomány letöltését is szükségessé teszi az oldal megjelenítéséhez. De maga a generált HTML oldal se a legoptimálisabb a letöltési sebesség szempontjából.

Blokk gyorstár
A blokk gyorstár minden felhasználó számára teljesítmény javulást okozhat, elkerülve a blokkok minden oldalletöltés során történő előállítását. Ha az oldalak gyorstárazása is be van kapcsolva, a blokk gyorstár elsősorban a belépett felhasználók számára jelent majd teljesítmény növekedést.
Blokk gyorstár:
O Tiltott
💿 Bekapcsolva (ajánlott)
A blokkok gyorstárazása nem működik, ha tartalom elérést szabályozó modulok vannak bekapcsolva.

76. ábra: Blokk gyorstár beállítása

A *Sávszélesség optimalizálás* a webhely felé irányuló kérések számának és méretének csökkentését teszik lehetővé. Ez csökkentheti a szerver terhelését, a használt sávszélességet, és az oldalak betöltődésének átlagos idejét. E beállítások (77. és 78. ábra) engedélyezése fejlesztés közben nem javasolt.

Oldal tömörítés:	
O Tiltott	
⊙ Engedélyezett	
Alapértelmezésben a Drupal a gyorstárazott oldalakat tömöríti a sávszélesség megtakarítása érdekében, javítva a letöltési időt. Ki kell kapcsolni, ha a webszerver önmagában is biztosít tömörítést.	

77. ábra: Oldal tömörítés

105.	oldal

Sávszélesség optimalizálás
A Drupal automatikusan optimalizálni tudja a külső erőforrásokat is, mint a CSS és JavaScript fájlok. Ez a webszerver felé irányuló kérések számát is csökkenti a kiszolgált fájlok mérete mellett. A CSS fájlok összevonása és tömörítése is lehetséges, míg a JavaScript fájloknál csak összevonás történik (tömörítés nem). Ezek a beállítások javíthatják a szerver terhelhetőségét, csökkenthetik a használt sávszélességet és növelhetik az oldalak letöltési sebességét.
Nem kapcsolhatóak be ezek a lehetőségek, ha a fájlok könyvtára nincs beállítva, vagy ha privát letöltési módot használ a webhely.
CSS fájlok optimalizálása:
 Tiltott
O Engedélyezett
Csak éles webhelyen javasolt a bekapcsolása. Sminkek kialakítása közben nehezítheti a munkát az idejétmúlt CSS másolatok megtartása miatt.
JavaScript fájlok optimalizálása:
● Tiltott
O Engedélyezett
Csak éles webhelyen javasolt a bekapcsolása. Modulok fejlesztése közben nehezítheti a

78. ábra: Sávszélesség optimalizálás

Fejlesztés alatt hagyjuk e lehetőségeket Tiltott állapotban.

7.3. RSS közzététel

"Az RSS webes együttműködésre szolgáló XML állományformátumok családja, mely megkíméli a felhasználókat attól, hogy az ilyen megoldást használó weboldalakat rendszeresen kelljen látogatniuk az új tartalom ellenőrzése miatt, vagy levélben kelljen értesítést kapniuk erről. Egy feed-olvasóként vagy aggregátorként ismert program képes ellenőrizni az RSS-t használó weboldalakat a felhasználó helyett és képes megjeleníteni a frissített cikkeket. (Például a csak hetente-havonta frissülő, de egyébként érdekes blogokat nem kell minden nap meglátogatni, hogy van-e rajtuk új poszt, ha van, akkor az megjelenik a feed-olvasóban.)

Az RSS-t gyakran frissülő szájtok (többek között blogok, portálok) használják, az oldalon megjelenő új tartalom (cikkek, bejegyzések) rövid összefoglalójának terjesztésére. Sok szempontból a hírlevél Web 2.0-es utódjának tekinthető." Forrás: HTTP://HU.WIKIPEDIA.ORG/WIKI/RSS

Az *admin/content/rss-publishing* oldalon az alapértelmezett *rss.xml* útvonalhoz tartozó hírcsatorna beállításai végezhetők el (79. ábra).

Megjegyzés: a hírcsatornába alapbeállítások esetén ugyanaz a 10 tartalom kerül, mint ami a címlapon is szerepel.

RSS-közzététel
Az elemek száma hírcsatornánként: 10 ♥ A hírcsatornánkénti hírek alapértelmezett száma.
Hírcsatorna tartalom: Cím és bevezető ₪ A tartalmak alapértelmezett megjelenése a rendszer által létrehozott hírcsatornákban.
Beállítások mentése Visszaállítás alapértelmezésre

79. ábra: RSS-közzététel

7.4. Hibajelentések beállításai

A Drupal csak azokat az útvonalakat mutathatja a látogatónak, amelyek léteznek és a látogatónak joga is van megtekinteni. Ha valamelyik nem teljesül, a Drupal oldalunk hibaüzenettel jelzi.

Mi magunk is készíthetünk hibaoldalakat (*node*-okat), ha az alapértelmezett szöveg helyett mást szeretnénk ilyen esetben megjeleníteni. Az *admin/settings/error-reporting* oldalon a 403-as (*tiltott hozzáférés*) és 404-es (*nem található*) eseményekre megjelenítendő tartalmak útvonalát állíthatjuk be (80. ábra).

Hibajelentés

Alapértelmezett 403 (tiltott hozzáférést jelző) oldal:

http://localhost:88/ node/10

Ehhez a Drupal útvonalhoz tartozó kimenet jelenik meg, ha a kért vebcím hozzáférése az aktuális felhasználó számára tiltott. Alapértelmezésben üres, mely esetben a Drupal maga biztosít egy rövid üzenetet.

Alapértelmezett 404 (nem található) oldal:

http://localhost:88/ node/11

Ehhez a Drupal útvonalhoz tartozó kimenet jelenik meg, ha a kért oldal nem található. Alapértelmezésben üres, mely esetben a Drupal maga biztosít egy rövid üzenetet.

Hibajelentés:

A hibák eseménynaplóba és képernyőre írása 💌

A Drupal, a PHP és az SQL hibaüzenetek naplózásának helye. Éles környezetben ajánlott a hibákat csak az eseménynaplóba írni. Fejlesztői kiszolgáló esetén nagy segítséget jelenthet, ha a hibaüzenetek a képernyőn is megjelennek.

80. ábra: Hibajelentések beállításai

7.5. Képkezelő eszközkészlet

A mai weboldalak készítésekor megkerülhetetlen a képek alkalmazása, feltöltése. Azt azonban nem várhatjuk el, hogy a látogató mindig precízen előkészítse a képeket a megfelelő méretben. Emiatt célszerű ezt a funkciót a Drupalra bízni. A Drupal képes a feltöltött képek átméretezésére. Az *admin/settings/image-toolkit* oldalon a veszteséges tömörítésű JPEG állományok átméretezési minőségét állíthatjuk be (81. ábra).

Képkezelő eszközkészlet A GD eszközkészlet telepítve van és helyesen működik.
JPEG minőség:
A JPEG műveletek során alkalmazott képminőség, melyet nulla és száz közötti számként kell megadni. A nagyobb értékek jobb minőségű de nagyobb fájlméretű képet eredményeznek.
Beállítások mentése Visszaállítás alapértelmezésre

81. ábra: GD beállítások

7.6. Rövid webcímek

A látogatók és a keresőrobotok⁶⁸ (pl. *Google bot*) számára is előnyösebb, ha a webcímekben található ?*q* = karaktersorozatot "eltüntetjük".

Megjegyzés: Webfejlesztők számára érdekes információ, hogy az URL-t az *index.php*?q=... formában is írhatnánk, de az *index.php* általában probléma nélkül elhagyható.

Már a telepítéskor (38. ábra) ki tudjuk választani e lehetőséget, ha a webszerver támogatja a *mod-rewrite* és *.htaccess* használatot. Utólag az *admin/settings/clean-urls* címen tudjuk beállítani (82. ábra).

Rövid webcímek
Rövid webcímek: Tiltott Engedélyezett Ezzel a beállítással lehetőség van rövid webcímek használatára, azaz a ?q= webcím résztől való megszabadulásra.
Beállítások mentése Visszaállítás alapértelmezésre

82. ábra: Rövid webcímek beállítása

⁶⁸ További információk pl.: http://webni.innen.hu/Keres_c5_91robot
8

Az alaprendszer moduljai

A Drupal funkciói modulokba szervezve érhetők el. Az egyes modulokat az *admin/build/modules* oldalon lehet engedélyezni vagy kikapcsolni.

Megjegyzés: Most egyelőre csak az alaprendszer egyes moduljaival foglalkozunk. Az alaprendszer további moduljaival a későbbi fejezetekben fogunk találkozni. A kiegészítő modulok telepítése és alkalmazása szintén későbbi témánk lesz (12. fejezet).

Egyes modulok igényelhetik más modulok engedélyezését. Pl. a *Forum* modul *Comment*ek nélkül értelmetlen lenne.

Az engedélyezést követően a modul konfigurálásához az *Adminisztráció (admin)* menü megfelelő (moduloktól függően más-más) menüpontját (menüpontjait) kell kiválasztani. Egy engedélyezett modul új felhasználói jogosultságok beállítását is igényelheti.

Az alaprendszer szükséges (vagyis kikapcsolhatatlan) moduljait csak egy gyors lista erejéig vegyük szemügyre (83. ábra).

▽ Alaprendszer - szükséges				
Engedélyezett	Név	Változat	Leírás	
\checkmark	Block	6.16	Az oldalak fő tartalma körül megjelenő dobozokat kezeli.	
v	Filter	6.16	A tartalmak szűrésének kezelését végzi, megjelenítésre előkészítve azokat.	
v	Node	6.16	Tartalmak beküldését és megjelenítését lehetővé tevő alapmodul.	
1	System	6.16	A webhely általános beállításait kezeli, az adminisztrátorokat segítve.	
1	User	6.16	Felhasználók regisztrációját és beléptetését teszi lehetővé.	

83. ábra: Szükséges modulok

A lista jól mutatja, mik azok az alapszolgáltatások, amit minimálisan kell tudni egy tartalomkezelő rendszernek.

A többi modul ki-be kapcsolása egyszerű művelet: a *Modulok* (*admin/build/modules*) oldalon a jelölőnégyzet segítségével, majd a beállítások mentésével véglegesíthetjük. Természetesen a modulok bekapcsolás után még konfigurációt is igényelhetnek.

Modulok használatba vétele

Most pedig nézzük meg az alaprendszer "nem szükséges" moduljait. (Talán érdemes úgy gondolni ezekre a modulokra, hogy ugyan nem létszükséglet a használatuk, de többségü-ket igen gyakran alkalmazzuk.)

Az alaprendszer moduljai esetén követnünk kell a tipikus három lépést:

- 1. A modult használat előtt engedélyezni (bekapcsolni) kell.
- 2. Konfigurálni kell a rendszert.
- 3. Használhatjuk a céljainknak megfelelően.

8.1. A Book modul

A *Book* modul segítségével a tartalmainkat (node-okat) hierarchiába szervezhetjük (mint egy könyv fejezetei és alfejezetei). A *Book* alapmodul engedélyezése után megjelenik a *Book page* tartalomtípus, amelynek újdonsága lesz a plusz hierarchia szerinti navigáció felépítése és alkalmazása. (A tartalomtípust célszerű átnevezni Könyvlapra.)

A *Könyvlap* beküldésekor megjelenik (*Könyv vázlat,* 84. ábra) egy lista, amely segítségével a tartalmunkat valamelyik könyvbe illeszthetjük.

84. ábra: Könyvlap beküldése

Nézzük a választási lehetőségek jelentéseit:

- *<nincs>*: a könyvlap önálló (mint mint minden eddigi *node* is)
- <új könyv létrehozása>: ez a könyvlap lesz egy új könyv gyökere
- *további lista*: a már létező könyvek közül választhatunk

A *további lista* választása esetén az adott könyv eddigi lapjainak listáját láthatjuk, mint az új könyvlapunk lehetséges szülő-lapjait (85. ábra).

▽ Könyv vázlat	
Könyv:	
Ügyek intézése 👻	
Az oldal a kiválasztott könyv lapja lesz.	
Szülő menüpont:	
Ügyek intézése 🗸	
Ügyek intézése	mek lapok maximális száma 9. A határérték úllépésekon
Családi pótlék,	hány oldala nem lesz elérhető mint szülő oldal.
Egészségügyi szolgáltatás	
Gyerektartasi dij Időskorúsk járadóka	
Közgvógvellátás	1
Rendszeres gyermekvédelmi	szerint, majd cím szerint lesznek sorrendezve.
Személyi igazolvány,	
Szociális kölcsön	
Temetési segély	
Apolási díj	
Oregsegi es rokkantsagi	

85. ábra: A könyvlap szülő-lapjának beállítása

A könyvlapok felvitele után láthatjuk a többi könyvlap felé mutató navigációs lehetőséget is a tartalom alatt (86. ábra).

G	yermek lap hozzáadása	Nyomtatóbarát változat	2 olvasás	
	< Szociális kölcsön	fel		Ápolási díj >
	57.001-71.250 Ft			16.000 Ft
	42.751-57.000 Ft			18.000 Ft
	0-42.750 Ft			22.000 Ft

86. ábra: Könyv navigáció

Érdemes még megemlíteni, hogy a *Nyomtatóbarát változat* linken nem csak az aktuális tartalom, hanem a gyermekei és további leszármazottai is egyszerre nyomtathatóak.

Megjegyzés: Érdemes ezt a Drupal kézikönyvön (HTTP://DRUPAL.HU/KEZIKONYV) kipróbálni.

A *Book* modul lehetőségei még ezen is túlmutatnak: Többféle típusú tartalmat bevihetünk a könyv-hierarchia alá. Az *admin/content/book/settings* oldalon konfigurálhatjuk a modul működését. Megadhatjuk, hogy mely tartalomtípusok lehetnek könyv részei, és mi legyen az alapértelmezett gyermek lap típus (87. ábra).

Könyvek Lista Beállítások
Engedélyezett könyvvázlat típusok: *
🔲 Hír
🗹 Könyvlap
🗖 Oldai
Olyan tartalomtípusokat kell választani, amelyeket a <i>tartalom könyvekhez csatolása</i> jogosultsággal rendelkező felhasználók hozzáadhatnak a könyv struktúrához. A <i>könyvvázlatok adminisztrációja</i> jogosultsággal rendelkező felhasználók minden tartalomtípust hozzáadhatnak.
Alapértelmezett gyermek lap típusa: *
O Hír
💿 Könyvlap
O Oldal
A G <i>yermek lap hozzáadása</i> linkhez tartozó tartalomtípusnak az engedélyezett könyvvázlat típusok egyikének kell lennie.

87. ábra: Könyvek beállításai

A tartalom *Vázlat* menüpontjának segítségével tudjuk a megfelelő típusú tartalmakat könyv részévé tenni (88. ábra). Természetesen ettől a lépéstől a tartalom eredeti típusa nem változik meg, nem válik *Könyvlap* típusúvá.

A kész könyvlap esetén megjelenik a *Gyermek lap hozzáadása* szerkesztési link is, amivel az aktuális könyvlaphoz hozhatunk létre aloldalt.

A blokkok között megjelenő *Könyv navigáció* blokk nagyon szépen áttekinthető menüt ad a navigációhoz. Így egy jól szervezett könyv-hierarchia különösebb menükészítés nélkül is jól navigálhatóvá tehető.

88. ábra: Tartalom könyvbe illesztése

8.1.1. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- nyomtatóbarát változat hozzáférése: ki tudja a könyvlap és gyermekeit egyetlen nyomtatóbarát oldalként megtekinteni (és akár kinyomtatni)
- *tartalom könyvekhez csatolása*: ki tudja az általa szerkeszthető tartalmakat beilleszteni valamelyik könyvbe
- *könyv-vázlatok adminisztrációja*: ki tud tetszőleges (pl. általa nem szerkeszthető) könyvlapokat létező könyvbe illeszteni
- új könyvek létrehozása: ki tudja a saját tartalmánál az <új könyv létrehozása> sort kiválasztani

8.2. A Contact modul

A modul személyes és webhely szintű kapcsolatfelvételi űrlapokat biztosít.

A weboldalakon régóta fontos igény, hogy a látogatók kapcsolatba tudjanak lépni a weboldal tulajdonosával, vagy a honlap más szereplőjével. Ezt hagyományosan az e-mail cím közzétételével tehetjük meg. Amióta azonban spammelési célokból gyűjtik a címeinket, ez egy felelőtlen megoldás. Vannak ugyan jó-rossz megoldások, de a legbiztosabb a *Contact* modul által is képviselt megoldás: az e-mail cím el se jut a kliens gépre. A kapcsolatfelvételi űrlap (*contact* útvonal, 89. ábra) segítségével úgy küldhető az e-mail címünkre üzenet, hogy a megfelelő mezők kitöltésével, és a honlap részére beküldve, a szerver fog az e-mail tényleges elküldéséről gondoskodni.

Megjegyzés: Nem minden szerver alkalmas a levélküldésre, a részleteket a szolgáltatónktól tudhatjuk meg. Pl. a saját gépünkre telepített XAMPP esetén se volt még szó a levelezőszerver beállításáról, így a levelek nem fognak elmenni.

Kapcsolat	
Az alábbi űrlap segítségével küldhető számunkra üzenet.	
Név: *	
Email cím: *	
Tárau *	
ται gγ. ···	
Üzenet: *	

89. ábra: Kapcsolat űrlap

A fenti ábrán névtelen látogatók számára elérhetővé tett űrlapot látunk. Bejelentkezett felhasználóként az első két adatot nem kell megadnunk, hiszen az a profil adatainkból ismert.

8.2.1. Webhely szintű kapcsolati űrlap

Az *admin/build/contact/add* oldalon először is vegyünk fel egy vagy több címzettet, akiket ezzel a módszerrel szeretnénk elérhetővé tenni (90. ábra). Célszerű nem (csak) neveket, hanem témákat megjelölni, hiszen a látogatót többnyire nem egy alkalmazott neve, hanem az ő problémaköre érdekli.

Magyarázatra egyedül a *Kiválasztott* szorul: a látogató a címzettek listájában alapértelmezetten ezt látja kiválasztottnak.

Megjegyzés: ha csak egy kategóriát veszünk fel, akkor ennek nincs jelentősége, sőt a *Kategória* neve sem fog megjelenni.

Kapcs	olatfel∨ételi űrlap
Lista	Kategória hozzáadása Beállítások
Kategór	ia: *
Webmes	ter
Példák: 'v	élemény a webhelyről' vagy 'termék információ kérés'.
Címzett	ek: *
nagy.gu:	sztav@gmail.com
Automa	tikus válasz:
Automatik küldés.	us válasz üzenet szövege. Üresen hagyható, ha nem kívánt az automatikus vála:
Súly:	
0 🗸	
A kategóri	ák felsorolásakor a könnyebbek (kisebb súlyúak) kerülnek a lista elejére, a
nehezebbe	ek (nagyobb súlyúak) kerülnek a végére. A megegyező súlyú kategóriák
alfabetiku:	s sorrendbe lesznek helyezve.
Kiválasz	
Nem 🗸	tott:
	tott:
Igen érték	r tott: re állítva ez a kategória lesz az alapértelmezett.

90. ábra: Kapcsolatfelvételi kategória hozzáadása

Az *admin/build/contact* oldalon (91. ábra) a már létrehozott Kategóriákat tekinthetjük át. De szerkeszthetjük vagy törölhetjük is a korábban létrehozottakat.

Kapcsolat	tfel∨ételi űrlap			
Lista K	ategória hozzáadása	Beállítások		
"Webmeste	r" kategória hozzá lett a	dva.		
melyek más-n vélemények p kérő üzenetek kapcsolatfelve adni, az ott m A kapcsolat m	nás email címekre irányíth éldául a webmesterhez é ket az értékesítéssel fogla ételi űrlap felett akár tele negjelenő információ is te nodul egy alapértelmezett	natják a leveleket. A rkezhetnek, míg a te alkozó munkatársak efonszámot vagy pos stre szabható. ten kikapcsolt menüş	webhelyről kü ermékekről info kaphatják. A stacímet is me pontot is elhely	ldött ormációt g lehet
navigációs blo	okkban.			yez a
navigációs blo	okkban.		[további se	yez a egítség]
navigációs blo Kategória	Címzettek	Kiválasztott	[további se Műveletek	yez a egítség]

91. ábra: Kapcsolatfelvételi űrlap kategóriák

A kapcsolatfelvételi űrlap *Beállítások* (*admin/build/contact/settings*) oldalon (92. ábra) tudjuk a működést finomhangolni. A *További információ* a 89. ábrán látható módon fog megjelenni. Érdemes megfigyelni, hogy nincs beviteli forma beállítási lehetőség, így az alapértelmezett beviteli forma fog működni.

A regisztrált felhasználók saját maguk eldönthetik, hogy a saját címükre szeretnének-e üzenetet fogadni a látogatók részéről. Az utolsó beállítás a jövőben regisztráló látogatók alapértelmezett beállítása lesz, amit később igényük szerint módosíthatnak.

Kapcs	olatfelvételi űrlap
Lista	Kategória hozzáadása Beállítások
További	információ:
Az alabbi	i urlap segitsegevel kuldheto szamunkra uzenet.
A kapcsola	at oldalon megjelenítendő információ. Bármi lehet itt, a beküldést segítő
tanácsoktó	il kezdve a telefonszámig vagy postacímig.
Óránkén	ti korlátozás:
3 V	ennyi üzenetet küldbet egy felbasználó óránként
Szem A személye	nélyes kapcsolatfelvételi űrlap engedélyezése alapértelmezésként es kapcsolatfelvételi űrlap alapértelmezett engedélyezése.

92. ábra: Kapcsolatfelvételi űrlap beállítások

8.2.2. Személyes kapcsolatfelvételi űrlap

Ma a modult használatba vettük, akkor a látogatók a saját adataik szerkesztésénél tudják engedélyezni vagy tiltani a kapcsolatfelvételi űrlapjukat (93. ábra).

─ ▽ Kapcsolatfelvételi beállítások	
Személyes kapcsolatfelvételi űrlap Lehetővé teszi más felhasználók számára, hogy levelet küldjenek a személyes kapcsolatfelvételi űrlap segítségével. A webhelyen használt email cím ezzel sem válik nyilvánossá, de megfelelő jogosultsággal rendelkező felhasználók akkor is elérhetik a beállításoknál megadott email címet, ha a személyes kapcsolatfelvételi űrlap nincs bekapcsolva.	

93. ábra: Kapcsolatfelvételi beállítások

Azok a regisztrált látogatók, akiknek van joguk a felhasználói profilokat megtekinteni, a felhasználó neve melletti *Kapcsolat* fület is láthatják (94. ábra), és e-mailt küldhetnek a felhasználónak.

Nagy Gusztáv	Megtekintés Kapcsolat	
Honnan: Teszt Elek <nagygus@< td=""><td>eemail.hu></td><td></td></nagygus@<>	eemail.hu>	
Hova: Nagy Gusztáv		
Tárgy: *		
Üzenet: *		
🗆 Másolatot kérek.		
Email elküldése		

94. ábra: Személyes kapcsolatfelvételi űrlap

8.2.3. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- webhely szintű kapcsolat űrlap elérése: ki tudja használni a kapcsolat űrlapot
- webhely szintű kapcsolat űrlap adminisztrációja: ki tudja adminisztrálni az űrlapokat

Érdemes itt megjegyezni, hogy a regisztrált látogatók maguk dönthetik el, akarják-e mások számára közzétenni az űrlapjukat.

8.3. A Database logging modul

A modul a rendszer által kiadott üzeneteket adatbázisba naplózza. A modul bekapcsolása után elérhető lesz három új adminisztrációs menüpont.

A *Legutóbbi napló bejegyzések (admin/reports/dblog)* oldalon a rendszer üzeneteit listázhatjuk, szűrhetjük (95. ábra).

Legutóbbi napló bejegyzések

Az adatbázis alapú eseménynapló a webhely komponensei által kiadott rendszer üzeneteket tárolja, hogy azokat később egy megfelelő jogosultsággal rendelkező felhasználó át tudja tekinteni. Rögzíti azokat az említésre méltó történéseket (használati, teljesítmény, hiba, figyelmeztetés és működési információkat), melyek a webhely működése során előfordultak. Érdemes rendszeresen ellenőrizni a napló alapján készülő jelentéseket, mivel nagyon jó segítséget nyújt a webhelyen történt események követéséhez.

95. ábra: Legutóbbi naplóbejegyzések

A legtöbbet látogatott nem található oldalak (admin/reports/page-not-found) és A legtöbbet látogatott tiltott oldalak (admin/reports/access-denied) oldalak segítségével törött linkeket, illetéktelen használatot stb. fedezhetünk fel.

A felszaporodott bejegyzéseket időnként törölnünk kell. A megőrzött bejegyzések számát az *Adatbázis napló* (*admin/settings/logging/dblog*) oldalon módosíthatjuk (96. ábra).

Adatbázis napló

Naplóbejegyzések törlése a következő sorszám felett:

1000 💌

Az adatbázis táblában tárolt napló rekordok maximális száma. A régebbi rekordok automatikusan törlődnek. Az időzített feladatok helyes beállítása szükséges a megfelelő működéshez.

96. ábra: Adatbázis napló

8.3.1. Jogosultságok

A modul beállítható ide kapcsolódó jogosultsága:

■ webhely jelentések hozzáférése: ki láthassa a jelentéseket

8.4. A Help modul

A modul a súgók megjelenítését biztosítja.

A Súgó (admin/help) oldalon minden modulról kaphatunk egy rövid áttekintést.

8.5. A Locale és Content translation modulok

A *Locale* modul nyelv kezelési képességekkel ruházza fel a rendszert, lehetővé téve a felhasználói felület angoltól eltérő nyelvre fordítását és nyelvek tartalmakhoz rendelését. A *Content translation* modul tartalmak különböző nyelvekre fordítását teszi lehetővé.

Ha a 4. fejezetben bemutatott módon, vagyis a magyar nyelvű telepítési fájlokat feltöltve, magyarul telepítjük a Drupalt, akkor a magyar telepítési profil miatt eleve elérhető, használható lesz a magyar nyelv, és ez is lesz az alapértelmezett. Emiatt tudjuk a Drupalt magyar nyelven használni a telepítéstől kezdve. A magyar telepítési profil tehát eleve bekapcsolja nekünk a *Locale* modult, és alapértelmezett nyelvként a magyart állítja be. Erről magunk is meggyőződhetünk a *Nyelvek (admin/settings/language*) oldalon (97. ábra).

Nyelvek	Lista	Nyelv ho	zzáadása	a Beá	llítás		
Ezen az oldalon a áll és be van kap a <i>datok</i> oldalon kiv az erre beállított be nem lépett lát	a webh csolva, /álasztl típusoł ogatók	elyen beállíto a webhely fe hatják az elő «nál a nyelve : és a máské;	ott nyelve elülete töl nyben rés t is ki leho op nem re	k listája bb nyelvr szesített et válasz endelkeze	alálható. Ha több i e is lefordítható és nyelvüket, a tartalı tani. A webhely ala í felhasználók alap	nyelv is re a felhasz mak bevite pértelmez értelmeze	ndelkezésre nálók a <i>Saját</i> elekor pedig :ett nyelve a :tt nyelve.
Az elérhető nyelv nevét, opcionális jobbra irányultsá tartalmak bevitel	ek <i>szer</i> an az ú gát. A l ekor a i	<i>kesztés</i> linkje itvonal előtag oekapcsolt ny Nyelv választ	e használ got vagy (velvek elé tó listábar	ható a n domain n irhetőek n.	velv beállításához, evet és a nyelv job a több nyelv kezele	beleértve Ibról balra ésére beá	a nyelv vagy balról llított
A nyelv hozzáadá csomagokat, ame karaktersorozato Számos, a közös: oldalán.	ása old; ennyibe ik, és a ség ta <u>c</u>	alon vehetőe en elérhetők) z import olda gjai által elké:	k fel újab , a felület Ion tölthe szített for	b nyelve fordítás; etők be e rdítási cs	< (automatikusan b a oldalon kereshető gyes <i>.po</i> formátumi omag elérhető a Dr	oetöltve a őek meg a ú fordítás rupal.org f	fordítás lefordítandó fájlok. ordítások
Engedélyezett	Kód	Angol név	Név	Irány	Alapértelmezés	Súly	Műveletek
V	en	English	English	Balról jobbra	0	0 💌	szerkesztés
V	hu	Hungarian	Magyar	Balról jobbra	۲	0 💌	szerkesztés

97. ábra: Nyelvek

Ha weboldalunkat nem tervezzük többnyelvűvé tenni, célszerű az angol nyelv engedélyét megvonni, és kész is vagyunk. Ekkor a felhasználóknak nem lesz lehetősége a saját adatai között angolra állítani az oldal nyelvét.

8.5.1. A Drupal többnyelűség alapjai

Először is érdemes leszögeznünk, hogy minden Drupal oldal első megközelítésben angol nyelvű felülettel működik. Az angol felület működik, működőképes és teljes akkor is, ha esetleg magyar nyelvet is engedélyezzük, sőt alapértelmezettnek állítjuk be, vagy akár az angolt nem engedélyezetté tesszük. A felszín alatt tehát mindig egy angol nyelvű működés áll, ami elfedhető a korábban bemutatott módon, és így a látogató tisztán magyar oldalt lát maga előtt.

A Drupal alaprendszer és – jobb esetben – a kiegészítő modulok, sminkek úgy készülnek, hogy az oldal működési kódja és a megjelenő szöveges elemek egymástól logikailag elvá-

lasztva jönnek létre. Így nincs annak akadálya, hogy a teljes felület, 100%-ban fordítható legven egy adott nyelvre.

Megjegyzés: Ez a megfogalmazás tudatosan pontatlan, laikus felhasználóknak szól. De jelen esetben a jegyzet céljainak jobban megfelel, mint a programozói megközelítés.

Amikor a telepítés során felmásoltuk a szerverünkre a magyar nyelvi fájlokat, akkor ez az elkülönülés tetten is érhető. Ha belenézünk például a *modules/block/translations* könyvtárba, akkor láthatjuk a *modules-block.hu.po* állományt. Ez az a fájl, amelyben a *Block* alapmodul felületi szövegeinek magyar megfelelői találhatók. Nézzünk meg ebből néhány sort:

```
#: modules/block/block-admin-display-form.tpl.php:42
msgid "Region"
msgstr "Régió"
#: modules/block/block-admin-display-form.tpl.php:57
msgid "No blocks in this region"
msgstr "Nincs blokk a régióban."
#: modules/block/block.admin.inc:85
msgid "Save blocks"
msgstr "Blokkok mentése"
```

Ennek a modulnak a fordításai a telepítéskor bekerülnek az adatbázis megfelelő tábláiba, így eleve magyarul tudjuk használni.

Megjegyzés: Ezeket a fájlokat hiába változtatjuk tehát utólag, az a rendszer működésére nem lesz hatással.

8.5.2. Központi fordítások beszerzése

Ha egy kiegészítő modult veszünk használatba, és a modul eleve tartalmazza a magyar nyelvi fájlokat, akkor (legalább részben) magyar nyelven lesz elérhető. Igen sok modul van, amelynek fordítását ilyen módon használhatunk, sokszor azonban ez a fordítás nem teljes, sőt időnként kisebb-nagyobb fordítási hibákkal is találkozhatunk.

A http://localize.drupal.org/translate/languages/hu oldalt is érdemes megismerni. Ehhez a következő lépések szükségesek:

- 1. felhasználói fiók létrehozása a http://drupal.org oldalon
- 2. a http://localize.drupal.org/translate/languages/hu/ címen csatlakozás (*Join*) a magyar fordítói csapathoz
- 3. a http://localize.drupal.org/translate/languages/hu/export címen a keresett modul fordításának letöltése

Ezután bemásolhatjuk a megfelelő helyre (a *translations* könyvtár tartalmát a szerveren levő modul *translations* könyvtárába), és a modul telepítése közben a fájlok tartalma bekerül az adatbázisba.

8.5.3. Kézi felület fordítás

A *Felület fordítása* (*admin/build/translate/search*) oldalon kézi fordítást végezhetünk. Először keressünk rá a le nem fordított szövegrészre (98. ábra).

Felület fordítása	Áttekintés	Keresés	Import	Export
Ezen az oldalon lefordítot lehetőség, azok fordítása több karaktersorozatot is a karaktersorozatokat és fordításokat.) A keresést :	t és fordítatlan ka inak megadása é érintő fordítás ka egy asztali Gette szövegcsoportra	araktersoroza os javítása éri észítéséhez é ext szerkeszti és nyelvre is	atok keresé dekében. (N érdemes leh őprogramba lehet szűki	sére nyílik Aegjegyzés: net exportálni an megadni a teni.
Keresés				
A karaktersorozat tart	alma:			
invite				
Az összes karaktersorozat kisbetű/nagybetű érzéken	megtekintéséhez i /·	maradjon ürese	en. A keresés	5
Nyelv:				
0				
🔍 Az összes nyelv				
 Az összes nyelv Angol (az eredeti Di 	upal változat)			
 Az összes nyelv Angol (az eredeti Di Magyar 	upal változat)			
 Az összes nyelv Angol (az eredeti Di Magyar Keresés: 	upal változat)			
 Az összes nyelv Angol (az eredeti Di Magyar Keresés: Lefordított és fordít. 	upal változat) atlan karaktersor	ozatok		
 Az összes nyelv Angol (az eredeti Di Magyar Keresés: Lefordított és fordít Csak lefordított kara 	rupal változat) atlan karaktersor aktersorozatok	rozatok		

98. ábra: Felület fordítása

Ideális esetben a találati listában (99. ábra) hamar rátalálunk a keresett szövegre, és a szerkesztés link után már írhatjuk is a fordításunkat. Érdemes azonban megjegyezni, hogy ez a módszer nem a legszerencsésebb, érdemes az ábrán is látható megjegyzést figyelembe venni.

Felület fordítá	isa Áttekintés K	eresés I	mport Ex	<port< th=""></port<>
Ezen az oldalon lefordított és fordítatlan karaktersorozatok keresésére nyílik lehetőség, azok fordításainak megadása és javítása érdekében. (Megjegyzé több karaktersorozatot is érintő fordítás készítéséhez érdemes lehet export a karaktersorozatokat és egy asztali Gettext szerkesztőprogramban megad fordításokat.) A keresést szövegcsoportra és nyelvre is lehet szűkíteni.				
Szövegcsoport	Karaktersorozat	Nyelvek	Műveletek	c
Beépített felület	!sendername has invited you to !sitename! /jubileum45/?q=admin /settings/tellafriend	hu	szerkeszte	és törlés
	You can: Enable the RSVP module at !admin-			
Beépített felület	modules. Create an invitation by clicking the cstrongs Create	e hu	szerkeszte	és törlés

99. ábra: Felület fordítás találati lista

A *szerkesztés* után értelemszerűen adjuk meg a lefordított szövegeket, figyelembe véve a speciális kifejezéseket. (Az ábrán pl. *!sendername*.)

8.5.4. Fordítás importálása

Harmadik módszerként nézzük meg az importálást is. Akár mi készítjük az import állományt, akár a http://localize.drupal.org/translate/languages/hu/export címről töltjük le, az *admin/build/translate/import* oldalon kell a *.po* kiterjesztésű nyelvi állományunkat feltölteni (100. ábra).

Fordítás	importálása
Nyelvi fá	ájl:
E:\x_Tem	p\general.hu.po
Egy Gette:	xt Portable Object (.po) fájl.
Import:	
Magyar	~
A fordítás az import	ok importálásának célnyelve. Még be nem állított nyelv választása esetén álás előtt a nyelv is felvételre kerül.
Szövegc	soport:
💿 Beép	oített felület
A betöltöt	t fordítások ebbe a szövegcsoportba kerülnek elmentésre.
Mód:	
O A felt	töltött karaktersorozatok felülírják a létezőket, az új
karakter	sorozatokkal bővül az adatbázis
💿 A má	ir fordítással rendelkező karaktersorozatok megmaradnak, csak az
új karakt	ersorozatokkal bővül az adatbázis
Import	
	—

100. ábra: Fordítás importálása

Végül meg kell jegyezni, hogy ezzel a módszerrel csak a felület, és nem a tartalmak lesznek többnyelvűek.

8.5.5. Többnyelvű tartalmak

A többnyelvű publikus felület mellett gyakori igény, hogy a honlap egyes tartalmai több nyelven is elérhetőek legyenek. Ennek alapvető eszköze a *Content translation* modul.

Megjegyzés: Igen ritka, hogy egy weboldal esetén mindent több nyelven kell közzétenni.

Tartalom típusonként engedélyezhetjük, hogy lehessenek-e többnyelvűek az adott tartalmak (101. ábra). Több nyelv támogatása:

🔘 Tiltott

O Engedélyezett

Engedélyezett, fordítás támogatással

Többnyelvű tartalom kezelés támogatás bekapcsolása ehhez a tartalomtípushoz. Ha engedélyezett, egy nyelv választó mező jelenik meg a szerkesztési űrlapon, lehetővé téve a tartalom valamely **engedélyezett nyelvhez** rendelését. A tartalomtípus fordítási támogatással is ellátható, mely lehetővé teszi a beküldött tartalmak több nyelvre fordítását. Ha nincs engedélyezve, az új tartalmakat az alapértelmezett nyelven menti el a rendszer. A meglévő tartalmak nem változnak meg a beállítás módosításával.

101. ábra: Több nyelv támogatása tartalomtípusonként

Ilyen tartalmak beküldésénél kiválaszthatjuk, hogy mi legyen a tartalom nyelve (102. ábra). Ha többnyelvű tartalmat akarunk használni, mindenképpen az angol nyelvűt érdemes először beküldeni, és csak az után a további nyelvekét.

Oldal beküldése
Cím: *
— ▷ Menü beállítások —
Nyelv: Nyelvfüggetlen ▼ Nyelvfüggetlen
Angol Német Összefoglaló megjelení
Magyar B Z := 🗄 🗐 🕼 🍓 🍓 🗘 🌄 🕻 🗵 Forráskód 🔀 🖄 🖉 Formátum Norr

102. ábra: Oldal beküldése nyelv megadásával

A beküldés után a tartalom felső menüje kiegészül a fordítások összehangolására szolgáló *Fordítás* gombbal. Itt új fordításokat (*node*-okat) tudunk létrehozni, vagy már létező fordításokat (*node*-okat) a tartalomhoz rendelni (103. ábra).

Megtekintés	Szerkeszt	és Vázlat	Változatok	Követés	Fordítás
. beküldött ta somag egy fo yelvek valam artalom jelent	rtalmak fordítás orrás tartalomm elyikére. Minde cősen frissült-e,	ai fordítás csom al rendelkezik (n fordítás aktua mióta a fordítás	agokba vannak s és bármennyi for ális vagy nem att st legutóbb frissít	szervezve. Mino dítással az en cól függően, ho ætték.	len fordítá gedélyeze ogy a forra
Nyelv		Cím	Állapot	Művele	tek
English		Introduction	Közzétet	t szerkes	ztés
German		Vorstellung	Közzétet	t szerkes	ztés
Hungarian (fo	orrás)	Bemutatkozás	Közzétet	t szerkes	ztés
 Select trans Alternatively nodes from to belong to ot 	slations for <i>Bem</i> , you can select :his translation her translation	<i>utatkozás</i> : existing nodes set. Only nodes set will be availa	as translations o that have the rio able here.	of this one or re ght language ai	emove nd don't
	Introduction Fr	nid:29]		0	
English	Incroduction (r				

103. ábra: Fordítások kezelése

A témában következő lépésként az Internationalization modult érdemes megismerni.

A többnyelvű weboldalak kialakításához fontos olvasmány lehet Hojtsy Gábor⁶⁹ Multilingual Web Applications with Open Source Systems című szakdolgozata.

8.5.6. Jogosultságok

A modulok beállítható jogosultságai:

- *nyelvek adminisztrációja*: ki tudjon egy adott nyelvet engedélyezni
- *felület fordítása*: ki tudja a felület fordításokat szerkeszteni
- *tartalom fordítása*: ki tudjon a tartalmakhoz fordításokat rendelni

⁶⁹ HTTP://HOJTSY.HU/

8.6. A Path modul

A modul lehetővé teszi az alapértelmezett webcímek elfedését álnevekkel.

A *Path* modullal a Drupal webcímeihez álnevek rendelhetőek. Ezek az álnevek javíthatják a webcímek olvashatóságát, és segíthetnek az internetes keresőknek a tartalom hatékony indexelésében.

Megjegyzés: Keresőoptimalizálási okokból érdemes az oldalak kettőzését (vagyis, hogy két különböző címen ugyanaz a tartalom érhető el) elkerülni. Erre nagyszerű megoldást ad a *GlobalRedirect* külső modul (12.9. fejezet). Ezt minden esetben érdemes a *Path* modullal együtt használni.

Néhány példa az útvonal álnevekre:

útvonal	álnév
user	belepes
image/tid/16	tajkepek
taxonomy/term/7+19+20+21	aruhaz/termekek/kiegeszitok
node/3	kapcsolat

A *Path* modul a megfelelő jogosultsággal rendelkező felhasználók számára egy kiegészítő mezőt (104. ábra) jelenít meg a tartalmak beküldési és szerkesztési űrlapján, mely segítsé-gével a tartalom útvonalát elfedő álnév közvetlenül létrehozható.

Nem szu≀ Ro≾ll(+b⇒4	seges. Meg lenet adni egy utvonal alnevet, mely alatt ez a tartalom elerneto lesz. é például a jogipulatkozat" útvopal ogy jogi pulatkozat osotép. Polatív círzot koll
beamura	o perdadi a "jogni ynatkozaci dtvonar egy jogni ynatkozaci eseten. Kerativ cimet ken

104. ábra: Az útvonal beállításai

Az *Útvonal álnevek (admin/build/path)* oldalon a már meglévő álnevek megtekintésére és szerkesztésére van lehetőségünk (105. ábra).

Ú tvonal a Lista	álnevek Álnév hozzáadása	Álnevek törlése	Automatikus a	álnév beállításai	
A Drupal k olvashatós elfedhetjül	épes a webcímeket – e ság érdekében – álnev k a "rolunk" álnévvel. A	elsősorban a könnyű ek segítségével elfe A rendszerben egy út	megjegyezhet dni. Például a " vonalhoz több	őség, illetve az node/1″ útvona álnév is kapcso [további	lat lódhat. segítség]
- Álnevek	szűrése	zűrő		-	
Álnév▲		Rendsze	r Nyelv	Műveletek	
Álnév▲ aprilisi-ta	nchaz	Rendsze node/7	r Nyelv Magyar	Műveletek szerkesztés	törlés
Álnév▲ aprilisi-ta aprilisi-ta	nchaz nchaz-0	Rendsze node/7 node/10-	r Nyelv Magyar 4 Magyar	Műveletek szerkesztés szerkesztés	törlés törlés

105. ábra: Útvonal álnevek

Időnként szükséges lehet nem tartalomhoz kötődő álnevek használatára is. Pl. A *Contact* modul kapcsolatfelvételi űrlapja alapértelmezetten a *contact* útvonalon érhető el, de célszerű a *kapcsolat* álnevet hozzárendelni.

A 12.14. fejezetben látni fogjuk, hogy a *Pathauto* kiegészítő modul segítségével az útvonal álnevek egységes rendszerben és automatikusan generálhatók.

8.6.1. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- útvonal álnevek létrehozása: ki tudjon a tartalom beküldésénél útvonal álnevet megadni
- útvonal álnevek adminisztrációja: ki tudjon bármelyik tartalom útvonal álnevén változtatni

8.7. A Search modul

A modul kulcsszavas keresést tesz lehetővé a webhely teljes tartalmában.

A keresőmotor a webhelyen közzétett tartalmak és felhasználói adatok alapján felépített index segítségével működik. A modul beállításaival szabályozható az index feltöltésének módja. Az időzítő (*cron*) beállítása és rendszeres futtatása szükséges a kereső működéséhez.

Egyes sminkek eleve megjeleníthetnek kereső űrlapot, máskor a *Keresés* blokkot szokás bekapcsolni. A *Keresés* (*search*) oldalon részletes beállításokat is alkalmazhatunk (106. ábra).

Keresés		
Tartalom Felhasználók		
keresendő kulcsszavak:		
Alapszabály K	eresés	
– ⊽ Részletes keresés ––––– Tartalmazza ezen szavak bármelyikét:	Csak az ilyen kategóriában:	Csak az ilyen tartalmakban
Tartalmazza pontosan ezt a kifejezést: Ne tartalmazza ezeket a szavakat:	Fórum Tanodáról Honlapról Galéria 2007 -Hajdújárás 2010	 Belso hir Esemény Fórum téma Hír Kép Oldal
	*	Szavazas

106. ábra: Részletes keresés

Az admin/settings/search oldalon végezhetjük el a modul finomhangolását (107. ábra).

Az indexelés állapota mutatja, hogy mennyi tartalom vár indexelésre. Szükség esetén az indexelt információk eldobhatók a *Webhely újraindexelése* gombbal.

A cron futása során csak korlátos számú tartalmat szabad feldolgozni. Az *indexelt tartalmak száma* adja meg az időzítő egyszeri lefutásakor leindexelendő tartalmak számát. Az érték alacsonyra állításával elkerülhető, hogy az időzítő túllépje a maximális futási időt, vagy kifogyjon a rendelkezésre álló memóriából.

Keresés I	peállításai				
A keresőmot elépített ind eltöltésének kereső műkö	or a webhelyen ex segítségével módja. Az időzi déséhez.	közzétett tart működik. A m ítő (cron) beál	almak és felha odul beállítása lítása és rends	asználói ada lival szabály szeres futtal	tok alapján ozható az index tása szükséges a
					[további segítség
Offline mód	lú működés.				
Az indexel	és állapota				
A webhely	0% része inde	exelve. O elen	net kell még ir	ndexelni.	
Webhely	újraindexelése]			
Indexelés	visszafogó				
Időzítő (ci 100 ♥ Legfeljebb e érdemes álli időből vagy	' on) futásonkén nnyi tartalmat ind tani, különben az elfogyhat a rende	it indexelt tar lexel le a modu időzített folyan lkezésre álló m	talmak száma I egy időzített fu natok kifuthatna emória.	l: tás során. Ala k a maximáli	acsony értékre s végrehajtási

107. ábra: Keresés beállításai

Az indexelés beállításai oldalon (108. ábra) az alapbeállításokhoz képest talán a sorba rendezés szempontjainak súlyozását érdemes még átgondolni. Pl. egy technológiai honlapnál nagyobb, míg egy botanikai honlapnál kisebb súllyal érdemes a közzététel frissességét figyelembe venni.

A beállítások megváltoztatása a	webhely keresési indexének újraépítését teszi
szükségessé. Az kereső indexe	nem törlődik, de fokozatosan frissül az új beállítások
figyelembevételével. A keresés :	továbbra is működni fog, de az új tartalmak nem lesznei
indexelve addig, amíg a már me	glévők újraindexelése be nem fejeződött.
Az alapértelmezett beállítások a	legtöbb webhely számára megfelelőek.
Az indexbe kerülő szavak mi	nimális hossza:
<u>3</u> 8 kaushtaura (m. 1999).	
kerülnek. A kisebb érték jobb ker	egyező nösszűságű vagy nösszább szávak az indexbe esési eredményt nyújt nagyobb adatbázisméret mellett.
Minden keresési feltételnek legala ennyi karakterből áll.	ább egy olyan kifejezést kell tartalmaznia, amely legalább
🗹 Egyszerű KJK kezelés	
Alkalmazni kell-e az egyszerű kín	ai/japán/koreai felismerő algoritmust az egymást átfedő
sorozatokon? Külső előfeldolgozó többi puoluot oz a boállítás poro á	használata esetén ezt a lehetőséget ki kell kapcsolni. A
Rangsorolás	
A következő szárnok határozzák	k meg, hogy milyen szempontok alapján rendezi a
találatokat sorba a kereső. Nagy	yobb szám nagyobb befolyást jelent, nulla esetén a
szempont figyelmen kívül lesz h	hagyva. A számok változtatása nem teszi szükségessé a
keresési index újraépítését, így	a módosítások azonnal érvényre lépnek.
Szempont	Súly
Találati pontosság	5 💌
Közzététel frissessége	5 💌

108. ábra: Keresés beállításai

Megjegyzés: A modul csak egész szavakat indexel, így szótöredékekre sajnos nem tudunk vele keresni.

8.7.1. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- *tartalmak keresése*: ki tudja a keresési űrlapot használni
- haladó kereső használata: ki tudja a részletes keresés (search/node és search/user) oldalakat használni

■ *keresés adminisztrációja*: ki tudja a modul beállításait szerkeszteni

8.8. A Statistics modul

A modul nyilvántartja a webhely olvasottsági adatait.

A modul bekapcsolása után a *Hozzáférési napló beállításai* (*admin/reports/settings*) oldalon tudunk néhány beállítást megtenni (109. ábra).

A hozzáférési napló a látogatók oldallátogatásait rögzíti, és a beállított idő után törli. (A törléshez szükséges a cron megfelelő működése.) Ennek megtekintését általában az adminisztrátoroknak tartjuk fenn. A megtekintést akár tartalmanként (*Követés* fül, node/*/track), akár látogatónként (*Tartalmak követése, user/*/track; Oldal látogatások kö*vetése, user/*/track/navigation) végezhetjük. Szintén adminisztrációs célokból elérhetőek a Jelentések (admin/reports) menü egyes új pontjai (pl. Legutóbbi megtekintések, Népszerű oldalak, Gyakori látogatók).

Hozzáférési napló beállításai
A webhely olvasottsági információinak kezeléséhez kapcsolódó Drupal beállítások. Az aktuális statisztikák a legutóbbi megtekintések oldalán találhatók.
Hozzáférési napló beállításai
Hozzáférési napló engedélyezése:
Engedélyezett
O Tiltott
Minden oldal megtekintésének naplózása. Szükséges a hivatkozók rögzítéséhez.
Hozzáférési napló elemeinek élettartalma: 3 nap 💌
Minden ennél az időnél öregebb naplóbejegyzés (a hivatkozók adatai is) automatikusan törölve lesz. (Ehhez szüksége van egy jól beállított időzített feladat végrehajtó (cron) szolgáltatásra.)
Olvasottság számláló beállítások
Tartalmak olvasottságának mérése:
Engedélyezett
O Tiltott
Számláló hozzárendelése a webhely tartalmi elemeihez.

109. ábra: Hozzáférési napló beállításai

A látogatottsági adatokhoz akár névtelen látogatóknak is adhatunk jogosultságot.

8.8.1. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- olvasottságmérő megtekintése: ki láthassa a tartalmak letöltésének számát
- *olvasottsági adatok hozzáférése*: ki láthassa, hogy ki és mikor nézett meg egy oldalt

8.9. A Taxonomy modul

A modul a tartalmak kategorizálását teszi lehetővé.

- A szabad szavas címkézéssel a felhasználók a tartalom beküldésekor (ahogy számos közösségi link gyűjtő oldalon vagy blog oldal esetében) hozhatnak létre kifejezéseket.
- A kötött szótárakat használva az adminisztrátorok előre meghatározott kifejezések összetett struktúráját hozhatják létre, az egyes kifejezések között szülő-gyermek kapcsolattal.

Ezek a kategóriák eltérő tartalomtípusokhoz rendelhetőek és más modulokkal összekapcsolhatók a tartalmak eltérő osztályozás szerinti megjelenítésének érdekében.

Minden taxonómia-kifejezés (amely különböző helyeken gyakran "kategória" vagy "címke" formában van említve) a rá illeszkedő tartalmakból automatikusan nyújt egy lista-oldalt illetve egy RSS csatornát. Ezek az URL-ben *taxonomy/term* formában szerepelnek: Pl. a http://nagygusztav.hu/taxonomy/term/44 útvonal a szerző Drupal témájú híreit listázza, a http://nagygusztav.hu/taxonomy/term/44/0/feed cím pedig a hozzá tartozó RSS csatorna címe.

Az oldalak szűrőfeltételei kombinálhatóak is.

- A taxonomy/term/63+42 oldal a taxonomy/term/63 és a taxonomy/term/42 listák elemeit (vagyis az uniót) listázza.
- A *taxonomy/term/63,42* oldal a *taxonomy/term/63* és a *taxonomy/term/42* listák közös elemeit (vagyis a metszetet) listázza.

A kifejezések szülő-gyermek viszonyba rendezhetők az adminisztrációs felületen keresztül, amely támogatja a többszörös öröklődést is. Ilyen esetben a következő szintaxis is használható:

■ A *taxonomy/term/4/ALL* a 4-es kódú kifejezés, és annak minden gyermek kifejezése közös listáját (vagyis azok unióját) mutatja.

A taxonómia modul támogatja a kifejezések egymáshoz való viszonyának tárolását és a szinonimák definiálását, de ezek a funkciók közvetlenül nem, csak kiegészítő modulok révén használhatóak.

A már létező szótárakat a *Taxonómia (admin/content/taxonomy*) oldalon nézhetjük meg (110. ábra). Szótárat mi magunk is létrehozhatunk, de egyes modulok is létrehozhatják a saját szótárukat. Az ábrán a *Forum, Image Gallery* és *Simplenews* modulok által létrehozott három szótár is megfigyelhető. Ezen kívül látszik az is, hogy a szótárak egy vagy több tartalomtípushoz vannak rendelve.

110. ábra: Taxonómiák listája

Nézzük meg, milyen alapbeállítások érhetők el egy szótár esetén.

8.9.1. Szótár létrehozása, szerkesztése

A céljainknak megfelelő szótárat a *Szótár hozzáadása (admin/content/taxonomy/add/voca-bulary)* oldalon hozhatjuk létre. A szótár utólagos szerkesztésével is hasonló felépítésű oldalra (*admin/content/taxonomy/edit/vocabulary/**) juthatunk (111. ábra).

A Beállítások rész három jelölője igényli a legtöbb magyarázatot.

- A Címkék bejelölése esetén a tartalom beküldésekor nem csak az előre megadott kifejezések közül választhatunk, hanem dinamikusan bővíthetjük is azt a megadott címkékkel. Blogoknál használatos szabad-szavas címkézésnél ezt a beállítást kell választanunk. De egy apróhirdetési oldal fix kategóriái esetén nem szabad bejelölnünk.
- A *Többszörös választás* bejelölése esetén lehetőség van több elem kiválasztására is.
- A *Szükséges* használatával pedig kötelező lesz kifejezést választanunk.

Végül a *Súly* mezővel azt befolyásolhatjuk, hogy a tartalom címéhez és törzséhez képest, esetleg a többi szótárhoz képest milyen sorrendben jelenjen meg.

Megjegyzés: A tartalom címe alapértelmezetten a -5-ös, a törzs pedig a 0-ás súlyt kapja. Ha a tipikus szokásoknak megfelelően a kettő között akarjuk a kifejezéseinket megjeleníteni, akkor pl. a -3-at válasszuk

A helyzetet tovább komplikálja, hogy egyes sminkek a kifejezéseket ettől függetlenül, a smink készítőjének szimpatikus helyen jelenítik meg.

137. oldal

	sítás
Szótár ne	eve: *
Cikk kate	gória
A szótár nev	re. Például "Cikkek".
Leírás:	
A szótár leír	ása, melyet más modulok megjeleníthetnek.
The ID for	excluding or including this element is: edit-description - the path is: admin/content/taxonomy
edit/vocal	pulary/1
Súgó szö	veg:
(ifejezés ki	választásakor megjelenő útmutató, például "Vesszővel elválasztott szavak listája."
Tartal	om típusok
	on apasok
	tisusakı
Fartalom	típusok:
Fartalom Cikk	típusok:
Fartalom ☑ Cikk □ Kép	típusok:
Fartalom ☑ Cikk □ Kép □ Könyv	típusok: Iap
Tartalom ☑ Cikk □ Kép □ Könyv □ Oldal	típusok: Iap
Fartalom	típusok: 'lap artalomtípusok listája, melyek ezt a szótárt használják.
Fartalom	típusok: 'lap artalomtípusok listája, melyek ezt a szótárt használják.
Fartalom	típusok: Iap artalomtípusok listája, melyek ezt a szótárt használják.
Fartalom	típusok: 'lap artalomtípusok listája, melyek ezt a szótárt használják. :ások
Fartalom	típusok: Iap artalomtípusok listája, melyek ezt a szótárt használják. rások
Fartalom	típusok: lap artalomtípusok listája, melyek ezt a szótárt használják. :ások k elválasztott kifejezések a tartalom beküldésekor jönnek létre.
Tartalom	típusok: /lap artalomtípusok listája, melyek ezt a szótárt használják. :ások :k elválasztott kifejezések a tartalom beküldésekor jönnek létre. zörös választás
Tartalom	típusok: 'lap artalomtípusok listája, melyek ezt a szótárt használják. :ások :k elválasztott kifejezések a tartalom beküldésekor jönnek létre. zörös választás a tartalmak számára, hogy több ebbe a szótárba tartozó kifejezéshez kapcsolódjanak (szabad címkézés
Fartalom ✓ Cikk ✓ Könyv Oldal Azoknak a t ✓ Beállít △ Címké △ Címké □ Címké □ Többs Engedélyezi estén mino	típusok: 'lap artalomtípusok listája, melyek ezt a szótárt használják. :ások :k elválasztott kifejezések a tartalom beküldésekor jönnek létre. zörös választás a tartalmak számára, hogy több ebbe a szótárba tartozó kifejezéshez kapcsolódjanak (szabad címkézés ilg engedélyezett).
Image: Cikk	típusok: 'lap artalomtípusok listája, melyek ezt a szótárt használják. :ások k elválasztott kifejezések a tartalom beküldésekor jönnek létre. zörös választás a tartalmak számára, hogy több ebbe a szótárba tartozó kifejezéshez kapcsolódjanak (szabad címkézés lig engedélyezett). éges
Image: Circle A Image: Circle	típusok: 'lap artalomtípusok listája, melyek ezt a szótárt használják. :ások k elválasztott kifejezések a tartalom beküldésekor jönnek létre. zörös választás a tartalmak számára, hogy több ebbe a szótárba tartozó kifejezéshez kapcsolódjanak (szabad címkézés lig engedélyezett). éges nak legalább egy ebbe a szótárba tartozó kifejezéshez kapcsolódniuk kell.

111. ábra: Szótár szerkesztése

8.9.2. Kifejezések kezelése

A 110. ábrán láthattuk a *kifejezések listája* (*admin/content/taxonomy/**) linkeket. Ezek segítségével áttekinthetjük, szerkeszthetjük a kifejezéseinket (112. ábra).

Kifejezések ebből a szótárból: <i>Cikk kateg</i> Lista Kifejezés hozzáadása	ória
Ez (<i>Cikk kategória</i>) egy egyszintű szótár. A kifejezések átrer fogantyúkkal. Egy kifejezés nevének vagy leírásának megvá kattintani.	ndezhetőek a táblázat bal oldalán található iltoztatásához a <i>szerkesztés</i> linkre kell
	[további segítség]
Név	Műveletek
↓ Láttuk, hallottuk	szerkesztés
	szerkesztés
	szerkesztés
+→ Születőben	szerkesztés
+ Fejlesztések	szerkesztés
* = · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	

112. ábra: Kifejezések listája

A *Kifejezés hozzáadása* (*admin/content/taxonomy/*/add/term*) link segítségével új kifejezést vihetünk fel, ahol a más kifejezésekkel való kapcsolatot is meghatározhatjuk.

8.9.3. A kifejezések felhasználása

Tartalmak beküldésekor, módosításakor (a szótár beállításaitól függően) kiválaszthatjuk (20. ábra) vagy beírhatjuk (21. ábra) a tartalomhoz kapcsolódó kifejezéseket. Ezzel természetesen nem csak jelzőket aggatunk a tartalmunkra, hanem navigációs lehetőségeket is kapunk. A látogató akár rá is kattinthat. Érdemes megfigyelni a kapcsolódó útvonalat: pl. *taxonomy/term/100*.

Persze a navigáció nem csak a tartalomtól indulhat. Például a *Forum* modul az összes kifejezést felsorolja a *forum* összefoglaló oldalon. De mi magunk is használhatjuk linkelésre a fenti útvonalakat, vagy akár menübe is tehetjük.

8.9.4. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultsága:

- *taxonómia adminisztrációja*: ki tudjon szótárakat és kifejezéseket szerkeszteni
- A 10.1. fejezetben még foglalkozunk a modullal.

8.10. A *Throttle* modul

A modul segítségével beállítható a torlódásvédelmi visszafogó funkció.

Olyan torlódásvédelmi funkcióval ruházza fel a webhelyet, amely automatikusan észreveszi a bejövő forgalom ugrásszerű növekedését. Ha az oldal látogatóinak száma jelentősen megnő, a webhelyre linket helyez el egy másik népszerű weblap, vagy "szolgáltatás ellehetetlenítési" (Denial of Service – DoS) támadás alatt áll, a webkiszolgáló túlterhelődhet. A visszafogó által alkalmazott módszerrel automatikusan optimalizálható a többi modul teljesítménye, a webszervert jelentősebben terhelő funkciók kikapcsolásával. Például, a webhely sminkjében letiltható a képek megjelenítése (az átviteli sebesség növelése érdekében) vagy a modulokban ki lehet kapcsolni néhány összetett megoldást (pl. bonyolultabb listázási funkciókat.).

A visszafogó automatikusan bekapcsol, ha a webhelyet olvasó anonim látogatók száma vagy a bejelentkezett felhasználók száma túllépi az *admin/settings/throttle* oldalon beállított értéket.

Végül a *Modulok* (*admin/build/modules*) oldalon azt is beállíthatjuk, hogy mely modulok legyenek hatástalanok a *Visszafogó* bekapcsolása esetén (113. ábra).

Engedélyezett	Visszafogó	Név	Verzió	Leírás
		Aggregator	6.12	RSS, RDF és Atom formátumú megosztott tartalmak olvasását teszi lehetővé.
		Blog	6.12	Könnyen és rendszeresen frissíthető felhasználói blogok hozhatók létre segítségével.
		Blog API	6.12	Lehetővé teszi tartalmak beküldését XML-RPC alapú blog szerkesztő alkalmazásokkal.
		Book	6.12	Lehetővé teszi tartalmak hierarchikus rendszerbe szervezését.

113. ábra: Visszafogandó modulok beállítása

Ha még így sem tud a rendszer egy elérhető teljesítményszintet produkálni, akkor a *Web*hely karbantartáshoz (45. ábra) hasonló oldalt fognak a látogatók kapni.

8.11. A Tracker modul

A modul lehetővé teszi a friss tartalmak követését.

A honlapot gyakran használó, és minden változást követni akaró felhasználók számára rendkívül hasznos a *Tracker* modul. Bekapcsolása esetén a *Navigáció* menüben megjelenik a *Friss tartalom* menüpont (114. ábra).

Friss tartalom						
Friss tartal	om Egyedi szűrés	Új tartalmak	Látnom k	ell Saját t	artalmaim	
Típus	Cím			Szerző	Válaszok	Last Post▼
Fórum téma	Saját kód futtatás függ megoldás? frissült	gvény után - szép	D	bimbo000	5 2 new	2009. júl 4., 15:16
Fórum téma	Webforms frissült			Den	2 1 new	2009. júl 4., 14:41
Fórum téma	Druoópal frissítése új			Roland73		2009. júl 4., 14:41
Fórum téma	Hirdetés Feladása			Roland73	5	2009. júl 4., 00:21
Fórum téma	Link szavak			stewes	1	2009. júl 4., 00:12
Fórum téma	hírek listázása oldal bl	okkba		kizsbendo	14	2009. júl 3., 19:24

114. ábra: Friss tartalom

Megjegyzés: A szerző a HTTP://DRUPAL.HU kezdőoldala helyett is a HTTP://DRUPAL.HU/TRACKER címet szokta megnézni.

8.12. A Trigger modul

A modul akciók rendszereseményekhez (pl. új tartalom beküldése) kapcsolódó futtatását teszi lehetővé.

Az alapmodulokhoz kapcsolódó triggerek is igen sokféle lehetőséget adnak. A szerző például kisebb forgalmú weboldalak esetén az új tartalmak, új hozzászólások és új regisztrációk esetén e-mail értesítést szokott beállítani (*admin/build/trigger/node* oldal, 115. ábra).

riggerek	Hozzászólások	Tartalom	Időzítő	Taxonómia	Felhasználók
triggerek olyan r elépése. A trigger artalmat vagy em andelkezésre álló zerkesztését. z alábbi űrlap sec	endszer esemény r modul ezekhez a ailt küldeni a web akciók listáját mu nítségével akciók i	'ek, mint például az eseményekhe hely gazdájának ıtatja, lehetővé t rendelhetőek biz	új tartalom z akciókat t . Az akciók l :éve új akció convos tarta	beküldése vag ud rendelni, pé beállító oldala a ók létrehozását Imakkal kapcso	y egy felhasználó Idául elrejteni egy a rendszerben : és ezek Ilatos eseményekhez.
éldául email-t kap	phat a webhely ga	azdája, amikor eg	gy tartalmat	: beküldenek va	agy frissítenek.
					[további segítség]
Trigger: Új tarta	lom bevitelekor va	agy meglévő tart	alom frissíte	ésekor	
Akció kiválasztá	sa 🔻	Hozzárendelés]		
Nev Email elküldése	Gusztinak		hozzáre	ndelés törlése	
Név	Questiant		Művelet	- 1-14- 52-14	
Email elküldése	Ottónak		hozzáre	ndelés törlése	
Akció kiválasztá	sa 🗸 Ho	ozzárendelés			
Trigger: Meglévó	ő tartalom frissítés	se utan			
Trigger: Meglévő Név	ő tartalom frissíté:	se utan	Művelet		
Trigger: Meglévő Név Email elküldése	ő tartalom frissítés Gusztinak	se utan	Művelet hozzáre	ndelés törlése	
Trigger: Meglévő Név Email elküldése Akció kiválasztá	ő tartalom frissítés Gusztinak sa v Ho	vzzárendelés	Művelet hozzáre	ndelés törlése	
Trigger: Meglévő Név Email elküldése Akció kiválasztá Trigger: Tartalor	ő tartalom frissítés Gusztinak sa v Ho n törlése után	ozzárendelés	Művelet hozzáre	ndelés törlése	
Trigger: Meglévő Név Email elküldése Akció kiválasztá Trigger: Tartalor Akció kiválasztá	ő tartalom frissítés Gusztinak isa – Ho n törlése után	vzzárendelés	Művelet hozzárei	ndelés törlése	
Trigger: Meglévő Név Email elküldése Akció kiválasztá Trigger: Tartalor Akció kiválasztá	ő tartalom frissítés Gusztinak sa v Ho n törlése után sa v Ho egy azonosított fe	vzzárendelés vzzárendelés vzzárendelés	Művelet hozzárei egy tartalm	ndelés törlése at	

115. ábra: Tartalom triggerek beállítása

Az egyes eseményekhez rendelhető akciók az *admin/settings/actions* oldalon (116. ábra) kezelhetők.

Akciók

Az akciók olyan egyedülálló feladatok, melyeket a rendszer le tud futtatni, mint például egy tartalom elrejtése vagy egy felhasználó kitiltása. Olyan modulok, mint a trigger modul ezeket az akciókat tudják eseményekhez rendelni, például ha egy új tartalmat küldenek be vagy egy felhasználó belép. A modulok további akciókat biztosíthatnak.

Az akcióknak két típusa van: egyszerű és konfigurálható. Az egyszerű akciók nem igényelnek további beállítást így automatikusan elérhetőek. A konfigurálható akciók azonban többet tudnak, például egy megadott email címre küldenek egy sablon szerinti levelet vagy megadott szavakat keresnek egy szövegben. Ezeket az akciókat létre kell hozni a kívánt beállításokkal mielőtt felhasználhatók lennének. Egy konfigurálható akció beállítására a lenyíló menüből való választás után a *Létrehozás* gombra kattintva nyílik lehetőség.

A triggerek oldalán rendelkhetők az akciók különböző rendszer eseményekhez.

Elérhető akciók:

Akció típus≜	Leírás	Műveletek			
comment	Hozzászólás elrejtése				
node	Tartalom közzététele				
node	Tartalom elrejtése				
node	Tartalom kiemeltté tétele				
node	Tartalom nem kimeltté tétele				
node	Tartalom címlapra helyezése				
node	Tartalom levétele a címlapról				
node	Tartalom mentése				
system	Email elküldése Gusztinak	beállítás	törlés		
system	Email elküldése Ottónak	beállítás	törlés		
user	Aktuális felhasználó blokkolása				
user	A jelenlegi felhasználó IP-címének tiltása				
Új konfigurálható akció beállítása					
Konfigurálható akció választása					
A megadott karakt	Konfigurálható akció választása A megadott karakterláncot tartalmazó hozzászólások elrejtése				
Tartalom szerzőjér Bizonyos kulcsszay	Tartalom szerzőjének megváltoztatása				
Üzenet megjelenít	uzonyos kuicsszavakat tartaimazo tartaiom eirejtese Üzenet megjelenítése a felhasználó számára				
Email elküldése Átirányítás egy webcímre					

116. ábra: Akciók listája, konfigurálható akció létrehozása

Az egyszerű akciókon kívül mi magunk is hozhatunk létre konfigurálható akciókat, pl. email küldést. Ezen kívül jó néhány kiegészítő modul is nyújt kapcsolódási felületet a *Trigger* modullal.

8.13. Az Update status modul

A modul a Drupal alaprendszer és a kiegészítő modulok, illetve sminkek frissítéseinek elérhetőségét és szükségességét figyeli. A Drupal telepítésekor – hacsak ki nem kapcsoltuk a *Frissítések automatikus ellenőrzését* (38. ábra) – a modul bekapcsolt állapotba került.

A modul használatához szükséges, hogy a szolgáltató engedélyezze a PHP számára a más szerverekhez való (HTTP) kapcsolódás lehetőségét. A modul működése esetén minden adminisztrációs oldalon figyelmeztetést, és az *admin/reports/updates* oldalon részletes tájékoztatást kapunk a frissítendő komponensekről (117. ábra).

Elérhető frissítések	K Lista Bea	illítások			
A rendszerben telepített modulok és sminkek elérhető frissítéseinek listája itt található. Minden modul vagy smink egy <i>projekt</i> része, amely akár azonos nevű is lehet, de nem feltétlenül. Egy ilyen projekt akár több modult vagy sminket is tartalmazhat.					
A webhely képességeinel számos a közösség által l lehetséges.	k növelése illetve meg közzétett modullal & il	jelenésének változtatása letve sminkkel 🖗			
Utolsó ellenőrzés ideje: 1 Drupal alaprendszer	3 óra 13 perc (Manu	uális ellenőrzés)			
Drupal 🖉 6.12	Biztonsági fr	issítés szükséges! 🛿			
Biztonsági frissítés:	6.13 ଔ (2009-júl-01)	Letöltés & Kiadási információk &			
Tartalmazza: Aggregato Filter, Forum, Help, Loca Search, Statistics, Syste Upload, User	or, Block, Blog, Book, Co ale, Menu, Node, OpenI em, Taxonomy, Trackei	olor, Comment, Contact, D, Path, Poll, Profile, r, Trigger, Update status,			
Modulok					
Modulok Administration menu	⊮ 6.x-1.3	Frissítés elérhető 🛆			

117. ábra: Elérhető frissítések

Érdemes megfigyelni, hogy a piros színű *Biztonsági frissítés*t igen fontos figyelembe vennünk. A sárga *Frissítés* nem kritikus, de azért ajánlott ezt is megoldani. A frissítés kivitelezéséről a 17.3. fejezetben olvashatunk.

8.14. Az Upload modul

A modul fájlok feltöltését és tartalmakhoz csatolását teszi lehetővé.

Több oka lehet annak, hogy a tartalommal együtt egy vagy több csatolt állományt (azaz csatolmányt) is feltöltsünk. Klasszikus esetben a látogatók számára letölthető állományként szeretnénk elérhetővé tenni (118. ábra).

Programozás II. 4. előadás			
Nagy Gusztáv, 2010. 03. 13. 01:36 P A segédanyagok letölthetőek.	rogramozás II	Tantárgyi információ, segédanyag	
Csatolmány	Méret		
Prog2_levelezo_4ea_02.pdf	57.18 KB		
Prog2_levelezo_4ea.zip	11 KB		
Nagy Gusztáv oktatói oldalai			

118. ábra: Csatolmányok a tartalom alatt

Tipikus eset az is, hogy a tartalom szövege között megjeleníthető képet szeretnénk így a webszerverre juttatni.

8.14.1. A csatolás előfeltételei

A tartalmakhoz történő csatolásnak több előfeltétele van:

- az Upload modul engedélyezése (admin/bulid/modules)
- a tartalomtípusra engedélyezett legyen a csatolmány feltöltése (*admin/content/no-de-type/**)
- a tartalom beküldőnek legyen joga csatolmányt beküldeni (*admin/user/permissions*)
- a tartalom beküldő a saját kvótáit ne lépje túl (*admin/settings/uploads*)
- megfelelő méret- és típuskorlátnak feleljen meg (*admin/settings/uploads*)
8.14.2. A csatolmányok feltöltése

Ha több állományt szeretnénk a tartalomhoz csatolni, első lépésként a feltöltésre érdemes koncentrálunk. Majd ezután változtathatunk az állományok feltöltéskor kialakított sorrenden, a fájlnév helyett beszédesebb szöveget adhatunk meg, vagy a listázást kapcsolhatjuk ki (119. ábra).

	Törlés	Lista	Leírás	Méret
÷		V	Előadás vázlap http://www.gamf.hu/portal2/sites/default/files/Prog2_levelezo_4ea_02.pdf	57.18 KB
÷		V	g ya korla ti példák http://www.gamf.hu/portal2/sites/default/files/Prog2_levelezo_4ea_0.zip	11 KB

119. ábra: Állományok feltöltése

8.14.3. A csatolmányok megjelenése

Hacsak ki nem kapcsoljuk (119. ábra, *Lista* oszlop), a csatolmány közvetlenül látható lesz a csatolmányok letöltéséhez jogosultsággal rendelkező látogatók számára. *Teljes nézetben* felsorolást (118. ábra), míg *Előnézetben* a csatolmányok számát (120. ábra) láthatjuk.

Programozás II. 4. előadás

Nagy Gusztáv, 2010. 03. 13. 01:36 Programozás II Tantárgyi információ, segédanyag

A segédanyagok letölthetőek.

63 olvasás 2 csatolmány

120. ábra: Csatolmányok bevezető nézetben

8.14.4. A csatolmányok beállításai

A *Fájl feltöltések (admin/settings/uploads)* menüben a már említett globális beállítások láthatók (121. ábra). Ha több felhasználói csoportunk van, akkor a beállítások csoportonként eltérőek is lehetnek.

	képek maximális felbontása:
0	SZÉLESSÉGXMAGASSÁG
A maximáli:	;an engedélyezett képméret (például 640×480). Nullára állítva semmilyen korlátozás
nem lép éle képek átme	tbe. Ha egy képkezelő eszközkészlet be van állítva, a megadott méretnél nagyobb reteződnek, hogy illeszkedjenek a beállításhoz.
Fájlok me	gjelenítése alapértelmezésben:
Igen 💌	
A tartalom i	negtekintésekor megjeleníti a csatolt fájlokat.
Alapértelr	nezésben engedélyezett fájl kiterjesztések:
jpg jpeg g	if png txt doc xls pdf ppt pps odt ods odp zip wml
Azok az ala	pértelmezett kiterjesztések, amelyeket használva a felhasználók fájlokat tölthetnek fe
A kiterjeszti	seket szóközzel kell elválasztani, és nem szabad kiírni a kezdő pontot.
Egy feltölt	és maximális mérete alapértelmezés szerint:
4 MI	3
A felhaszná a felhaszná	lók által feltölthető fájlok méretének alapértelmezett felső határa. Ha egy képet tölt fe ló, és azt a maximális felbontás túllépése miatt át kell méretezni, a fájl méretének csak ezután történik meg.
ellenőrzése	
ellenőrzése Az összes	tett fáilméretek alanértelmezett maximuma felhasználónként:

121. ábra: Fájl feltöltések beállításai

A feltöltött állományok kezelésével kapcsolatban érdemes a 4.4.2. fejezetet is átnézni.

8.14.5. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- *feltöltött fájlok megtekintése*: ki láthassa a csatolmányokat
- *fájlok feltöltése*: ki tudjon a tartalma beküldésekor csatolmányokat is feltölteni

8.15. További fejezetekben bemutatásra kerülő alapmodulok

A következő modulokat nem itt, hanem későbbi fejezetekben ismertetjük.

Az Aggregator modul

A modul RSS, RDF és Atom formátumú megosztott tartalmak olvasását teszi lehetővé.

További információk a 11.6. fejezetben olvashatók.

A Blog modul

A modul segítségével könnyen és rendszeresen frissíthető felhasználói blogok hozhatók létre. További információk a 11.4. fejezetben olvashatók.

A Color modul

A modul lehetővé teszi bizonyos sminkek színeinek átállítását. További információk a 13.2. fejezetben olvashatók.

A Comment modul

A modul lehetővé teszi a hozzászólást látogatók számára. További információk a 10.2. fejezetben olvashatók.

A Forum modul

A modul szálakkal követhető eszmecseréknek biztosít teret.

További információk a 11.2. fejezetben olvashatók.

A *Menu* modul

A modul lehetővé teszi navigációs menük egyedi beállítását.

További információ a 6. fejezetben található.

A Profile modul

A modul testre szabható felhasználói profilok létrehozását támogatja.

További információk a 11.1. fejezetben olvashatók.

8.16. Részletesen nem tárgyalt modulok

A következő modulokat – kevésbé általános szerepük miatt – nem tárgyaljuk részletesen.

A Blog API modul

A modul lehetővé teszi tartalmak beküldését XML-RPC alapú blog szerkesztő alkalmazásokkal. A gyakorlatban nem terjedt el e szoftverek használata.

Az OpenID modul

A modul lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy OpenID-vel is be tudjanak lépni a webhelyre.

A PHP Filter modul

A modul beágyazott PHP forráskódok futtatását teszi lehetővé.

A Ping modul

A modul értesít más webhelyeket a tartalom frissüléséről.

A Syslog modul

A modul a Drupal által kiadott üzeneteket naplózza a rendszer naplóba.

9

Felhasználókezelés

A honlapunk kialakításában eddig egyedüli szereplőként vettünk részt. A látogatók visszajelzéseire számítva, vagy ha nem mindenki számára szeretnénk minden tartalmat publikálni, elengedhetetlen lesz a felhasználók kezelésével foglalkoznunk.

Jelenleg tehát kétféle felhasználóval találkozott az oldalunk:

- Névtelen, nem azonosított felhasználó, aki minden publikus tevékenységet megtehet az oldalon.
- Adminisztrátor felhasználó (mi magunk), aki mindent megtehet az oldallal.

9.1. Felhasználók létrehozása

Először is el kell döntenünk, hogy engedélyezni szeretnénk a felhasználók regisztrációját, vagy a felhasználó létrehozás jogát magunknak akarjuk megtartani. Ezt a *Felhasználó be-állításai (admin/user/settings)* oldalon tudjuk beállítani. A kettő közötti átmeneti állapot az adminisztrátori elfogadáshoz kötött regisztráció (122. ábra).

Hasznos lehet az is, ha a regisztráció során "kikényszerítjük" (*E-mail cím szükséges…*) egy valódi e-mail cím megadását, hogy szükség esetén meg tudjuk keresni a felhasználóinkat. (Ez esetben az oldalunknak kell tudni levelet küldeni. pl. XAMPP esetén ez nem működik.)

Érdemes kitölteni a *Regisztrációs irányelvek*et is a későbbi félreértések elkerülése érdekében.

Ez után különböző, a rendszer által (az adminisztrátor nevében) küldött e-mail üzenetek szövegét fogalmazhatjuk át. A legtöbb esetben erre nincs szükség, az alapbeállítások megfelelőek.

122. ábra: Felhasználó beállításai

A felhasználók egy része barátságos gesztusnak veszi, ha regisztrált felhasználóként személyessé tehetik a felhasználói megjelenésüket. Éppen ezért hasznos lehet a felhasználóknak engedélyezni az aláírásuk megszerkesztését és egy személyes képük feltöltését (123. ábra). Az aláírásunk a hozzászólásaink végén fog megjelenni. Megfelelő jogosultsággal rendelkező más felhasználók is láthatják a fényképünket, de akár a tartalmaink vagy hozzászólásaink mellett is megjelenhet.

kep tamogatas:	
Tiltott	
Engedélyezett	
A képek útvonala:	:
pictures	
sites/default/files/ kö	nyvtár egy alkönyvtára, ahol a rendszer a képeket tárolja.
Alapértelmezés sz	zerinti kép:
sites/default/files/	/pictures/avat
Az alapértelmezés s:	zerinti felhasználói kép webcíme. Ez ielenik meg, ha a felhasználó nem töltött
el képet. Üresen is l	haovható.
A kón lognagyobh	márata.
	increte.
LOXCO	
A kepek legnagyobb	meretei, keppontban.
• 1.4. I	Collection to a
A Kep legnagyobb	Tajimerete:
30	
A képek legnagyobb	mérete (kB).
Útmutató a képek	hez:
	setrona soját magunkról szóló arckén
Arckénként cesk /	Sarong sajar magankion szoro arckep () sarong z engedelyezett.
Arcképként csak <	afalal" life and the second in life by a biller fall (above as the second
Arcképként csak « Tehát ha nincs me	gfelelő képed, inkább ne tölts fel semmit.
Arcképként csak < Tehát ha nincs me	gfelelő képed, inkább ne tölts fel semmit.

123. ábra: Felhasználó beállításai

9.2. Felhasználók menedzselése

A létező felhasználóink adatait adminisztrátorként bármikor módosíthatjuk.

Ha sok felhasználónk van, hasznos szolgáltatásokat érhetünk el a *Felhasználók* (*admin/user/user*) adminisztrációs oldalon. Itt felhasználókat listázni, szűrni, vagy akár csoportos műveletet végrehajtani is tudunk (124. ábra).

⁻ elh	nasználók	Lista	Felhasználó	létrehozása		
) Dru Delép artal	pal lehetővé teszi jenek, kilépjenek, mat a saját nevév	a látogató karbantari el, amíg ni	knak, hogy fe thassák a pro ncs saját azor	lhasználókén filjukat stb. E nosítója.	t regisztráljanak gy látogató sem l	az oldalon, küldhet be
[további segítség]						
Fel	használók szűrése	2				
© csoport d1 → Szűrő						
	jogosultság adminisztrációs menü €					
	🔘 állapot	aktív		-		
Fris A k	ssítési lehetőségel kiválasztott felhasz Felhasználói név	k ználók záro Állapot	olásának meg Csoportok	szüntetése → Ennyi ideje tag	 Frissítés Utolsó aktivitás 	Műveletek
	Szabó Árpád	aktív	° d2	5 óra 20 perc	1 óra 12 perc	szerkeszté
	rákóczi ferenc	aktív	° d2	22 óra 4 perc	13 óra 39 perc	szerkeszté

124. ábra: Felhasználók

A tartalmaknál megismertekhez hasonlóan itt is lehetőségünk van szűrni és csoportos műveleteket végrehajtani.

9.3. Jogosultságkezelés

A látogatók regisztrációjának legfontosabb oka, hogy az egyes látogatóknak pont annyi jogot tudjunk adni, mint amennyire (a honlap tulajdonosa szerint) szüksége van. Mivel egy honlap esetén akár sok ezer felhasználó is lehet, lehetetlen lenne (de kisebb létszám esetén sem lenne célszerű) a jogokat felhasználónként meghatározni. Ehelyett a látogatóinkat csoportonként fogjuk jogosultságokkal ellátni. (Természetesen egy látogató több csoportnak is tagja lehet, ekkor a kapott jogok összeadódnak.) Alapértelmezésben két csoport létezik a Drupalban, melyek nem is törölhetők:

- be nem jelentkezett látogató
- azonosított felhasználó

Ezen kívül szerepkörönként újabb csoportokat is létrehozhatunk a *Csoportok* (*admin/user/roles*) oldalon (125. ábra).

Csoportok

A felhasználói csoportok lehetőséget adnak a biztonsági beállítások finomhangolására. A csoportok lehetővé teszik egyazon jogosultsági körrel rendelkező felhasználók együttes kezelését. Csoport lehet például: anonim felhasználók, azonosított felhasználók, moderátorok, adminisztrátorok stb. Ezen az oldalon a csoportok **neveit** lehet meghatározni, a "csoport szerkesztése" oldalon lehet átnevezni és törölni egy csoportot.

Alapértelmezésben két csoport létezik a Drupalban, melyek nem törölhetők:

- Anonim felhasználók: nem regisztrált, illetve nem belépett felhasználók, vagy más néven látogatók.
- Azonosított felhasználók: ebbe a csoportba kerül automatikusan minden regisztrált felhasználó.

Név	Műveletek	
be nem jelentkezett látogató	blokkolt	jogosultságok szerkesztése
azonosított felhasználó	blokkolt	jogosultságok szerkesztése
Szerkesztő	csoport szerkesztése	jogosultságok szerkesztése
	Csoport hozzáadása	

125. ábra: Csoportok

A tényleges jogokat tehát csoportoknak (vagyis a csoport tagjainak) engedélyezhetjük. A *jogosultságok szerkesztése* link után csoportonként, míg a *Jogosultságok (admin/user/per-missions)* oldalon az összes csoportnak együtt tudjuk a jogosultságait szerkeszteni (126. ábra).

Érdemes még itt megjegyezni azt az elvet, hogy az azonosított felhasználónak adott jog minden további csoportnak is megadja a jogot, hiszen ezek a további csoportok az azonosított felhasználók részhalmazai. A további csoportok oszlopaiba csak a speciális további jogokat kell bejelölnünk.

Jól látható az is, hogy a jogosultságok modulonkénti bontásban találhatóak.

Jogosultságok

A jogosultságok segítségével határozható meg, hogy melyik felhasználó mit tehet a webhelyen. Minden felhasználói csoport (amelyeket a csoportok oldalon lehet létrehozni) egyedi jogosultságokkal rendelkezik. Például az "adminisztrátorok" csoportba tartozó felhasználóknak meg lehet adni a "tartalmak adminisztrációja" jogot, de ugyanezt a jogosultságot az átlagos "authenticated" felhasználó nem kapja meg. A jogosultságok lehetővé teszik, hogy kiemelt felhasználók (például előfizetők) több szolgáltatást érhessenek el. Segítségükkel ráadásul megoszthatjuk forgalmas webhelyünk üzemeltetésének terheit annak megbízható felhasználóival.

Jogosultság	be nem jelentkezett látogató	azonosított felhasználó	Szerkesztő
admin_menu modul			
access administration menu			
display drupal links			
block modul			
blokkok adminisztrációja			
blokk láthatóság beállítása PHP kóddal			
comment modul			
hozzászólások hozzáférése	\checkmark	\checkmark	
hozzászólások adminisztrációja			
hozzászólások beküldése		\checkmark	
hozzászólások beküldése elfogadás nélkül		V	

126. ábra: Jogosultságok beállítása

9.4. Jogosultságok

A User modul beállítható jogosultságai:

- *felhasználói profilok hozzáférése*: ki tudja a felhasználók adatlapkait megnézni
- *felhasználói név megváltoztatása*: ki tudja a saját felhasználónevét megváltoztatni
- *jogosultságok szerkesztése*: ki tudja a 126. ábrán látható oldalt elérni
- felhasználók adminisztrációja: ki tudja bármelyik felhasználó összes adatát (közöttük a csoporttagságát) módosítani

10

Blog oldal kialakítása

A blog oldal alapvető funkciói közé az időrendben megjelenő bejegyzések és a hozzáfűzött megjegyzések tartoznak. Éppen ezért az oldal kialakításához megfelel akár az alapértelmezett *Írás* tartalomtípus is, esetleg *Bejegyzés*re, *Blogbejegyzés*re vagy *Post*-ra módosítva.

Megjegyzés: Jelen megoldás egy egyszemélyes blog oldal kialakításáról szól, és nem keverendő össze a *Blog* alapmodul használatával (11.4. fejezet).

10.1. Tartalmaink címkézése

Blog oldalak esetén tipikusnak számít a címkék (más néven tagok) alkalmazása. Ennek érdekében az alaprendszer moduljai közül a már megismert *Taxonomy* modult (8.9. fejezet) kell használnunk.

Először is hozzunk létre a *Taxonómia (admin/content/taxonomy)* adminisztrációs oldalon egy új szótárat (*admin/content/taxonomy/add/vocabulary*), például *Témák* névvel (127. ábra).

Tartalomtípusok: □ Oldal ☑ Írás Azoknak a tartalomtípusok listája, melyek ezt a szótárt használják.
▽ Beállítások
 Jelölők A vesszővel elválasztott kifejezések a tartalom beküldésekor jönnek létre.
Többszörös választás Engedélyezi a tartalmak számára, hogy több ebbe a szótárba tartozó kifejezéshez kapcsolódjanak (szabad címkézés esetén mindig engedélyezett).
 Szükséges A tartalmaknak legalább egy ebbe a szótárba tartozó kifejezéshez kapcsolódniuk kell.
Súly: □ ▼ A szótárak a súlyozásuknak megfelelően növekvő sorrendben jelennek meg.

127. ábra: Témák szótár létrehozása

A *Jelölők* és *Többszörös választás* hatására a tartalmaink beküldésekor a *Cím* mező után megjelenő *Témák* mezőbe a kapcsolódó címkéinket írhatjuk be (128. ábra).

Cím: *		
Elindul a hor	Ilap fejlesztése	
Témák:		

128. ábra: Címkék megadása

A beírásnál eddig még nem használt címkéket is definiálhatunk, de akár egy korábban használt címkét is kereshetünk. Ez utóbbi esetben elég néhány betűt begépelni a címkénkből, és máris elkezd animálni a sor végén található kis (eddig üres kört formázó) képünk.

Megjegyzés: A háttérben aszinkron kérések futnak le a szerver felé, az AJAX technológiát felhasználva.

A találati listából már könnyedén választhatunk.

Érdemes még megemlíteni, hogy a címkéket egymástól vessző karakterrel kell elválasztanunk, és sok más rendszertől eltérően szóközöket is tartalmazhat. A címkézéssel nem csak egyszerű információt közöltünk a látogatóinkkal, hanem egy újabb navigációs lehetőséget is nyújthatunk: a kész tartalmaink valamelyik címkéjére kattintva a választott címkéhez tartozó összes bejegyzés listája jelenik meg.

10.2. A Comment modul

A blog (és közösségi) oldalaknál nagy jelentőséggel bír a látogatók interakciójának lehetősége: ez először is a hozzászólások lehetőségében nyilvánul meg.

Kapcsoljuk be a *Comment* modult, majd konfiguráljuk az egyes tartalomtípusok beállításainál, a *Hozzászólás-beküldési beállítások*nál (129. ábra).

- ∇ Hozz	zászólás-beküldési beállítások
Hozzász	zólások alapértelmezett beállítása:
O Tilto	tt
O Csak	: olvasható
💿 Olva	sható/Írható
A <i>hozzász</i> felülbírálh	<i>ólások adminisztrációja</i> jogosultsággal rendelkező felhasználók az alapértelmezést atják.
Alapérte	elmezett megjelenítési mód:
O Egys	zerű (csak címek)
O Egys	zerű (teljes)
O Beág	jyazott (csak címek)
ා Beág	yyazott (teljes)
A hozzász is megjele	ólások alapértelmezett megjelenítési módja. A teljes nézet a hozzászólások törzsét :níti, a szálkövető nézet a válaszokat csoportosítva listázza.
Alapérte	elmezett megjelenítési sorrend:
🖲 Dátu	ım - újabbak elöl
O Dátu	ım - régebbiek elöl
Alapértein sorrend m beállításai	nezett hozzászólás-megjelenítési sorrend új és névtelen felhasználók számára. A legváltoztatható a hozzászólás-irányítópult segítségével. Regisztrált felhasználók t a rendszer megjegyzi.

129. ábra: Hozzászólás-beküldési beállítások

A beállítások két fő csoportra bonthatók abból a szempontból, hogy milyen hatóköre lesz a beállításoknak. Az első csoport kivételével a beállítások minden, az adott tartalomtípusba tartozó tartalomra fognak vonatkozni. Így e beállítások módosítása utólag is minden tartalomra (esetünkben *Írás*ra) vonatkozni fog. Csak a *Hozzászólások alapértelmezett beállítása* lesz az, amelyik csupán alapértelmezése lesz a beküldött tartalmaknak, de ezt tartalmanként, utólag is felülbírálhatjuk egy tartalom beküldésénél, vagy szerkesztésénél.

Megjegyzés: Ezért ha egy tartalomtípusnál elfelejtjük a hozzászólásokat engedélyezni, és így küldünk be valamennyi tartalmat, akkor ezt a beállítást nem csak a tartalomtípusnál, hanem minden egyes tartalomnál utólag, kézzel kell korrigálnunk.

Érdemes szót ejteni a kevésbé triviális középső *Csak olvasható* választási lehetőségről is. E beállítás hatására az eddigi hozzászólások látszanak ugyan, de új hozzászólás már nem tehető. Lényegében tehát a fórumokon szokásos téma lezárásnak felel meg.

A további beállítások többségéről kár lenne a szót szaporítani, a súgó szövegek elegendőek a megértéshez.

Érdemes még megemlíteni, hogy a *Hozzászólások (admin/content/comment)* adminisztrációs oldal alapértelmezett (*Listázás*) fülén hasonló listázási és tömeges módosítási lehetőségeik vannak, mint a *Tartalom* adminisztrációs oldalon a tartalmainkra nézve.

10.2.1. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- hozzászólások hozzáférése: ki lássa a hozzászólásokat
- *hozzászólások adminisztrációja*: ki legyen moderátor
- hozzászólások beküldése: ki tudjon hozzászólni (ha a következő jog nincs meg valakinek, akkor moderálási sorba fognak kerülni a hozzászólásai)
- hozzászólások beküldése elfogadás nélkül: ki tudjon a moderálási sort kihagyva, egyből megjelenő hozzászólást beküldeni

11

Közösségi oldal kialakítása

A közösségi oldal – jegyzetünk szempontjából – elsősorban a közösségi tartalom-előállítás, és csak másodsorban a közösségi kapcsolatok alakítása köré épülő szolgáltatásokat jelenti.

A közösségi oldalaknál a 10.2. fejezetben bemutatott *Comment* modul alapvető jelentőségű. A következő modulok szintén gyakoriak közösségi oldalaknál.

11.1. A Profile modul

Gyakori, hogy a közösségi oldalaknál nem csak az alapértelmezett adatokat (13. ábra) szeretnénk mások számára közzétenni, hanem egyéb információkat is (130. ábra). De az is előfordulhat, hogy nem is a közzététel, hanem éppen privát adatok (pl. számlázási cím) gyűjtése a célunk. E célokat a *Profile* alapmodullal tudjuk megvalósítani.

Nagy Gusztáv		
Személyes		
Gyülekezetem	A Kecskeméti Baptista Gyülekezet tagja vagyok	
Gyülekezeti aktivitás Ezen kívül a Helvéciai házi csopo	Nagy családommal elsősorban a vasárnap délelőtti istentiszteletre tudunk elju rtot vezetem. Végül ezt a honlapot is szerkesztem.	tni
Telefonszámom	20/886-0628	
Honlapom, blogom címe	http://nagygusztav.hu	
Történet		
Ennyi ideje regisztrált	14 hét 10 óra	

130. ábra: Felhasználói adatok a Profile modullal

Az *admin/user/profile* oldalon (131. ábra) tudunk újabb mezőket felvenni, vagy a meglévőket szerkeszteni, törölni a honlap céljainak megfelelően.

Profilok

Ezen az oldalon látható a *Saját adatok* című oldalon megjelenő egyéni profilmezők listája. A hasonló vagy kapcsolódó mezőket közös kategória alá rendelve az oldal rendezettebbé tehető. Új kategória létrehozása (vagy meglévő szerkesztése) egy profilmező szerkesztésével és új kategórianév hozzáadásával történik. Egy mező kategória-besorolásának megváltoztatása, vagy a kategórián belül a mezők újrarendezése "fogd és vidd" módszerrel történik: a bal egérgombbal a Cím oszlopban látható ikonra kattintva és a gombot lenyomvatartva a mező áthúzható az új helyre. A változtatások elmentéséhez a Mentés gombra kell kattintani a lap alján.

[további segítség...]

Cín	ı	Név	Típus	Műveletek	
++	Gyülekezetem	profile_gyulekezet	selection	szerkesztés	törlés
+++	Gyülekezeti aktivitás	profile_aktiv	textarea	szerkesztés	törlés
+++	Telefonszámom	profile_telefon	textfield	szerkesztés	törlés
+++	Honlapom, blogom címe	profile_honlap	textfield	szerkesztés	törlés

Beállítások mentése

Új mező hozzáadása

- egysoros szövegmező
- többsoros szövegmező
- jelölőnégyzet
- választólista
- szabad formátumú lista
- ° URL
- dátum

131. ábra: Profil szerkesztése

A mezőtípusok jelentése:

Mező	HTML eredmény	Példák
egysoros szövegmező	<i>text</i> típusú <i>input</i> mező	lánykori név hobbi
többsoros szövegmező	<i>textarea</i> mező	lakcím önéletrajz

Mező	HTML eredmény	Példák
jelölőnégyzet	<i>checkbox</i> típusú <i>input</i> mező	dohányzom
választólista	select mező	iskolai végzettség családi állapot
szabad formátumú lista	textarea mező	kedvenc együtteseim
URL	<i>a</i> elem	honlapom
dátum	<i>input</i> mező dátum megengedett értékkel	születési dátum

Példaként nézzünk meg egy választólista létrehozását (132. ábra).

Mezo De	iállítások
Kategór	ia: *
Személy	es O
A kategói Például: ,	ia, amelyhez az új mező tartozik. A kategóriák a mezők logikai csoportosítására szolgálnak. Személyes információk".
Cím: *	
Iskolai v	réazettséa
Az új me;	
<i>.</i>	7
Urlapme	ZŐ NEVE: *
profile_i	skolai_vegzettseg
Az űrlapm szerepel.	iező neve. Ez a név a felhasználók számára nem látható, csak a HTML kódban és a webcímekben A névütközések elkerülése érdekében ajánlott a profile_ előtag használata a mezőnevek előtt. Névelékésés (A blackbelgen) szeridíte berekterek berer (lete eremendélesett) szél at erem
szabad a) es alanuzas (_) kivetelevel specialis karakterek nasznalata nem engedelyezett, szokozoket sen kalmazni. Például: "profile_favorite_color", vagy egyszerűen "profile_color".
Manyará	izat:
Magyara A legma	ázat: gasabb iskolai végzettségét jelölje meg.
Magyara A legma	ázat: gasabb iskolai végzettségét jelölje meg.
Magyari A legma A mezőhö nem szük	ázat: gasabb iskolai végzettségét jelölje meg.
Magyari A legma A mezőhő nem szük Választá	ázat: gasabb iskolai végzettségét jelölje meg.
Magyari A legma A mezőhő nem szük Választá 8 általár	ázat: gasabb iskolai végzettségét jelölje meg.

132. ábra: Profil mező létrehozása

A felhasználó saját adatainak szerkesztésekor (*user/*/edit*) több fülön láthatjuk azokat. A *Kategória* megadásával a profil mezők nevesített csoportjait hozhatjuk létre. A bevitt szöveg fog a füleken látszani (134. ábra, *főiskola* szó).

Meg kell adnunk egy emberi és gépi azonosítót, és magyarázó szöveget is írhatunk. A példánkban a *Választási lehetőségeket* is meg kell adnunk.

Megjegyzés: Természetesen ez csak listáknál szükséges, más mezőknél nem.

A Láthatóság a mező megjelenésének pontos helyét definiálja (133. ábra).

O Rejtett p	rofilmező, tartalma csak az adminisztrátor által olvasható, illetve modulok és
sminkek szár	nára elérhető.
O Személye	es mező, tartalma csak arra jogosult felhasználók számára hozzáférhető.
Nyilváno:	s mező, megjelenik a profiloldalon, de nem szerepel a tagokat listázó áttekintő
oldalakon.	
O Nyilváno:	s mező, megjelenik a profiloldalon és a tagokat listázó áttekintő oldalakon is.
Oldal címe:	
Az ebben a m	ezőben azonos értéket megadó felhasználók listájának címe. A címben a *value kifejezést a
megfelelő érté értelme beállít	k helyettesíti. Például: "Azon felhasználóink, akiknek kedvenc színe %value". Csak akkor va ani, ha a mező nyilvános.
megfelelő érté értelme beállít Súly:	k helyettesíti. Például: "Azon felhasználóink, akiknek kedvenc színe %value". Csak akkor va ani, ha a mező nyilvános.
megfelelő érté értelme beállít Súly: O V	k helyettesíti. Például: "Azon felhasználóink, akiknek kedvenc színe %value". Csak akkor va ani, ha a mező nyilvános.
megfelelő érté értelme beállít Súly: O v A súly határoz "felemelkedne	k helyettesíti. Például: "Azon felhasználóink, akiknek kedvenc színe %value". Csak akkor va ani, ha a mező nyilvános. za meg a mezők kategórián belüli megjelenésének sorrendjét. A könnyebb mezők k" a kategória teteje felé, a nehezebbek "lesűllyednek".
megfelelő érté értelme beállít Súly: O v A súly határoz: "felemelkedne O A mező é	k helyettesíti. Például: "Azon felhasználóink, akiknek kedvenc színe %value". Csak akkor va ani, ha a mező nyilvános. za meg a mezők kategórián belüli megjelenésének sorrendjét. A könnyebb mezők k" a kategória teteje felé, a nehezebbek "lesűllyednek". rtéke gépelés közben automatikusan kiegészül.
megfelelő érté értelme beállít OV A súly határoz "felemelkedne For security, a	k helyettesíti. Például: "Azon felhasználóink, akiknek kedvenc színe %value". Csak akkor va ani, ha a mező nyilvános. za meg a mezők kategórián belüli megjelenésének sorrendjét. A könnyebb mezők k" a kategória teteje felé, a nehezebbek "lesűllyednek". rtéke gépelés közben automatikusan kiegészül. uto-complete will be disabled if the user does not have access to user profiles.
megfelelő érté értelme beállít OV A súly határoz "felemelkedne For security, av A felhasz	k helyettesíti. Például: "Azon felhasználóink, akiknek kedvenc színe %value". Csak akkor va ani, ha a mező nyilvános. k" a kategória teteje felé, a nehezebbek "lesűllyednek". rtéke gépelés közben automatikusan kiegészül. uto-complete will be disabled if the user does not have access to user profiles. nálónak meg kell adnia egy értéket.

133. ábra: Profil mező létrehozása

Külön érdekesség (a példában később ki is használjuk), hogy az *Oldal címe* megadásával még felhasználókat áttekintő oldalakat is kérhetünk. (Példánkban az ugyanazon iskolai végzettségűeket listázhatjuk ki együtt.)

A gépelés közbeni kiegészítés pl. egy lakóhely mezőnél jól jöhet, amikor sok felhasználó azonos települést fog megadni, így már az első néhány betű után választhatunk a megjelenő listából.

Végül a mező kötelező kitöltését, és a regisztrációkor való kitöltés lehetőségét is előírhatjuk.

Érdemes még megemlíteni, hogy egyes beállítási kombinációk nem értelmesek, ezért hibaüzenetet kapunk. Két példa:

 Rejtett profilmezőt nem tehetünk regisztrációs űrlapra, de nem is tehetjük kötelezővé a kitöltését. Kötelező mező esetén a regisztrációs űrlapon is mutatnunk kell, hogy ki lehessen tölteni.

A látogató a regisztrációnál, vagy utólagos szerkesztésnél (134. ábra) kiválaszthatja a rá jellemző beállítást.

Meglekintes 32	zerkesztes	OpenID azonosítók	Követés	Kapcsola
Saját adatok S	zemélyes			
Személyes				
8 általános 🔽 8 általános kola középiskola technikum főiskola	ai végzettségétj.	elölje meg.		

134. ábra: Saját profil szerkesztése

Ha az *Oldal címét* is megadjuk (*Iskolai végzettsége: %value*), akkor a profil oldalon nem csak szövegként, hanem linkként jelenik meg a beállított érték (135. ábra).

Nagy Gusztáv Megtekintés Szerkesztés	OpenID azonosítók	Követés	Kapcsolat
Személyes			
Iskolai végzettség főiskola			
Történet			
Ennyi ideje regisztrált felhasználó 12 hét 6 nap			
Blog Friss blogbejegyzések			

135. ábra: Saját profil beállított "Oldal címe" értékkel

A főiskola szóra kattintás után az ugyanolyan végzettségűek listáját láthatjuk.

11.2. A Forum modul

A *Forum* modul célját talán nem érdemes túlságosan részletezni, a témakörökbe osztható, *Téma* mentén szerveződő többszereplős beszélgetéseket értjük alatta. A *Forum* alapmodul, a *Comment* és a *Taxonomy* modul bekapcsolása szükséges a működéséhez.

A modul engedélyezésekor automatikusan létrejön a *Fórum téma* tartalomtípus, amit céljainknak megfelelően konfigurálhatunk (*admin/content/node-type/forum*).

Ezen kívül létrejön a kategóriák között is egy új szótár *Forums* néven. Ennek a szótárnak a használatával tudjuk meghatározni a klasszikus fórumok működésénél megszokott témakörök rendszerét. A szótárt szerkesztve (*admin/content/taxonomy/edit/vocabulary/**) láthatjuk, hogy a fórum néhány területen korlátozza a szokásos *Taxonomy* beállításokat: például nem engedélyezi egy téma több kifejezéshez kapcsolását, vagy a szabad szavas témamegjelölést. A szótár nevét mindenképpen érdemes megváltoztatni, pl. *Fórum témá*ra.

Bár elvileg itt is felépíthetjük a fórum kategóriáinkat, célszerűbb az *Adminisztráció* menü *Fórum* menüpontját (*admin/content/forum*) megkeresni (136. ábra).

Ezen az oldalon a fo	órumok és csoportok listáia lát	ható. A csoportok fórumo	okat
artalmazhatnak, a	fórumok pedia fórumtémákat (a fórumtéma az eszmecs	sere nvitó
ejegyzése). Fórum	iok és csoportok más fórumoki	oa és csoportokba helyez	zésével hierarchiku:
truktúra alakítható) ki. A fórumok és csoportok "fo	ogd és vidd″ módszerrel i	s áthelyezhetők: a
vév oszlopban az ik	on fölött bal egérgombbal kat	tintva és a gombot lenyo	mva tartva húzhato
•			
át a fórum vagy fóru	umcsoport az új helyre. A válto	ztatások elmentéséhez a	a Mentés gombra
át a fórum vagy fóru ell kattintani a lap	umcsoport az új helyre. A válto alján.	ztatások elmentéséhez a	a Mentés gombra
át a fórum vagy fóru (ell kattintani a lap	umcsoport az új helyre. A válto alján.	oztatások elmentéséhez (a Mentés gombra [további segítség
át a fórum vagy fóru «ell kattintani a lap Név	umcsoport az új helyre. A válto alján. Műveletek	oztatások elmentéséhez a	a Mentés gombra [további segítség
át a fórum vagy fóru kell kattintani a lap Név Még egy csoport vag	umcsoport az új helyre. A válto alján. Műveletek gy fórum sincs beállítva. A csopo	ztatások elmentéséhez a ort hozzáadása és a fórum	a Mentés gombra [további segítség <i>hozzáadása oldalak</i>

136. ábra: Fórum témák listája

Itt a *Beállítások* (*admin/content/forum/settings*) fülön néhány – magáért beszélő – beállítást tehetünk meg.

Az igazi érdekesség viszont, hogy a fórumainkat itt listázva megjelenik a csoport (*contai-ner*) fogalma. Itt tehát olyan fórum csoportokat tudunk létrehozni, amelyek csak a tartalmazott fórumok miatt vannak, közvetlen témát indítani nem tudunk bennük. (Példának tökéletesen megteszi egy *Állás* csoport, amely a tartalmazott *Állást keres* és *Állást kínál* fórumokon keresztül lesz használható, de közvetlenül nem.) Az eredmény a *Lista* oldalon (137. ábra) látható.

÷ Ál	llás	csoport szerkesztése
+	Állást kínál	fórum szerkesztése
÷	Állást keres	fórum szerkesztése

137. ábra: Csoport és fórumok létrehozása

Az elkészült fórumunk a *forum* útvonalon máris elérhető (138. ábra). Érdemes azonban egy menüpontként is elhelyezni egy jól látható helyen.

Fórι Új Fór	um téma rumtéma beküldése	9		
Fórum		Témák	Hozzászólások	Utolsó beküldés
Állás	5			
\bowtie	Állást kínál	0	0	-
\bowtie	Állást keres	0	0	_

^{138.} ábra: Fórum kezdőoldal

11.2.1. A Drupal fórum filozófiája

Érdemes megjegyezni, hogy a Drupal az egyes nagy fórumokon kialakult, sok ezer megjegyzést tartalmazó áttekinthetetlen és követhetetlen fórum helyett egy sokkal logikusabb megközelítést támogat.

- új kérdés: minden újabb felmerülő téma, kérdés egy új *Fórum téma* tartalom beküldésével indul
- néhány válasz: sok ezer helyett néhány válasz is elegendő (a sok hozzászólás előbbutóbb menetrendszerűen elkanyarodik az eredeti témától)
- **szálak a válaszok követésére**: a *Comment* modul beállításaival konfigurálható
- a hozzászólások lezárhatók: a *Comment* modul beállításaival (*csak olvasható*)
- az új témák és hozzászólások követhetők: ehhez a *Fórum* kezdőoldala (138. ábra) mellett a *Tracker* (114. ábra) is kiváló megoldás.

11.2.2. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- *fórumok adminisztrációja*: ki tudja a fórum csoportokat, kategóriákat szerkeszteni
- fórumtéma létrehozása: ki tudjon új témát indítani (új Fórum téma tartalmat beküldeni)
- *fórumtémák törlése*: ki tudjon egy tetszőleges témát (és a rá érkező hozzászólásokat) törölni
- saját fórumtémák törlése: ki tudja a saját témáját (és a rá érkező hozzászólásokat) törölni
- *fórumtémák szerkesztése*: ki tudja bármelyik fórum témát szerkeszteni (vagyis moderálni)
- *saját fórumtémák szerkesztése*: ki tudja a saját fórum témáját szerkeszteni

11.3. A Poll modul

A *Poll* modul segítségével klasszikus szavazás bonyolítható le. A modul a Drupal alapmoduljai között bekapcsolható, ezután egy új tartalomtípusként (*poll*) jelenik meg. Küldjünk be egy új szavazást (139. ábra).

A szavazás beküldésekor a szokásos cím mező a *Kérdés* nevet kapja. Alapértelmezetten két válasz lehetőséget adhatunk meg, de ez bővíthető. Érdemes az ábrán megfigyelni, hogy a szavazási lehetőségek szövegén kívül a szavazatok alapértelmezett számát (*0*) is módosíthatjuk.

Megjegyzés: Itt nem feltétlenül csalási lehetőségre kell gondolni, akár egy máshol elkezdett szavazást is lehet ilyen módon folytatni.

A beküldéskor beállíthatjuk a szavazás időtartamát, illetve bármikor kézzel is lezárhatjuk a szavazást, ha utólag szerkesztjük.

etszik a honlap?	
Lehetőség	Szavazatszám
Igen	0
Nem	0
Szavazás állapota:	
O Lezárt	
Ha egy szavazás lezárt, a látogatók nem voksolhatnak egy lehetőség	ére sem tovább.
Szavazás időtartama:	
Korlátlan 🗙	

139. ábra: Szavazás beküldése

A *Szavazást* (140. ábra) akár címlapra is beküldhetjük, de hasznos lehetősége még a modulnak a *Legfrissebb szavazás* blokk is. Így mindig lesz egy aktuális szavazás az oldalon.

Az ábrán érdemes még megfigyelni, hogy – megfelelő jogosultság esetén – a szavazatok pontos adatait is megtekinthetjük (*Eredmények*, *node*/*/votes).

T etszik a honl Megtekintés	ap? Szerkesztés	Vázlat	Követés	Eredmények	Szavazatok
Tetszik a honlapi	? Szavazás létre	jött.			
2009.07.07.12:22 -	– Nagy Gusztáv				
		() Igen		
		(D Nem		
		Sz	avazás		

140. ábra: Szavazás beküldve, lehet szavazni

11.3.1. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- *szavazás létrehozása*: ki tudjon szavazás típusú tartalmat beküldeni
- *saját szavazás törlése*: ki tudja a saját szavazás típusú tartalmát törölni
- *bármely szavazás törlése*: ki tudja bármely szavazás típusú tartalmat törölni
- *saját szavazás szerkesztése*: ki tudja a saját szavazás típusú tartalmát szerkeszteni
- bármely szavazás szerkesztése: ki tudja bármely szavazás típusú tartalmat szerkeszteni
- *szavazás*: ki tudjon szavazatot leadni
- *saját szavazat visszavonása*: ki tudja szavazatát visszavonni
- *szavazatok adatainak megtekintése*: ki tudja a szavazatokat visszakövetni felhasználónév vagy (nem regisztrált szavazó esetén) IP cím alapján

11.4. A Blog modul

Első ránézésre furcsának tűnhet, hogy a *Blog* modul nem a 10. fejezetben került elő. Ha azonban alaposabban megnézzük a modul szolgáltatásait, akkor jól látszik, hogy olyan oldalak esetén a leghasznosabb, ahol több felhasználó egy oldal keretein belül blogol⁷⁰.

A *Blog* modul engedélyezése után elérhetővé válik a *Blogbejegyzés* tartalomtípus, amit persze kedvünk szerint testre szabhatunk⁷¹, vagy például szótárt hozhatunk létre a címkézéshez, végül pedig szabályozhatjuk (*Jogosultságok*), hogy mely csoportok hozhassanak létre *Blogbejegyzést*. A jogosultsággal rendelkező felhasználók máris tudnak bejegyzést beküldeni (*node/add/blog*).

A beküldés után a bejegyzésnél jól láthatóan megjelenik a blogbejegyzésre való utalás is a címkékhez hasonlóan (141. ábra).

⁷⁰ Néhány kiegészítő modullal akár a HTTP://BLOG.HU szolgáltatását is megközelíthetjük.

⁷¹ A HTTP://WWW.GAMF.HU/ oldalon például *Oktatói oldal*lá nevezve, az oktatók tanítási információk közzétételére használhatják.

	5	100000	Juai		
Megtekintés	Szerkesztés	Követés	Vázlat	Clone	
By Nagy Gusztáv - Tagged: Honlap -	augusztus 17th, : ajánló	2007			
Miért gondolod, ho	gy egyedül vagy a	hiteddel? "Hé,	kölyök! A törz	s befogad."	
Általában nem vag felkeltette az érdek	yok közösségi olda (lődésemet. Ahogy	l párti, de a De lesz rá időm, a	ekk keresztér alaposabban m	ny közösségi o negnézem mag	ldal⊮ amnak.
🗬 Nagy Gusztáv b	logja 🧠 Új hozza	ászólás 396	olvasás		

141. ábra: Blogbejegyzés beküldés után

Természetesen itt is linkről van szó, a *Nagy Gusztáv blogja* linkre kattintva a tulajdonos további bejegyzései is elérhetővé válnak. Ehhez hasonló funkciójú *Friss blogbejegyzések* hivatkozás kerül a felhasználói oldalra is (142. ábra).

142. ábra: A blogbejegyzések elérhetők a felhasználói oldalról is

A modulnak az is hasznos szolgáltatása, hogy egyedi RSS csatornát kérhetünk felhasználónként. (Például a http://kbgy.hu/blog/1/feed útvonalon.)

11.4.1. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- *blogbejegyzések létrehozása*: ki blogolhasson
- *bármely blogbejegyzés törlése*: ki moderálhasson
- saját blogbejegyzések törlése: ki törölhesse a saját bejegyzését

- bármely blogbejegyzés szerkesztése: ki moderálhasson
- *saját blog szerkesztése*: ki módosíthassa a beküldés után a saját bejegyzését

11.5. Tartalmak megosztása RSS csatornákon

Először nézzük meg röviden⁷², mi is az RSS:

"Az RSS webes együttműködésre szolgáló XML állományformátumok családja, mely megkíméli a felhasználókat attól, hogy az ilyen megoldást használó weboldalakat rendszeresen kelljen látogatniuk az új tartalom ellenőrzése miatt, vagy levélben kelljen értesítést kapniuk erről. Egy feed-olvasóként vagy aggregátorként ismert program képes ellenőrizni az RSS-t használó weboldalakat a felhasználó helyett és képes megjeleníteni a frissített cikkeket. (Például a csak hetente-havonta frissülő, de egyébként érdekes blogokat nem kell minden nap meglátogatni, hogy van-e rajtuk új poszt, ha van, akkor az megjelenik a feed-olvasóban.)"³

A kezdőoldalon is megjelenő tartalmaink megosztására könnyedén tudunk szolgáltatást nyújtani. Ennek legegyszerűbb módja a Tartalom megosztása blokk (143. ábra) bekapcsolása, aminek hatására elérhetővé válik egy RSS ikon, amihez az *rss.xml* útvonal van rendelve.

143. ábra: Tartalom megosztás

Ezen kívül bizonyos sminkek (az alapértelmezett *Garland* is) speciálisabb RSS csatornákhoz is adhatnak linkeket, pl. a *Kategóriák* alapján (pl. *taxonomy/term/31/feed* útvonal), vagy a *Blog* modul csoportosítása szerint (*blog/1/feed*).

Megjegyzés: Az RSS csatornákat nem a smink állítja elő, csak az útvonalakat leshetjük el belőle.

11.6. Az Aggregator modul

Az *Aggregator* modul lehetővé teszi, hogy a honlapunkon más honlapok RSS kimeneteit automatikusan megjelenítsük.

Nézzük meg a Hírolvasó (admin/content/aggregator) oldalt (144. ábra).

⁷² Érdemes az HTTP://ITMEGOLDASOK.HU/BLOG/PLUGIN/TAG/RSS cikkeket elolvasni.

⁷³ Forrás: http://hu.wikipedia.org/wiki/RSS

Hírolva Lista	asó Kategó	iria hozzáadása	Hírcsatorna hozzáadása	Beállítások
Webhely címeit és RSS ⊮, R	vek ezrei (l s időnként DF & és At	különösen híroldala tartalmát is ilyen s om& szabványoka	ak és blogok) teszik közzé a zabványos formátumú forra t támogatja.	a legújabb tartalmaik ásokban. A hírolvasó az
A rendsz csatorna bekapcs	zerben lév a kategóriá olható és	ő hírcsatornák listá ihoz egy <i>legfrissebl</i> elhelyezhető valan	ja újabbakkal is bővíthető. b <i>elemeket</i> listázó blokk is e nely régióba a blokk adminis	Minden csatornához és lérhatő, mely sztrációs oldalon.
Hírcsat	ornák átt	ekintése		[további segítség]
Cím	Elemek	Legutóbbi frissít	tés Következő frissí	tés Műveletek
Kategó	riák áttek	intése		

144. ábra: A Hírolvasó áttekintése

11.6.1. Hírcsatorna létrehozása

A csatorna egyetlen RSS forrás definiálását, a letöltések elvégzését és publikálását teszi lehetővé. Működéséhez *cron* futtatás szükséges, hiszen nem állandóan, csak bizonyos időközönként van szükség (és lehetőség) a távoli szerver meglátogatására, a csatorna tartalmainak letöltésére.

A *Hírcsatorna hozzáadása* linkkel hozzunk létre egy új csatornát (145. ábra). A *Cím*en kívül természetesen az *URL*-t és a *Frissítési időköz*t is meg kell adnunk. (Ez utóbbi az az idő, amennyi maximális késéssel az RSS tartalmak megjelennek az oldalunkon.)

145. ábra: Hírcsatorna létrehozása

A csatorna kimenetét a hozzá tartozó blokk bekapcsolásával tekinthetjük meg (146. ábra).

146. ábra: Hírolvasó blokk

Ez a blokk igazából csak egy link gyűjtemény a távoli weboldal tartalmaira. De a 146. ábrán érdemes még megfigyelni, hogy megfelelő jogosultságokkal lehetőségünk van egyetlen gombnyomással (*b*) a tartalomra reflektálva saját tartalmat létrehozni is.

További érdekes lehetőségeket nyújt a *kategóriák* használata, amivel több RSS csatorna tartalmát együtt, egy blokkban tudjuk kezelni.

11.6.2. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- hírcsatornák hozzáférése: ki láthassa az aggregált tartalmakat
- hírcsatornák adminisztrációja: ki szerkeszthesse a hírcsatornákat és kategóriákat

12

További modulok kiválasztása, telepítése

Ahogy az eddigiekben láthattuk, a Drupal alapcsomagjában található alap (*core*) modulok segítségével igen sok szolgálatatáshoz jutunk. A Drupal erejét tovább növeli, hogy az 6-os verzióhoz több ezer kiegészítő modul érhető el. Természetesen ezen modulok minőségében nem bízhatunk meg ugyanúgy, "vakon", mint az alap modulok esetén, de körültekintő al-kalmazásukkal igen sok programozói munkától kímélhetjük meg magunkat.

A következő moduloknak csak a szerző által fontosabbnak ítélt beállításai, funkciói kerülnek bemutatásra.

12.1. Bevezető

A fontosabb modulok ismertetése előtt nézzünk meg néhány bevezető témát.

12.1.1. Hogyan válasszunk modult?

A modul jó minőségére utaló jelek, ha

- ez már a sokadik verzió (tehát nem 0.1, hanem pl. 1.6-os)
- van hozzá minél több nyelvi fordítás (vannak, akik annyira jónak tartják, hogy a fordításra időt szánnak)
- a http://drupal.hu-n pozitív értelemben utalnak rá
- sokan használják

Most néhány olyan kiegészítő modullal folytatjuk ismerkedésünket, amelyek általánosan használhatóak, és a szerző saját tapasztalatai szerint is megfelelnek az elvárásoknak. Természetesen nagy átfedés van a fejezet és a Drupal közösség által preferált modulok között:

- A legtöbb helyen használt modulok: http://drupal.org/project/modules?solrsort=sis_project_release_usage desc
- A fejlesztők kedvenc moduljai: HTTP://DRUPALMODULES.COM/TOP-FAVORITES

12.1.2. Modulok letöltése

A Drupal hivatalos webhelyén, a http://drupal.org/project/modules oldalon igen nagyszámú, és sokféle funkciót megvalósító modult találhatunk. (Ráadásul erre az információmennyiségre ráépült http://drupalmodules.com/ oldal egy alternatív kereshetőséget is ad.)

A letöltés előtt érdemes megfontolni a következőket:

- a kiegészítő modulok helyes működése nem garantált
- minden ismeretlen modult először egy teszt környezetben próbáljunk ki
- a fejlesztői (*dev*) változatokat csak nagy körültekintéssel érdemes éles környezetben alkalmazni
- a modul letöltése előtt válasszuk ki az alapcsomagunkhoz illő verziót
- a modulok között lehetnek ún. függőségek, amelyek miatt egyes modulok csak más modulokkal együtt lesznek használhatóak

12.1.3. Modulok telepítése

A kiegészítő modulokat .*tar.gz* kiterjesztéssel tölthetjük le. E tömörített állomány tartalmát kell a szerverre feltöltött Drupal alkalmazásunk *sites/all/modules*⁷⁴ alkönyvtárába másolnunk.

Ha az oldalunkat nem angol nyelven szeretnénk üzemeltetni, akkor érdemes a legfrissebb (bár általában nem teljes) nyelvi fordításokat is beszerezni és felmásolni a 8.5.2. fejezet alapján.

A legtöbb modul tartalmaz *README.txt* és/vagy I*NSTALL.txt* fájlt. Ekkor elsődlegesen e leírás szerint kell eljárnunk. A legtöbb esetben a következő lépésekre lesz szükségünk.

A modulunk annak engedélyezéséig még használhatatlan marad. Egy modul működését engedélyezni, vagy éppen letiltani az *admin/build/modules* oldalon tudjuk. (Ténylegesen itt többről is szó lehet, mint engedélyezésről, de a háttérben végbemenő folyamatok ismertetése túlmutat e jegyzet keretein. Részletes információk a modul dokumentációjából és forrásának tanulmányozásából nyerhetők.)

A modul tényleges használata előtt még konfigurálnunk is kell azt. Ez többnyire az Adminisztráció oldalon megjelenő újabb menüpontok segítségével tehetjük meg. Érdemes azon-

⁷⁴ Elvileg a modules alkönyvtár is alkalmazható a célra, de a Drupal hivatalos ajánlását nem érdemes figyelmen kívül hagyni. (Előbb-utóbb úgyis minden kétkedő megtapasztalja ennek hátrányait.)

ban a modulban található *readme.txt* és/vagy *install.txt* fájlokat is alaposan áttanulmányozni, egyes modulok esetén bonyolultabb lehet a beüzemelés folyamata.

12.1.4. Modulok eltávolítása

Igen gyakori hiba, hogy a kipróbált modulokat nem megfelelően távolítjuk el. A lehető legrosszabb megoldás, ha egyszerűen a modul szerverre feltöltött könyvtárát és állományait letöröljük.

A helyes megoldás:

- 1. Kapcsoljunk offline módba az admin/settings/site-maintenance oldalon.
- 2. Kapcsoljuk ki a modult az *admin/build/modules* oldalon.
- 3. Távolítsuk el (uninstalláljuk) a modult az *admin/build/modules/uninstall* oldalon
- 4. Teszteljük a helyes működést.
- 5. Töröljük a modul állományait.
- 6. Kapcsoljunk online módba.

12.2. Az Administration Menu modul

Honlap: http://drupal.org/project/admin_menu

Az adminisztrációs feladatok döntő része az *Adminisztráció* menüből érhető el – többnyire 2-4 oldalletöltés után. Az *Administration Menu* modul lehetővé teszi, hogy az Adminisztráció menü legtöbb szolgáltatása újabb oldalletöltés nélkül bárhonnan elérhető legyen. A 147. ábrán jól látható, hogy akár a kezdőoldalról is közvetlenül (egy oldalletöltés árán) el tudunk jutni a *Felhasználó hozzáadása* oldalra.

🖕 Tartalom kezelés Webhely építés Webhely beállí	tása Felhasználó kezelés Naplók Súgó
	Csoportok
A	Elérési szabályok ④
	Felhasználó beállítások
Webes tartal	💿 🏲 Felhasználók 🛛 🕣 Lista
	Felhasználó keresése Felhasználó hozzáadása
	Hozzáférés szabályozás
	Pontszám 🏾 🕘
	Profilok
Kereses	Tis zten Latogato.
Nagy Gusztá∨	2008. január 31. 12.59 - Nagy Gusztáv

147. ábra: Az Administration menu modul használat közben

A modul telepítése a szokásos módon történik. Az alapbeállításokkal (*admin/settings/ad-min_menu*) máris működőképes.

12.2.1. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- access administration menu: ki lássa az admin menüt
- display drupal links: ki lássa a drupal.org-ra mutató menüpontokat

12.3. A Backup and Migrate modul

Honlap: http://drupal.org/project/backup_migrate

A modul segítségével manuálisan vagy automatizáltan tudunk biztonsági mentést készíteni az adatbázisunkról.

A *Backup and Migrate (admin/content/backup_migrate)* oldalon már csinálhatunk is egy gyors mentést. Csupán azt kell eldöntenünk, hogy egyből letölteni szeretnénk, vagy a szerveren tárolni a mentést (148. ábra).

Backup and Migrate Backup Restore Destinations Profilok Schedules
Quick Backup Advanced Backup
Use this form to run simple manual backups of your database. Visit the help page for more help using this module [további segítség]
Quick Backup Backup from Default Database 💙 to Download 💌 using Alapértelmezett beállítások 💌 Backup now
For more backup options, try the advanced backup page.

148. ábra: A Backup and Migrate modul alap felülete

A *Create Schedule (admin/content/backup_migrate/schedule/add)* oldalon tudunk automatikus mentést beállítani pl. *1* naponta és az utolsó *5* mentést megtartva (149. ábra). Az automatizált futtatáshoz *cron* szükséges.

1	7	7		ol	lda	al
			•	01	L'ULU	~

Backup and Migrate				
Backup Visszaállítás Destinations Profilok Schedules				
List Schedules Create Schedule				
🗹 Engedélyezett				
Schedule Name:				
Napi mentés				
Settings Profile: Alapértelmezett beállítások ♥ Új profil létrehozása Backup every: 1 Days<♥				
Cel: Scheduled Backups Directory 💌 Choose where the backup file will be saved. Backup files contain sensitive data, so be careful where you save them. Create new destination				
Save schedule Mégsem				

149. ábra: Automatizált mentés beállítása

Innentől kezdve akár kézi, akár automatikus mentés készül, és egyetlen tömörített állományként tárolódik a *sites/default/files/backup_migrate/* könyvtárban.

12.4. A BUEditor modul

Honlap: http://drupal.org/project/bueditor

A modul segítségével nagyon jó forráskód (HTML) szintű szövegszerkesztőt kapunk. A használójának minimális HTML ismeretekkel kell ugyan rendelkezni, de cserébe a lehető legjobban kontrollálhatjuk a tartalmaink kinézetét (150. ábra).

Megjegyzés: Az ún. wysiwyg szerkesztők a mai napig hagynak némi kívánnivalót.

örzs:	Split summary at cursor
🖀 🏽 B I H _n : 📃 🗮 : 🗚	• ?
antaryynii asarra tarar, es azun arapjari uu zulis	
<h3>Nem lesz zavaró?</h3>	Insert/edit link x
 Ha a hír megjelenési dátuma jól láth 	Link URL nf.hu/portal/?q=node/3900
iír elsődlegesen mely időszakra vonatkozi Ha egy úi hír telies egészében kiüti	Link text korábbi bejegyzésem
ecserélve csak az aktuálisat láthatjuk. Ha a bírek fordított időrendben jeleni	Link title
elénk, így egyértelmű lesz, mi a legaktuáli	
≈ui.> Végül érdemes megjegyezni, hogy a f¢	OK
amelyeknek egy idő után már nincs helye A GAME honlapon medielent kol	a honlapon.

150. ábra: A BUEditor link készítése közben

12.4.1. Használata

A szerkesztés logikája sok szempontból hasonlít az ismert szövegszerkesztőkre.

- 1. Mindenképpen célszerű a nyers szöveget előre elkészíteni.
- 2. Vigyük a kurzort a kívánt helyre (pl. kép beszúrásához), vagy jelöljük ki a szöveget (pl. egy link készítéséhez). Az ábrán ugyan nem látszik, de az utolsó sorban látható *korábbi bejegyzésem* szöveg lett kijelölve.
- 3. Kattintsunk a kívánt gombra. Pl. az ábrán piros szegéllyel látszó (második) *link* ikonra.
- 4. Ha szükséges, töltsük ki értelemszerűen a felugró ablak mezőit. Az ábrán az URL-t kellett beírni.
- 5. Ha szükséges, utólag javítsunk a HTML kódban.

Jól látszik tehát, hogy itt elsősorban a csupasz HTML kód gépelésében kapunk támogatást, és a HTML alapszintű ismerete nélkül a szerkesztő nem igazán használható.

12.4.2. Konfigurálás

A beviteli formákhoz hasonlóan az editorok is más-más lehetőségeket nyújthatnak a különböző csoportok számára. Az *admin/settings/bueditor* oldalon editor-konfigurációkat állíthatunk össze, amit a csoportokhoz rendelhetünk. Sokszor az alapértelmezett beállítások (151. ábra) is megfelelőek lehetnek.

BUEditor A∨ailable editors				
Szerkesztőléc neve	Műveletek			
BBCode	Szerkesztés Törlés Másolás Expo	rt		
Commenter	Szerkesztés Törlés Másolás Expo	rt		
Default	Szerkesztés Törlés Másolás Expo	rt		
Lab	Szerkesztés Törlés Másolás Export			
	Szerkesztőléc hozzáadása Szerkesztőfelület importálása Add the default editor			
Role-editor assig	nments			
User role	Assigned editor	Alternative editor	Súly	
user #1	Default 💌	nincs 💌	-	
d1	nincs 💌	nincs 💌	0 💌	
azonosított felhaszná	ló Default 💌	nincs 💌	11	

151. ábra: A BUEditor alapbeállításai

A Szerkesztés linkeken a megjelenő ikonokat állíthatjuk be.

Végül érdemes megemlíteni, hogy a beviteli formákat és az editor beállításokat érdemes egymáshoz igazítani. Mert ugye semmi értelme olyan HTML tagokat beszúrni a szövegbe, amelyeket a beviteli forma úgyis kiszűr.

Az editornak nincs ezen kívül jogosultság-beállítási lehetősége az *admin/user/permissions* oldalon.

12.5. A Captcha modul

Honlap: http://drupal.org/project/captcha

A *Captcha* modul megpróbálja megakadályozni, hogy a bot programok regisztrálni, vagy névtelenül hozzászólást beküldeni tudjanak.

Megjegyzés: A spam hozzászólásokat bizonyos intelligenciával rendelkező, ún. bot programok küldik, többnyire zombi gépekről (a gép tulajdonosának tudta nélkül).

A *Captcha* modul telepítésével két modult is kapunk: az alap *Captcha* és az *Image Captcha* modulokat. A modul célja, hogy a honlapokat linkekkel teleszemetelő robotok ellen védelmet nyújtson. Legelterjedtebb megoldása (*Image Captcha*) egy képre generált ellenőrző kód alapján működik (152. ábra), de sokan alkalmazzák a szöveges kérdéseket is.

152. ábra: Az Image Captcha modul működése

12.5.1. Konfiguráció

A konfigurációs oldalon (*admin/user/captcha*) több oldalhoz (pl. regisztráció) beállíthatjuk, hogy melyik *captcha* módot akarjuk használni, vagy akár el is tekinthetünk az oldalon ettől (153. ábra).

onapyedelem

```
A feladat típusának meghatározása a felsorolt űrlapokhoz (Az űrlap azonosítása a form_id segítségével történik).
Tetszőleges űrlap könnyen hozzáadható a táblázat alján található szöveges mező, vagy a lenti "CAPTCHA
adminisztrációs hivatkozás hozzáadása az űrlapokhoz" segítségével.
```

Alapértelmezés szerinti feladattípus:

Image (image_captcha modulból) 💌

. Ki kell választani az alapértelmezett CAPTCHA feladattípust. Ez felülírható minden űrlapon, ha szükséges.

form_id	Feladat típusa	Műveletek
comment_form	[nincs]	törlés
contact_mail_page	[alapértelmezés szerinti feladattípus] 💌	törlés
contact_mail_user	[nincs]	törlés
forum_node_form	[nincs]	törlés
user_login	[nincs]	törlés
user_login_block	[nincs]	törlés
user_pass	[alapértelmezés szerinti feladattípus] 💌	törlés
user_register	[alapértelmezés szerinti feladattípus] 💌	törlés
	[nincs]	

CAPTCHA adminisztrációs hivatkozás hozzáadása az űrlapokhoz

Ezzel a lehetőséggel könnyebben szabályozható az űrlapokhoz rendelt CAPTCHA. Bekapcsolt állapotban a "CAPTCHA beállítások adminisztrációja" jogosultsággal rendelkező felhasználók egy mezőcsoportot fognak látni az összes űrlap alatt, kivéve az adminisztratív oldalakon.

🗌 Engedélyezi a CAPTCHA feladatokat és a CAPTCHA adminisztrációs hivatkozásokat az

adminisztrációs oldalakon

Ez a kapcsoló lehetővé teszi CAPTCHA feladatok hozzárendelését az adminisztrációs oldalak űrlapjaihoz. Az

153. ábra: Captcha beállítások
Ha olyan kiegészítő modult használunk, amely által használt űrlap azonosítóját nem találjuk a *form_id* alatt, akkor érdemes a *CAPTCHA adminisztrációs hivatkozás hozzáadása az űrlapokhoz* jelölőnégyzetet bekapcsolni. Például egy *Webform* modullal létrehozott űrlap (154. ábra) alatt így a következőt látjuk:

A negyedik CD ar arra vágvók. (a fi	ról szól, hogyan gyözhetsz a legrosszabb jellemvonásaid tölött is. Az igazi boldogság titkait mind a négy kiadványban megismerhe zet 100 old.)	tik a
▼CAPTCHA:	nincs engedélyezett feladat	
CAPTCHA elhe	vezése ide megbízhatatlan felhasználók ellen.	
	,	

154. ábra: Captcha link az űrlap alatt

A *CAPTCHA elhelyezése ide megbízhatatlan felhasználók ellen*. linkre kattintva már könnyedén hozzárendelhetjük valamelyik *captcha* feladatot. Érdemes még visszatérni az *admin/user/captcha* oldalra. A további beállítások (155. ábra) magukért beszélnek.

☑ Leírás hozzáadása a CAPTCHA-hoz Beállítható leírás hozzáadása, ami elmagyarázza a látogatóknak a CAPTCHA célját.
CAPTCHA leírása
A CAPTCHA beállítható leírása. Az üres bejegyzés elrejti a leírást.
Magyar nyelven (kód hu): A kérdés azt vizsgálja, hogy valós látogató, vagy robot sze
Alapértelmezett CAPTCHA ellenőrzés:
${\sf O}$ Kis- és nagybetűérzékeny ellenőrzés: a válasznak tökéletesen kell egyeznie a feladvánnyal.
💿 Kis-, illetve nagybetűérzéketlen ellenőrzés: a kisbetű és nagybetű hibák figyelmen kívül lesznek hagyva.
Meghatározza a válasz alapértelmezett feldolgozási módját. Fontos megjegyezni, hogy a jelenleg alkalmazott feladatot nyújtó modul ezt nem mindig veszi figyelembe.
Szívósság:
O Mindig adja hozzá a feladatot.
${\sf O}$ Mellőzi a feladatot az adott űrlap mellől, ha a felhasználó egyszer már jól válaszolt.
● Mellőzi a feladatot minden űrlap mellől, ha a felhasználó egyszer már jól válaszolt.
Megadható, hogy amennyiben a felhasználó sikeresen megoldott egy feladatot, látogatásának további szakaszában már ne kapjon többet.
🗹 Hibás válaszok naplózása Kerüljön információ a rossz válaszokról a rendszernaplóba. (napló)

155. ábra: További Captcha beállítások

182. oldal

12.5.2. Image Captcha

Az *Image Captcha* beállításait az *admin/user/captcha/image_captcha* oldalon találjuk. Itt nem létezik egyféle jó beállítás, mindenképpen érdemes kikísérletezni a számunkra és a honlapunk számára ideális beállításokat.

12.5.3. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- *administer CAPTCHA settings*: ki tudja a modult konfigurálni
- *skip CAPTCHA*: kik azok, akik felmentést kapnak az ellenőrzés alól

A szerző véleménye szerint általában elegendő a be nem jelentkezett látogatókat ellenőrizni. Így aki már a regisztrációnál túljutott az ellenőrzésen, azt többször nem kell zavarnunk.

12.6. A Content Access modul

Honlap: http://drupal.org/project/content_access

A tartalmak hozzáférését – elvi szinten – a Drupal finomabban tudja szabályozni, mint ahogy azt a *Jogosultságok* beállításainál eddig láthattuk. Ha az eddigieknél speciálisabb igények lépnek fel, akkor valamilyen kiegészítő modulra van szükségünk. Ezek közül az egyik legismertebb a *Content Access* modul.

12.6.1. Elméleti háttér

A Drupalban kétfajta szinten lehet jogosultságokat állítani: funkcionális és tartalmi szinten.

Ha valamit tiltunk funkcionális szinten, akkor magához a funkcióhoz sem fogunk hozzáférni. Ezért ha pl. egy csoportnak a *tartalom adminisztráció* funkcióhoz nincs jogosultsága, akkor nem állíthat semmilyen más tartalom szintű jogosultságot sem. Ha van joga a funkcióhoz, utána még kell jogosultság a tartalom alapú hozzáféréshez is.

Az alaprendszerben nincs olyan modul, amivel a tartalom elérési jogosultságokat lehetne állítani, de maga a rendszer működik.

12.6.2. Konfiguráció

A modul bekapcsolása után egy szokatlan üzenetet kapunk:

A tartalom jogosultságok értékeit újra kell építeni.

Az *admin/content/node-settings/rebuild* linket követve egy komoly figyelmeztetést kapunk:

Ez a művelet minden webhelyen található tartalomhoz kapcsolódó jogosultságokat frissíti, és ez sok időt vehet igénybe. A művelet nem vonható vissza.

Így célszerű a művelet elvégzésének idejére az oldalt offline állapotba kapcsolni.

A modul beüzemelésének következménye lesz, hogy jelentősen megnőhet az adatbázis mérete, és valamivel lassulhat a rendszerünk.

A modul beállításai alapvetően tartalom típusonként érvényesülnek, így a konfigurációt is a tartalom típusoknál keressük. Pl. az *admin/content/node-type/oldal/access* oldalon az *ol-dal* típusú tartalmak beállításait tehetjük meg (156. ábra).

-⊽ - Role based access (control settings	
Note that users need at le Furthermore note that con by its author or users with	ast the <i>tartalmak hozzáférése</i> tent which is not közzétett is the <i>tartalmak adminisztráci</i> c	e permission to be able to deal in any way with content. treated in a different way by drupal: It can be viewed only ija permission.
Bármely tartalom megtekintése:	Bármely tartalom szerkesztése:	Bármely tartalom törlése:
🗹 névtelen látogató	🔲 névtelen látogató	🗖 névtelen látogató
🗹 azonosított	🗖 azonosított	🗖 azonosított
felhasználó	felhasználó	felhasználó
🗌 d1	🗌 d1	🗖 d1
🗖 d2	🗖 d2	🗖 d2
🗖 dkisv	🗖 dkisv	🗖 dkisv
Saját tartalom	Saját tartalom	Saját tartalom törlése:
megtekintése:	szerkesztése:	🗖 névtelen látogató
🗹 névtelen látogató	🔲 névtelen látogató	🗖 azonosított
🗹 azonosított	🔲 azonosított	felhasználó

156. ábra: A Content access modul beállításai tartalom típusonként

Az ábrán látható, hogy ha nem változtatunk semmit, a tartalomtípus a szokásos módon érhető el.

Elvileg van lehetőség (*Enable per content node access control settings*) minden tartalomra külön-külön beállítani a jogokat a tulajdonos által. Ezt a lehetőséget azonban csak indokolt esetben és komoly körültekintéssel érdemes kihasználni.

Érdemes még megjegyezni, hogy a modul csak a már létező tartalmak jogosultságaival foglalkozik, a létrehozás jogát a szokásos módon tudjuk kiosztani az *admin/user/permissions* oldalon.

12.6.3. Jogosultságok

A modul beállítható jogosultságai:

- grant content access: ki tudja a tartalomtípusok elérési jogosultságait konfigurálni
- grant own content access: ki tudja a saját tartalmai jogosultságát konfigurálni

12.7. Az External Links modul

Honlap: http://drupal.org/project/extlink

Az *External links* modul a honlapról kifelé mutató linkekhez kapcsolódó szolgáltatásokat nyújt. A 157. ábrán látszik, hogy nem csak a tartalmainkban, hanem bárhol található linkeket figyelembe vesz.

▷ Oktatás	Személyes
⊳ K+F	Bemutatkozás
Kiemelt oldalaink	A József Attila Tudományegyetemen (ma Szegedi Tudományegyetem&) szereztem programozó matematikus oklevelet. 1998 óta oktatóként
• BME GAMF Nyelvvizsgahely	dolgozok, először a felnőttképzésben, most pedig a Kecskeméti Főiskolán.
୦ ETRଜ	Szakmai munkám jelenleg a webfejlesztésre, webes technológiák alkalmazására és oktatására
o MSDNAA	irányul. A GAMF Kar és egységei honlapját fejlesztem 2003 óta. A tanítás mellett vállalkozói formába webfejlesztő munkát⊮ is végzek.
Linkek	Szabadidőmet a családommal@ - feleségemmel, és négy gyermekünkkel - töltöm.
° Kecskeméti Főiskola₽	Oktatás
o Kertészeti Főiskolai Kar⊮	

157. ábra: Az External Links modul működés közben

A konfigurációja (*admin/settings/extlink*) általában egyszerűen az alapbeállítások meghagyását jelenti (158. ábra).

External links
✓ Ikon hozzáadása a külső hivatkozásokhoz Places an ፼ icon next to external links.
☑ Ikon hozzáadása az email hivatkozásaihoz Places an ⊠ icon next to mailto links.
Consider subdomains internal If checked, links with the same primary domain will all be considered internal. A link from www.example.com to my.example.com would be considered internal. Links between the www. and non-www. domain are always considered internal.
Open external links in a new window Should all external links be opened in a new window?
Display pop-up warnings Displays a pop-up warning when any external link is clicked.
Pop-up warning text:
This link will take you to an external web site. We are not responsible for their content.

158. ábra: Az External links beállításai

A modulnak nincs beállítható jogosultsága.

12.8. Az *FCKEditor* modul

Az *FCKEditor*⁷⁵ vizuális szerkesztő Drupal alá illesztésének hagyományos eszköze ez a modul. Sok előnye miatt azonban ma már inkább a *Wysiwyg* modul (12.21. fejezet) ajánlható.

12.9. A Global Redirect modul

Honlap: http://drupal.org/project/globalredirect

A modul megszünteti a Path modul használata miatti URL többszörözéseket.

Megjegyzés: SEO szempontból nagyon fontos a többszörös tartalmak kerülése.

Konfigurációt általában nem igényel, az alapbeállítások (159. ábra) megfelelőek.

⁷⁵ http://www.fckeditor.net/

Perjel eltávolítása:

Окі

💿 Be

Bekapcsolva a kérés végéről a perjel eltávolításra kerül. Így elkerülhető, hogy az example.com/node/1/ stílusú kérés ne illeszkedjen a beállított útvonal álnevre, ami tartalom kettőződést okozhat. Ha szükséges, hogy bizonyos kérések végén a perjel szerepeljen, akkor a bekapcsolt állapot problémát okozhat, ezért célszerű kikapcsolni.

Hagyományos webcímből rövid webcím:

Окі

🖲 Be

Ha engedélyezett, akkor a hagyományos webcímek átirányításra kerülnek a megfelelő rövid webcímekre (bekapcsolt rövid webcímek használata esetén). Ezátal megszűnik az 1-es azonosítójú tartalom elérhetősége az example.com/node/1 és az example.com?q=node/1 webcímeken is.

A nulla paraméter eltávolítása:

Tiltott

O Csak a szótár kifejezés oldalakon engedélyezett

O Minden oldalon engedélyezett

Ha engedélyezett, akkor az összes "O" eltávolításra kerül a webcím végéről és így megakadályozza a tartalom kettőződést a "taxonomy/term/1" és a "taxonomy/term/1/O oldalaknál, ahol a O az alapértelmezett mélység. Kiválasztható, hogy ez a funkció csak a szótár kifejezés oldalakon, vagy az összes oldalon engedélyezett legyen. **Alapértelmezésben kikapcsolt, megelőzve a nem várt viselkedést.**

Menü hozzáférés ellenőrzés:

Tiltott

O Engedélyezett

Ha engedélyezett, akkor a felhasználó hozzáférése az oldalhoz még az átirányítás előtt ellenőrzésre kerül. Segítségével nem történik átirányítás védett tartalmakra és megakadályozza a *titkos* webcímek felfedését. Alapértelmezésben kikapcsolt, megelőzve a nem várt viselkedést.

Kis és nagybetű érzékeny webcím ellenőrzés:

🔘 Tiltott

Engedélyezett

Bekapcsolva az aktuális webcím ellenőrzésre kerül a rendszerben eltárolt útvonal álnévvel. Ha akad kis és nagybetű eltérés, akkor a kérés átirányításra kerül a megfelelő webcímre.

159. ábra: Global Redirect alapbeállítások

12.10. A Google Analytics modul

Honlap: HTTP://DRUPAL.ORG/PROJECT/GOOGLE_ANALYTICS

A *Google Analytics*⁷⁶ a Google ingyenes szolgáltatása, ami a weboldal látogatóiról készít és prezentál részletes statisztikát. Fő célkitűzése, hogy a webmesternek segítsen a reklámkam-

⁷⁶ HTTP://WWW.GOOGLE.COM/ANALYTICS/

pányok optimalizálásában, azáltal, hogy megmutatja, a látogatók honnan kattintottak át, mennyi időt töltenek a weboldalon, és földrajzilag hol találhatók.⁷⁷

A modul az *admin/settings/googleanalytics* oldalon konfigurálható. Legfontosabb beállítás a *Google Analytics* oldalon a weboldalhoz kapott azonosító beillesztése (160. ábra).

Goo A Goo Urchir	g le Analytics gle Analytics & egy szabadon felhasználható weboldal statisztika, amely a kitűnő n rendszerre épül. Ez a modul együttműködést biztosít a Drupal és a <i>Google</i> Yoo között
— Ált:	acs kozou.
Goo UA Mine Goo Szer hiva Anal	ogle Analytics azonosító: * -15857656-1 den webhelyhez egyedi azonosító tartozik. Ez az azonosító (UA-xxxx-x) megtalálható a gle Analytics fióknál, az Analytics beállításai oldalon, a megfelelő profilhoz tartozó rkesztés hivatkozás után megjelenő táblázat jobb felső részén, az Állapot elenőrzése tkozásra kattintás után. A szolgáltatás igénybevételéhez regisztrálni kell a <i>Google</i> iytics 🖗 weboldalán.
	Felhasználó által testre szabható követési beállítások
-⊳	Felhasználói csoportoktól függő követő beállítások
	Oldalaktól függő követő beállítások
$-\triangleright$	Felhasználói szegmentálások beállításai
	Hivatkozások követési beállításai
$-\triangleright$	Haladó beállítások

160. ábra: A Google Analytics konfigurálása

A további beállítások módosításához a *Google Analytics* szolgáltatás alapos ismerete is szükséges.

12.11. Az Image modul

Honlap: http://drupal.org/project/image

Az Image modul lehetővé teszi, hogy képeket küldjünk be tartalomként, azokat galériába szervezzük, a képeket más tartalomtípusokhoz kapcsoljuk, vagy akár tömeges importálást

⁷⁷ forrás: http://hu.wikipedia.org/wiki/Google_Analytics

is végezhetünk. Ennek megfelelően a modul öt részre osztható: az alap *Image* modulra négy kiegészítő modul épül (*Image Attach, Image Gallery, Image Import, Image Magick Advanced Options*).

12.11.1. Az Image alap modul

Az alap *Image* modul engedélyezése esetén a létrejövő *Kép* tartalomtípust használva tartalomként küldhetünk be egy képet. Konfiguráláskor (*admin/settings/image*) egy kijelölt feltöltési könyvtárat, megengedett legnagyobb méretet, valamint különböző megjelenítési módok maximális méreteit állíthatjuk be (161. ábra).

A képek alapértelmeze images Subdirectory in the director	tt útvonala:			
A képek alapértelmeze images Subdirectory in the director	tt útvonala:			
images Subdirectory in the director				
Subdirectory in the director				
	y <i>sites/default/files</i> where pictures will be s	stored. Do not	include trailing slas	h.
A meaenaedett leanaa:	vobb méret:			
1000 KB	,			
 Maximum file size for imag	ge uploads. When a maximum image dim	nensions is spe	cified for original in	mages the size is
hecked after resizing.				
<i>tméretezése és vágása</i> n céret upp beállítus, úgy s	nűvelet a képet pontosan a megadott pa	raméterek ala		- F B
Megjegyzés: a kép első fe	ı kép nem lesz levágva, a művelet egyer Itöltésekor az 'Eredeti' képméretek leszn	nértékü a <i>kép</i> nek alkalmazv	pjan alakıtja at. Ha á <i>tméretezés</i> műve a, módosítás nélkü	a csupán az egyik letével. I.
neret van beantva, ugy a 1egjegyzés: a kép első fe Cimke	, kép nem lesz levágva, a művelet egyer Itöltésekor az 'Eredeti' képméretek leszn Művelet	nértékü a <i>kép</i> nek alkalmazv Széles :	pjan alakitja at. Há á <i>tméretezés</i> műve a, módosítás nélkü ség Magasság	a csupán az egyik letével. I. Hivatkozás
Aegjegyzés: a kép első fe Cimke Eredeti	i kép nem lesz levágva, a művelet egyer Itöltésekor az 'Eredeti' képméretek leszn Művelet Kép átméretezése	nértékü a <i>kép</i> nek alkalmazv. Széles:	pjan alakitja at. Há á <i>tméretezés</i> műve a, módosítás nélkü s ég Magasság	a csupán az egyik letével. I. Hivatkozás Azonos ablak 👻
legjegyzés: a kép első fe Cimke Eredeti Bélyegkép	i kép nem lesz levágva, a művelet egyer Itöltésekor az 'Eredeti' képméretek leszr Művelet Kép átméretezése	nértékü a <i>kép</i> nek alkalmazv Széles: V 160	pjan alakitja at. Há á <i>tméretezés</i> műve a, módosítás nélkü s ég Magasság	a csupán az egyik letével. I. Hivatkozás Azonos ablak • Azonos ablak •
Aegjegyzés: a kép első fe Cimke Eredeti Bélyegkép Előnézet	 kép nem lesz levágva, a művelet egyer ltöltésekor az 'Eredeti' képméretek leszr Művelet Kép átméretezése Kép átméretezése Kép átméretezése 	nértékü a <i>kép</i> nek alkalmazv Széles: V 160 V 640	pjan alakitja at. Há á <i>tméretezés</i> műve a, módosítás nélkü ség Magasság 160 160	a csupán az egyik letével. I. Hivatkozás Azonos ablak ¥ Azonos ablak ¥
Megjegyzés: a kép első fe Cimke Eredeti Bélyegkép Előnézet	 kép nem lesz levágva, a művelet egyer ltöltésekor az 'Eredeti' képméretek leszr Művelet Kép átméretezése Kép átméretezése Kép átméretezése Kép átméretezése 	nértékü a <i>kép</i> nek alkalmazv Széles: V 160 V 640	pjan alakitja at. Há átméretezés műve a, módosítás nélkü ség Magasság 160 160	a csupán az egyik letével. I. Hivatkozás Azonos ablak Azonos ablak Azonos ablak

161. ábra: Az Image modul beállításai

A *Jogosultságok* között a tartalomtípusoknál szokásos jogok mellett az eredeti kép megtekintése jogot állíthatjuk még. Ha ez utóbbit nem adjuk meg valamelyik felhasználói csoportnak, akkor csak a kisebb méretű képeket tekintheti meg.

Konfiguráció után a jogosultsággal rendelkező látogatók esetén már nincs akadálya a kép beküldésének sem (162. ábra).

Kép beküldése	
Cím: *	
− ▷ Menü beállítások —	
Kép:	Tallózás
Select an Image to upload. Törzs:	Összefoglaló megjelenítése a teljes nézetben is
B Z I I II III III III IIII IIII IIIIIIII	🍓 🍓 🕆 🎑 ײ ×₂ ᡝ 🖅 Forráskód 🕞 🐚 🖉 • 💷 🗷 ⊷≝ ∔ ी⇔ ∋⇒ Ψ 🗗 🖽 🖽 득

162. ábra: Kép beküldése

A képet a *Tallózás* gomb segítségével tudjuk feltölteni. Feltöltés után automatikusan létrejönnek a megfelelő méretű (161. ábra) kép változatok is.

12.11.2. Az Image Attach modul

Az *Image Attach* engedélyezése esetén a tartalmainkhoz (hasonlóan a csatolt állományokhoz) képeket is csatolhatunk. Itt azonban a képről – alapértelmezés szerint – kis méretben (*Bélyegkép*, 161. ábra) egy kattintható link jelenik meg a szövegbe ágyazva.

Először az egyes tartalomtípusok beállításainál (163. ábra) állítsuk be, hogy akarjuk-e engedélyezni a csatolást, az előnézetben, valamint a teljes nézetben melyik méretben és hol jelenjen meg a kép.

163. ábra: Az Image Attach beállításai tartalom típusonként

Ezután egy tartalom beküldésekor vagy szerkesztésekor kiválaszthatunk egy már létező kép tartalmat, vagy létrehozhatunk és egyúttal be is illeszthetünk egy újat (164. ábra).

Ez utóbbi esetben a kép tartalom címen kívüli jellemzőit csak utólag tudjuk szerkeszteni.

Nincs - BUÉK Drahos Gergő - Tihanics Fanni Drahos Gergő - Tihanics Fanni Drahos Gergő - Tihanics Fanni Drahos Gergő - Tihanics Fanni2 Drahos Gergő - Tihanics Fanni3 Ha nincs szükség egy új kép feltöltésére, akkor a meglévők közül is lehet választani. Upload image:		
Dranos Gergu - Infanics Fannis 🛛 💽 Ha nincs szükség egy új kép feltöltésére, akkor a meglévők közül is lehet választani. Upload image:	- Nincs - BUÉK Drahos Gergő - Tihanics Fanni Drahos Gergő - Tihanics Fanni Drahos Gergő - Tihanics Fanni2 Drahos Gergő - Tihanics Fanni2	
	Hannos Gergo – financs Fahins Hannos szükség egy új kép feltöltésére, Upload image:	, akkor a meglévők közül is lehet választani.

164. ábra: Kép csatolása tartalom beküldésekor

12.11.3. Az Image Gallery modul

A modul a beküldött Kép tartalmak galériába szervezését teszi lehetővé.

Előfeltétele a *Taxonomy* modul. A galériák struktúrája tulajdonképpen egy szótár, melyet az *admin/content/image* oldalon kezelhetünk (165. ábra).

Galériák Lista Galéria hozzáadása	а
Image galleries can be used to organize and problem be nested. To add a new gallery click the "add g	esent groups of images. Galleries may gallery'' tab.
Név	Műveletek
Név	Műveletek
2010-es események	galéria szerkesztése
Név	Műveletek
2010-es események	galéria szerkesztése
Farsangi félévzáró táncbemutató	galéria szerkesztése
Név	Műveletek
2010-es események	galéria szerkesztése
Farsangi félévzáró táncbemutató	galéria szerkesztése
Egyesületi tagok	galéria szerkesztése
Név	Műveletek
2010-es események	galéria szerkesztése
Farsangi félévzáró táncbemutató	galéria szerkesztése
Egyesületi tagok	galéria szerkesztése
2009-es események	galéria szerkesztése

165. ábra: Galériák kezelése

A modul megjelenítése *Views* alapokon működik. Így a látványt az *image_gallery* nevű nézet szerkesztésével konfigurálhatjuk. Az alapbeállításokkal a 166. ábrához hasonló eredményt láthatunk.

166. ábra: Image Gallery nézet

A galéria az image útvonalon érhető el. Ezt érdemes menüpontként megjeleníteni.

A modul egyetlen jogosultsági beállítása, a *képek adminisztrációja* a beküldött kép galériába illesztését teszi lehetővé.

12.11.4. Az Image Import modul

Az *Image Import* modul segítségével képek tömeges importálását oldhatjuk meg. Ehhez először is a *Kép importálás (admin/settings/image/image_import)* oldalon be kell állítanunk azt a könyvtárat, amelyikbe FTP eléréssel a képeket fel akarjuk tölteni, majd a *Kép importálás (admin/content/image_import)* oldalon folytassuk az importálást (167. ábra).

Itt egy listát kapunk a könyvtárban talált fájlokról (amit az FTP kapcsolatunkkal közben feltöltöttünk), amiből kiválaszthatjuk, hogy melyeket akarjuk importálni, melyik galériába kerüljenek a képek, és szövegeket is kapcsolhatunk a képeinkhez. Itt is beállíthatjuk a leendő kép tartalmak alapjellemzőit, a kiválasztott galériát.

Ha túl sok nagy képet próbálunk egy lépésben importálni, akkor a PHP memória elfogyhat. Emiatt érdemes egy lépésben csak néhány tucat képpel próbálkozni.

Kép Impor locatio /doma	importálás t multiple image on into the image eins/webprog.hu/p	files and sa e module's oublic_html,	ave them as i files directory /dev/juharisi/s	image nodes. The files w v. Searching for image fil sites/default/import.	vill be moved from their es in <i>/home/baptist</i> a
	Név	Méret	Felbontás	Cím	Törzs
	bankut_01.jpg	23.36 KB	457x343	bankut_01	
	bankut_02.jpg	20.82 KB	457x343	bankut_02	
	bankut_03.jpg	23.92 KB	457x343	bankut_03	
Galér Bár	ia: nkúti sporttáboro	k		V	

167. ábra: FTP-vel feltöltött képek importálása

12.12. Az IMCE modul

Honlap: http://drupal.org/project/imce

Az *IMCE* modul a fájlok feltöltéséhez, kezeléséhez, és speciálisan képek feldolgozásához használható nagyszerű modul. Alapvetően elérhető vele, hogy a felhasználók a szerveren elkülönített saját könyvtárukba feltölthessenek állományokat (168. ábra). A feltöltött fájlok többféle módon felhasználhatóak. Például lehetőség van egy feltöltött képet átméretezni, és később akár több oldalba is beilleszteni a kép újabb feltöltése nélkül.

lavigation	File name	Size	Width He	eight Date
⊡ files ⊡ 🖨 quests	images2.jpg	3.51 KB	150 150) 14/08/2008 - 22:04
🗆 🧰 guests 1	Winter.jpg	9.63 KB	240 180	28/08/2008 - 02:01
	ban_right6.gif	13.7 KB	211 80	26/08/2008 - 06:06
	107_0.JPG	832 bytes	10 30	27/08/2008 - 15:22
	porcupineba	2.89 KB	100 75	02/09/2008 - 10:37
	images2_40x40_	759 bytes	10 10	02/09/2008 - 03:45
	450-338.jpg	12.96 KB	240 180) 22/08/2008 - 15:30
	🎬 homer_20x20.j	878 bytes	20 20	20/08/2008 - 00:32

168. ábra: IMCE működés közben

A felhasználók számára tárterület-kvótát is alkalmazhatunk. A saját tárterület alapvetően a *Saját adatok*nál érhető el.

194. oldal

Igen gyakori, hogy az *IMCE* modult a vizuális szerkesztővel integráltan is használjuk. Erre a vizuális editorok natív (és a *Wysiwyg* modul miatt elavult) illesztő moduljaival is kapcsolatot építhetünk ki, de az *IMCE Wysiwyg API bridge* modullal lehetőség van a *Wysiwyg* modullal (12.21. ábra) való együttműködésre is.

12.13. A Lightbox2 modul

Honlap: http://drupal.org/project/lightbox2

A Lightbox2 modul segítségével képeink megjelenítését a látványos Lightbox⁷⁸ effektussal fűszerezhetjük.

169. ábra: A Lightbox2 működés közben

A konfigurációja (*admin/settings/lightbox2*) igen összetett. Itt most egyedül az *Image* modullal való együttműködést nézzük meg.

Az *admin/settings/lightbox2/automatic* oldalon adhatjuk meg a modulnak, hogy a képek hogyan is kerültek az oldalunkra. Itt az *Image node settings* doboz egyetlen beállítását kell mindenképpen megtennünk: az *Automatic handler for image nodes* értékét állítsuk *Lightbox grouped*-re (170. ábra).

⁷⁸ http://www.huddletogether.com/projects/lightbox2/

170. ábra: A Lightbox automatikus beállításai

12.14. A Pathauto modul

Honlap: http://drupal.org/project/pathauto

A tartalmaink útvonalának (pontosabban útvonal álneveinek) egységes kezelése nem egyszerű feladat: sok-sok gépelésre ítél bennünket. E modul igen sokféle módon teszi lehetővé az útvonal álneveink automatikus előállítását.

Ha a tartalom beküldőnek nincs útvonal álnevek létrehozása jogosultsága, akkor neki nincs is jogosultsága az útvonal beállítására. Akinek pedig van, annak sem kell kézzel kitölteni, hiszen a *Pathauto* modul automatikusan létrehozza azt. Az álnév a tartalom beküldésekor még nem látszik, de utólagos szerkesztéskor megfigyelhetjük, vagy kikapcsolva kézzel is megadhatjuk (171. ábra).

A modul működésének alapelve, hogy a cím – vagy egyéb tartalmi információ – alapján generál kisbetűs és ékezetek nélküli útvonalat. Ehhez a modul könyvtárában található *i18n-ascii.example.txt* állományt *i18n-ascii.txt* névre kell rövidítenünk, hogy a benne található megfeleltetések alapján tudja az ékezetes betűk ékezet nélküli verzióit meghatározni.

Megjegyzés: E megfeleltetések nem minden esetben megfelelőek. Például e verzió az ő és ű betűket oe és ue betűkre cseréli. Az UTF-8 kódolású fájlt megfelelő editorral (pl. Notepad++) szerkeszthetjük.

Az *admin/build/path/pathauto* oldal (ami az *Útvonal álnevek* oldal alá épül be) igen sok beállítást tartalmaz, néhány lényegesebbet nézzünk meg.

🗸 Auto	tomatikus álnév	
Egy új ál	álnév automatikusan létre fog jönni a tartalomhoz. Ha saját álnév szükséges, akkor ki kell	kapcsolni ezt a lehetőséget. A
étrehoza	andó álnevek formátumának beállításához lásd az <u>automatikus álnév beállításait</u> .	
Felock	ra-tartalamkazalas-hattara	

171. ábra: Automatikus útvonal álnév beállítások

Az Általános beállítások alatt két dolgot érdemes minimum beállítani:

- Az ékezetes karakterek korrekt kezeléséhez kapcsoljuk be: Transliterate prior to creating alias, és kapcsoljuk ki: Reduce strings to letters and numbers from ASCII-96
- A törlésre javasolt rövid angol szavakat is érdemes eltávolítani (*Strings to Remove*).

A *Node path settings* alatt nézzünk meg pár tipikus beállítást, ami alapján a további beállítások kikövetkeztethetők.

- alapvetően a tartalmak esetén: [*title-raw*] a címet fogja alapul venni
- blog esetén: *blog/[user]* a felhasználói nevet helyettesíti a *blog/* után
- fórum esetén: [vocab]/[catpath] a fórum szótár és a fórum téma nevét fogja alapul venni
- felhasználó esetén: *felhasznalo/[user]* a felhasználói nevet helyettesíti a *felhasznalo/* után

Figyelembe lehet venni a generáláskor pl. a dátumot is.

Több részben van lehetőség használni a *Bulk generate aliases* kapcsolót. Ebben az esetben az összes olyan útvonal automatikusan generálásra fog kerülni, ahol még nincs álnév.

A Create feed aliases segítségével az RSS csatornák generálását írhatjuk elő.

Végül a generált *Útvonal álnevek* listáját az *admin/build/path* oldalon tekinthetjük meg.

12.15. A Poormanscron modul

Honlap: http://drupal.org/project/poormanscron

A *Poormanscron* modul lehetővé teszi időzített feladatok futtatását akkor is, ha a szolgáltató egyébként nem nyújt cron futtatási lehetőséget. Az időzített feladatokból ugyanis kisebb, még nem zavaró részletekben a felhasználói kéréseket terheli meg.

197. oldal

Szabályozhatjuk a két futtatás közötti minimálisan eltelt időt a *Webhely-információk* (*ad-min/settings/site-information*) oldalon (172. ábra).

Időzítő automatikus indítása:

3 óra 💌

Ha engedélyezve van, akkor a webhely ellenőrizni fogja, hogy az időzítő lefutott-e a beállított időszakban, és ha kell, akkor automatikusan futtatni fogja a következő oldallekéréskor. További információk a <mark>állapotjelentési oldalon</mark> találhatók.

172. ábra: A Poormanscron modul beállítása

12.16. A Simplenews modul

Honlap: http://drupal.org/project/simplenews

A modul segítségével a (regisztrált vagy névtelen) látogatók fel tudnak iratkozni a honlap egy vagy több hírlevelére. A látogató egy blokkban, vagy a *Feliratkozások karbantartása* (*newsletter/subscriptions*) oldalon tud fel-, vagy leiratkozni a hírlevelekre (173. ábra).

Feliratkozások karbantartása
Feliratkozásaim karbantartása
Ki kell választani legalább egy hírlevelet, amelyre fel- vagy leiratkozás történjen.
Enterprise Europe Network hírlevél
email: *
Feliratkozás) (Leiratkozás)

173. ábra: Feliratkozások karbantartása névtelenül

A regisztrált látogatók kissé eltérő űrlapon jelentkezhetnek, mivel az e-mail cím megadása ilyenkor nem szükséges (174. ábra).

A modul beüzemelése során egy új *Newsletter issue* tartalomtípus és *Newsletter* szótár jön létre. Ezeket a szokásos módon testre szabhatjuk (pl. magyaríthatjuk).

174. ábra: Feliratkozások karbantartása bejelentkezve

Az admin/settings/simplenews oldalakon az általános beállításokat (Általános, Hírlevél, Feliratkozás, Levél küldése), az admin/content/simplenews oldalakon a hírlevelekkel kapcsolatos napi feladatokat (Elküldött kiadások, Vázlatok, Hírlevelek, Feliratkozások) végezhetjük el.

12.17. A SpamSpan modul

Honlap: http://drupal.org/project/spamspan

A SpamSpan modul a szövegekben megjelenő e-mail címek elrejtéséért felelős.

A használata esetén szemlátomást a böngészőben semmi különbség nem látszik, de ha az oldal forrását megtekintjük, hasonló HTML kódot fogunk látni:

```
<span class="spamspan"><span class="alma">gamf</span> [fereg]
<span class="korte">gamf [dot] kefo [dot] hu</span></span>
```

A modul szerver oldalon így "elrontja" az e-mail címeket, hogy a böngészőben JavaScript segítségével "kijavítsa" azokat. Ebből a látogató semmit nem vesz észre, de a spam robotok munkáját jelentősen megnehezíti.

A modul működése beviteli szűrőként történik, így a *Beviteli formák*nál tudjuk konfigurálni is (175. ábra).

175. ábra: A Spamspan modul beállítása a beviteli formánál

Érdemes az alapbeállításokat lecserélni, hogy ezzel is nehezítsük a robotok dolgát.

12.18. A Tagadelic modul

Honlap: http://drupal.org/project/tagadelic

A 8.9.3. fejezetben bemutatott navigációt kicsit tovább viszi a *Tagadelic* külső modul. Ennek lényege, hogy a címkéket egy (tartalomjegyzékhez hasonló, ún. címkefelhő) oldalra összegyűjti, és a címkékhez tartozó bejegyzések számosságát betűmérettel szimbolizálja (176. ábra).

176. ábra: Tagadelic blokk

Nézzük meg a *Tagadelic* modul beállításait is (*admin/settings/tagadelic* oldal, 177. ábra). Megadhatjuk, hogy milyen szempont alapján történjen a rendezés, hány tag jelenjen meg maximálisan az oldalon, és hány szintre tagolódjon a címkék mérete.

Tagadelic beállítások
Tagadelic sorrendezés:
O súly szerint csökkenő sorrendben
O súly szerint kövekvő sorrendben
O cím szerint növekvő sorrendben
O cím szerint csökkenő sorrendben
💿 véletlenszerűen
A címkék megjelenítési sorrendjét határozza meg.
Amount of tags on the pages:
The amount of tags that will show up in a cloud on the pages. Amount of tags in blocks must be configured in the block settings of the various cloud blocks.
Szintek száma: 6 A legnénszerűbb és legkeyésbé pénszerűbb címkék között kialakítandó szintek száma.
Az eltérő szinteken lévő címkék más CSS stílust kapnak.
Beállítások mentése Visszaállítás alapértelmezésre

177. ábra: A Tagadelic modul beállításai

12.19. Az Ubercart modul

Honlap: http://drupal.org/project/ubercart

Az *Ubercart* modul segítségével komplex elektronikus kereskedelmi szolgáltatáscsomaggal bővíthetjük Drupal weboldalunkat.

12.19.1. Modulok

Az *Ubercart* modul elemei négy csoportba rendezve találhatók meg az *admin/build/modules* oldalon. Az *Ubercart – core* részben találjuk a legalapvetőbb modulokat:

- *Cart*: bankkártyák kezelése
- *Conditional Actions*: Feltételes akciók kezeléséhez
- Order: Rendeléstől kezdve a vásárlási folyamat vezérlése
- *Product*: termékek kezelése
- *Store*: a "bolt" menedzselése

További hasznos alap modulok:

- Attribute: ha különböző tájékoztató információkat is szeretnénk a termékekről tárolni (hasonlóan a CCK mezőkhöz)
- Catalog: ha katalógus-szerűen akarjuk a termékeinket csoportosítani, bemutatni (a Taxonomy-hoz hasonlóan)
- *File Downloads*: ha letölthető fájl formájában akarunk tájékoztató anyagot kapcsolni a termékeinkhez
- *Payment*: fizetési módok kezelése
- *Reports*: összesítő kimutatások a termékekről, vevőkről és a vásárlásokról
- Roles: vásárlói csoportok megkülönböztetéséhez
- *Shipping*: szállítási módok kezelése
- *Tax Report*: adóösszesítés
- Taxes: különböző adók kezelése

Ezen kívül az Ubercart modulra épülő kiegészítő modulok is használhatóak.

De az adminisztráció megismerése előtt nézzük meg, milyen felülettel találkozik a vásárló.

12.19.2. Mit szeretnénk elérni?

A modul komplexitása miatt csak néhány alapvető cél elérésére szolgáló webáruházat tudunk bemutatni. Példaként egy pizzéria online rendelési folyamata fog szolgálni.

Étlap (a termékek) megtekintése

A vevő a termékek választékát szeretné először megtekinteni (178. ábra).

Címlap > Étlap		
Pizza		
Néva	Price Add to car	t
Gombás pizza	990Ft Add to ca	art
<u>Gringos pizza</u>	1.130Ft Add to ca	art

178. ábra: Termékek listázása

Akár a listázó oldalon, akár a termék megtekintése után (179. ábra) rendelhetünk (180. ábra) az adott termékből.

179. ábra: Termék részletesebb adatai

Rendelés

Kosár					
Gringos	Gringos pizza added to your shopping cart.				
Remove	Products		Menny.	Total	
		Gombás pizza	2	1.980Ft	
		Gringos pizza	3	1.130Ft	
			Subtotal	: 3.110Ft	
Rendelés	; folytatása		Kosár frissítése 🛛	Fizetés	

180. ábra: Termékek rendelése

Ha befejeztük a rendelésünk összeállítását, a *Fizetés* gombbal jelezhetjük a végleges szándékunkat. Megadhatjuk a számlázási, szállítási cím adatainkat (181. ábra).

Még utoljára áttekinthetjük a megrendelésünket (182. ábra).

ULV .	Products	Price
2×	Gombás pizza	1.980Ft
З×	Gringos pizza	3.390Ft
		Subtotal: 5.370Ft
)rder i	in clining on the point to logi georgins o man motor point	
-mai	cím: nagy.gusztav@gmail.com (szerkesztés)	
- mai	cím: nagy.gusztav@gmail.com (szerkesztés) állítási adatok	

181. ábra: Szállítási és számlázási adatok megadása

182. ábra: Utolsó áttekintés

Üzemeltetés

A webáruház üzemeltetői – a megrendelőhöz hasonlóan – e-mail értesítést kapnak a megrendelésről. Ekkor a rendelések áttekintésére, kezelésére szolgáló oldalon (*admin/store/orders*) tudják a rendelés adatait áttekinteni, a rendelési folyamatot kezelni. A 183. ábrán a feldolgozott, lezárt rendelésünk látszik.

Orders					
View order:	Megtekintés Aktív rende	s állapot szerint: lések 💌			
Akciók	Order ID	Customer	Total	Vásárlás dátuma	Állapot
	1	Nagy Gusztáv	5.370Ft	2010.03.25.	Completed

183. ábra: Megrendelések áttekintése

Nézzük meg, milyen beállítások is kellenek az áruház ilyen működéséhez.

12.19.3. Egyszeri beállítások

A komplex adminisztráció az admin/store oldalról kiindulva vezérelhető (184. ábra).

tore ad	ministration				
🕥 - Hivatko	Orders ozások mutatása	Vevők - Hivatkozások mutatása -	🛞 - Hivat	Products kozások mutatása	
8	Jelentések	Feltételes műveletek	🎯 - Hivat	- Beállítások kozások mutatása -	@ SI - Hivatk mutat
llapotüz _{Cím}	zenetek: Leírás				
🖹 Image	s To automatically modules.	configure core image support, en	able the C	ontent, CCK Image fie	ld, and Imageo

184. ábra: Az Ubercart modul admin oldala

A webáruház beindításához érdemes az általános beállításokat elvégezni. Következzék néhány beállítás a teljesség igénye nélkül.

Bolt beállítások (185. ábra):

Bolt beállítások Áttekintés Szerkesztés
Kapcsolat beállítások Megjelenítési beállítások Formátum beállításai
Az áruház neve: Saloon Pizzeria
Az áruház tulajdonosa:
Email cím:
nagy.gusztav@gmail.com
🗹 A bolt nevének megjelenítése az e-mailek feladó sorában.
May not be available on all server configurations. Turn off if this causes problems.
Phone number:
76/495-437
Faxszám:

185. ábra: Bolt beállítások

Fizetési beállítások (186. ábra):

Fizetési beálltások	Áttekintés	Szerkesztés	
Fizetési beálltások	Checkout panes	Fizetési üzenetek	Címmezők
Általános fizetési beáll	ítások		
Fizetés engedélyez lesz használva, mint ar	ése (csak abban az nilyen PayPal Expres	: esetben van értelme ssz Fizetés).	tiltani, ha harmadik fél által nyújtott fizetési szol
🗹 Név nélküli fizetés	engedélyezése (a fe	elhasználók fizethetne	k bejelentkezés nélkül is.)
Szállítási adatok el	rejtése nem szállítha	ató termékeket tartaln	nazó kosár esetén.
A fizetési tábla megjel	enítésének lehetősé	igei	
🗌 Továbblépés gomb	bal ellátott kiterjesz	thető fizetési táblák h	asználata.
🗹 A tábla összezárás	a a továbblépés gor	mbra való kattintásako	or.
A fizetés befejezéséne	k beállításai		
🗹 Saját fiók adatai el	<üldése az új vevőn	ek e-mailben.	
🗌 Automatikus belépt	etés a fizetéskor lét	trejött felhasználók es	setén.
Az új felhasználói f Kijelölés visszavonása es	ókok aktívak leszne ¤tén az új fiókok létrej	k. önnek, de blokkolva lesz	nek.

186. ábra: Fizetési beállítások

Kosár beállítások

A vásárlás folyamán érdemes a látogatónak megjeleníteni a bevásárlókosár állapotát egy blokk formájában. A szokásos blokk beállítások mellett itt is láthatunk speciálisabb lehető-ségeket (187. ábra).

<os< th=""><th>ár" blokk</th></os<>	ár" blokk
⊽E	3lokkspecifikus beállítások
Blok	k címe:
Kosa	ár
Az ala megj	apértelmezett cím felülbírálása. A <none> jelzés használható a cím törléséhez, üresen hagyható az alapértelmezett blok elenítéséhez.</none>
🗆 e	Nokk elrejtése üres kosár esetén.
	Display the shopping cart icon in the block title.
Kosá	ir megnevezése:
This r Leavi	name will be displayed when using the default block title. ng this blank defaults to the translatable name "Shopping Cart."
V N	Take the shopping cart block collapsible by clicking the name or arrow.
v c)isplay the shopping cart block collapsed by default.
	Display small help text in the shopping cart block.
A ko	sár súgója:
Click	title to display cart contents

187. ábra: A Kosár blokk beállításai

Ez után jelenítsük meg valamelyik régióban a blokkot a szokásos módon.

12.19.4. Katalógus kialakítása

Az *Ubercart* modul – a *Forum* modulhoz hasonlóan – önálló tartalomtípust és szótárat használ a termékek leírásához. A szótár működéséért a *Catalog* modul felelős. A szokásos *Taxonomy* beállítások előtt a modul beállításait érdemes átgondolni (188. ábra).

188. ábra: Katalógus beállítások

Ezután készen vagyunk a termékek felvitelére.

12.19.5. Termékek felvitele

A termékek beküldése hasonló más tartalmak beküldéséhez, de további adatok megadása is szükséges (189. ábra).

ringos pizza		
eírás:		Összefoglaló elválasztása a kurzornál
iter the product des	cription used for produc	t teasers and pages.
Devicentionina	3	
Menü beállíta	ások	
- ▽ – Termékinforr	náció	
CKIP *		
SKU: *		
SKU: * P19 Cikkszám/modells	zám.	
SKU: * P19 Cikkszám/modells List price:	zám.	Sell nrice: *
SKU: * P19 Cikkszám/modells List price:	zám. Cost:	Sell price: *

189. ábra: Termék beküldése

A termékek tömeges importálása, vagy tömeges módosítása elég komplex feladat, túlmutat jelen jegyzetünk lehetőségein.

12.20. A Webform modul

Honlap: http://drupal.org/project/webform

A *Webform* modul olyan felhasználóktól származó adatok gyűjtésre használható, amely adatok nem a honlap részeként funkcionálnak, hanem külső felhasználásra szántak. Tipikus példa a különböző jelentkezések lebonyolítása (189. ábra).

evezeto			
Személyes			
Név: *			
Becenév:			
Nem: *			
© nő			
🔘 férfi			
Születés			
Ország: *			
Magyarorszá	g		
Város: *			

190. ábra: Jelentkezési űrlap Webform modullal

A modul telepítése után egy Űrlap nevű tartalomtípus jön létre.

Minden egyes űrlap összeállítása egy új *Űrlap* típusú tartalom beküldését (*node/add/web-form*) jelenti. Itt néhány általános beállítással kezdhetünk (191. ábra).

Irlap beküldése	
Menü beállításo	ik
 Urlapok beállíta 	ISAI
Cím: *	
Örömhírek jelentke	zés
Leírás:	
bevezető	
Az a szöveg, amely b	evezetőként jelenik meg az űrlap előtt.
Beküldés utáni üze	enet vagy URL az átirányításhoz:
Köszönjük a jelent	kezést!
Message to be shown	upon successful submission or a path to a redirect page. Preface message with
message: for a simple	message that does not require a page refresh. Redirect pages must start with
http:// for external sit	es or internal: for an internal path, i.e. http://www.example.com or internal:node/1

191. ábra: Űrlap beküldése

Megadhatjuk, hogy melyik felhasználói csoportok tagjai tölthetik ki az űrlapot (*Űrlapok hozzáférésének szabályozása*), és megadhatjuk a jelentkezésekkor küldendő e-mailek alapvető adatait (192. ábra). Sajnos az ábrán az is látszik, hogy a magyar fordítás ennél a modulnál elég gyenge színvonalú, egyes szövegek kimondottan hibásak vagy félrevezetők lehetnek.

az em	ail címzettje:
A bekü nagyni.	dött űrlapok erre az email címre lesznek elküldve. Ha erre nincs szükség, akkor üresen kell
	Conditional e-mail recipients
Az em	ail feladój:
🔘 Ala	apértelmezett: Jelentkezés
🖲 Eg	yedi: Nagy Gusztáv
© ös	szetevő: Név 🗸
After ao	dding components to this form any email, select, or hidden form element may be selected as der's name for e-mails.
Az em	ail feladójának címe:
Ala	apértelmezett: nagy.gusztav@gmail.com
© Eg	yedi:
© Ös	szetevő: Nem 👻
After a as the	dding components to this form any textfield, select, or hidden form element may be selected sender's e-mail address.
Az em	ail tárgya:
🔘 Ala	apértelmezett: <i>Űrlapbeküldő űrlap</i>
🖲 Eg	yedi: Örömhírek jelentkezés

192. ábra: Űrlap beküldése

Mentés után az űrlap mezőit definiálhatjuk az *Összetevők* (*node/*/edit/components*) fülön. A mezők típusai sok hasonlóságot mutatnak a profilok mezőivel (193. ábra).

Beállítások Összetevők

This page displays all the components currently configured for this webform node. You may add any number of components to the form, even multiple of the same type. To add a new component, fill in a name and select a type from the fields at the bottom of the table. Submit the form to create the new component or update any changed form values.

Click on any existing component's name to edit its settings.

Né	v		Típus	Érték	Szükséges	Email cím	Műveletek		
÷	Sz	emélyes	fieldset	-			Szerkesztés	Másolás	Törlés
	+	Név	textfield	-		V	Szerkesztés	Másolás	Törlés
	÷	Becenév	textfield	-			Szerkesztés	Másolás	Törlés
	+	Nem	select	-	V		Szerkesztés	Másolás	Törlés
+‡+	Sz	ületés	fieldset	-			Szerkesztés	Másolás	Törlés
	÷	Ország	textfield	Magyarország	V	V	Szerkesztés	Másolás	Törlés
	+	Város	textfield	-	V	V	Szerkesztés	Másolás	Törlés
	÷	Dátum	date	-		V	Szerkesztés	Másolás	Törlés
÷‡•	Cs	alád	fieldset	-			Szerkesztés	Másolás	Törlés
	÷	Családi állapot	textfield	-	V	V	Szerkesztés	Másolás	Törlés
	+	Gyermekek száma	textfield	-		V	Szerkesztés	Másolás	Törlés

193. ábra: Az Űrlap mezői

Ha úgy gondoljuk, hogy az űrlap kész, akkor közzétehetjük, akár menüpontot is hozhatunk létre a számára. Ezután a látogatók már használhatják az űrlapot.

Megfelelő jogosultsággal a beküldött adatok megtekinthetők, vagy le is tölthetők további felhasználásra (194. ábra).

Örömhírek jelentkezés			Megtekinté	Megtekintés Szerkesztés		Eredmények
Űrlap-	eredmények	Analízis	Táblázat	Letöltés	Törlés	
Showing all results.						
#▲	Elküldve	Felh	asználó	IP ci	m	Műveletek
There are no submissions for this form. View this form.						

194. ábra: Űrlap eredmények

Letöltéshez a táblázatkezelők és adatbázis-kezelők által ismert CSV formátum használható.

Megjegyzés: a modul csupán adatgyűjtésre használható. Az adatok utólagos menedzselésére nem alkalmas.

12.21. A Wysiwyg modul

Honlap: http://drupal.org/project/wysiwyg

Ha fontos számunkra a szövegek gyorsan formázhatósága, akkor nem mondhatunk le valamilyen vizuális szerkesztőről sem (195. ábra). A modul a korábban elterjedt módszereknél (pl. *FCKEditor* modul, *TinyMCE* modul) könnyebb telepíthetőséget és nagyobb rugalmasságot tesz lehetővé az elterjedtebb vizuális editorokhoz.

Megjegyzés: Jelenleg a következők támogatottak: FCKeditor 2.6, jWYSIWYG 0.5, markItUp 1.1.5, NicEdit 0.9.0, openWYSIWYG 1.4.7, TinyMCE 3, TinyMCE 2, Whizzywig 55, WYMeditor 0.5, YUI editor 2.7.0

Oldal beküldése	
Cím: *	
- • Menü beállítások	_
▼ Összefoglaló megjelenítése a teljes nézetben is	
E Forráskód 从 === === === === ==== =============	
	1

195. ábra: Az FCKEditor működés közben

Az editor használata hasonlít az ismert szövegszerkesztők működésére, de azért a felhasználók részéről gyakorlási időt is rá kell szánni, és nem hátrány a HTML nyelv alapszintű ismerete sem.

A modul telepítése után legalább egy editort le kell töltenünk, és kicsomagolt formában a *sites/default/libraries* könyvtárba tenni. Ez után a konfigurálást az *admin/settings/wysi-wyg* oldalon kezdjük (196. ábra).

Ha semelyik editort nem tettük még fel a megfelelő helyre, ebben is segít az oldal a *Telepítési útmutató* részben.

A *Telepítési útmutató* részletesen leírja, hogy a kiválasztott editort honnan tudjuk letölteni, és hova kell felmásolnunk. Ha ezt megtettük, az oldal frissítése után az egyes *Beviteli formákhoz* beállíthatjuk a kívánt editort, majd finomhangolhatjuk a *Szerkesztés* linkre kattintva.

Wysiwyg

Az egyes *Wysiwyg* profilokat különböző beviteli formátumokhoz lehet társítani. A *Wysiwig* profil meghatározza, hogy milyen ügyfél-oldali szerkesztő legyen betöltve, milyen nyomógombok és sminkek legyenek elérhetők a szerkesztőben, hogy jelenjen meg a szerkesztő és néhány egyéb, szerkesztőspecifikus funkciókat.

Beviteli forma	Szerkesztő	Műveletek			
Szűrt HTML	FCKeditor 2.6.4	Szerkesztés	Eltávolít		
Full HTML	Nincs szerkesztő 🗸				
Videó + Views szűrő	Nincs szerkesztő 🗸				
Mentés ▽ Telepítési útmutató		Nincs tolopítus			
WYMeditor (Letöites) Nincs telepítve. Az archívumból kicsomagolt összes fájlt egy új könyvtárba kell másolni az alábbi helyre: sites/all/libraries/wymeditor					
So the actual library car	n be found at:				
sites/all/libraries/	wymeditor/wymeditor/jquery	/.wymeditor.min.js			
markItUp (Letöltés)	markItUp (Letöltés) Nincs telepítve.				

196. ábra: A Wysiwyg modul beállításai

A legtöbb beállítás magáért beszél, igényünknek megfelelően konfigurálhatjuk. Példaként az *FCKEditor* néhány beállítását nézzük meg (197. ábra).

<i>CKeditor</i> profile fo	r <i>Szűrt HTML</i> Szerk	cesztés Eltávolít			
▽ Alap beállítás					
Alapértelmezés szerint engedélyezett Az alapértelmezett szerkesztő állapot lehetővé teszi a felhasználók hozzáférését ehhez a profilhoz. A felhasználók felülírhatják ezt az állapotot, ha a következő lehetőség engedélyezve van.					
Alapértelmezés megy	áltoztatásának engedélyezése				
Ha ez engedélyezett, akkor a profiljukban.	felhasználók megváltoztathatják szerke	sztőjük alapértelmezett állapotát a felhasználói			
engedeiyezett, akkor a reinasznaloi beallitas vagy a globalis alapertelmezes lesz alkalmazva (lasd fent). Nyelv: hu A szerkesztő felületén használandó nyelv. A nyelvkódok alapja az ISO-639-2 formátum.					
□ ▽ Nyomógombok és bővítmények					
🗹 Vastag	🗹 Dőlt	Aláhúzott			
🗆 Áthúzott	🗆 Balra zárt	Középre zárt			

197. ábra: A Wysiwyg modul beállításai

A *Nyomógombok és bővítmények* részben kiválaszthatjuk, hogy az *FCKEditor* melyik funkcióit akarjuk engedélyezni. A szerző véleménye szerint általában a következőket célszerű alkalmazni:

Nyomógombok és bővítmények	Beviteli formánál engedélyezendő elem
Vastag	strong
Dőlt	em
Felsorolás	ul, li
Számozott lista	ol, li
Hivatkozás	a
Hivatkozás eltávolítása	
Horgony	a
Nyomógombok és bővítmények	Beviteli formánál engedélyezendő elem
----------------------------	--
Kép	img
Forráskód	
Szöveg beillesztés	
Blokkok mutatása	
Formázás eltávolítása	
HTML blokk formázása	h3, h4, h5, h6, div, p, br
Táblázat, Table *	table, tr, th, td
Bevezető töréspont	

Általában célszerű az alapértelmezéseket meghagyni (198. ábra).

	🛿 HTML ellenőrzése
Ha	a ez engedélyezett, akkor lehetséges a hibás kódok, mint például a <head> tag eltávolítása a HTML elemekből.</head>
	🛿 Előre formázott
Ha mi	a ez engedélyezett, akkor a szerkesztő TAB karaktereket fog beszúrni, és megőriz más helyörző karaktereket, int ahogy a PRE elem teszi a HTML-ben.
	🛿 tagek átalakítása a stílushoz
Ha bei	a ez engedélyezett, akkor a HTML jelölők határozzák meg a betűméretet, a betűtipust, a betű-, és háttérszínt a ágyazott CSS stílus helyett.
C	Sortörések eltávolítása
Ha ütk	i ez engedélyezett, akkor a szerkesztő eltávolítja a felesleges sortöréseket a szövegből. Letiltásával elkerülhető az közés más beviteli szűrökkel.
	🛿 Forrás formázás alkalmazása
Ha má	i ez engedélyezett, akkor a szerkesztő újra fogja formázni a HTML forráskódot. Letiltásával elkerülhető az ütközés ás beviteli szűrőkkel.
\square	Cényszerített tisztítás beszúráskor
Ha les	a ez engedélyezett, akkor az alapértelmezett beszúrás művelet (CTRL-V vagy SHIFT-INS) viselkedése hasonló sz a "beszúrás Wordböl" művelethez.

198. ábra: A Wysiwyg modul beállításai

A további beállítások értelmezéséhez HTML és CSS ismeretekre van szükség.

Email Registration

12.22. További modulok

Modul név Leírás Advanced Forum Az alap Forum modul leváltása. Automatic Nodetitle A tartalmak címét kötelező kitölteni. De ezzel a modullal ezt generálhatjuk is. Avatar Selection Saját profil kép helvett előre beállított avatarok használata. **Bibliography Module** Tudományos publikációk komplex kezelése. Booktree Egyedi útvonalon egy könyv teljes tartalomjegyzékét láthatjuk fa-struktúrában. Calendar Napi, heti, havi és éves naptár nézeteket (*Views*) hozhatunk létre. Tartalmakat rendelhetünk hozzá. Calendar Block Naptár blokkot jelenít meg. (A Calendarral szemben nem rendelhetünk hozzá semmilyen járulékos információt.) *Comment Notify* A regisztrált látogató e-mailt kérhet, ha egy tartalomhoz új hozzászólás érkezik. Contact Forms Egy alternatíva, ha a Contact modul nem megfelelő. Smink testreszabásához egy érdekes alternatíva. Content Templates Content Profile A felhasználóhoz hozzá tudunk kapcsolni egy tartalomtípust, amelyik profil-szerűen működik. Csak egy példányt hozhat létre. Egy példa az önéletrajz. Content Taxonomy A szótár kifejezéseihez egy tartalomtípust rendelhetünk. Így a kifejezéshez CCK-val további mezőket kapcsolhatunk. Custom Breadcrumbs A kenyérmorzsa menü újabb szituációkban fog hasznosan működni. Diff Megfelelő jogosultsággal egy tartalom verzióit

majd belépni.

hasonlíthatjuk össze. Wiki oldalakon szokásos funkció.

Felhasználónév helyett e-mail címmel lehet regisztrálni,

A következő modulokról csak egy rövid leírást tudunk adni.

Modul név	Leírás
Faceted Search	Alap <i>Search</i> modul leváltása.
Fivestar	Tartalmakra lehet értékelést leadni. Az értékelés alapján blokkokat jeleníthetünk meg.
Flag	Tartalmak, felhasználók, megjegyzések megjelölésének lehetősége különböző célokból. Pl. könyvjelző szerűen saját célra, vagy oda nem illő szövegek bejelentése a moderátor számára.
Freelinking	A beviteli szűrőként működő modul a folyó szövegben gyárt linkeket egyes szavakra.
Front Page	Egyedi kezdőoldal készítése.
GeSHi Filter	Forráskód színezett megjelenítése.
Hierarchical Select	Többszintű kategóriák esetén speciális funkciók.
Internationalization	Többnyelvű oldalakhoz további funkciók. Pl. szótár, menü, blokk fordítások megoldása.
ImageAPI	Képekhez kapcsolódó funkciók.
ImageCache	Képek kezelése (pl. átméretezés).
Invite	Meghívó küldése barátok részére.
LoginToboggan	A beléptetést több ponton módosíthatjuk.
Mass Contac	E-mail küldés regisztrált felhasználói csoportok részére.
Meta tags	A HTML meta tagok (kulcsszavak, leírás) kezeléséhez.
Mollom	<i>Captcha</i> alternatíva.
Nice Menus	Lenyíló menük létrehozása.
Node Clone	Tartalmak gyors másolása.
Node Import	Tartalmak tömeges importálása CSV fájlból.
Notify	E-mail értesítés a honlap változásairól.
Organic groups	Csoportok szervezése. Igen sokféle szolgáltatást nyújt.
Page Title	A HTML oldal <i>title</i> tagjának beállítása.
Panels	Összetett szerkezetű oldalak (tipikusan címlap) készítéséhez. Blokkok alternatívája bizonyos esetekben.
Profile Permission	Egyes profil mezők elrejtése a felhasználó elől.
Protected Node	Jelszóval védhető tartalom.

Modul név	Leírás
Quotes	Véletlenszerű idézetek blokkban.
RealName	Valódi név megadható (itt lehet ütközés, szemben a felhasználónévvel).
Scheduler	Tartalmak időzített közzététele vagy elrejtése.
Shoutbox	Rövid üzenetek egy blokkban.
Site map	Automatikus site map készítése.
SMTP	SMTP levélküldés használata.
Storm	Projektek menedzselése.
SWF Tools	Flash lejátszó beépítése audio és videó fájlok lejátszásához.
Taxonomy Access Control	Taxonómia alapú jogosultságkezelés
Taxonomy Access Control Lite	Taxonómia alapú jogosultságkezelés
Taxonomy hide	Taxonómia kifejezések eltávolíthatók a tartalom megjelenítésekor.
Taxonomy Image	A kifejezések listázó oldalához kép illesztése.
Taxonomy List	Kifejezések listázása.
Taxonomy Manager	Kifejezések kezelése gyorsabban, tömeges műveletek stb.
Taxonomy Menu	Menü (és blokk) létrehozása szótár alapján.
Tell a Friend	Barátok meghívása egy közösségi oldalra.
TinyMCE	Wysiwyg szövegszerkesztő.
Transliteration	A feltöltött állományok nevében található speciális karaktereket használhatóakra cseréli.
Upload path	Feltöltött fájlok szétválogatása alkönyvtárakba.
User registration notification	E-mail értesítés regisztráció esetén.
Userpoints	Pontok adományozása felhasználói aktivitásért.
Workflow	Munkafolyamat-kezelés állapotok és állapotátmenetek definiálásával.
XML sitemap	Keresőrobotok számára oldaltérkép.

13

Sminkek használata

Egy Drupal oldal vizuális megjelenítését a smink határozzák meg. A smink lecserélésével vagy módosításával az egész honlap minden oldalának új megjelenést adhatunk.

Megjegyzés: Ezt talán legegyszerűbben úgy lehet megérteni, ha a HTTP://THEMEGARDEN.ORG/DRUPAL6/ oldal *Next Theme* gombjával más-más sminkekkel nézzük meg ugyanazt az oldalt.

Mielőtt a sminkekkel való ismerkedésbe belekezdünk, érdemes az adminisztrációs sminket beállítanunk.

13.1. Az adminisztrációs smink

Az *admin/settings/admin* oldalon a *<Rendszer alapértelmezés>* helyett váltsunk *Garland* sminkre, hogy egy sminkkel való esetleges problémák könnyebben elháríthatók legyenek (199. ábra).

Adminiszt	ációs smink	
Adminisztrác	ós smink:	
Garland	~	
Az adminisztrá kiválasztása es megjelenítője i	iós oldalak megjelentetéséhez használt smink. A "rendszer alapértelmezés" atén a webhely más részein használt smink lesz az adminisztrációs oldalak	
Az admini Új tartalmak be smink használ	ztrációs smink használata tartalom szerkesztéshez viteléhez és meglévő tartalmak szerkesztéséhez is a kiválasztott adminisztráció ta.	s
Beállítások	nentése Visszaállítás alapértelmezésre	

199. ábra: Az Adminisztrációs smink beállítása

Azért is előnyös adminisztrációs sminket használni, mert a publikus smink szerkezete sokszor nem teszi lehetővé (pl. túl keskeny) az adminisztrációs oldalak nagy táblázatainak kényelmes használatát.

13.2. A Color modul

Egyes sminkek (így az alapértelmezett *Garland* is) a bekapcsolt *Color* alapmodullal képes lesz arra, hogy különösebb munka nélkül is tudjon módosítani a honlap megjelenésén, annak átszínezésével (200. ábra).

Sminkek	Lista Beállítás
Általános beállításo	k Garland
"garland" smink beál az alapértelmezettre' értékekre.	lításai, melyek csak ennek a sminknek a használatakor érvényesek. A "visszaállítá ' gombra kattintva állhatunk vissza az általános beállítások oldalon beállított
Színséma	
Színkészlet:	Belgian Chocolate
Alapszín:	#d5b048
Link színe:	#6c420e
Fejléc felső	#331900
része:	
Fejléc alsó rész	re: #971702 😭
Szövegszín:	#494949 m

Ez azonban sokszor nem elegendő a weboldal egyedi arculatának kialakításához.

13.3. A sminkek telepítése

A modulokhoz hasonlóan külső sminkeket is telepíthetünk Drupal honlapunk alá. Ehhez a letöltött smink állomány tartalmát a *sites/all/themes* alkönyvtárba kell másolnunk, majd a sminket engedélyezni az *admin/build/themes* oldalon.

Több más hely körött a *http://drupal.org/project/Themes* oldalról is letölthetünk sminkeket. Itt is figyelni kell a moduloknál ismertetett minőségi jellemzőkre és a készítő által megfogalmazott jogi lehetőségekkel.

Megjegyzés: Elég gyakori, hogy a sminkek készítői a saját oldalukra mutató link eltávolítását megtiltják a használók számára.

Jó tudni, hogy a sminkek minősége jelentősen eltérhet egymástól. Itt nem csak a vizuális megjelenésre, vagy a HTML/CSS szabványosságra, hanem további tipikus hibákra is érdemes felkészülni. Például:

- nem lefordítható szövegek kerültek a sminkbe
- bizonyos (a Drupal által generált) kimeneti információkat nem jelenít meg (pl. az ún. kenyérmorzsa menü)
- a beépített *Dátum beállítások*at nem veszi figyelembe
- bizonyos moduloktól a smink szétesik

A megfelelő smink kiválasztása után a sminkünket testre is szabhatjuk (201. ábra).

Sminkek Lista Beállítás				
Általános beállítások Garland				
Az itt beállított értékek az egész weboldalra, minden smink beállításánál azt felül nem bíráljuk.	smink esetén érvényesek mindaddig, amíg az adott			
Megjelenés választó	Beküldési információk kijelzése			
Egyes összetevők megjelenésének engedélyezése.	Engedélyezi a "Kovács József, 2008. március 11." formáhan megjelenő beküldésre vonatkozó információ			
🗹 Logó	kijelzését a választott tartalomtípusokra.			
🗹 A weboldal neve	V Hír			
🗆 Jelmondat	🗹 Könyvlap			
✓ Misszió	🗆 Oldal			
🗌 Felhasználó képe a tartalmai mellett				
🗌 Felhasználó képe a hozzászólásai mellett				
☑ Keresés doboz				
✓ Webhely ikon				
✓ Elsődleges linkek				
🗹 Másodlagos linkek				

201. ábra: Sminkek beállításai

A sminkek nem minden (egyébként a Drupal által konfigurálható) tartalmi elemet tudnak figyelembe venni. A fenti ábrán például látszik, hogy a *Garland* smink nem tudja a felhasználó képét megjeleníteni se a tartalma, se a hozzászólása mellett.

Az ábra jobb oldalán látható, hogy tartalomtípusonként lehet a beküldési információk (név, dátum) megjelenítéséről dönteni. (Például hírek esetén megjeleníteni, de oldalak esetén nem.)

Egy tetszőleges sminket az oldalhoz (többek között) a következők segítségével tudjuk igazítani:

- logó cseréje
- webhely ikon cseréje
- Webhely információk oldalon a honlap nevének beállítása

Természetesen ezzel még csak alkalmaztuk, és nem szabtuk személyre a sminket.

13.4. Jogosultságok

A System modul beállítható, ide kapcsolódó jogosultsága:

■ *más smink választása*: több engedélyezett smink esetén kinek legyen joga saját sminket beállítani

13.5. Sminkek módosítása

Az alapcsomagban szereplő vagy más által készített sminkek gyakran nem felelnek meg a megrendelő és/vagy a látogatók igényeinek. Ezért két lehetőségünk van:

- saját sminket hozunk létre⁷⁹, vagy
- egy meglévő sminket módosítunk.

Nézzünk néhány egyszerűbb lehetőséget az utóbbira.

Azt érdemes még itt megjegyezni, hogy a következő egyszerű megoldások inkább csak a tanulás kezdő lépéseinek tekinthetők, komolyabb honlap esetén nem járható ez az út. Ha hosszabb távon üzemeltethető, karbantartható oldalt szeretnénk, akkor semmiképpen nem módosíthatjuk a letöltött sminket. Ehelyett a 13.6. fejezet útmutatását kell követnünk.

13.5.1. Képek cseréje

Szükséges előismeret: képszerkesztő program alkalmazása.

Sok smink tartalmaz egy fő dekorációs képet (202. ábra), amely alap webes ismeretekkel cserélhető, és ezzel a smink a honlap témájához illeszthető.

⁷⁹ A sminkek létrehozásához vagy módosításához a HTTP://DRUPAL.ORG/THEME-GUIDE/6 oldalon találhatunk elegendő információt.

	Webfejlesztés Drupal alapon	V			
Nézet 02 Nagy 2	Magamról Szał Szerkesztés Exportálás Más nlap fejlesztést, tanácsad Gusztáv Ionlapfejlesztés	imai önéletrajz olás dást vállalok Tovább	Fórum	Kapesolat Nagy Gusztáv • Saját blog • Tartalom bekült	Saját adatok Keresés

202. ábra: Egy Smink kék tónusú dekorációs képpel

A következő lépéseket kell elvégeznünk:

- Keressük meg a dekorációs kép pontos helyét a böngészőnk segítségével: a képen jobb egérgombot nyomva, a helyi menüből válasszuk ki a *Háttérkép megjelenítése* (vagy hasonló) menüpontot. Ez a szerző által korábban használt *GlossyBlue⁸⁰* smink esetén a *sites/all/themes/glossyblue/images/header-bg.jpg* (180. ábra).
- 2. A böngészőből, vagy az FTP kapcsolatunkkal töltsük le a képet a saját gépünkre. (Készítsünk biztonsági másolatot is róla!)
- 3. Képszerkesztő programmal módosítsuk igényeinknek megfelelően, vagy hozzunk létre ugyanekkora és ugyanilyen nevű, típusú képet.
- 4. Töltsük fel a képet, felülírva az eredetit.
- 5. Frissítsük a böngészőnkben az oldalt.

Ezzel a módszerrel persze egyes további képek is lecserélhetők. Mindig meg kell azonban győződnünk arról, hogy a kép tényleg eredeti méretében fog-e minden esetben megjelenni.

Megjegyzés: a webes tartalmak többlépcsős (böngésző, proxy stb.) gyorsítótárazása miatt előfordulhat, hogy a kép látszólag nem cserélődik. De a Ctrl + F5 vagy Ctrl + R billentyűkombinációk rövid időn belül segíteni szoktak. Szintén hasznos a böngésző gyorsítótárát törölni, pl. Firefox 3.6 esetén az *Eszközök / Előzmények törlése* ablakban *minden* és gyorsítótár.

13.5.2. CSS formázás

Szükséges előismeret: HTML és CSS.

Kisebb módosítások bármelyik smink esetén eszközölhetők, de komolyabb módosításra olyan sminket érdemes választani, amelyik direkt a CSS szintű továbbmódosításra lett kialakítva⁸¹.

1. Keressük meg a sminkünk könyvtárában a style.css fájlt

⁸⁰ http://drupal.org/project/glossyblue

⁸¹ Például Framework, Zen, Artists C01, Hunchbaque.

- 2. Szerkesszük a CSS szabványnak megfelelően
- 3. Töltsük fel a sminkhez készített képeinket is a megfelelő (tipikusan images nevű) alkönyvtárba
- 4. Teszteljük az oldalak újratöltésével

Tesztelni több, különböző jellegű (egy tartalmat megjelenítő, tartalmakat listázó és űrlapokat tartalmazó) oldalon, és több elterjedt böngészőben is érdemes.

Megjegyzés: az egyes sminkek CSS alapú átalakításához általában szükség van a gyermek-szelektorok működésének alapos ismeretére. A legtöbb smink ugyanis elég kevés *id* és *class* értéket generál a HTML kimenetbe.

13.5.3. Szerkezeti átalakítás, hibák javítása

Szükséges előismeret: PHP, sablonrendszerek.

A szerkezeti átalakítás egyszerűbb esete, ha a smink által előállított HTML oldal szerkezete nem megfelelő a számunkra. Ekkor a smink *page.tpl.php*, esetleg *block.tpl.php*, *box.tpl.php*, *comment.tpl.php* vagy *node.tpl.php* állományának átszerkesztésére van szükség.

A következőkben a fenti állományok alapértelmezett verzióiba nézünk bele a teljesség igénye nélkül. Az egyes sminkek ezeket az alapértelmezett kódokat váltják le, ezért az egyes sminkek módosításához ezekre az alapismeretekre lesz szükségünk.

Forrás: http://api.drupal.org/api/files

page.tpl.php

Az állomány a minden oldalon egységesen megjelenő HTML keretet és a változó tartalmak beillesztését megvalósító PHP nyelvű kódokat tartalmazza.

```
<?php
// $Id: page.tpl.php,v 1.25.2.2 2009/04/30 00:13:31 goba Exp $
?><!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Transitional//EN"
"http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-transitional.dtd">
<html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml"
lang="<?php print $language->language ?>"
xml:lang="<?php print $language->language ?>"
dir="<?php print $language->dir ?>">
```

A nyelvi beállítások hatással vannak a HTML kimenetre.

```
<head>
<meta http-equiv="Content-Style-Type" content="text/css" />
<?php print $head ?>
```

Pl. a generált meta tagok.

<title><?php print **\$head_title** ?></title>

Az oldal címe és a weboldal neve.

```
<?php print $styles ?>
<?php print $scripts ?>
</head>
```

CSS stílusok és Javascript fájlok.

Böngészőben nem látszó, felolvasó programoknak szóló link a navigációs részek átugrására. Érdemes megfigyelni, hogy a *Skip navigation* szöveg fordítható, tehát ideális esetben itt a látogató nyelvén megfogalmazott szöveg lesz.

Az elsődleges linkek menü megjelenítése egy táblában.

Ha a logó megjelenítése be van állítva, akkor ez a kód a logó képét a címlapra mutató linkként jeleníti meg.

```
<?php if ($site_name) : ?>

<div class='site-name'>

<a href="<?php print $front_page ?>" title="<?php

print t('Home') ?>">

<?php print($site_name) ?></a></div>

<?php endif;?>
```

Ha a weboldal nevét meg kell jeleníteni, akkor szintén megjelenik linkként.

```
<?php if ($site_slogan) : ?>
    <div class='site-slogan'>
        <?php print($site_slogan) ?></div>
    <?php endif;?>
```

Ha a jelmondatot meg kell jeleníteni, akkor megjelenik.

```
align="center" valign="middle">
<?php print theme('links',
$primary_links,
array('class' => 'links', 'id' => 'navlist')) ?>
```

Az elsődleges linkek a táblázat végén jelennek meg.

A másodlagos linkek kódja hasonló.

Az egyes régiók megjelenítése függ attól, hogy az adott régióban van-e blokk. Például a *left* régió:

```
<?php if ($left != ""): ?>

    <?php print $left ?>
```

A többi régió megjelenítése hasonló.

A tartalmat közvetlenül körülölelő kód a következőket tartalmazza:

```
<div id="main">
  <?php if ($title != ""): ?>
  <?php print $breadcrumb ?>
```

Kenyérmorzsa menü.

<h1 class="title"><?php print \$title ?></h1>

Az oldal címe.

```
<?php if ($tabs != ""): ?>
    <div class="tabs"><?php print $tabs ?></div>
    <?php endif; ?>
<?php endif; ?>
```

Fülek.

```
<?php if ($show_messages && $messages != ""): ?>
<?php print $messages ?>
<?php endif; ?>
```

Üzenet (pl. sikerült a tartalom mentése).

Súgó szöveg.

<!-- start main content →
<?php print \$content; ?>

A tényleges tartalom (a node.tpl.php alapján generálódik).

```
<?php print $feed_icons; ?>
<!-- end main content →
</div><!-- main →</pre>
```

Az esetleges RSS ikonok.

Hasonlóan következik a lábléc is.

```
<?php print $closure;?>
</body>
</html>
```

Végül az oldal lezárásához szükséges kódok generálódnak. Pl. a *Google Analytics* modul használata esetén emiatt kerül be a követőkód a kimenetbe.

node.tpl.php

Az állomány a node tartalmát körül vevő tartalmi részeket határozza meg.

```
<div class="node<?php if ($sticky) { print " sticky"; } ?> <?php if (!$status) { print " node-unpublished"; } ?>">
```

Ha kiemelt, vagy nem közzétett egy tartalom, akkor ahhoz CSS class szelektorokat generál.

```
<?php print $picture ?>
```

A szerző képe.

Ha az oldal tartalma nem jelenik meg, csak a címe, akkor a címet egyszerű linkként készíti el.

```
<span class="submitted"><?php print $submitted ?></span>
```

Beküldési adatok (tipikusan a dátum és a beküldő neve).

```
<div class="taxonomy"><?php print $terms ?></div>
```

Taxonomy kifejezések.

```
<div class="content"><?php print $content ?></div>
```

A node tartalma (amit a beviteli forma szűrői előállítottak).

```
<?php if ($links): ?>
<div class="links">&raquo; <?php print $links ?></div>
<?php endif; ?>
</div>
```

A záró linkek (pl. tovább, megjegyzések száma, stb.).

comment.tpl.php

Az állomány a megjegyzések megjelenítését határozza meg.

```
<div class="comment<?php print ' '. $status; ?>">
```

Ha van speciális státusz, megjeleníti.

```
<?php if ($picture) : ?>
    <?php print $picture ?>
<?php endif; ?>
```

Ha van kép, akkor megjelenik.

<h3 class="title"><?php print \$title ?></h3>

A megjegyzés címe.

```
<div class="submitted"><?php print $submitted ?>
   <?php if ($comment->new) : ?>
        <span class="new"> *<?php print $new ?></span>
        <?php endif; ?>
   </div>
```

Beküldő adatai. Ha új, akkor jelezzük.

```
<div class="content">
  <?php print $content ?>
```

A megjegyzés szövege.

```
<?php if ($signature): ?>
    <div class="clear-block">
        <div>-</div>
        <?php print $signature ?>
        </div>
        <?php endif; ?>
        </div>
<//div>
```

Ha van aláírás, megjelenik.

```
<!-- BEGIN: links →
<div class="links">&raquo; <?php print $links ?></div>
<!-- END: links →
</div>
```

Linkek (pl. Válasz) megjelenik.

block.tpl.php

Ez a fájl a régiókban megjelenő blokkokat definiálja.

```
<div id="block-<?php print $block->module .'-'. $block->delta; ?>"
class="block block-<?php print $block->module ?>">
```

Speciális id és class értékeket generál a blokkokhoz.

Ha van címe, akkor megjelenik.

```
<div class="content">
    <?php print $block->content ?>
    </div>
</div><//div>
```

A blokk törzse.

13.6. Új sminkek létrehozása

Az előző fejezetben **bemutatott módszerek** komolyabb honlap esetén **nem alkalmazhatóak**. Ennek oka, hogy a smink egy újabb verziójának közzétételekor komoly problémákba ütköznénk, hiszen a frissítéshez le kellene törölnünk a módosított sminket, és helyette az újabb verziójú (módosítatlan) sminket tudnánk használni. Ezért már a kezdetektől fel kell arra készülnünk, hogy a smink frissítése zökkenőmentesen megoldható legyen.

Először nézzük meg a sminkek felépítését a 203. ábra segítségével⁸².

Az ajánlott megoldás tehát az, hogy a kiválasztott sminket (legyen az egy egyébként véglegesnek, vagy éppen továbbfejlesztésre szánt smink) nem változtatjuk meg, hanem alsminket hozunk létre. Egyes sminkeknél, mint pl. a *Zen*, speciális megoldást ír elő a smink készítője, de a sminkek nagy részénél a következő megoldást alkalmazhatjuk.

A fejezet további részében a *960 Robots*⁸³ sminkhez fogunk al-sminket létrehozni. Ez a smink a *960 Grid System*⁸⁴ alapjaira építve a dizájnerek álma. Az aprólékos kivitelezés helyett többnyire csak a lényegesebb dolgokkal kell foglalkoznunk.

Jelen példánkban az al-smink létrehozásának oka a speciálisabb régió-használati igények: a címlapon egymás mellett kisebb blokkokat szeretnénk megjeleníteni.

⁸² Forrás: HTTP://DRUPAL.ORG/NODE/171194

⁸³ HTTP://drupal.org/project/ninesixtyrobots

⁸⁴ HTTP://960.GS/

203. ábra: A sminkek működése

13.6.1. A smink könyvtára

Először is el kell neveznünk az új sminkünket mind emberi, mind gépi azonosításra. Az egyszerűség kedvéért a továbbiakban a *GAMF* (*gamf*) nevű sminket fogjuk létrehozni.

A *sites/all/themes* vagy a *themes* könyvtárnak tartalmaznia kell a kiválasztott szülő sminket is.

234. oldal

gamf.info⁸⁵

Általában érdemes a szülő smink *.info* állományát lemásolnunk, és azt tovább szerkeszteni. Esetünkben a következő adatokat kell megadnunk:

- *name*: a smink neve
- *core*: a drupal verziószáma, amelyikhez a smink készül
- engine: melyik smink motorra épít (szinte kizárólag *phptemplate* szokott lenni)
- *base theme*: melyik smink tekinthető szülőnek

Nézzük a konkrét megoldást:

```
; $Id: gamf.info,v 1.0 2009/08/18 12:20:00 add1sun Exp $
name = GAMF
description = 960 Robots alapú alsmink a GAMF honlapja számára
core = 6.x
php = 5.2.0
engine = phptemplate
base theme = ninesixtyrobots
```

Négy új régiót hoztunk létre:

```
regions[content_top_1] = Content top 1
regions[content_top_2] = Content top 2
regions[content_top_3] = Content top 3
regions[content_bottom] = Content bottom
```

A szülő sminkhez képest néhány apróbb CSS változtatást a

```
stylesheets[all][] = css/gamf.css
```

sorral tudjuk hozzávenni.

Sablon (template) állományok

A 13.5.3. fejezetben ismertetett *.tpl.php* állományok közül azokat kell létrehoznunk, és az ott ismertetetthez hasonló tartalommal ellátnunk, amelyek esetén a szülő megoldása nem megfelelő a céljainknak.

Esetünkben a page.tpl.php állomány az új régiókat is meg kell, hogy jelenítse:

⁸⁵ Forrás: http://drupal.org/node/171205

Így – némi CSS kiegészítéssel – a blokkjaink a megfelelő helyeken megjeleníthetőek.

template.php⁸⁶

Ezt az állományt olyan esetben kell létrehoznunk, ha a smink alapértelmezett működését jelentősen módosítanunk kell. Példaként egy tipikusnak tekinthető űrlap módosítási problémát érdemes áttanulmányozni a http://drupal.hu/NODE/10301 címen.

További állományok

Igen jellemző, hogy a szülő smink *style.css* állománya mellett vagy helyett a sajátunkat szeretnénk használni. De a dekorációs képeket is el kell helyeznünk a megfelelő helyen, többnyire a sminkünk *images* alkönyvtárában.

Drupalban a sminkeléssel igen jelentősen bele tudunk avatkozni a Drupal működésébe. Ennek ismertetése azonban túlmutat a jegyzetünk lehetőségein.

További ismereteket szerezhetünk a sminkelésről, ha az általunk jól ismert sminkek forráskódját tanulmányozzuk.

⁸⁶ További információk: http://drupal.org/node/11811

14

A VIEWS MODULOK

A Views modul a tartalmak, felhasználók, hozzászólások, csatolt fájlok, kifejezések stb. listázására szolgál.

Egyes Drupal funkciók (pl. a címlap) leválthatók, majd módosíthatóak a nézetek segítségével. De teljesen új területen is használhatjuk ezt a komplex modult.

14.1. Views alapmodulok

Honlap: http://drupal.org/project/views

A modul telepítéséhez kapcsoljuk be a *Views* modult, hogy nézeteink lehessenek, és a *Views UI* modult, hogy a nézeteket szerkeszthessük, újakat hozhassunk létre. Ez utóbbi modulra csak a fejlesztés idejére lesz szükségünk, a nézetek elkészülése után javasolt ki-kapcsolni. A *Views exporter* modul nézetek más honlapra másolásakor lehet segítség, szintén csak ideiglenesen érdemes bekapcsolni.

14.1.1. Nézetek áttekintése

Az admin/build/views a nézeteink kezelését és létrehozását lehetővé tevő oldal (204. ábra).

Egyelőre a modul nincs semmilyen hatással az oldalunkra. Az ábrán is látható nézetek, amelyek alapvető Drupal funkciókat ki tudnak váltani, vagy gyakran használt egyéb funkciókat megvalósítani, nincsenek engedélyezve. Az első működő nézetünkhöz vagy engedélyezni kell a kiválasztott gyári nézetet, vagy egy teljesen újat létrehozni.

204. ábra: Nézetek listája

14.2. A Views UI felépítése

A súgó ábráját nézzük meg bevezetésként (205. ábra). Az oldal teljesen AJAX működésű, így a kezelése jelentősen eltér a legtöbb korábbi oldalétól. A logikája alapvetően fentről le-felé, és balról jobbra érthető meg.

Először is az 1-es részben mindig a *Defaults* látszik. Itt ugyanis egy nézet több al-nézetet (*display*) is tartalmazhat. A *Defaults* az alapbeállításokat tartalmazza, a legtöbb alatta levő csak néhány dologban fog ettől eltérni. Amelyik ezek közül ki van választva, annak a részletei látszanak a tőle jobbra levő területen.

205. ábra: A Views UI felépítése

A következő példákat ennek fényében érdemes tanulmányozni.

14.3. A Simple views modul

Az ismerkedéshez nem nélkülözhetetlen, de hasznos, ha kipróbáljuk a *SimpleViews* modul szolgáltatásait is. Ez a modul néhány tipikus esetben legyártja a nézetünket anélkül, hogy a *Views* modult komolyabban ismernénk.

Az *admin/build/simpleviews* oldalon a *Simple views* modullal létrehozott nézetek listáját, és egy új nézet létrehozására használható *Add View* linket láthatjuk (206. ábra). Később ugyanitt a lista elemei szerkeszthetők, törölhetők lesznek.

Simple views	Lista	Add view
Cím	Útvonal	Műveletek
No items have b	een added.	

206. ábra: A Simple views lista

14.3.1. Tartalmak listázása

Az *admin/build/simpleviews/add* oldalon hozzunk létre egy *Tartalmak* című nézetet az Oldal típusú tartalmak fordított időrendben történő listázására (207. ábra).

Simple	e views Lis	ta Add view	
Cím:	Tartalmak		]
Útvonal:	tartalmak		]
Display:	Oldal posts	*	
Sorted:	Newest first	*	
As a:	List of teasers	*	
	V	l	Let visitors filter the page
By:	The author of the	post 💌	
	¥	l	Add an RSS feed
	V	l	Create a sidebar widget
	_		
Submit			

207. ábra: Egyszerű nézet generálása a Simple views modullal

A tartalmak útvonalon ki is próbálhatjuk a listát: a címlaphoz hasonló módon, de pontosan az *Oldal* tartalmak listázódnak ki. A nézet tartalmaz RSS csatornát és blokk nézetet (kicsit furcsa elnevezéssel *sidebar widget*) is.

Nézzük meg, milyen nézetet generált a Simple views modul (208. ábra).

Defaults	🚱 Page		Remove display					
Page	Display the view as a page	Display the view as a page, with a URL and menu links.						
Block	Basic settings	Pelationshins	Sort + ↑+ criteria					
Feed Page Add display Analyze	Név: Page
Cím: Tartalmak
Style:
Unformatted
Row style:
Tartalom
Use AJAX: Nem
Use pager: Igen
Items per page:
10
Distinct: Nem
Access:
Unrestricted
Caching: Nincs
Exposed form in
block: Nem
Fejléc: Nincs
Lábléc: Nincs
Empty text: Nincs	None defined
None defined
Argumentumok
Tartalom: Created
year + month
Fields
The style selected
does not utilize
fields.	Tartalom: Post
date desc
Szűrők + +
Tartalom:
Közzétett Igen
Tartalom: Tipus =
Oldal					
	Information							
	Page settings
Útvonal: tartalmak
Menü: Normal:
Tartalma							

208. ábra: Oldalakat listázó nézet

Page al-nézet

Önálló útvonalon és önálló tartalommal megjelenő nézet (a dőlt részek az alapértelmezett *Defaults* beállításoktól öröklődtek).

Basic settings

Legalapvetőbb beállítások:

- Név: Page, vagyis alapvetően ezen a néven fogjuk látni
- *Cím: Tartalmak* az összes nézetben
- *Style*: *Unformatted*, vagyis alapértelmezett megjelenítés (lehetne még HTML, Rács vagy Táblázat)

- *Row style: Tartalom*, vagyis nem valami speciális, hanem a korábban megszokott előnézet vagy teljes nézet (emiatt a *Fields* nem is szerkeszthető)
- Use AJAX: Nem, vagyis hagyományos oldal-újratöltődéssel működik
- Use pager: Igen, vagyis ha sok elem van, lapozható lesz
- *Items per page: 10:* Ennyi tartalom kerül egy oldalra maximum
- *Distinct*: Nem, vagyis ha egy elem többször jelenne meg, nem szűri ki
- Access: Unrestricted, vagyis nem korlátozzuk a láthatóságát
- Caching: Nincs, vagyis nincs gyorstárazva
- *Exposed form in block: Nem*, vagyis nem kérünk blokk nézetet
- Fejléc, Lábléc: Nincs, nem jelenítünk meg a nézet elején és végén szöveget
- Empty text: Nincs, vagyis nincs speciális szöveg beállítva, ha a nézet egyetlen elemet se tudna megjeleníteni
- Theme: Information: ha a nézetünket sminkelni akarjuk, itt kapunk segítséget

Page settings

Csak oldal al-nézetnél jelenik meg.

- Útvonal: tartalmak, vagyis ezen az útvonalon érhető el a nézet
- Menü: Normal, vagyis hagyományos módon, egy menüben jelenítjük meg

Sort criteria

Milyen sorrendben jelenjenek meg:

■ Tartalom: Post date desc, vagyis a beküldés dátuma szerint, csökkenő sorrendben

Szűrők

Az összes node közül melyeket jelenítse meg

- *Tartalom: Közzétett* = *Igen*, vagyis a rejtett tartalmak nem jelennek meg
- Tartalom: Típus = Oldal, vagyis csak ilyen típusú tartalmakat listázunk

A Block al-nézet

A Block nézet kicsit máshogy épül fel, hiszen más is a célja. A fontosabb eltérések:

Basic settings

■ *Style*: *HTML List*, vagyis HTML (ul-li) lista készül

- Row style: Fields, vagyis a Fields részben felsorolt mezőket fogja mutatni
- *Items to display: 5*, vagyis egyszerre 5 elemet jelenítsen meg.
- *Link display*: Page, vagyis a címre kattintva a node-ra jutunk

Block settings

- *Admin*: *Tartalmak*, ez lesz a blokk azonosítója
- Caching: Do not cache, vagyis nincs gyorstárazva

Fields

■ *Tartalom: Cím*, vagyis csak a cím fog megjelenni linkként

Végül a Feed al-nézet hasonló.

14.4. Gyári nézetek

Ahogy azt a 204. ábrán láttuk, vannak nem aktivált, de működőképes nézeteink. Mivel ezek céljai jól ismertek, sokat tanulhatunk ezek vizsgálatából is.

Ha ezeket bekapcsoljuk (*Enable*), akkor az adott szolgáltatást megvalósítását átveheti a Drupal egyéb moduljaitól. Természetesen ennek akkor lesz igazán haszna, ha módosítani szeretnénk az alapértelmezett működésen.

14.4.1. A frontpage nézet

A *frontpage* nézet eredménye ugyanaz, mint amit a címlapon szoktunk látni. Szerkesztésével (sok mindent még nem fogunk változtatni) újabb betekintést nyerhetünk a nézetek működésébe. Nézzük meg, hogyan is állítható elő az alapértelmezett kezdőoldalunk (209. ábra).

Először is az alap beállításokat (*Defaults*) láthatjuk, szerkeszthetjük, de már most látszik az is, hogy a *frontpage* kétféle megjelenítést valósít meg: *Page* és *Feed*. Előbbit a kezdőoldalt böngészőből nézve, utóbbit pedig RSS olvasóval olvasva érhetjük el.

Mi jelenik meg a nézetben?

Ha semmi egyéb beállítás nem szerepelne, akkor a nézetben minden létező tartalom (*node*) megjelenne. Kezdőoldalra viszont nem mindent kell kitenni, csak azt, ami a feltételeinknek megfelel. A Szűrők dobozban látszik a két feltételünk:

- Tartalom: Címlapra kerül = Igen
- Tartalom: Közzétett = Igen

244. oldal

Vagyis csak a mindkét jelzőt kipipálva beküldött tartalmakat jeleníti meg a nézet.

| nartaiviir.
Defaults						
Page	View settings	angs n	Relationships	+ +	Ø Sort criteria	+ ++
Feed	Tag: default		None defined		Tartalom: Stick	y asc
date asc
Oldal 💌	Basic settings		Arguments	+ ++		
	Név: Defaults		None defined		🛿 Szűrők	+ ++
Add display	Cím: None
Style: Unformatted
Row style: Tartalom | 奈
奈 | | | Tartalom: Címl
True
Tartalom: Közz | apra kerül
étett True |
| | More III IX: Nem
Distinct: Nem
Access: Unrestricted
Link display: Page
Fejléc: None
Lábléc: None
Empty text: None
Theme: Information | | | | | |
| | c | lick of | n an item to edit that | item's de | etails. | |
| Mentés Még | isem | | | | | |

209. ábra: A frontpage nézet szerkesztése

Persze ilyen tartalomból is sok lehet, ezért fontos a rendezési sorrend (Sort criteria):

- Tartalom: Sticky = desc
- Tartalom: Post date = desc

Vagyis a kiemelt tartalmak elől, a többi utána; és mindkét csoporton belül a beküldés dátuma szerint csökkenő sorrendben.

A Basic settings alatt még az

■ Use pager: Igen

■ Items per page: 10

érdekesebbek számunkra: 10 tartalmanként, lapozóval fog megjelenni.

Természetesen e jellemzőket meg is változtathatjuk, pl. állítsuk 20-ra az előbbi számot: a 10-es számra klikkelve megjelenik a szerkesztő felület (210. ábra).

OBC HERAL IGON	
Use pager: Igen	
Items per page: 10	
More link: Nem	
Distinct: Nem	
Access: Unrestricted	
Link display: Page	
Fejléc: None	
Lábléc: None	
Empty text: None	
Theme: Information	
The number of items to disp	lay per page. Enter 0 for no limit.
Offcati	
onset.	
0	
The number of items to skip	. For example, if this field is 3, the first 3 items will be skipped
and not displayed. Offset ca	n not be used if items to display is 0; instead use a very large
number there.	
[Frissítés] [Mégsem]	

210. ábra: Views tulajdonság szerkesztése

Az *Offset* értékével néhány tartalmat kihagyhatunk a listázásból. Például az első öt hírt hagyományos módon, a következő tizet csak címmel szeretnénk megjeleníteni: ekkor két hasonló nézetet hozunk létre, a másodiknak ötös *Offset* értéket beállítva. Végül a két nézetet valamilyen módon egymás alatt jelenítjük meg.

A *Page* al-nézetre váltva jól látszik, hogy ezt a nézetet a *frontpage* útvonalon érhető el. Ha igényeinknek megfelelően testre szabtuk, akár a címlapra is tehetjük az *Alapértelmezett címlap* beállításával (47. ábra).

14.4.2. Az archive nézet

Ezzel a nézettel a blogoknál szokásos havi archívum listát készíthetünk az *archive* útvonalra (211. ábra), vagy blokkba.

Monthly archive

- július 2009 (2)
 július 2009 (2)
- ° június 2009 (1)

211. ábra: Az archive nézet

A nézet Page al-nézetén (212. ábra) a legfontosabb beállítások a következők:

212. ábra: Az Archive nézet beállításai

Minden közzétett tartalom megjelenik (Szűrők) fordított időrendben (Sort criteria).

A nagy újdonság az eddig még nem ismertetett *Argumentumok* doboz. Ennek segítségével további információt tudunk a nézethez rendelni. Enélkül nem csoportosítva, hanem listázva látnánk a tartalmakat.

14.4. Gyári nézetek

Az ábrán a Created year + month linkre a következőt láthatjuk (213. ábra).

	Override
Cím:	
%1	
The title to use when this argument is prese
from previous arguments. You can use perc
titles. Use "%1" for the first argument, "%2'	nt. It will override the title of the view and titles
ent substitution here to replace with argument
' for the second, etc.
Breadcrumb:	
Action to take if argument is not	Wildcard:
present:	
O Display all values	If this value is received as an argument,
the argument will be ignored; i.e, "all
O Hide view / Page not found (404)	values"
O Display empty text	Wildcard title:
Summary, sorted ascending Summary, sorted descending	Minden
O Provide default argument	The title to use for the wildcard in substitutions elsewhere.
Validator options	
Validator:	

213. ábra: Az archive nézet argumentuma

Két beállítást érdemes alaposabban megnéznünk:

- A *Cím:* %1 beállítás az elnevezéseket határozza meg.
- A Summary, sorted descending beállítás a csoportosítást írja elő.

14.4.3. A comments_recent nézet

A *comments_recent* nézet a legfrissebb hozzászólásokat (és linkként a *node*-jukat) jeleníti meg blokk vagy oldal nézetben (214. ábra).

Page	View settings	🛛 Relationships	+ ++	🛿 Sort criteria	+ ++
Block	Tag: default	Hozzászólás: Tartal	om	Hozzászólás: Post
desc	t date
Page 💌	Basic settings	Ø Argumentumok	+ ++		
	Név: Defaults	None defined		🛿 Szűrők	+ ++
Add display	Cím: Friss hozzászólások			(Tartalom) Tartalom:	
	Style: HTML List 🖉	Fields	+ ++	Published or adm	in
Analyze	Use AJAX: Nem
Use pager: Nem
Items to display: 5
More link: Igen
Distinct: Nem
Access: Unrestricted
Caching: Nincs
Exposed form in block:
Nem
Fejléc: Nincs
Lábléc: Nincs
Empty text: Nincs	Hozzászólás: Cím
Hozzászólás: Post c	late		

214. ábra: A comments_recent nézet beállításai

Először is érdemes megfigyelni, hogy az előző ábrák node alapúak voltak (*Tartalom:...*), míg itt többnyire *Hozzászólás: ...* látható, vagyis itt hozzászólás alapú nézetet láthatunk.

Újdonság még a *Realtionship* doboz, amely a node linkeléséhez szükséges ebben az esetben.

14.4.4. További gyári nézetek

A glossary nézet

A *glossary* nézet az összes publikus tartalmat a címe kezdőbetűje szerinti csoportosításban listázza. Csak oldal nézetet tartalmaz, amely a *glossary* útvonalon érhető el.

A megoldás itt is az Argumentum alapján készült.

A taxonomy_term nézet

A *taxonomy_term* nézet a *Taxonomy* kifejezéseihez tartozó listázó oldalakat tudja helyettesíteni.

A tracker nézet

A *tracker* nézet a tartalmak és hozzászólások követését lehetővé tevő *Tracker* modul áttekintő oldalát helyettesíti.

14.5. Nézetek létrehozása

Ennyi példa után nézzük meg, hogyan tudunk új nézetet létrehozni. (Az SQL SELECT parancs ismerete hasznos lesz a nézetek összeállításánál).

Az *admin/build/views/add* oldalon két fontos információval kell kezdenünk. Meg kell adnunk a nézet belső nevét, és a típusát (215. ábra). A típust utólag már nem változtathatjuk meg.

View type:

Tartalom Nodes are a Drupal site's primary content. O Felhasználó Users who have created accounts on your site. O File Files maintained by Drupal and various modules. O Hozzászólás Comments are responses to node content. O Node revision Node revisions are a history of changes to nodes. O Term Taxonomy terms are attached to nodes. O Access loa Stores site access information. The view type is the primary table for which information is being retrieved. The view type controls what arguments, fields, sort criteria and filters are available, so once this is set it cannot be changed.

215. ábra: Nézet létrehozása, a típus kiválasztása

Mivel *Tartalom* típusú nézetet már jó néhányat láttunk, inkább egy *Felhasználó* alapú nézetet hozunk létre.

14.5.1. Felhasználók listázása

Cél: Hozzunk létre egy olyan listát, amely a regisztrált látogatókat listázza. (Ezt igény szerint testre szabhatjuk, pl. csak az utolsó héten belépettek legyenek rajta.)

A nézet neve *felhasznalok*, típusa *Felhasználó* legyen.

Egyszerűbb esetekben a következő lépéseket érdemes követnünk:

1. A Mezők dobozban vegyük fel (+) a táblázat oszlopait

A *Groups* listát érdemes *Felhasználó*-ra szűkíteni, majd kiválasztani a következőket (216. ábra).

216. ábra: Felhasználó mezők kiválasztása

Az *Add* gomb után minden egyes kiválasztott mezőt lépésről lépésre konfigurálhatunk. Általában elfogadhatjuk az alapbeállításokat, utólag úgyis lesz lehetőségünk javítani. A címkéket – ha kell – fordítsuk le.

Az oldal alján, a *Live preview* cím alatt láthatjuk a listánkat eléggé ömlesztett, nehezen áttekinthető módon.

2. A Basic settings alatt állítsuk be a legfontosabb dolgokat

- Cím: Felhasználók
- Stílus: Táblázat

Itt beállíthatjuk, hogy melyik oszlopok legyenek rendezhetők, és melyik legyen az alapértelmezett rendezés (217. ábra). Lehetőségünk lenne még csoportosításra (*Grouping field*) valamelyik mező szerint, és beállíthatjuk a rendezési sorrendet (*Default sort order*) csökkenőre (*Descending*).

Defaults: Style options

Place fields into columns; you may combine multiple fields into the same column. If you do, the separator in the column specified will be used to separate the fields. Check the sortable box to make that column click sortable, and check the default sort radio to determine which column will be sorted by default, if any. You may control column order and field labels in the fields section.

Mező	Column	Separator	Sortable	Default sort	
Aktív	Aktív			0	
Regisztráció	Regisztráció 💌		v	۲	
Felhasználó: Edit link	Felhasználó: Edit link 💌				
Email cím	Email cím 💌			0	
Név	Név 💌		v	0	
None O					
Grouping field:
✓None> You may optionally specify a field by which to group the records. Leave blank to not group. ✓ Override normal sorting if click sorting is used ✓ Enable Drupal style "sticky" table headers (Javascript) (Sticky header effects will not be active for preview below, only on live output.) Default sort order: Descending ✓ If a default sort order is selected, what order should it use by default.					

217. ábra: Táblázat stílusú nézet beállítása

Az előnézetünk máris sokkal barátságosabb.

Még néhány beállítás a dobozból:

- Items to display: 25
- More link: Igen
- Access: Role, hogy csak a kiválasztott adminisztrátor csoportok láthassák ezt a nézetet.

3. A mezők sorrendjét állítsuk be véglegesre

A Mezők doboz nyilas gombjával hívjuk elő a sorrendezési lehetőséget (218. ábra). Állítsuk be a kívánt sorrendet.

| | | Stilus: Táblázat Stílus: Táblázat Jse AJAX: Nem Jse pager: Nem Items to display: 25 More link: Igen Distinct: Nem Access: tulajdonos Exposed form in block: Nem Fejléc: None Lábléc: None Empty text: None Theme: Information | Mezők
Felhasználó: Aktív
Aktív
Felhasználó: Created
date Regisztráció
Felhasználó: Edit link
Felhasználó: Email cím
Email cím
Felhasználó: Név Név | |
|---|---------------------------------------|---|--|---|
| | D | efaults: Rearrange field | s | |
| + Felhasználó: Created date Regisztráció* | | | | 0 |
| + Felhasználó: Név Név* | | | 0 | |
| | 🕂 🛛 Felhasználó: Email cím Email cím* | | | 0 |
| | 🕂 🛛 Felhasználó: Aktív Aktív | | | 0 |
| | ÷ | Felhasználó: Edit link | | 0 |
| 01 | 0 | 41 | 1. 1 | |

218. ábra: Mezők sorrendjének beállítása vonszolással

4. Szűrők definiálása

A feladat szerint nekünk az utolsó héten belépett látogatók kellenek. Ehhez a *Szűrők* "+" gombjával adjunk hozzá egy új szűrőt: *Felhasználó: Last login* (219. ábra).
change the filter as they	view it.
Operator:	Value type:
🔿 Is less than	O A date in any machine readable format.
🔘 Is less than or	CCYY-MM-DD HH:MM:SS is preferred.
equal to	O An offset from the current time such as "+1 day" or
🔿 Is equal to	"-2 hours and 30 minutes"
O Is not equal to	Érték:
U is greater than	-7 day
or equal to	
Is greater than	

219. ábra: Csak az utolsó hét nap alatt belépett felhasználók szűrése

5. Page al-nézet hozzáadása

A fontosabb dolgokkal kész vagyunk, végül adjunk hozzá egy *Page* al-nézetet, hogy elérési utat adhassunk hozzá, és menübe helyezhessük a nézetet (220. ábra).

dal 🕽 🔹 🕨	Basic settings	Relationships	+ ++	Sort criteria	+ ++
Didal 🗸	Név: Oldal
Cím: Felbasználók	None defined		None defined	
	Stílus: Táblázat 🌋	Arguments	+ ++	Szűrők	+ +
Auu uispiay	Use pager: Nem	None defined		Felhasználó: Last login	
Analyze Items to display: 25 Distinct: Nem Access: tulajdonos Exposed form in blo Nem Fejléc: None Lábléc: None Empty text: None Theme: Information Page settings Útvonai: None Menü: No menu Menü: No menu	Items to display: 25
Distinct: Nem	Mezők	+ ++	-/ Gay	
	Access: tulajdonos
Exposed form in block:
Nem
Fejléc: None
Lábléc: None
Empty text: None
Theme: Information
Page settings
Útvona: None
Menü: No menu	Felhasználó: Created date
Regisztráció
Felhasználó: Név Név
Felhasználó: Email cím
Email cím
Felhasználó: Aktív Aktív
Felhasználó: Edit link			
	Oldal: The menu path or l	IPL of this view			
		DRE OF UNS VIEW			
	nttp://nagygusztav.nu/?q=				

220. ábra: Oldal nézethez útvonal rendelése

Ezzel el is készültünk.

14.6. Kapcsolódó kiegészítő modulok

Modul név	Leírás
Advanced Help	Egyes modulok több – szituációtól függő – súgó
információt tudnak vele megjeleníteni.
Editablefields	Olyan nézetet tudunk vele létrehozni, ahol egyes mezők
nem csak listázódnak, hanem szerkeszthetőek is. Így
akár több tartalmon is módosítást végezhetünk egy
oldalon.
Insert View	<i>Node</i> szövegébe be tudunk szúrni egy nézet eredményét.
Beviteli szűrőként működik.
Simple Views	Egyszerűbb nézetek generálását oldhatjuk meg vele.
View Reference	Nézetre való hivatkozás CCK mezőt hozhatunk létre.
Views Bonus Pack	További nézet elrendezéseket alkalmazhatunk, kiváltva
pl. a <i>Panels</i> modult.
Views Bulk Operations	A listázott elemekkel műveleteket is végezhetünk.

15

A CCK modulok

Honlap: http://drupal.org/project/cck

A *CCK* modulcsalád a tartalomtípusok lehetőségeit kibővíti. A Drupal alapcsomaggal létrehozott tartalomtípusok csak két mezőt tartalmaznak: a címet és a törzset. A *CCK* (egész pontosan a *Content*) modul legfontosabb szolgáltatása, hogy lehetővé teszi a tartalomtípusok bővítését további mezőkkel. Az egyes mezők speciális típusokkal és jellemzőkkel írhatók le.

15.1. Elméleti háttér: Egyed-kapcsolat modell

A *CCK* használatához igen hasznos, ha adatbázis-kezelési, azon belül is elsősorban egyedkapcsolat modell alapismeretekkel rendelkezünk.

Az egyed-kapcsolat (E-R) diagram a tárolandó adatok és kapcsolataik grafikus ábrázolására szolgál. Segítségükkel könnyen áttekinthető rendszervázlatot készíthetünk. Az egyed-kapcsolat diagram háromféle összetevőt tartalmaz:

- egyedek
- attribútumok
- kapcsolatok

Példaként egy többnyelvű képgaléria felépítését nézzük meg (221. ábra). A képeket albumokba rendezzük, a képeknek leírásuk, az albumoknak pedig a címük lehet többnyelvű is. Végül a képek sorrendje is fontos lesz.

Egyedek

Azok a természetben megtalálható elemek vagy elvont fogalmak, amelyek tulajdonságait (attribútumait) szeretnénk tárolni. Az ábrán *title*, *album*, *image* és *description* stb. Az egyedeket egy téglalappal ábrázoljuk, melyben megjelenik az egyed neve.

221. ábra: Több nyelvű képgaléria ER diagramja

Az egyedek az azonos tulajdonságokkal (attribútumokkal) bíró csoportot jelképeznek.

Az egyed Drupalban egy tartalomtípus lesz.

Tulajdonságok vagy attribútumok

Az egyedeket az attribútumaikkal írjuk le. Az attribútum a legkisebb egység, amely az egyed egy tulajdonságát tárolja, pl. *language title, date.* Ellipszissel jelöljük, benne a tulajdonság nevével.

Az egyed attribútumait egyszerű vonallal kapcsoljuk az egyedhez.

Az attribútum a tartalomtípus egy mezője lesz.

Kapcsolatok

Kapcsolat (többnyire) két különböző típusú egyed között lehetséges. Pl. az *album* tartalmaz (*contains*) képeket.

Amíg az egyedek megnevezésében általában főneveket használunk, addig a kapcsolat leírására általában igéket használunk. A kapcsolatok három típusát különböztethetjük meg:

1:1

Az **egy az egyhez** kapcsolat esetén az egyik egyed egyik példányához egy és csak egy példányát kapcsoljuk a másik egyednek. Pl. *previous, next*, stb.

A Drupal megvalósítás esetén azt kell eldönteni, hogy a kapcsolat melyik iránya fontosabb. Ha ez egyértelműen megadható, akkor ahhoz a tartalomtípushoz érdemes a másik egyed referenciáját felvenni. Esetleg az is megoldás lehet, ha mindkét irányban felvesszük a kapcsolatot.

1 : n

Az **egy a többhöz** kapcsolat esetén az egyik egyed egyik példányához nulla vagy több példányát kapcsoljuk a másik egyednek. Pl. *hastitle*, *contains*.

A CCK megvalósítás esetén szintén érdemes eldönteni, hogy melyik kapcsolat a hangsúlyos.

$\mathbf{n} : \mathbf{m}$

A **több a többhöz** kapcsolat egy egyed példányaihoz egy másik egyed több példányát rendeli. Pl. *describes*.

A CCK megvalósítás esetén nincs mérlegelési lehetőség: mindkét irányban fel kell venni a kapcsolatot. Bizonyos esetekben egy bonyolultabb megoldás is elképzelhető, sőt nélkülözhetetlen: ekkor a kapcsolatot egy kapcsoló tartalomtípus bevezetésével két 1:n kapcsolattá bonthatjuk.

Előfordulhat, hogy egy egyed példányi között áll fent kapcsolat. Ezt rekurzív kapcsolatnak nevezzük. Ilyen lehet például a munkahelyi főnök–beosztott kapcsolat, és az ábrán ilyen a *previous* és a *next* is.

A kapcsolatoknak is lehetnek attribútumai.

Ennyi bevezetés után kezdjünk bele a modulok megismerésébe.

15.2. Telepítés

Az alap CCK modulok telepítését a szokásos módon kezdjük: másoljuk a letöltött és kitömörített *cck* könyvtárat a *sites/all/modules* alkönyvtárba.

Először nézzük át röviden az egyes alap CCK modulok feladatait.

- *Content*: Minden további modul függ a *Content*-től, ezért ezt mindenképpen engedélyeznünk kell.
- *Content Copy*: tartalomtípusok importálása, exportálása végezhető el vele. Ez pl. más weboldal alá költöztetéshez lehet praktikus.
- *Content Permissions*: Mező szintű jogosultság beállítási lehetőségeket kapunk.
- Fieldgroup: Mezők vizuális csoportosítására lesz lehetőségünk.
- *Node Reference*: Másik tartalomra való hivatkozást valósíthatunk meg. Ezzel valósíthatjuk meg az E-R diagramban leírt kapcsolatokat.
- *Number*: Szám típusú mezőket definiálhatunk.

- Option Widgets: Legördülő lista, rádió gomb típusú beviteli mezőket hozhatunk létre.
- *Text*: Szöveges mezőt hozhatunk létre.
- User Reference: Felhasználóra való hivatkozást hozhatunk létre.

Értelemszerűen a számunkra szükséges modulokat érdemes bekapcsolnunk. Ha a mezőtípusok lehetőségeit szeretnénk megismerni, akkor a *Content Copy* és *Content Permission* modulok kivételével mindegyiket bekapcsolhatjuk.

15.3. Használható mezőtípusok és felületi elemek

Mezőtípus	Felületi elem		
Egész szám, vagy Lebegőpontos	Szövegmező		
	Legördülő lista		
	Jelölőnégyzetek/választógombok		
	Egyszerű be/ki jelölőnégyzet		
Hivatkozás felhasználóra, vagy	Legördülő lista		
Tartalomra hivatkozás	Jelölőnégyzetek/választógombok		
	Automatikusan kiegészülő szöveges
mező		
Szöveg	Legördülő lista		
	Jelölőnégyzetek/választógombok		
	Egyszerű be/ki jelölőnégyzet		
	Szövegmező		
	Szövegdoboz (többsoros)		

Az új mező létrehozásakor ezek közül a lehetőségek közül választhatunk.

További CCK modulok telepítésével újabb mezőtípusok is elérhetővé válnak: például dátum, link, kép (15.5. fejezet).

15.3.1. Telefonkönyv példa

Példaként nézzünk megy egy vállalati telefonkönyv jellegű alkalmazást, amelynek minden mezője egyszerű szöveg.

Megjegyzés: Kissé talán furcsa lehet ez a megközelítés, hiszen józan paraszti ésszel a telefonszám inkább szám kellene legyen, ahogy a neve is mondja. Érdemes feltenni azonban a kérdést, hogy akarunk-e matematikai értelemben számolni (pl. összeadni, szorozni) vele? Ha nem, akkor inkább szöveges mező legyen.

Első lépésként hozzunk létre egy új tartalomtípust (5.3. fejezet). Ezután a *Mezők kezelése* (*admin/content/node-type/*/fields*) oldalon hozzuk létre a szükséges mezőket (222. ábra).

Munk	atárs	Szerkesztés Mezők k	cezelése Mezők megjelen	ítése
Ø Mező
szerkes
A mező	ík és csopoi
sztő űrlapjá
t úgy lehet	rtok hozzáadása a tartalom
nak elrendezése.
egy csoporthoz adni, hogy a	típushoz, valamint a tartalom
a csoport neve alá, majd egy	megjelenésének és
kicsit jobbra kell húzni.
Cimke		Név	Típus	Műveletek
÷ N	év	Node modul űrlapja.		
⊕ M
b	enü
eállítások	<i>Menu</i> modul űrlapja.		
÷Κ	önyv	Book modul űrlapja.		
Hozzá	adás			
+
©Újr	nező	field listens southling	C ="	6
Munka
Cimke	akör	Mező neve (a-z, 0-9, _)	SZOVEG
Ø A tárolandó adat típusa.	Szovegmezo Ürlap elem az adat szerke
⊕
ØÚja	soport	group_	]	
		Csoport neve (a-z, 0-9, _)		

222. ábra: Mező hozzáadása – 1. lépés

A *Címke* a látogató számára is meg fog jelenni, a *Mező neve* viszont csak a fejlesztőnek érdekes. A szerző véleménye, hogy érdemes a mezőnévben a tartalomtípus nevét is felvenni (az ábrán *field_munkatars_munkakor*), elsősorban a *Views* modul későbbi alkalmazása miatt.

A következő lépésben finomítsuk a mező jellemzőit (223. ábra).

zek a mezőn (<i>Munkal</i>	xör) végzett beállítások csak ebben a tartalomtípusban jelennek meg: Munkatárs.
A szövegmező mére	te: *
60	
Súgó szöveg:	
A felhasználók számár:
Megengedett HTML ele
_{^{<tt> <ol:< td=""><td>a az űrlap szerkesztéskor a mező alatt megjelenő útmutató.
mek: <a> <big> <code> <i> <ins> <pre> <q> <small>
>
<ing></ing></small></q></pre></ins></i></code></big></td></ol:<></tt>}}	a az űrlap szerkesztéskor a mező alatt megjelenő útmutató.
mek: <a> <big> <code> <i> <ins> <pre> <q> <small>
>
<ing></ing></small></q></pre></ins></i></code></big>
─ ▷ Alapértelmeze	tt érték
Általános beállítások	
Ezek a mezőn (<i>Munkal</i>
megjelenik.	xör) végzett beállítások minden olyan tartalomtípusban megjelennek, amelyben a mező
🔲 Szükséges	
Értékek száma:	
1 🗸	
A felhasználók által a r	nezőbe írható értékek maximális száma.
,Korlátlan" esetén a fel
adhatnak hozzá, amen	használóknak megjelenik egy "Ujabb elem hozzáadása" nyomógomb, amellyel annyi értéket
nyit csak akarnak.
Figyelem! Már létrehoz	ott adatok esetén ezeknek a beállításoknak a megváltoztatása az adatok elvesztésével jár!
Szövegfeldolgozás:	
Egyszerű szöveg	1
Formázott szöve	g (a felhasználó választja ki a beviteli formát)
Maximális hosez [,]	
naxinuno noooz.	
	(d

223. ábra: Mező hozzáadása – 2. lépés

Munkatárs beállításai

- A szövegmező mérete a begépelhető szöveg hosszát maximalizálja.
- A *Súgó szöveg* a tartalmat beküldőnek lesz magyarázat.
- Az *Alapértelmezett érték* meg fog jelenni a tartalom beküldésekor a beviteli mezőben.

Általános beállítások

- A *Szükséges* mezővel kötelezően kitöltendőnek jelöljük a mezőt.
- Az Értékek száma konstans (alapértelmezetten 1) vagy akár Korlátlan is lehet.

- A *Szövegfeldolgozás Egyszerű* vagy *Formázott* lehet. Az utóbbi esetben a szövegszerkesztő modulok és a beviteli formák is működni fognak a mezővel kapcsolatban.
- A Maximális hossz szintén a hosszat maximalizálja, A szövegmező méretéhez hasonlóan.
- A *Megengedett értékek* felsorolása korlátozza a beviteli lehetőségeket.

Végül érdemes megfigyelni, hogy a két csoport (*Munkatárs beállításai, Általános beállítások*) más hatókörrel rendelkezik. Ennek hátterében az áll, hogy egy mezőt akár több tartalomtípushoz is használhatunk. E lehetőséggel azonban igen körültekintően érdemes élni. Ezzel a módszerrel több szöveges mezőt (és két csoportot) felvíve a következő eredményt kaphatjuk (224. ábra).

wiu	inta	ur o	SZERCSZU	ee nez	-on nezeresc	. Hezok megje		
Fĉ	Íszár	n Mellé	k Mikro	Mobil	Munkakör	Rövid szám	Szervezet	Telephely
0 M
szer
A me	ezők
kesz
ezőt	és csopor
tő űrlapjár
úgy lehet (| tok hozzáad
nak elrendez
egy csoporth	ása a tarta
ése.
Ioz adni, ho	alomtípushoz,
ogy a csoport	valamint a tarta
neve alá, majd e	lom megjelené:
egy kicsit jobbra	sének és
a kell húzni.
Cin	nke		Név		Típu	5	Mű	veletek
÷‡÷	Né	v	<i>Node</i> modu	ıl űrlapja.				
÷	Mu	nka	group_mu	nkatars_m	unka Alapy	vető csoport	Beá	illítás Eltávolít
Mu	⊕
nkak	ör	field_munk	atars_mur	nkakor Szöv	eg	Beá	illítás Eltávolít
Sze	+
ervez	et	field_munk	atars_sze	rvezet Szöv	eg	Beä	illítás Eltávolít
Tel	⊕
the	ly	field_munk	atars_tele	phely Szöv	eg	Beá	illítás Eltávolít
÷	Те	efon	group_mu	nkatars_te	lefon Alapy	vető csoport	Beá	illítás Eltávolít
	+	Főszám	field_munk	atars_tel_	foszam Szöv	eg	Bea	illítás Eltávolít
	+	Mellék	field_munk	atars_tel_	mellek Szöv	eg	Bea	illítás Eltávolít
	++	Mikro	field_munk	atars_tel_	mikro Szöv	eg	Bea	illítás Eltávolít

224. ábra: A Munkatárs mezői

Más típusú mezőknél a lépések kissé eltérhetnek, de a súgó szövegek, valamint kipróbálás segítségével megismerhetőek.

15.4. Mezők megjelenítése

A mezők létrehozása után a *Mezők megjelenítése* (*admin/content/node-type/*/display*) oldalt is érdemes megnéznünk (225. ábra).

Munkatá	rs	Szerkes	sztés Me	ezők k	ezelése	Mezők	c megjeler	lítése		
Alap	Keresés	Nyon	ntatás R	SS	Simplen	ews				
A tartalomt
A "Kizárás"	ípus mezá
jelölőnég	őinek és
lyzet has	címkéinek n
sználatával	negjele
az ele	enítési be
m kizárha	állítása, a
Itó a tarta	amikor meg
alom sablo |)tekintik előnézet
nnak átadott \$co	i és teljes oldal má
ntent értékből.	dban.
Mező	Cimke		Bevezető				Kizárás	Teljes tartalom	I	Kizárás
Munka	Felette	•	mezőcsop	oort		•		mezőcsoport	•	
Munkakör	Felette	-	Alapértelr	nezett	•			Alapértelmezet	t 🗸	
Szervezet	Felette	•	Alapértelr	nezett	•			Alapértelmezet	t 🔻	
Telephely	Felette	•	Alapértelr	nezett	•			Alapértelmezet	t 🔻	

225. ábra: Mezők megjelenítése

Minden egyes mezőt (illetve mezőcsoportot) külön tudunk szabályozni. Az egyes oszlopok jelentése:

Címke (pl. a Munka szó)

- *Felette*: A címke a mező felett jelenik meg
- Beágyazó: A címke a mező előtt (beágyazottan) jelenik meg
- *< Rejtett >*: Nem jelenik meg

Bevezető és Teljes tartalom egy Mezőcsoport esetén

- formázás nélkül
- egyszerű
- *mezőcsoport* (alapértelmezés)
- mezőcsoport összecsukható
- mezőcsoport összecsukva
- *< Rejtett >*

Bevezető és Teljes tartalom egy Mező esetén

- Alapértelmezett
- *Egyszerű szöveg*: HTML tagok nélkül
- *Levágva*: csak egy bizonyos hosszúságú szakasz
- *< Rejtett >*

Ezen beállításokkal – a sminknek megfelelően – igen precízen meg tudjuk jeleníteni a kívánt tartalmat. Nézzünk egy *Teljes tartalom* példát, amely alapértelmezett beállításokat alkalmaz (226. ábra).

Ebédlő	Megtekintés	Szerkesztés	Vázlat	Követés
2009 aug 04	12:57 — Nagy Guezta	áu.		
2005. dag. 04.	12.57 Nugy Ouszu	14		
Munka				
Szerveze	t:			
Vízszolgál	tatási ágazat			
Telephely	-			
Kiskunféle	gyháza üzemmérné	ökség (Tölgyfa u	.)	
Telefon				
Főszám:				
466-622				

226. ábra: Teljes nézet megjelenítése alapbeállításokkal

Ahogy az ábrán is látszik, a tartalom beküldésekor ki nem töltött mezők nem jelennek meg.

A következő fejezetekben más mezőtípusokkal kapcsolatos példákat is be fogunk mutatni.

15.5. További, CCK-ra épülő modulok

Igen hasznos lehetőség, hogy a CCK alapmodulra is építhetünk további modulok szolgáltatásaival. Először nézzük meg azokat a modulokat, amelyek újabb mezőtípus(ok) kezelését teszik lehetővé.

Modul név	Leírás
Computed Field	Számított értékeket állíthatunk elő más mezők alapján.
Date	Dátum típusú mezőt hozhatunk létre.
E-mail Field	E-mail cím mezőt hozhatunk létre.
FileField	Állományt csatolhatunk mezőként.
ImageField	Képek csatolása mezőként, Filefield alapon.
Link	Link mezőt hozhatunk létre.
View Reference	Nézetre való hivatkozás mezőt hozhatunk létre

Mindegyik modul ismertetése hasznos lenne, de a *Date* kivételével a használat kipróbálás alapján könnyen megtanulható. A *Date* modullal háromféle mező típus közül választhatunk⁸⁷:

- Date: Varchar(20)-ként tárolódik. Töredék dátumok (csak hónap, nap), vagy i.sz. 1000-nél régebbi dátumok esetén érdemes használni, egyébként nagyon lassú vele dolgozni.
- *Datestamp:* UNIX időbélyeg. Gyorsan, egyszerűen lehet vele dolgozni és széles körben támogatott, viszont csak 1901-től 2038-ig terjedő dátumokhoz használhatjuk.
- *Datetime:* A MySQL saját dátumkezelő formátumát használja. Általában ez az ajánlott megoldás.

Modul név	Leírás
Autocreate Node
Reference	Automatikusan létrehozhatunk egy új kapcsolódó
tartalmat.
Content Taxonomy	Taxonomy kifejezésekkel összekapcsolt mezők.
Node Convert	A tartalom típusát változtatja meg.

Még néhány, CCK modulhoz kapcsolódó modul:

⁸⁷ Illyés Edit leírása alapján. Forrás: HTTP://EDITHI.COM/NODE/40

16

Esettanulmány

Ebben a fejezetben a GAMF honlap⁸⁸ 2009-es újratervezésének főbb dokumentumai tekinthetők meg.

Érdemes azt is megjegyezni, hogy a megoldások nem teljesek és nem is feltétlen a legjobb megközelítést alkalmazzák.

16.1. Miért kell új verzió?

Honlapok frissítése, külső-belső megújítása időnként elengedhetetlen az Interneten való megjelenés aktuális követelményeinek megfelelően. A **redesign** tartalmazza a jelenlegi honlap információinak kiértékelését, továbbá átszerkesztését annak érdekében, hogy jobban megfeleljen a célközönség igényeinek.

Konkrét okok a megújításra:

- Két év folyamatos működés során felmerültek olyan igények, amelyek a korábbi tervezés során nem látszottak. Emiatt a rendszerbe csak elég nehezen lehetett ezeket beilleszteni.
- A hírek 4 látogatói csoportba osztását közös kezdőoldalon kellene megvalósítani. A kezdőoldalon jóval több információnak kellene szerepelni.
- Az előző verzióban jelentős szerepet betöltő szervezeti felépítés várhatóan jelentős átszervezést fog megélni. Másrészt a látogatók zömét inkább zavarja, mint segíti a szervezeti megközelítés.
- A tantárgyakhoz kötődő tartalmak közül a tantárgykiírások az ETR-be kerülnek át. Célszerű az egyéb tantárgyi anyagokat inkább az oktatókhoz kapcsolni.
- Az oktatók a korábbi struktúrában nem tudják módosítani saját személyes adataik tartalmát (pl. fogadóóra). A tervek szerint az oktatók a saját személyükhöz és tan-

⁸⁸ HTTP://WWW.GAMF.HU/

tárgyaikhoz kapcsolódó anyagokat maguk tudnák kezelni, elősegítve a friss információk közzétételét.

- A honlapot működtető Drupal rendszer (Drupal 5) jelentősen elavult, az újabb verzió (Drupal 6) további hasznos lehetőségeket tartogat.
- A dizájn átgondolása a tartalom fényében szintén szükséges.

16.2. Látogatói csoportok

A honlap célja a Kecskeméti Főiskola GAMF Karának lehető legsokoldalúbb bemutatása, a sokrétű információhalmaz áttekinthető navigációja minden látogató számára.

A következő látogatói csoportokra számíthatunk:

■ Potenciális hallgatóink, felvételizők

Számukra általános alap információk és felvételivel kapcsolatos információk eljuttatása a célunk.

Hallgatóink

Számukra a saját helyzetüknek megfelelő információk nyújtása a cél. Pl. a gólyák számára gólyatábor, az órára járó, vagy éppen zh-ra készülő hallgatók számára a letölthető előadásvázlatok, a szakdolgozók számára a szakdolgozat-készítés aktuális információi, a levelező hallgatók számára az órarendjük megtalálása lesz a legfontosabb. A szorgalmi- és vizsgaidőszak minden pillanatában érdekes lehet még a szakok, tantárgyak, oktatók információinak megtalálása.

Vállalatok

A kar igen sok céggel áll kapcsolatban. Nyári gyakorlatosok keresése, végzősöknek állásajánlat, bérmunkák a GAMF műhelyeiben, vagy egy céges tanfolyam szervezése csak néhány példa. Természetesen a vállalatok számára a kar munkatársaival való kapcsolat lehetősége és a fentihez hasonló információk a leghasznosabbak.

Munkatársak

Egy vállalat vagy szervezet belső életéről nem szokás információkat közzétenni, mégis lehetnek olyan esetek, amikor az információ mégiscsak érdekes lehet mások számára is, és vállalati titoknak se minősíthető.

Más felsőoktatási vagy kutató intézmények

A kutatás, de az oktatás területén is igen gyakori az intézmények közötti együttműködés. Valószínűleg az e csoportnak szóló információk nem fognak egy helyen koncentrálódni az oldalon.

Magyarul nem beszélő látogatók

Gyakorlatilag az előző kategóriák speciális esetének is tekinthető pl. egy vendégfélévet nálunk hallgató külföldi hallgató, a kutatási témájához partnert kereső kutató, egy külföldi cég (pl. a Mercedest gyártó Daimler AG) számára fontos, hogy legalább angol nyelven és legalább alap információkat el tudjon érni.

Ezek a látogatói csoportok egyes esetekben jól szétválaszthatók, máskor jelentős átfedések lehetnek. Emiatt a hírek megfelelő struktúrában tálalása rendkívül fontos a kar honlapján.

Mit szeretnénk a honlapon bemutatni?

Az információk két fő csoportra oszthatók:

- időponthoz kötött hírek, amelyek rövidebb-hosszabb időn belül elavulnak
- általánosabb (legalább egy félévre vonatkozó) oldalak

Az előző pont elsősorban a hírek struktúrájáról, de azért az oldalakkal szemben támasztott igényeinkről is sokat elmond.

Az információ-központú célok miatt igen fontos, hogy jól kihasználjuk a többféle navigáció nyújtotta lehetőségeket. Úgy, mint kenyérmorzsa (más néven halszálka) menü, címkék, szűrhető, rendezhető listák, stb.

Kisebb súllyal ugyan, de látogatói interakcióra is fogunk lehetőséget nyújtani, pl. szavazás, kapcsolatfelvételi űrlap, vagy éppen keresések, szűrések formájában.1 formájában.

16.3. Felhasználói csoportok

Az elmúlt két év tapasztalatai mutatják, hogy a publikus regisztráció nem érte el a célját, ezért azt célszerű megszüntetni. Helyette az oktatók regisztrációjára koncentrálunk.

A következő csoportok nem egymást kizáróak, egy felhasználó több csoportnak is lehet tagja.

Munkatársak (oktatók)

A honlap látogatói számára a munkatársak azon köre fontos kiemelten, akikkel az oktatás vagy egyéb adminisztratív okból kell, hogy kapcsolatot tartsanak. Ilyen értelemben nem feltétlen cél, hogy minden, a karon dolgozó munkatárs szerepeljen a honlapon.

Legfontosabb célok, lehetőségek:

- Friss kapcsolati adatok megjelenése
- Tudományos információk megjelenítése (pl. kutatási területek, publikációs lista, vagy akár egyes publikációk melléklettel is)
- Tantárgyi információk (tipikusan előadásvázlatok, feladatkiírások stb.)

Cél, hogy minden oktató a saját anyagait tudja kezelni, feltölteni, módosítani.

Ezek az anyagok nem a címoldalon jelennek meg.

Hírszerkesztők

A kar sok részéről érkezhetnek olyan hírek, amelyek a címlapon kell, hogy megjelenjenek. Ezen hírek alapvetően időrendben, a hír címével, dátumával és feladójával fognak megjelenni.

Hír feladó	Példa hír
Oktatási Iroda	Felvételi tájékoztató
BME Nyelvvizsgahely	Nyelvvizsgák terembeosztása
Kollégium	Az új első évesek kollégiumi jelentkezésének
mente
Könyvtár	Nyári nyitva tartás
Bizottságok	Lakhatási támogatás
Szakcsoportok, intézmények	Matematika - Fizika Felkészítő Tanfolyam, vagy
egy intézeti szeminárium
Események, versenyek	Mikroelektronika tanulmányi verseny
ECDL vizsgaközpont	Következő vizsga információk
Hallgatói Képviselet	GAMF napok programja

A hírek jelentős része besorolható a következő négy látogatói csoport valamelyikébe. Ezen csoportokban a hírek gyakorisága nem egyforma, így a megfelelő dobozok eltérő számú hírt tartalmaznak majd.

- Felvételizőknek (kb. 5 hír)
- Hallgatóknak (kb. 10 hír)
- Vállalatoknak(kb. 5 hír)
- Munkatársaknak (kb. 5 hír)

Ezen kívül vannak olyan témakörök, amelyek kezelése kiemelten fontos lehet:

- Levelezők hírei
- Szakdolgozati hírek
- Záróvizsga hírek

E csoportok átgondolása a honlap tervezésének egyik legkritikusabb része. Célszerűnek látszik többféle navigációt kidolgozni, és választhatóvá tenni.

Webmester

A honlap további oldalai, amelyek nem igazán hír jellegűek, a webmester által karbantar-tottak.

A következőkben néhány érdekesebb megoldást mutatunk be, különösen a CCK és Views modulok kapcsán.

16.4. Hírek és címoldal

A Hír (eredetileg Story) tartalomtípus két szótárral is kapcsolatban van:

- Látogató, amely a hír címzettjeit határozza meg (pl. Hallgatók, Felvételizők)
- Hír feladó, amely a kar szervezeti egységei (mint pl. Informatika Szakcsoport, Oktatási Iroda), mint hír feladó leírására szolgál

A beküldött hírek esetén egy látogatói csoport választható ki, vagy üresen is hagyható a mező. Ez dönti el, hogy a beküldött hír a címoldal melyik blokkjában jelenjen meg (227. ábra). Az üresen hagyott hírek fognak az *Egyéb hírek* alatt megjelenni.

Felvételizőknek	Hallgatóknak	Levelezőknek	Jubileumi honlap		
Szakirányú továbbképzési
(szakmérnöki) szakok
2009. aug. 07. 07:34	Könyvtári olvasószolgálat új
helyszínen
2009. szep. 01. 06:02	Könyvtár szombati nyitva
tartása
2009. szep. 01. 06:09	\$
0
1964-2009		
Pótfelvételi tájékoztató
2009. júl. 26. 22:00	Kötelező nyelvi szintfelmérő
2009. aug. 28. 14:57	Vizsgaterv, pótlások
levelezősöknek 2009. május-			
további hírek	Kíváncsiak a főiskolások	június
2009. máj. 15. 12:26	[©] AMF		
	2009. aug. 07. 08:39	Könyvtár szombati nyitvatartás			
Vállalatoknak	Az új első évesek kollégiumi	2009. máj. 09. 22:00			
	jelentkezesenek menete
2009. aug. 02. 22:00	további hírek			
2009. jún. 16. 22:00	Gólyatábor	Munkatársaknak	Von		
Támogatóink	2009. júl. 30. 07:51	WILLIKALAISAKIIAK	Kar		
2008. nov. 11. 23:00	Könyvtári szolgáltatások
szünetelése	Felsőoktatási Dolgozók	Dékán és munkatársai
további hírek	2009. jún. 23. 22:00	Szakszervezete
2009. jún. 30. 22:00			
Egyéb hírek	Matematika - Fizika Felkészítő
Tanfaluam	Prof. Dr. Stovan Gisbert :	Oktatási Iroda		
	2009. máj. 27. 22:00	Bevezetés a végeselem módszerbe	BME GAMF Nyelvvizsgahely		
×	további bírek	2009. apr. 22. 22:00			

227. ábra: A GAMF címlapja

A blokkokat egyetlen nézet al-nézetei (228. ábra) gyártják, a blokkok pedig a 13.6. fejezetben bemutatott smink régiókba kerültek, csak a címoldalon (*<front>*) megjelenítve.

A blokkok lábléceibe helyezett *további hírek* linkek a *hirek_oldalai* nézet oldal alapú al-nézeteire mutatnak, ahol a korábbi hírek is megtekinthetőek.

dit view <i>nirei</i>	K Lista Hozzáadá	s Szerkesztés	Import	Eszközök	
View <i>hirek</i> , display	ying items of type Tartalom .			Export	Klónozás
Hírek 🕨 🕨	🔞 Hírek Default settings for	this view.			
Felvételizőknek	View settings	🛿 Relationships	+ ++	Ø Sort criteria	a + t∔
Hallgatóknak	Címke: Nincs	None defined		Tartalom: Bek	üldés
Levelezőknek	Basic settings	Ø Argumentumok	+ +	datuma desc	
Munkatársaknak	Név: Hírek	Taxonómia: Kifejezé	s	🛿 Szűrők	+ +
Vállalatoknak	Cím: Hírek	azonosító		Tartalom: Cím	lapra kerül
Egyéb	Row style: Mezők 🏾 🛎	Ø Mezők	+ +	Igen
Tartalom: Köz:	zétett Igen
Szervezetek hírei	Use AJAX: Nem	Tartalom: Cím		Taxonómia: Sz	ótár =
Oldal 💌	Use pager: Nem
Megjelenítendő elemek:
3	Tartalom: Beküldés
dátuma
Taxonómia: Term		Latogato
Taxonómia: Te
Felvételizők,	erm or 🏾 🏶
Add display	More link: Nem
Distinct: Nem
Access: Unrestricted				
Analyze	Caching: Nincs
Exposed form in block:
Nem
Failda: Nincs				
	Lábléc: Nincs
Empty texts Saűst HTMI				

228. ábra: A hírek és al-nézetei

16.5. Szervezetek

A kar oktatói és nem oktatói egységekkel is rendelkezik. Ezek legfontosabb jellemzői, hogy

- vezető, adminisztrátor és egyéb munkatárs is köthető hozzá
- hírek feladója lehet

Az előbbiek miatt különböző számosságú *User reference* mezőket, az utóbbi miatt pedig *View reference* (külső modul) mezőt vettünk fel (229. ábra).

| Vezető:
Dominekné Nagyh
Adminisztrátor, ügyintéző:
Patayné Almási	
Államilag elismert általános kétnyelvű n	relvvizsgák
Elérhetőség:	
6000 Kecskemét, Izsáki út 10., II. em. 2
Tel.: 76/516-321
Fax: 76/516-399 | 16. |
| Hírek: Az augusztusi nyelvvizsgák terembed
2009. júl. 16. 22:00 Hétvégi vizsgatréning
2009. jún. 24. 22:00 | sztása |
| Jelentkezés, díjak Társalgási témák Különeljárási díjak Letölthető nyomtatványok Nyelvvizsga eredmények | |

229. ábra: Szervezeti egység

A *View reference* mező egy erre a célra létrehozott nézet argumentummal specifikált al-nézetét (228. ábra, *Szervezetek hírei*) illeszti be a *node* mezőjeként.

16.5.1. Oktatók és oktatói oldalak

A honlap előző verziójában az oktatók önálló tartalomtípus példányai voltak. *CCK* modullal további egyedi mezőket, *Views* modullal pedig különböző listázásokat tudtunk megoldani. Problémás volt viszont az oktatók saját anyagainak elhelyezése.

Az új verzióban az oktatók regisztrált felhasználók (a *munkatárs* csoport tagjai). A saját alapjellemzőiket *Profile* mezőkkel oldottuk meg. Így pl. a fogadóóráját minden oktató magának állíthatja be. A listázásokra továbbra is a *Views* modult használjuk.

A blog modul magyar szövegeit kissé átfogalmazva (pl. *Oktatói oldal* a tartalomtípus neve) elértük azt, hogy az oktatók saját oldalakat küldhessenek be, ezek közvetlenül elérhetőek az oktató adatlapjáról, stb. Így az egyes tárgyakhoz kapcsolódó anyagok is egységesen, az oktató oldaláról érhetőek el (230. ábra, *Oktatói oldalak listája*).

Nagy Gusztáv

Személyes

Bemutatkozás

Szakmai munkám jelenleg a webfejlesztésre, webes technológiák alkalmazására és oktatására irányul. A GAMF Kar és egységei honlapját fejlesztem 2003 óta. A tanítás mellett vállalkozói formába webfejlesztő munkát@ is végzek.

Oktatás

Beosztás, munkakör

tanszéki mérnök

Kapcsolat

Telefon

76/516-419

Iroda helye

4/114.

Oktatási és kutatási tevékenység

Oktatói oldalak

Oktatói oldalak listája

Kapcsolódó tartalom

Szervezet

- Informatika Szakcsoport
- Beiskolázási Bizottság

230. ábra: Oktató oldala

17

Adminisztrációs feladatok

Drupal alapú honlapunk létrehozásával még nem értek véget feladataink. (A java csak most következik :-)

Saját honlap esetén a honlap tartalmának előállítása, a honlap menedzselése lesz komoly feladat. Ha más(ok) számára hoztuk létre az oldalt, akkor a tulajdonos, a tartalom előállítók betanítása, folyamatos segítése lesz nagy feladat. Bármelyik esetről legyen is szó, az oldal karbantartása mindenképpen rendszeres feladatot fog jelenteni. Következzenek tehát a karbantartási funkciók.

17.1. Biztonsági mentés

A biztonsági mentés célja, hogy egy esetleges meghibásodás esetén a biztonsági mentés felhasználásával az elmentett állapot reprodukálható legyen. (Meghibásodás oka lehet a szolgáltatónál előálló hardver hiba, egy hacker támadás, egy vírustámadás, de akár az adminisztrátor egy "rossz mozdulata" is.)

Ideális esetben a tárhelyszolgáltató gondoskodik a rendszeres biztonsági mentésről. Sok esetben azonban az adminisztrátor feladata ennek elvégzése. Hasonló lépéseket kell akkor is követnünk, ha a honlapunkat át akarjuk költöztetni egy másik tárhelyre (például a lokális gépünkről egy ingyenes tárhelyszolgáltatóhoz). Ezért e fejezet azok számára is hasznos lehet, akinek más készít biztonsági mentést.

A biztonsági mentés idejére érdemes a honlapot *offline* állapotba kapcsolni, erről pedig a látogatókat előzetesen értesíteni.

A fájlok elmentése

A fájlok mentéséhez az FTP kliensünkkel (például Total Commander) ugyanúgy csatlakozzunk a szolgáltatónkhoz, mint a telepítésnél, majd az összes ott található fájlról készítsünk egy másolatot (231. ábra). (Ha jobban belegondolunk, a telepítéskor felmásolt állományok – a *sites* alkönyvtár kivételével – változatlanok, így azokat nem kell feltétlenül lemásolnunk.)

| FTP Átviteli mód Biná | ris (tö | nörített, d | lokume 🛩 | Szétka | pcsolá | s 226-Option
226 26 ma | is: -a -l
tches tota | al | | | | ^ |
|--------------------------|---------|---|-----------------|------------|---------------------|---------------------------|-------------------------|---------|----------|-------------|------------------|----------|
| [-0-] 🗸 ftp://intrex.hu | | | | | ۸ | [-d-] 🗸 [a | datok] | 26 676 | 780 k a | (z) 47 431 | 880 k-ból szaba | d 🔨 |
| 0:/nagygusztav.hu/www/*. | × | | | | * 🔻 | d:\GAMF\ | lonlap\ | nagygus | sztav.hi | u\12-13 m | entés\fájlok*.* | * • |
| Név | Kit. | Méret | ↓Dátum | | Attr. | ↑Név | | | Kit. | Méret | Dátum | Attr. |
| 1 | | <dir></dir> | 1980.00.0 | 0 00:00 | 🔺 | (] | | | | <dir></dir> | 2007.12.13 09:1 | 2 |
| 🗀 [_egyeb] | | <dir></dir> | 2007.10.2 | 6 10:26 | -75! | | | | | | | |
| 🗀 [backup] | | <dir></dir> | 2007.11.2 | 4 13:56 | -75! | | | | | | | |
| 🗀 [files] | | <dir></dir> | 2007.12.0 | 4 09:17 | -75! | | | | _ | | | |
| [includes] | | < DI Leto | iltés | | | | | × | 1 | | | |
| [misc] | | <di< td=""><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>-</td><td></td><td></td><td></td></di<> | | | | | | | - | | | |
| [modules] | | <di leta<="" td=""><td>iltési cél:</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></di> | iltési cél: | | | | | | | | | |
| [profiles] | | <di div<="" td=""><td>GAMF\Honla</td><td>p\nagygu</td><td>sztav.hu</td><td>i\12-13 mentés</td><td>s\fájlok*.</td><td>*</td><td></td><td></td><td></td><td></td></di> | GAMF\Honla | p\nagygu | sztav.hu | i\12-13 mentés | s\fájlok*. | * | | | | |
| [scripts] | | | atöltás a hát | tárban (sa | n arata t | bread) | | | | | | |
| [sites] | | | Sáil eredeti dá | átumának i | parato (
menórzé | ice . | | | | | | |
| [themes] | | | etöltés késő | hh (hozzá: | adás a li | -se
etöltési listához | ì | | | | | |
| L htaccess | | | | 00 (10220) | | | | | | | | |
| | txt | 2 | | OK | | önyvtárfa | L Mé | egse | | | | |
| | php | 0.70 | 0007.05.0 | | | | | | | | | |
| | php | 872 | 2007.05.3 | 1 00:00 | -644 | | | | | | | |
| install | php | 22 032 | 2007.05.3 | 1 00:00 | -64 | | | | | | | |
| | txt | 9 260 | 2007.05.3 | 1 00:00 | -64 | | | | | | | |
| INSTALL.mysql | txt | 1 431 | 2007.05.3 | 1 00:00 | -64 | | | | | | | |
| 📑 INSTALL.pgsql | CXC | 10.004 | 2007.05.3 | 1.00:00 | -04/ | | | | | | | |
| | CXC | 1 7 70 | 2007.05.3 | 1 00:00 | -044 | | | | | | | |
| | (XC | 1 //8 | 2007.03.3 | 1 00:00 | -04 | | | | | | | |
| E IODO(2 | | 1 634 | 2007.05.3 | | -04' 🗸 | | | | | | | |

231. ábra: Fáljok biztonsági mentése

Ha nem első alkalommal készítjük a mentésünket, akkor nem kell feltétlenül mindent újból lemásolnunk: a Total Commander kiváló szolgáltatást nyújt nekünk a *Parancsok/Könyv-tár-szinkronizálás* menüponttal, hogy csak az újabb állományokat töltsük le.

A két panel megfelelő beállítása után keressük meg a fenti menüpontot, majd kezdjük el az összehasonlítást a következő beállításokkal (232. ábra).

🛞 0:/nagygusztav.hu/www/		>> ×.×	*	d:\G	iAMF\Honlap\na	gygusztav.	hu\12-13 menté >
Ússzehasonlítás Aszimmetrikus
Csak a kiválasz-
tottak (a fő ablakban) ☑ Lartalom szer	s L
at is
int
zámít	átható elemek:	Azo
Külör	nosa
böz	ak FTP id
offset
dT = 0
✔ mdtr	ő
h
n ✔utc	Szinkronizálás
Bezárás
Név	Méret	Dátum		<->	Dátum	Méret	Név

232. ábra: Könyvtár-szinkronizálás

Az *Összehasonlítás* gomb lenyomása után egy teljes összehasonlítás történik, amiről a következőhöz hasonló eredményt kell kapnunk (233. ábra).

| O:/nagygusztav.hu <u>Ö</u> sszehasonlítás Csak a kiválasz-
tottak (a fő ablakban) | /www/
]Aszimmetrikus
]Alkönyvtárakat is
] Iartalom szerint
] Dátum nem számít | Atható elemek: Atható elemek: E | ✓ d:\GAMF\H Azonosak Különbözőek | onlap\nagyguszta
FTP idő
offset
dT=00 h
V mdtm V utc | v.hu\12-13 menté >>
Szinkronizálás
Bezárás |
|--|---|---|--|--|--|
| ∱Név | Méret | Dátum | <-> Dátum | Mére | t Név |
| INSTALL.txt | 870 | 07.05.31 00:00:00 | → | | ^ |
| LICENSE.txt | 14 940 | 07.05.31 00:00:00 | I → | | |
| README.txt | 290 | 07.05.31 00:00:00 | → | | |
| modules\image\contrib\ | .image_attach\ | | | | |
| image_attach.css | 144 | 07.05.31 00:00:00 | | | |
| image_attach.info | 300 | 07.05.31 00:00:00 | | | |
| image_attach.install | 1 541 | 07.05.31 00:00:00 | | | |
| image_attach.module | 11 690 | 07.05.31 00:00:00 | | | |
| TODO.txt | 152 | 07.05.31 00:00:00 | | | |
| modules\image\contrib\ | .image_attach\po\ | | | | |
| image_attach-module.hu | ι.po 3 711 | 07.05.31 00:00:00 | → | | |

233. ábra: Az Összehasonlítás eredménye

Érdemes megfigyelni, hogy a *Látható elemek*kel összhangban van a találati lista megjelenítése.

Következő lépésként a *Szinkronizálás* gombra kattintsunk. Ennél a lépésnél különösen legyünk óvatosak, mert itt is tönkretehetjük az oldalunkat (234. ábra).

🖌 Balról jobbra: Másolás:	856 fájl, összméret: 7 037 108 byte					
d:\GAMF\Honlap\nag	d:\GAMF\Honlap\nagygusztav.hu\12-13 mentés\fájlok >>					
Jobbról balra: Másolás:	0 fájl, összméret: 0 byte					
		>>				
Jobb: 0 fájl(ok) törlése	Jobb: 0 fáilíok) törlése					
🗌 Jobb: Üres könyvtárak	törlése					
Felülírás megerősítése	Felülírás megerősítése					
Átviteli mód Bináris (tömörített, dokumentum stb.)						
🗌 Fájlnév kisbetűsre alakítása						
	OK Mégse					

234. ábra: Szinkronizálás

A másolás irányaként érdemes csak a szerver felől a mentés helye szerint (az ábrán *Balról jobbra*) engedélyezni a másolást, és a *Felülírás megerősítését* is meghagyni.

A másolás megtörténte után a Total Commander ismét összehasonlítja a két oldal tartalmát. Ha esetleg valamilyen ok miatt a két fájl nem egyezik meg, akkor még inkább fontos tisztában lennünk azzal, hogy melyik irányban kell másolnunk.

Az adatbázis mentése

Legtöbb tárhelyszolgáltató az adatbázishoz való hozzáférést a *phpMyAdmin* segítségével teszi lehetővé.

Az adatbázis kiválasztása után az *Export* fület kell keresnünk. Itt biztonsági mentés esetén az alapbeállítások többnyire megfelelőek, költöztetéskor azonban probléma forrása lehet például az eltérő verziójú szoftver. (Ekkor először az *SQL export kompatibilitás*-t érdemes kipróbálni.)

A *Végrehajt* gombra kattintás előtt érdemes még a *gzip-pel tömörítve* lehetőséget is kijelölni. Így egyetlen tömörített fájlt kell letöltenünk a teljes adatbázis mentéséhez (235. ábra).

🖆 Struktúra 🛛 💏 SQL 🛛 📸 Export	🖉 Keresés 🛛 👜 Lekérdezés 🛛 🛠 Tevékenységek
Ad	atbázis kiírás (vázlat) megnézése
Export	▶ SQL beállítások⑦
drupal_access drupal_aggregator_category drupal_aggregator_category drupal_aggregator_category drupal_aggregator_category drupal_aggregator_category mindet kijelöli / Mindet törli SQL LaTeX Microsoft Excel 2000 Microsoft Word 2000 MS Excel CSV adat CSV adat XML	Egyedi megjegyzés hozzáadása a fejléchez (ln töri a sorokat): Export lezárása a tranzakcióban Idegen kulcsok ellenőrzésének letiltása Struktúra: Tábla eldobás' hozzáadá IF NOT EXISTS hozzáadá IF NOT EXISTS hozzáadá IF NOT EXISTS MOZAMU AUTO_INCREMENT érté Idézőjelek használata a t Hozzáadás a megjegyzés Idézőjelek használata a t Hozzáadás a megjegyzés Időzített beszúrások Időzített beszúrások hasz Mellőző beszúrások hasz Időzített beszűrások hasz Időzít
🔽 Fájlnév megadása	
Átmeneti fájlnév:B
Tömörítés
Nincs"zippel tömörítve"	(
	Végrehajt

235. ábra: Adatbázis exportálás

Végül érdemes megjegyezni, hogy a mentés akkor tekinthető sikeresnek, ha a mentés alapján egy másik helyen (pl. a lokális gépünkön) az oldal hiba nélkül beüzemelhető.

277. oldal

17.2. Honlap átköltöztetése, visszaállítása

Akármelyik esetről is legyen szó, az utolsó biztonsági mentésünket kell elővennünk. A legegyszerűbb esetben mindössze két vagy három egyszerű lépést kell követnünk.

A settings.php szerkesztése

Átköltöztetés esetén itt adhatjuk meg az új szerver környezet azon adatait, amire a PHPnek az adatbázis eléréséhez van szüksége.

Keressük meg a *sites/default/settings.php* állományt. Szerkesszük egy tetszőleges programozói editorral⁸⁹, amelyik megfelelően tudja a Unix sortöréseket kezelni.

Keressük meg az a sort, amelyik így kezdődik: \$db_url. Például:

\$db url = 'mysql://root@localhost/gamf4';

Néhány sorral fentebb láthatjuk a magyarázó szövegben, hogy hogyan kell módosítanunk ezt a sort. A minta:

\$db url = 'mysql://username:password@localhost/databasename';

Természetesen a szöveg mind az öt részét (*mysql*, *username*, *password*, *localhost*, *databasename*) a saját szerverünknek megfelelően kell módosítanunk.

A fájlok feltöltése

Total Commander a szokásos módon nagyon egyszerűen megoldja a feladatot. (A telepítéskor megtett lépéseket érdemes mintául venni.)

Az adatbázis importálása

A phpMyAdmin SQL fülét keressük meg. A korábban lementett .gz kiterjesztésű állományunkat kell a *Tallózás*-sal megkeresni. A beállítások után pedig *Végrehajthatjuk* az importálást. (Ha esetleg az állományt mérete miatt nem tudjuk feltölteni, akkor is lehet megoldást keresni, de ez már túlmutat a jegyzetünk keretein.)

17.3. Frissítés

A honlap elkészítése, beüzemelése után sem hagyhatjuk magára a honlapot. Nem ritka, hogy a Drupal alaprendszer, vagy valamelyik kiegészítő modulnak újabb verziója jelenik meg.

Az új verzió megjelenésének két fő oka lehet:

⁸⁹ Megfelel például a Notepad++, letölthető: HTTP://NOTEPAD-PLUS.SOURCEFORGE.NET/HU/SITE.HTM

- Hibajavítás esetén az új kiadás az előző verzióban talált hibát javítja. Ekkor értelemszerűen – alapvető biztonsági cél a frissítés elvégzése.
- Új funkcionalitás esetén a szolgáltatási kör bővülése, valamint az újabb modulok verzió-igénye miatt lesz a frissítés előbb-utóbb elengedhetetlen.

Amennyiben van rá lehetőségünk, érdemes a szerver rendszergazdáját/üzemeltetőjét "elérhető közelségben" tudni.

Minden Drupal alapcsomag tartalmazza az *UPGRADE.txt* állományt, ami a frissítés javasolt menetét mutatja be. A fontosabb lépések:

- 1. Készítsünk biztonsági mentést az adatbázisról és a fájlokról.
- 2. Lépjünk be adminisztrátorként a honlapra.
- 3. Kapcsoljuk a Drupalt *offline* állapotba.
- 4. Kapcsoljuk ki a kiegészítő modulokat, és váltsunk vissza az alapértelmezett sminkre.
- 5. Töröljük a korábbi verzió állományait, kivéve a sites könyvtárat.
- 6. Futtassuk az *update.php* fájlt értelem szerűen.
- 7. Kapcsoljuk be a modulokat.
- 8. Kapcsoljuk vissza a sminket.
- 9. Kapcsoljuk a Drupalt online állapotba.

Ideális esetben a frissítés hiba nélkül megtörténik.

Hogyan tovább?

Ha eddig eljutottál – és nem csak hátralapoztál –, kedves Olvasó, akkor Téged már alaposan megfertőzött a Drupal. Én pedig veszem a bátorságot, és – nem tiszteletlenségből, hanem mint szakmabelit – tegezni foglak.

A könyv alapos tanulmányozása után a következőket kell tenned:

1. Lépj be a http://drupal.hu aktív tagjai közé!

Segítsd azokat, akik nálad kevesebbet tudnak, és tedd fel a kérdésedet, ha biztos vagy abban, hogy már mindent megtettél a válasz megtalálása érdekében.

A legfontosabb tanács: ha kérdésed van, tedd fel új kérdésként!

2. Kapcsolódj be a Drupal fejlesztésébe!

Ahogy azt a 1.10.2. fejezetben olvashattuk, a Drupal nem ingyenes. Sok ember nagyon sok munkájába került. A szabad szoftverek világa egy olyan kosárra hasonlít, amelyből kedvedre vehetsz, de bele is kell tenned a saját részedet, hogy a kosár ne ürüljön ki.

Gondold át, mivel tudod segíteni a Drupal közösséget, és ne habozz: tedd is meg!

3. Térj át a Drupal 7-re!

Mire ezzel a könyvvel végeztél, valószínűleg megjelent a Drupal 7-es végleges változata, és a népszerűbb modulok jelentős része is elkészült, vagy gőzerővel készül a 7-es verzió alá.

A könyv ismeretében – valószínűleg – könnyen fogod venni ezt az akadályt is. Ha mégis kérdésed merülne fel, lépj vissza az 1. pontra, és tedd fel a kérdésedet!

Sok sikert kívánok!